TUJIFUNZE UISLAMU

IMANI • IBADA • SIRA • ADABU

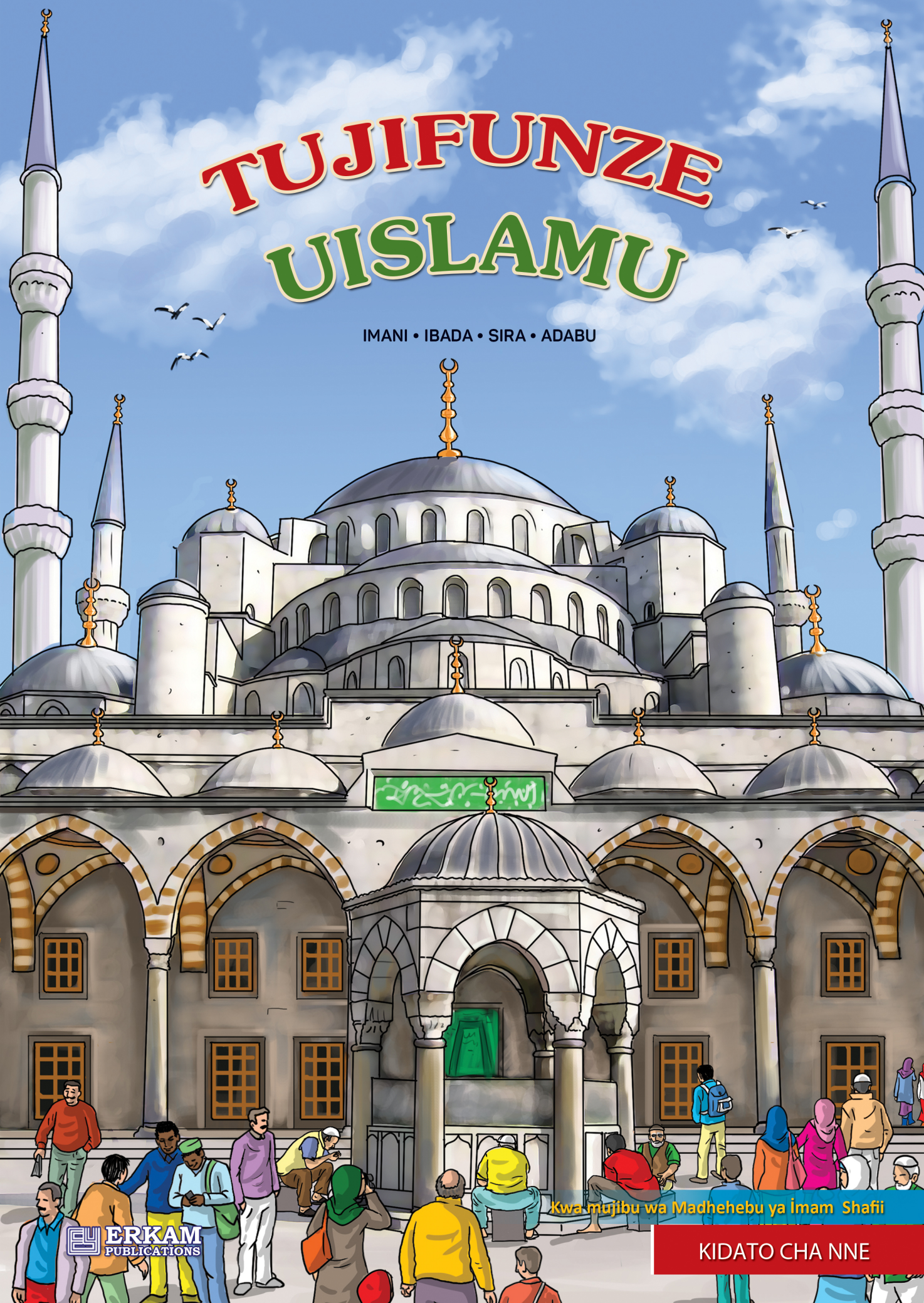

Kwa mujibu wa Madhehebu ya Imam Shafii

KIDATO CHA NNE

ERKAM PUBLICATIONS

KWAMUJIBU WA MADHEHEBU YA IMAM SHAFII

TUJIFUNZE UISLAMU

KIDATO CHA NNE

© Kimechapwa na Erkam 2022 / 1443 H

Jina la Asili:
Dinimi Öğreniyorum İslam - Orta 4 (Şafi)

Mratibu:
Mustafa DİRİER

Mhariri:
Jopo

Watunzi:
Faruk SALMAN
Nazif YILMAZ
Dr. Recep ÖZDİREK
Dr. Faruk KANGER

Mpangiliaji:
Rasim ŞAKİROĞLU
Hamza Daudi MSUYA

Michoro:
Mehmet SALDAMLI
Şaban AYDIN
Yasir Buğra ERYILMAZ
Suat KARADAĞ
İbrahim Esat GÜVEN

Mfasiri:
Zubeda HUKA

Kuhakikiwa kwa mujibu wa madhehebu ya imam Shafii:
Asst. Prof. Recep ÖZDİREK
Mehmet Şirin KIZILKAYA

Mchapishaji:
Rehema Friendship And Solidarity Trust

Anuani:

Plot 80395, Block D, Mbezi Beach Tangibovu, Dar es salaam
Tovuti: www.tanzaniarehema.org
Simu: +255 757 837 003

Haki zote zimehifadhiwa na Taasisi ya Rehema Friendship and Solidarity Trust.

Tovuti:
www.islamicpublishing.org

Mchapaji:
Erkam Printhouse

ISBN:
978-605-302-508-5

Istanbul - 2022 / 1443 H

Language: Swahili / Kiswahili

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

DIBAJI

Himidi zote ni za Mola wetu aliyetupa heshima na furaha ya kuishi kama Waislamu!

Salamu ziende kwa Mtume wetu Mpendwa (Rehma na amani ziwe juu yake), familia yake na maswahaba zake walioutekeleza na kuufundisha Uislamu kwa namna bora kabisa!

Mtume wetu Mpendwa (Rehma na amani ziwe juu yake), alikuwa mwalimu adhimu kabisa aliyefundisha Uislamu kwa wanadamu. Kitabu alichofundisha ni Qur'an Tukufu, muujiza usiomithilika. Mtume huyo aliyebarikiwa, aliisoma na kuifafanua Qur'an. Na alitekeleza imani, matendo ya ibada na maadili yaliyofundishwa na Qur'an kwa namna nzuri kabisa. Baada yake, Maswahaba, shakhsia adhimu kabisa wa Uislamu na watangulizi wetu walifanya juhudi kubwa katika kuitekeleza dini hii adhimu na kuipeleka kwa vizazi vya baadaye. Na sasa, ni zamu yetu kujifunza.

Tujifunze Uislam - 4 Kimeandaliwa ili kuwasaidia wanafunzi wa ngazi ya sekondari.

Kitabu hiki kina sura kuu nne,

Sura ya kwanza inatufundisha kuhusu imani yetu.

Sura ya pili inatuelekeza namna sahihi ya kufanya ibada.

Sura ya tatu inatupatia kipengele kutoka katika maisha ya mfano ya Mtume wetu Mpendwa.

Na sura ya nne inatupatia mafunzo kuhusu tabia njema ambazo Muislamu anatakiwa kuzifuata na kuzitekeleza.

Ni matumaini yetu kuwa tunaweza kujifunza dini yetu nzuri kwa namna bora kabisa, na kuwa miongoni mwa Waislamu ambao Mtume aliyebarikiwa atatabasamu pindi atakapowaona huko Akhera.

Tunamuomba Allah aijaze imani katika nyoyo zenu, aujaze Uislamu katika maisha yenu, na roho zenu azijaze usafi wa moyo. Malaika wasuhubiane nanyi, na watu wema wawe marafiki zenu!

Tunamuomba Allah Mtukufu awapende na kuwasidia!

Tunamuomba aifanye njia ya maisha yenu iwapeleke Peponi!

Hivyo kwa jina la Allah:…

رَبِّ يَسِّرْ وَ لاَ تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ

"Mola wangu, yafanye kuwa mepesi, usiyafanye kuwa mazito, na uyahitimishe kwa kheri.. .'

Kamati ya uandaaji wa vitabu vya kiada

2012 / Istanbul

YALIYOMO

MAISHA YETU HALISI:
KUAMINI KATIKA AKHERA / 9

Hadithi: MAISHA YA MILELE 10
Neema Kubwa Tuliyopewa Na Mwenyezi Mungu Maisha Katika Dunia Hii 14
Maisha katika Dunia Hii Ni Safari 14
Uzuri Wa Maisha Haya Ya Duniani ni ya Muda Mfupi 15
Maisha Ya Dunia Hii Ni Mtihani 15
Dunia Hii Ni Shamba La Akhera 15
Hadithi: VAZI LA KIJANI 16
Muda Tunaoacha Vitu Vizuri Vya Dunia Hii : Kifo 18
Geti La dunia Kwenda Akhera : Kaburi 20
Je, Tupotayari Na Akhera 21
Hadithi: NJOZI ZA USIKU 22
Maisha Yetu Halisi Na Maisha Ya Milele 24
Siku Ya Hukumu 24
Ufufuo 25
Hukumu Ya Mwisho 27
Hadithi: MTU ALIYEMKATAA MWENYEZI MUNGU NA AKHERA 28
Kukabidhiwa Vitabu Vya Matendo 30
Hesabu Na Kuulizwa Maswali 31
Mizani (Kipimo Cha Akhera) 32
Daraja Kuelekea Peponi 33
Pepo 33
Moto (Jahanam) 34
Rehma Na Huruma ya Allah Haina Kikomo 36
Hadithi: HOFU YA IBRAHIM 38
Vitu Tunavyovipata Kwa Kuwa Na Imani Juu Ya Akhera 40
Uwiano Wa Maisha Ya Dunia Na Akhera Kutokana Na Maisha Ya Mtume Wetu 44
MASWALI 51

MPANGO WA MUNGU:
QADAR / 55

Hadithi: WEKA ALAMA MANENO YANGU 56
Hatma Ya Qadar 60
Hadithi: HATMA YA EMRE 62
Maarifa Ya Mwenyezi Mungu Na Qadar 65
Uhuru Wa Watu Wa Kuchanguwa : Utashi Huru 65
Hadithi: NINAKIMBIA MBALI NA HATIMA YA MWENYEZI MUNGU KUELEKEA KATIKA HATIMA YAKE 67
Kazi, Riziki na Kumuamini Mwenyezi Mungu 68
Hadithi: SIMBA NA MBWA MWITU 73
Ugonjwa Na Kifo 75
Shairi: UKWELI UNASHINDA UZURI AMBAO NI MUOVU 77
Vitu Tunavyovipata Kutokana Na Kuamini Katika Qadar 78
Mtume Alikuwa Anachukulia Kila Kitu KInachotoka Kwa Mwenyezi Mungu Kuwa Ni Kizuri 81
MASWALI 85

SAFARI TUKUFU :
HIJA (Kuhiji) / 89

Hadithi: ZAMZAM 90
Hija Ni Nini? 92
Faida Za Hija 93
Hadithi: PIPI YA CHOROKO ZILIZOKAANGWA 96
Kwanini Hija Ni Wajibu? 97
Shairi: BARABARA YA KUELEKEA KA'BAH 98
Kab'ah 99
Maeneo Yanayo Husiana Na Ibada Ya Hija 101
Shairi: KWA NJIA ZOTE UNAZOPITA 104
Sehemu Za Kutembelea Makka Na Madina 105
Mambo Muhimu katika Ibada ya Hija 108
Matendo ya faradhi ya hija 108
Wajibu katika ibada ya hija 108
Ni namna gani tunafanya hija? 112
Umrah 114
Umeleta kitu gani kama zawadi ulipotoka hija? 115
Hija ya Bwana Mtume (Dhulhijja 10 AH/ Mwezi wa Tatu 632 CE) 116
Shairi: IKIWA TU NINGEFUATA NJIA YAKO KWA KUTAFUTA NA KUTAFUTA 118
MASWALI 119

ALAMA YA USIKIVU WETU KWA MWENYEZI MUNGU : KUTOA SADAKA YA KUCHINJA / 121

Hadithi: MTIHANI WA URAFIKI 122
Sadaka ya kuchinja ni nini? 124
Upi ni muda muafaka wa kutoa sadaka ya kuchinja? 124
Faida ya sadaka ya kuchinja 125
Ni nani anaweza kutoa sadaka ya kuchinja mnyama? 127
Wanyama wanaoweza kuchinjwa kama sadaka 128
Ni namna gani mtu anatoa sadaka ya kuchinja? 129
Ni vitu gani mtu azingatie anapokuwa anachinja kwa ajili ya sadaka? 130
Ni jinsi mtu anachangia na kugawa nyama ya sadaka? 130
Ni kipi mtu anafanya kwa ngozi ya mnyama wa sadaka? 130
Sadaka ya nadhiri 131
Sadaka ya Aqiqah (Sadaka inayotolewa kwa kuzaliwa) 131
Bwana wetu Mtume na sadaka ya kuchinja 132
MASWALI 133

NINAJIFUNZA MAISHA YA MTUME WANGU: SIYAR / 135

1- USHINDI WA MAKKA(MWAKA 630) 136
a) Washirikina wakiuka mkataba wa Hudaibiyyah 136
b) Maandalizi ya jeshi la waislamu kwa ushindi na maandamano ya Makka 138
c) Ka'baa inasafishwa kutokana na masanamu 140
d) Siku ya udugu na kusameheana 141
A RAFIKI MWAMINIFU ANAPENDA KAMA HIVI 143
2- VITA YA HUNAYN(MWAKA 630) 144
a) Hofu ya washirika wa kabila la Hawazin 144
b) Pindi jeshi la waislamu liliipovamiwa njiani 145
c) Mtu shujaa kuliko wote 147
d) Mateka wa vita na vitu vya thamani vilivyopatikana vitani 148
UKARIMU ULIOKITHIRI 150
3- MWAKA WA WAJUMBE(MWAKA 630-631) 151
4- SAFARI NGUMU ZAIDI KULIKO ZOTE: MSAFARA WA TABUK (MWAKA 630) 152
a) Kujiweka tayari kwa vita 152
HERENI ZA DAMU 154

b) Adui ambaye hakukabiliwa na kurudi tena Madina 155
c) Wale waliobaki nyuma na hawakufuatana katika msafara wa Tabuk 156
5- HIJA YA WAISLAM(MWAKA 631) 157
6- HIJA YA KUAGANA(MWAKA 632) 158
7- UGONJWA WA MTUME NA KIFO CHAKE 161
a) Nimewakumbuka ndugu zangu 161
b) Ushauri wa mwisho wa Mtume 163
c) Sala yake ya mwisho *(salat)* 163
d) Kukutana na Mola wake 164
e) Huzuni ilitanda ulimwenguni 165
MASWALI 166

TABIA ZINAZOMFANYA MTU KUWA MUISLAM MZURI: ADABU / 173

TUZIME TAA 174
ADABU YA KUMKARIBISHA MGENI NA KUWATEMBELEA WENGINE 176
Namna gani tunawakaribisha wageni? 176
Kipi tunazingatia tukienda kumtembelea mtu? 177
ADABU YA KUSAFIRI 179
Kipi tunazingatia tukiwa katika safari zetu? 180
SAFARI YA MFANO 182
KUWAPENDA WADOGO ZETU 183
Ni namna gani tuonyeshe upendo wetu kwa watoto? 183
NILIUZWA KWA GHARAMA DUNI SANA! 184
ADABU ZA IJUMAA 485
MAJIBU 187

MAISHA YETU HALISI:

KUAMINI KATIKA AKHERA

- *Ukweli kuhusu maisha ya dunia hii*
- *Kifo na kaburi*
- *Siku ya hukumu na ufufuo*
- *Maisha ya akhera*
- *Vitu tunavyovipata kwa kuamnini akhera*
- *Uwiano wa maisha haya ya dunia na akhera katika maisha ya Mtume wetu*

MAISHA YA MILELE

Ilikuwa ni siku nimeanguka kwa sababu ya majani ya miti yaliyokuwa yamedondoka na kuonekana nusu uchi. Akisikiliza sauti ndogo ya majani Mehmet alikuwa akitembea kuelekea kwa Beşçamlar. Alikumbuka siku za huzuni ambapo yeye na rafiki yake Sami, aliyefariki na kuzikwa wiki ilizopita, alikua akitembea kwa furaha katika barabara hii. Hisia kali za huzuni zilimgubika. Macho yalikuwa yamejaa machozi ya kuomboleza. Alijisikia mpweke chini ya Beşçamlar. Mehmet alitizama kwa umakini anga na kusema:

"Ewe Mola! Rafiki yangu Sami alikuwa akiamini kabisa juu ya maisha ya akhera. Alikuwa akijuwa kwamba:

"Maisha ndani ya kaburi yanaanza baada ya kifo; na malaika wa mwanzo Munkar na Nakir watakuja na kumuuliza mtu aliyekufa na watamuuliza: **"Ni nani Mola wako? Ni dini gani unaiamini? Ni lipi jina la Mtume wako?"** Tulikua tunarudia pamoja majibu ya maswali kwa kusema: **"Allah ni Mola wangu; Uislam ni dini yangu; na Muhammad ni Mtume wangu."**

Alikuwa akiamini kuwa Malaika aitwaye Israfil atapuliza baragumu la mwisho, kila kitu kitaangamizwa na siku ya hukumu itaanza. Alikuwa akiamini kuwa kwa amri yako Ewe Mola, baragumu la mwisho litapulizwa kwa mara ya pili na watu wote watafufuliwa kutoka katika makaburi yao kama vile uamsho wa mauwa katika kila majira ya mchipuko. Alikuwa anakub-

ali kuwa watu watakusanywa katika sehemu iitwayo Mahshar na wataulizwa juu ya yale waliyokuwa wakiyafanya katika dunia hii.

Alikuwa anajua kwamba malaika Kiraman Katibin walikuwa wanarekodi matendo yake mazuri na mabaya hapa duniani katika kitabu cha matendo na kila mtu atapokea kitabu chake siku ya hukumu. Sijui ni mara ngapi tulikua tukiswali na kukuomba: **"Ewe Mwenyezi Mungu! Tufanye sisi miongoni mwa waja wako wema ambao vitabu vyao vitatolewa kwa mkono wa kulia! Ewe Mwenyezi Mungu usitupatie vitabu vyetu vya matendo kwa mkono wa kushoto."**

Alikuwa akiamini kuwa matendo yetu mazuri na mabaya yatapimwa katika kipimo maalumu kiitwacho Mizan ambacho asili yake hakuna yoyote anayeijua isipokuwa wewe peke yako. Alikuwa na yakini kuwa watu watapita katika daraja linaloitwa Sirat huko akhera. Waumini safi watapita daraja hilo haraka bila kikwazo chochote kufika peponi, na waliokuwa watu waovu hawataweza kupita na wataangukia katika jahanam au moto.

Rafiki yangu Sami hakuwa anakiogopa kifo kwa sababu alikuwa anajuwa kuwa kifo sio mwisho wa maisha bali ni mwanzo wa maisha ya milele. Aliitamani pepo na alikua anataka kupata Baraka zitakazokuwa zinapatikana huko. Ewe Mwenyezi Mungu! Tafadhali msamehe! Na onyesha rehma zako kwake! Badili kaburi lake kuwa bustani ya peponi.

Kisha Mehmet akisema amin na kufuta mikono yake usoni. Alihisi kuwa balaa la huzuni limeondoka katika kifua chake. Pindi alipokuwa anakwenda nyumbani kwao, alikuwa anafikiria "Ni furaha ya aina gani kukutana tena na rafiki yake peponi!"

M. Yaşar Kandemir

MATUKIO YA MAISHA YETU

Hali ya kutokuwepo

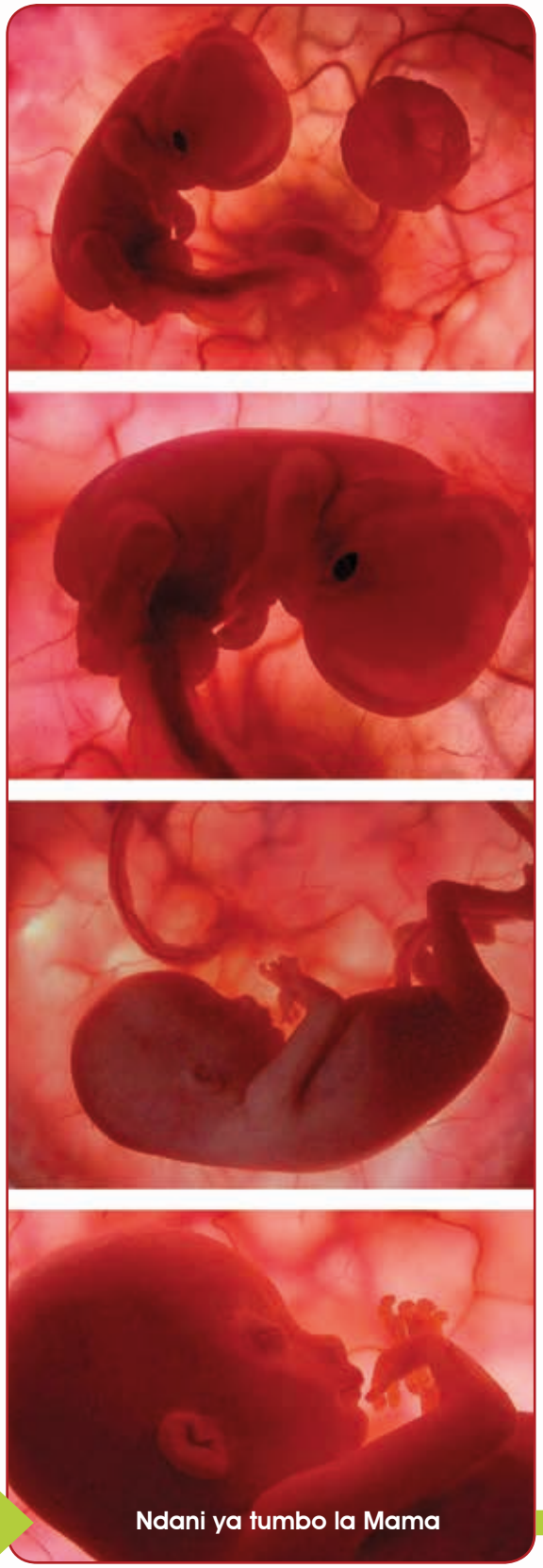

Ndani ya tumbo la Mama

Duniani

Akhera

NEEMA KUBWA TULIYOPEWA NA MWENYEZI MUNGU KATIKA MAISHA YA DUNIA HII

Maisha ya dunia hii ni safari

Sasa hivi kila mmoja anaendelea na safari ya maisha tuliyoianza toka siku tuliyozaliwa. Safari hii itakuwa ndefu kwa baadhi ya watu na fupi kwa baadhi ya watu. Japokuwa kuna ukweli kwamba dunia hii haitakuwepo milele.

Maisha ya dunia hii ni sawasawa na kituo ambacho tumesimama katika safari yetu. Ili kuuelezea ukweli huu Mtume wetu kipenzi (Rehma na Amani ziwe juu yake) alikuwa akimkamata bega Abdullah Ibn Umar na kusema,

"Kuwepo katika dunia hii kama mgeni au msafiri." Ibn Umar aliyekuwa anaufuata ushauri huu wa kitume kwa maisha yake yote, alikuwa akitupa ushauri ufuatao,

"Endapo utaishi hadi jioni, usitarajie utafika asubuhi, na endapo utaishi hadi asubuhi usitarajie utaishi hadi jioni, chukua tahadhari kipindi una afya kwa kipindi uko na maradhi, na kipindi cha uhai kwa kipindi cha kifo." (Bukhari, Riqaq, 3)

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Hakika mfano wa maisha ya dunia ni kama maji tunayoyateremsha toka mbinguni, kisha yakachanganyika na mimea ya ardhi wanayokula watu na wanyama. Mpaka ardhi ilipokamilika uzuri wake, na ikapambika na wenyeji wake wakadhani kuwa wana nguvu dhidi yake iliifikiya amri yetu usiku au mchana, tukaifanya kama iliyo fyekwa, kama kwamba haikuwepo jana. Namna hiyo tunazipambanuwa ishara zetu kwa watu wenye kuhifadhi wanaofikiri."

(Yunus 10; 24)

Uzuri wa maisha haya ya dunia ni ya muda mfupi

Mola wetu Mtukufu ametupatia uzuri na baraka zisizokuwa na ukomo katika dunia hii. Mwenyezi Mungu ameupamba ulimwengu huu kwa barka nzuri kabisa ambazo tunazihitaji na kutuwekea kwa matumizi yetu. Kisha akatuambia tunufaike na neema hizi na tuonyeshe shukrani yetu kwa yule aliyetupa.

Uzuri wa dunia hii umetunukiwa kwetu kwa kipindi Fulani cha maisha yetu. Mwenyezi Mungu Mtukufu anatujaribu kwa namna na mahali tunapotumia neema hizo kama, mali, afya na elimu/maarifa n.k. tunaweza kuonyesha shukrani, ikiwa hatutasahau ni nani aliyetupa neema hizo na kuzitumia kwa mujibu wa dhamira zilizoumbwa kwazo. Itakuwa sio shukrani kumsahau aliyetupa neema hizi na kuzitumia kwa namna ambavyo Mwenyezi Mungu hafurahishwi na namna ambayo itawadhuru watu na viumbe wengine.

Maisha ya dunia hii ni mtihani

Dunia hii ni sehemu ya majaribio na maisha ya duniani ni jaribio. Kutumia muda vizuri katika jaribio ni jambo la muhimu kama kuwa na elimu. Kutumia muda vizuri ni kitu cha muhimu sana; kwa kuwa hakuna kurejesha muda nyuma kwa muda wa jaribio kupita katika dunia hii. Watu ambao hawafahamu thamani ya muda mfupi waliopewa katika dunia hii na kupoteza pumzi zao, siku,miezi na miaka hakika watakuja kujutia. Mola wetu Mtukufu anaelezea ukweli huu katika Qur'an Tukufu kama ifuatavyo:

"Mpaka yatapomfika mauti mmoja wao,husema: Mola wangu Mlezi! Nirudishe. Ili nitende mema sasa badala ya yale niliyoyaacha…" (Mu'minun 23; 99-100)

Manung'uniko hayo ya watu baada ya kifo, japokuwa, hayatawapa faida yoyote. Mwenyezi Mungu Mtukufu atakumbusha fursa za dunia hii na muda waliopewa kwa kusema:

"…kwani hatukukupeni umri wa kutosha kukukumbuka mwenye kukumbuka? Na akakujieni Mwonyaji kwenu…" (Fatir 35; 37)

Dunia hii ni shamba la akhera

Dunia hii ni sehemu ya fursa ya kuipata pepo. Ingawa aidha kuipata au kuipoteza pepo katika dunia hii. Hakuna hata tendo moja katika dunia hii litabaki bila malipo, lakini tutaona matokeo ya matokeo yake akhera. Ikiwa tutafanya matendo mazuri katika dunia hii, tutapata malipo akhera. Kama ilivyo Mwenyezi Mungu wetu Mtukufu atatulipa matendo yetu mazuri, atatoa adhabu kwa wale ambao watafanya matendo maovu.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"….ambaye ameumba mauti na uhai ili kukujaribuni ni nani miopngoni mwenu mwenye matendo mazuri zaidi…"

(Mulk 67; 2)

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Afanyae wema atalipwa mfano wake mara kumi na afanyae ubaya hatalipwa ila sawa nao tu. Na wao hawatadhulumiwa."

(al-An'am 6; 160)

VAZI LA KIJANI

Tunapokuwa tunakimbiliana kwa mmoja wetu, muadhini alikuwa akitoa adhana ya swala ya ijumaa. Nilimwambia:

— Twende msikitini. Unajua leo ni siku ya ijumaa. Kwa sababu hakukubaliana na pendekezo langu la mwanzo, alisema:

— Unajuwa kuwa siendi msikitini. Nilimwambia:

— Najuwa lakini ninashangaa kwanini?

Alijibu:

— Sijui ila sitaki tuu. Labda nina mazingira. Pia sipendi suruali yangu kupata mikunjo na kuchakaa.

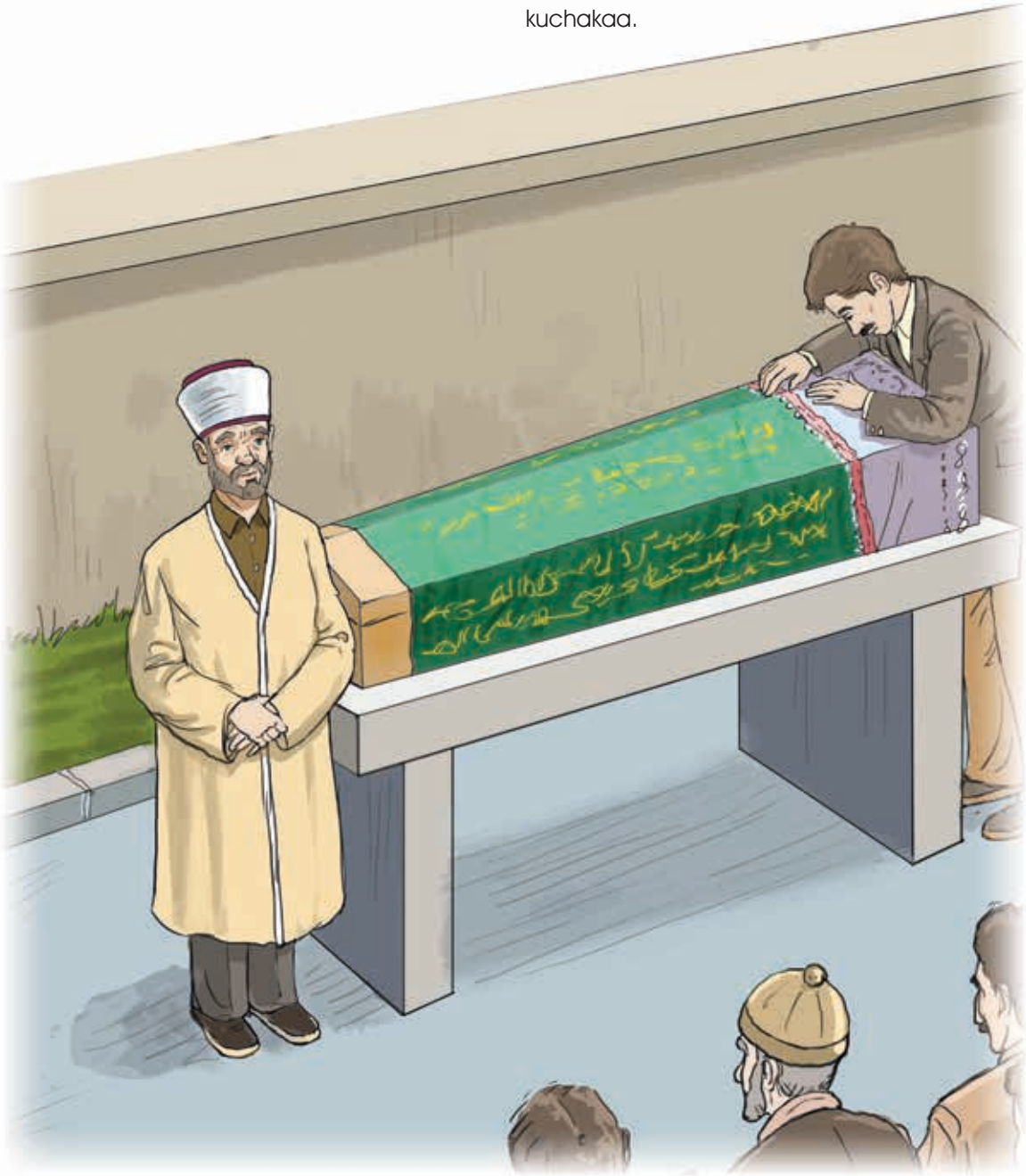

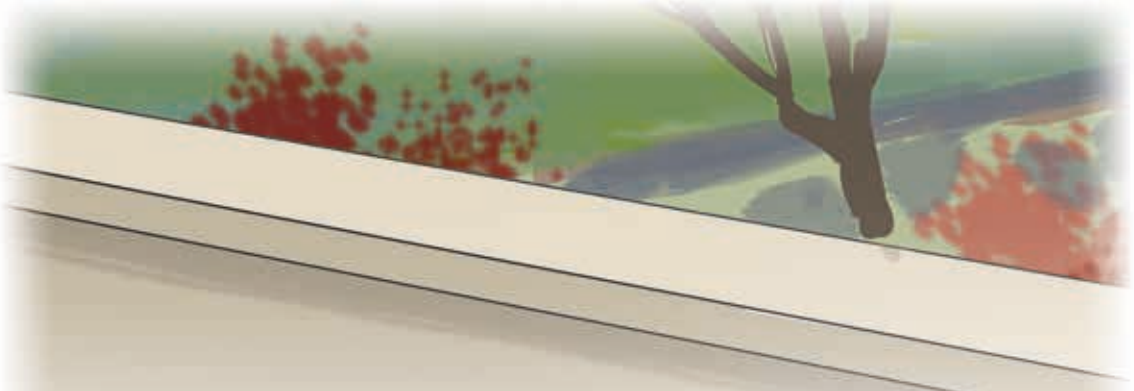

Sikuweza kusaidia ila nilitabasamu:

— Unatania, sivyo? hivi ni nani anayeweza kuacha kwenda msikitini kwa udhuru huo? Alisema:

— Nina yakini. Kama unavyojua, ninapenda sana mavazi tena hususani yenye "rangi ya kijani." Ilikuwa ni kweli. Alikuwa mara zote akivaa kitu chenye kivuli cha kijani na nguo zake mara zote zilikuwa zimenyooshwa. Kisha nikamuuliza:

— Umewahi kwenda msikitini?

— Ndio, alisema. Nilikwenda msikitini na babu yangu nilipokua mdogo; lakini sifikirii kuwa nitakwenda huko tena.

Nilishangazwa na maneno yake na yalinifadhaisha sana kwa kuanzisha mazungumzo. Kisha tukashikana mikono na kuondoka. Miezi miwili baada ya kuzungumza, niliambiwa kwamba rafiki yangu alikuwepo msikitini. Nilikwenda muda huo huo. Alikuwa mbele ya mkusanyiko wa watu alikuwa amefunikwa na nguo ya kijani. Nilikuja karibu yake na kumwambia kwa sauti ya chini:

— Nilifikiri hutakuja msikitini.

Hakunijibu, kwasababu alikuwepo katika jeneza na alikua amefunikwa kwa nguo ya kijani juu ya jiwe la musalla* akisubiri swala ya jeneza.

Cüneyd Suavi

**** Jiwe la musalla:*** *ni jiwe ambalo jeneza linawekwa kipinda cha shughuli za mazishi.*

MUDA TUNAOACHA VITU VIZURI VYA DUNIA HII: KIFO

Kiasi cha muda Fulani kimetolewa kwa kila mwanadamu katika dunia hii. Tunakamilisha wakati wetu kwa kifo na tunaenda katika ulimwengu mwingine. Kifo ni mwisho wa maisha katika dunia hii na mwanzo wa maisha mengine ya akhera.

Kama ilivyo kwa maisha kifo ni Baraka pia kwetu. Ni Baraka kubwa hususani kwa mgonjwa au kwa mtu aliyefikia umri wa uzee. Kwa mfano tufikirie babu wa mababu zetu wako hai. Katika hali hiyo nani atamtizama mwenzie? Kila mtu atakua anaishi kwa ugumu wa hali na umasikini. Kisha tutaelewa ni Baraka kiasi gani kifo kinakua na ugumu mkubwa wa maisha uliopo kwa watu hao. Kwahiyo hatutakiwi kuogopa kifo ila tunatakiwa kuogopa kutoweza kutenda matendo mema. Kukataa akhera na kuogopa kifo hakizuii kitu. Kutoamini akhera hakuzuii maisha baada ya kufa lakini kunazuia kuingia peponi.

Kifo kinabeba maana sawa na kama ilivyo kuzaliwa kunavyobeba maana kwetu. Watu wanaacha matumbo ya mama zao na kuja katika dunia hii. Ni kama wanazaliwa katika akhera kutoka katika dunia hii. Wakati wanafumba macho yao katika dunia hii wanayafumbua katika ulimwengu mwingine. Kuja kwetu katika dunia hii kunatokea kwa amri ya Mwenyezi Mungu. Kuondoka kwetu kwenye dunia hii pia kutafanyika kwa amri yake Yeye.

Kifo ni kama kulala. Ndio maana kifo kinaitwa "ndugu yake mdogo na kifo." Wale wanaolala usingizi wa kifo wanafumba macho yao katika dunia hii na kuyafumbua kwenye maisha mapya.

Kifo hakimaaanishi mwisho wa kuwepo isipokua kifo kinamaanisha mwanzo wa maisha mamoja kwenda maisha mengine. Pindi tunapokufa, tunaondoka katika dunia hii ambayo tulikuja kwa muda mfupi wa majaribio. Na tunaenda katika makazi z ya milele.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Kila nafsi itaonja mauti. Kisha mtarudishwa kwetu."

(Ankabut 29; 57)

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Popote mtakapokua mauti yatakufikieni. Hata kama ni katika ngome zilizo na nguvu..."

(Nisa 4; 78)

KIFO NDANI YA MAJIRA YA MAJANI KUPUKUTIKA

Kwanza jani linadondoka kutoka katika mti. Kisha mengine yanafuata. Majani yanapukutika kwa kufuatana. Yale ambayo muda wake umefikia aidha yanaenda chini ya ardhi au yatachanganyika na maji.

Watu wengi wanaacha sehemu hizi pamoja na majani. Mawaridi yanapooza; ndege wanaacha kuimba; vipepeo wanatoweka. Miti inageuka na kuwa mafuvu na misitu inageuka na kuwa maeneo ya makaburi. Miezi michache iliyopita kila sehemu katika eneo hili lilikua na maisha, lakini sasa hivi ni watumishi wa makaburini pekee ndio wanaotembea tembea. Wale ambao wameliacha eneo hili walikua wakija hapa na kutabasamu. Wote walikua na furaha kuwepo hapa. Kisha, kwanini sasa wanaondoka? Kwasababu wanatakiwa kufanya hivyo. Hawakua na namna tena. Kama ilivyokua hawakua na uchaguzi wa kuja. Yupo Mmoja anayewaleta na kuwatuma. Wakati wanakuja kwa amri yake, dunia ilikua imepambwa kkwa kila namna ya vitu vizuri. Sasa inavuliwa kutoka katika mapambo yake na inavaa sanda yake nyeupe.

Ümit Şimşek

GETI LA DUNIA KWENDA AKHERA: KABURI

Kaburi ni kituo cha kwanza katika njia ya kuelekea kwenye maisha mapya ambayo yanaanza na kifo/mauti. Kipindi kati ya mauti na ufufuo kinaitwa "maisha ya kaburini." Kila mtu atayapitia maisha ya kaburini hata kama hajazikwa kaburini. Pia inaitwa "ulimwengu wa barzakh (kizuizi)" kwa kuwa kinazuia kuja tena katika dunia hii.

Watu watakuwa wanashughulikiwa katika makaburi yao kwa mujibu wa matendo yao katika dunia hii. Malaika wawili wanaoitwa Munkar na Nakir, watakuja kwa aliyekufa na kumuuliza: **"Ni nani Mola wako? Nani Mtume wako? Ni ipi dini yako?"** Wale waliokuwa wanafanya matendo mazuri katika dunia hii watatoa majibu sahihi kwa maswali hayo na dirisha la peponi litafunguliwa kwao. Makaburi yao yatatanuliwa na kuwa makubwa sana. Wasioamini, washirikina na wanafiqi hawataweza kutoa majibu sahihi ya maswali hayo. Kwa hiyo, dirisha la motoni litafunguliwa na makaburi yao yatabanwa na kuwa membamba sana. Nafsi za wasioamini na wanafiqi zitapata tabu katika makaburi yao; hali ya kuwa nafsi za waumini zitaishi kwa furaha na raha tele zikiwa zimejazwa kwa kila namna ya baraka.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Kaburi ni kituo cha kwanza cha akhera. Ikiwa mtu atapita atafaulu katika kituo hiki, vituo vinavyofuata vitakua vyepesi. Ikiwa hatafaulu katika kitio hiki, vituo vinavyofuata vitakua vigumu mno kupita."

(Tirmidhi, Zuhd, 5)

Je, tuko tayari na Akhera?

Ili kujiandaa wenyewe na akhera kutumia muda wetu vizuri ni kitu cha muhimu sana ambacho tunatakiwa kukitilia maanani zaidi. Rasilimali pekee tuliyonayo ni muda mchache tu tuliopewa. Kila kitu kinaweza kikanunuliwa kwa pesa; lakini kununua muda ni kitu kisichowezekana. Kufa hali ya kuwa ni muumini inatakiwa iwe ni dhamira yetu kuu. Jambo hili limeamrishwa na Mwenyezi Mungu katika aya ifuatayo: **"Enyi mlioamini! Mcheni Mwenyezi Mungu kama ipasavyo kumcha; wala msife ila nanyi ni waislam."** (Al-i Imran 3; 102) sababu tunatakiwa kuishi maisha yetu yote katika namna ambayo itatuwezesha kutupa pumzi yetu ya mwisho kama waumini.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Utakufa kama ulivyokua unaishi na utakuja mbele ya Mwenyezi Mungu kama ulivyokufa."

(Fayd al-Qadir, V, 663)

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Mtu mwerevu ni yule anajiuliza maswali kuhusu mwenendo wake na kujiweka tayari kwa ajili ya maisha baada ya kifo."

(Tirmidhi, Qiyamah, 25)

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Kaburi aidha ni bustani miongoni mwa mabustani ya peponi au shimo miongoni mwa mashimo katika moto wa Jahanam."

(Tirmidhi, Qiyamah, 26)

NJOZI ZA USIKU

Tangu miaka yangu ya utotoni nilikuwa mara zote nikiogopa kuwepo katika mazingira yaliyofungwa na nilikuwa ninakimbia kutoka katika maeneo hayo. Baadaye niligunduwa kuwa huu ulikuwa ni ugonjwa, lakini sikuwahi kupona kutokana na ugonjwa huo. Muda si mrefu nilikuwa ninaenda kuingia katika mazingira hayo yaliyofungwa, hata kama siyataki. Nilizungushiwa sanda na nilikuwa nawekwa nadani ya jeneza. Nilikuwa nikiyasikia mazungumzo ya watu na mara nyingine nilikua ninawaona japokua macho yangu yalikua yamefumba. Walikua wanasema:

— Maskini kijana! Amefariki katika umri mdogo, wakati alikua na mambo mengi sana ya kufanya huko mbeleni.

Ilikuwa ni kweli nilikuwa nimeacha kazi nyingi sana ambazo hazijamalizika. Kwa mfano; nilikuwa nimepanga kufungua sehemu ya kijana wangu kuisimamia. Nilikuwa bado sijamaliza malipo yangu ya video na gari. Sasa mipango yangu ya kufungua kampuni yangu kubwa na kuwakusanya marafiki zangu pale zilikuwa zimebadilika na kuwa ndoto tu. Japokuwa winta ilikuwepo katika mlango wetu, sikuwa nimepanga nguvu kwa ajili yake; sikuweza pia kukabiliana na kuweka paa. Nilipokuwa ninafikiria kuhusu kazi zangu ambazo hazijaisha, nilistaajabishwa na sauti iliyotoka katika spika. Sauti ilikuwa ikijirudiarudia katika kila kona ya ubongo wangu ikisema:

— "Muda umekwenda sana sasa hivi." Nilitamani muda ungekuwa haujaenda. Nilikuwa bado sijaelewa ni jinsi gani ile ajali ilivyotokea, hali ya kuwa nilikuwa ni dereva mzuri.

Wakati ninajaribu kukumbuka kitu gani kilichotokea, niliwaona marafiki zangu wakiwa wanafunga jeneza langu. Nilitaka kuwazuia na kujaribu kupiga mayowe kwa sauti kubwa kadri nilivyoweza; lakini sikuweza kusogea wala kutoa sauti. Muda mfupi nilikuwa katika giza la jeneza langu. Nilitazama kwa kutumia nyufa ziliokuwepo katika jeneza langu. "Mungu wangu." Nilisema. Ni nini kinakwenda kutokea kwangu sasa hivi? Sikuweza kufikiria kitu chochote kwa sababu ya kitisho nilichokuwa nacho. Kisha watu wakalinyanyuwa jeneza langu na kuanza kulibeba. Bila shaka kutokana na sauti ilisikika mvua ikinyesha. Matone ya mvua yalichanganika na kelele za jeneza. Nadhani tulikuwa tunaelekea msikitini kwa ajili ya swala ya jeneza.

Hapo ndipo nikakumbuka. Japokuwa msikiti ulikuwepo karibu sana na nyumbani kwetu na nilikuwa ninaitwa kila siku kwa ajili ya swala tano, sikuwahi kupata muda wa kwenda hapo. Kama nilivyokua nikisema mara kwa mara, nilikuwa ninafikiria kuanza kuswali na kuacha tabia zangu mbaya pindi nitakapofikisha umri wa miaka hamsini.

Ndio, ndio! Ikiwa ajali ile haikutokea, ningekuwa mtu wa ajabu sana. Sauti niliyokuwa ninaisikia mwanzoni ilikuwa inajirudia tena kwa mara nyingine:

— "Muda umekwenda sana sasa hivi. Muda umekwisha."

Muda kidogo baadaye swala yangu ya jeneza ilikwisha na watu walilibeba tena juu jeneza langu. Wakati tunapita katika mgahawa wa kahawa sehemu nilipokuwa ninakwenda kucheza karata na marafiki zangu kila siku, nilikuwa ninasikia sauti zao za furaha kutoka ndani. Nikafikiria huwenda taarifa za msiba wangu hazikuwa zimewafikia bado. Kisha sauti zikaanza kupungua kwa mbali. Nilipohisi kuwa nimebebwa kimshazari, niligundua kuwa tulikuwa tunateremka kuelekea katika eneo la makaburi.nilikuwa ninaelewa kuwa mvua kubwa ilikuwa inanyesha kwani maji yalikuwa yanadondoka kupitia nyufa za jeneza langu na sanda yangu ililowana. Bado nilikuwa ninasikiliza kwa makini sana nini watu walikua wanazungumza. Baadhi ya marafiki zangu walikuwa wanazungumzia kuhusu kudorora kwa masoko na wakati baadhi walikuwa wanashabikia kuhusu timu ya taifa katika mchezo wa mwisho. Mtu mwingine alikuwa anamnong'oneza mwenzie sikioni:

— "Harara za maiti huonekana kuanzia siku anayokufa. Wote tumelowana." Sikuweza kuamini kile nilichokuwa ninakisikia. Inatakiwa kuwa nimekosea. Hawakuwa marafiki zangu ambao nilijitoa kwao usiku na usingizi wangu? Muda mfupi safari yetu ilifikiya tamati na jeneza langu lilikuwa linawekwa chini katika udongo. Lilifunguliwa na mwili wangu usiokuwa na maisha ulinyakuliwa na baadhi ya mikono na ulikuwa ukiteremshwa katika shimo ambalo ndani yake maji ya mvua yalikuwa yamejikusanya kwa chini. Nilitazama huku na huku. Mungu wangu! Hili sio kaburi langu? Kwanini sikuwahi kufikiria kuwa kuna siku moja nitakuja ndani ya shimo hili. Mayowe yangu hayakuweza kusikika na mtu yoyote na nilikuwa nikiwasikia marafiki zangu wakiharakisha kulijaza udongo kaburi langu. Kwa mara nyingine tena nilikuwa katikati ya giza totoro. Nilianza kuomba kwa unyonge wangu wote nikisema:

— Mola wangu mpendwa! Hauwezi kunipa nafasi nyingine tena ili kwamba niwe mtumishi wako kama utakavyo na kulibadili kaburi langu kuwa bustani ya pepo?

Sauti hiyo hiyo ilijirudia kwa ukali mara hii:

— "Muda umekwenda sana sasa hivi. Kila kitu kimekwisha." Kaburi langu lilifunikwa na mbao na sauti ya udongo ilisikika ikigonga mbao hizi iliniogopesha. Nilitumia nguvu zangu zilizobaki na kufumbua macho yangu. Ndipo nilipogunduwa kuwa nilikuwa usingizini katika kitanda change chenye raha kabisa. Nilikuwa ninaota ndoto ya ajabu. Jirani yangu wa mlango unaofuata alikuwa anajaribu kuniamsha na kusema:

— Imekwisha. Tizama imekwisha. Hauna haja ya kuogopa tena.

Taratibu nilikaa kitako. Nilikuwa nimelowana kwa jasho. Nadhani nilipoteza kilo ishirini kwa mara moja. Kulikuwa na dhoruba nje na nyumba yangu ilikuwa inatikisika kwa mingurumo ya radi. Wakati nikiwa najitahidi kurudia katika hali ya kawaida toka kwenye athari ya ndoto yangu, nilikua pia ninaomba:

— Mola wangu mpendwa! Ninakushukuru mara elfu moja! Kipi kingetokea, endapo usingenipa nafasi ya pili ya kuwa mja wako mwema.

Cüneyd Suavi

MAISHA YETU HALISI NA MAISHA YA MILELE: AKHERA

Akhera ni msemo unaotumika kwa maisha yatakayokuja baada ya kifo. Kuamini akhera ni moja ya nguzo za Imani iliyoorodheshwa ndani ya Quran mara kadhaa wa kadhaa pamoja na kumuamini Mwenyezi Mungu. Yule ambaye anakataa ufufuo, anayezingatia matendo ya kidunia baada ya kufa, uwepo wa pepo na moto kutouamini Uislamu na kuwa kafiri.

Maisha baada ya kufa na matendo ambayo yatatokea akhera ni mambo yanayohusiana na ghaibu(siri). Hatuwezi kuyahisi kwa hisia zetu wala kuyaelezea kwa majaribio. Quran Tukufu na maneno ya Mtume wetu(rehma na Amani ziwe juu yake) ni vyanzo pekee vya habari kuhusu maisha ya akhera. Jukumu letu ni kuamini kwayo; kukubaliana na ukweli tuliopewa na Mwenyezi Mungu Mtukufu; bila kusahau ni kipi kitakwenda kuhesabiwa kuhusiana na matendo yetu.

Mwisho Wa Maisha Na Amri Katika Ulimwengu:

Kama ilivyokuwa kwa kila kiumbe juu ya dunia, dunia yenyewe imekadiriwa umri wake wa kuishi. Kiumbe hai ambacho muda wake umekwisha hufariki. Pindi muda wa dunia kufa itakua ni siku ya hukumu.

Qiyama inamaanisha mwisho wa maisha na amri zinazofahamika katika ulimwengu.

Siku Ya Hukumu

Itatokea kwa moja kati ya malaika wakuu au Israfil kupuliza kifaa kiitwacho baragumu amabyo asili yake haifahamiki. Hili litakuwa pulizo la kwanza la "baragumu." Amabapo Qiyama kitasimama, hapatakua na kiumbe hai chochote kitakachobaki duniani na mipangilio ya dunia na mbingu itavurugika. Jua litatoweka, nyota zitatawanyika; bahari zitachemka na

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Mbingu itakapochanika, Na nyota zitakapo tawanyika, Na bahari zitakapo pasuliwa, Na makaburi yatakapo fukuliwa, Hapo kila nafsi itajua ilichokitanguliza na ilicho kibakisha nyuma."

(Infitar 82; 1-5)

milima itagongana yenyewe kwa yenyewe. Siku hiyo kila kitu kitavurugika na mpangilio wa ulimwengu utavurugika pia.

Hakuna yoyote isipokua Mwenyezi Mungu Mtukufu anayejua kuhusu siku ya Hukumu itatokea lini. Hii imeelezwa bayana katika Quran Tukufu na maneno ya Mtume. Mtume wetu Kipenzi alieleza tu kuhusu dalili zinazoonyesha siku ya Hukumu inakaribiria. Hata hivyo sio lazima na muhimu sana kwetu kujua ni lini Siku ya Hukumu itatokea. Jukumu letu ni kufanya maandalizi stahiki kwa ajili ya akhera yetu ambayo itaanza kwa mauti yetu. Kwa maneno mengine ni kujiweka tayari kwa ajili ya maisha baada ya kifo kama kwamba unakwenda kufariki kesho.

Tutafufuliwa kama mbegu zilizotawanyika juu ya Dunia:

Matamshi ya Imani yanajumuisha kipande hiki **"wa'l ba'thu ba'd al-mawt"** ikimaanisha kwamba "ninaamini kuwa kuna ufufuo baada ya kifo/mauti." Kanuni hii inajumuisha moja ya nguzo za Imani katika Uislam. Muda mfupi baada ya mwisho wa dunia, Israfil atapuliza baragumu mara moja zaidi kwa wakati huo kwa mapenzi ya Mwenyezi Mungu Mtukufu. Kwa wakati huo kwa pulizo la pili la baragumu viumbe wote waliokua wakiishi toka mwanzo wa uumbaji hadi mwisho wake watafufuliwa.

Maswali kama, "Nini kitatokea kwetu sisi? Hivi kweli ufufuo unawezekana? Ni Dhahiri yametawala katika akili za watu. Miti ambao inapukutisha majani yake katika kipindi cha kiangazi na kuota tena kipindi cha mchipuko. Mbegu zilizokufa katika ardhi zinaanza kuota na kumea. Mbegu zilizokufa zilizodondoka zinageuka na kua miti mikubwa yenye uhai. Kila siku kuna maelfu ya seli zinakufa katika miili yetu na seli mpya zinaziba nafasi hizo. Ikiwa tunajichunguza kwa makini na kujitathmini sisi wenyewe na ulimwengu, tunaweza tukaona mifano mingi sana inayoonyesha uwezekano wa ufufuo baada ya mauti.

Mola wetu anachukua na kutoa uhai anaelezea uhalisia huu katika Quran Tukufu kupitia mifano. Mifano hii inaelezea uwepo wa ufufuo ambao unaonekana katika kila hatua ya maisha yetu:

Ufufuo

"Enyi watu! Ikiwa nyinyi mna shaka ya kufufuliwa basi kwa hakika sisi tulikuumbeni kutokana na udongo, kisha kutokana na manii, kisha kutokana na ki[ande cha damu iliyogandana, kisha kutokana na kipande cha nyama chenye umbo na kisichokua na umbo, ili tukubainishieni …

Na unaiona ardhi imetulia kimya kama iliyokufa, lakini tunapoyateremsha maji juu yake husisimka na kututumka na kumea kila namna ya mimea mizuri.

Hayo ni kwa sababu hakika Mwenyezi Mungu ndiye mwenye haki, na kwamba Yeye ndiye mwenye kuhuisha wafu, na kwamba Yeye ni muweza wa kila kitu.

Na kwamba saa itakuja hapana shaka kwa hilo, na kwamba Mwenyezi Mungu atawafufua walio makaburini." (Hajj 22; 5-7)

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na akatupigia mifano, na akasahau kuumbwa kwake, akasema: Ni nani atakayehuisha mifupa nayo imekwisha mung'unyika? Sema: Ataihuisha huyo huyo aliyeiumba mara ya mwanzo. Na Yeye ni mjuzi wa kila uumbaji.

(Yasin 36; 78-79)

UAMSHO KATIKA MSIMU WA MCHIPUKO

Hapakuwepo na dalili yoyote ya maisha katika dunia na kwa viumbe juu yake. Kiumbe hai wa mwisho kuwepo hapa alichanganyika na dunia miezi michache iliyopita; hapakuwepo japo na ishara kutokana na majani yaliyodondoka kutoka katika miti. Miti iliyokufa pekee ndio iliyokuwepo, miti isiyokuwa na uhai ilibakia kama mafuvu. Haikuonyuesha hata dalili kidogo ya maisha.

Kisha ikaja bishara njema ya uamsho wa dunia. Anga ilitikisika kwa habari hizi. Jua liliotabasamu kwa sababu ya habari hii. Na dunia ilianza kuvua sanda yake.

Wale waliobaki hawakuwa wameacha japo kielelezo nyuma yao. Baadhi ilikuja lakini hawakujulikana hata ni wapi ilikua imetokea. Ilitokea mmoja baada ya mwingine kama kwamba ilikuwa imetokea kusikojulikana. Tizama ishara za Huruma ya Mwenyezi Mungu! Jinsi anavyofufua vilivyokufa!

Mafuvu yanachipuka mmoja baada ya mwingine. Majani, maua, na matunda yaliongezeka kutoka katika matawi yaliyokauka. Kwa mamia na maelfu ya ndimi kila mmoja kati yao anaanza kuimba kwa Yule aliyewapa wao maisha. Tizama ishara za Huruma ya Mwenyezi Mungu! Jinsi anavyofufua vilivyokufa! Jinsi alivyoistawisha! Jinsi alivyowapa maneno.

Kila ua lilikua ni mwaliko wa upendo kwa vipepeo. Kila mmoja kati yao anakua ni mwenyeji wa maelfu ya wageni katika vifua vyao. Wanaleta sukari kutoka katika hazina ya Huruma ya Mola wao Mlezi. Vipepeo matokeo yake wanabeba kizazi kijacho cha maua ambayo yalikua wenyeji wao, hivyo dunia inaweza kutabasamu kwa maua mapya katika kipindi cha uamsho ujao.

Mauwa na vipepeo hawa wanaweza kuwa wamekufa muda mrefu unapokuwa unawatazama. Haijalishi. Watakuja wapya watakaoamshwa katika nafasi zao. Wale waliotoweka na wale watakaokuja baadaye; kwa maneno mengine viumbe wote wataongea kwa umoja kuhusu Mtoaji wa Maisha. Watasema pia kwamba "sisi ni binadamu" na watamuonyesha Mwenyezi Mungu kama wa pekee na milele kwa wale ambao wanamuona kwa macho ya Nyoyo zao. Na kila mara dunia hufufuliwa, sauti ya Quran itarindima katika ulimwengu:

"Basi ziangalieni athari za rehma ya Mwenyezi Mungu, jinsi alivyo ihuisha ardhi baada ya kufa kwake. Basi hakika huyo bila shaka ndiye Mwenye kuhuisha wafu. Na Yeye ni muweza wa kila kitu." (Rum 30; 50)

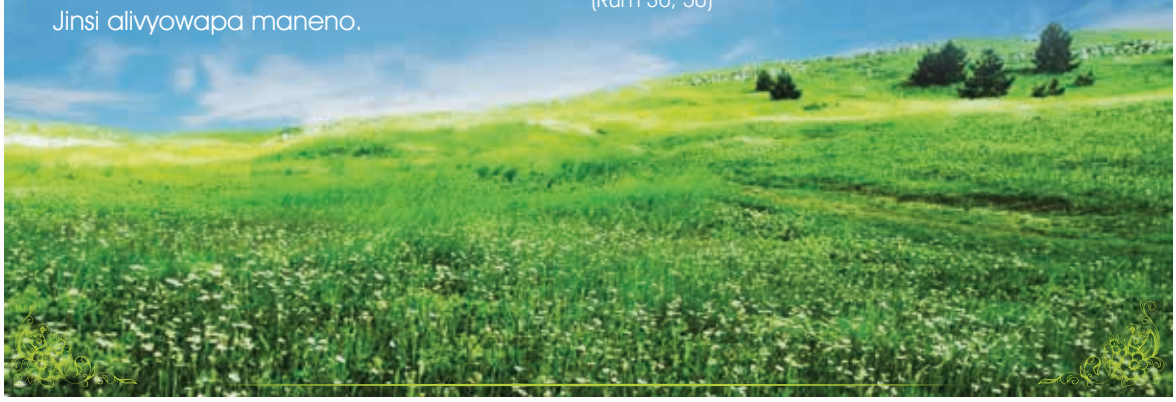

Ili tuweze kuulizwa maswali tutakusanyika mbele za Mwenyezi Mungu Mtukufu:

Tutakapokuwa tunafufuliwa, tutatoka katika makaburi yetu na tutakusanyika mbele za Mwenyezi Mungu ili kuulizwa maswali kwa kipi tulichokifanya katika dunia. Mkusanyiko huu unaitwa "hashr" na sehemu ya kukusanyika inaitwa *"Mahshar"*.

Katika siku ya Mahshar tutakusanywa na tutaanza kusubiria mbele za Mwenyezi Mungu Mtukufu katika sehemu isiyokuwa na mwisho chini ya joto lisilokuwa na mfano. Mola wetu anaelezea siku hiyo kwetu kama ifuatavyo:

"Na siku tutakapo iondoa milima na kuiona ardhi iwazi, na tutawafufua wala hatutamwacha hata mmoja kati yao. Na watahudhurishwa mbele ya Mola wao Mlezi kwa safu (wataambiwa): Mmetuijia kama tulivyokuumbeni mara ya kwanza! Bali mlidai kuwa hatutakuwekeeni miadi." (Kahf 18; 47-48)

Hukumu ya mwisho

Kila nafsi itaulizwa juu ya matatizo yake katika siku hiyo ya Mahshar. Itakua ni siku ngumu sana kwa watu. Itakua ni siku ya mfadhaiko mkubwa mno, kutetemesha na siku ya kuogopesha. Siku hiyo hapatakuwepo japo na wasaa wa kutazama na kuhusika na ndugu zake wa karibu:

"Siku ambayo mtu atamkimbia nduguye, Na mamaye na babaye, Na mkewe na wanawe, Kila mtu miongoni mwao siku hiyo atakuwa na lake la kumtosha.

Na siku hiyo zipo nyuso zitazo nawiri, Zitafurahika, zitachangamka, Na nyuso nyingine siku hiyo zitakuwa na mavumbi, Zimefunikwa na giza, Hao ndio makafiri watenda maovu." (Abasa 80; 34-42)

Mtume Wetu Kipenzi anasema:

"Mwenyezi Mungu atawapa vivuli kwa watu saba, siku ambayo hapatakuwepo na kivuli isipokua kivuli Chake. (watu hawa saba ni):

- Kiongozi mwadilifu,
- Kijana aliyedumu katika ibada ya Mwenyezi Mungu (hii inamaanisha kumwabudu Mwenyezi Mungu kikwelikweli toka udogoni mwake),
- Mtu ambaye moyo wake umefungamana na msikiti (hii inamaanisha kuswali swala za faradhi ndani ya msikiti katika mkusanyiko),
- Watu wawili wanaopendana kwa ajili ya Mwenyezi Mungu, wanakutana na kutengana kwa ajili ya Allah pekee,
- Mwanaume atakayekataa wito wa mwanamke mrembo kwa ajili ya jimai naye na kisha akasema: Ninamuogopa Mwenyezi Mungu,
- Mtu anayetoa sadaka kwa dhati kiasi kwamba mkono wake wa kushoto haufahamu kilichotolewa na mkono wa kulia(hii inamaanisha hakuna anayejua ni kiasi gani alichokitoa kama sadaka),
- Na mtu anayemkumbuka Mwenyezi Mungu katika upweke wake na macho yake yakabu bujika machozi.

(Bukhari Adhan, 36)

MTU ALIYEMKATAA MWENYEZI MUNGU NA AKHERA

Hapo zamani palikuwepo na marafiki wawili. Mmoja kati yao alikuwa na watoto wenye afya njema na mali nyingi sana. Mtu huyo alikuwa anamiliki mashamba makubwa mawili. Mashamba yake yalikuwa yamezungukwa na mitende. Palikuwa na mashamba makubwa sana yaliyokuwa yakimwagiliziwa na mito baina ya bustani zake. Ilikuwa ni kipindi cha jua kali na zabibu na tende zake zilikua tayari zimeiva. Mtu huyu tajiri aliwaalika marafiki zake na alitaka kuwaonyesha utajiri wake. Alipanga kuwapeleka marafiki zake katika ziara kuzungukia mashamba na bustani zake hivyo alikua anakwenda kupata nafasi ya kuwaonyesha mali zake.

Mmiliki wa mabustani alikua anatembea na marafiki zake kuzunguka mashamba na bustani zake akiwaelezea kuhusu matunda na thamani yake. Alikuwa kweli anafurahia kujionyesha mbele za marafiki zake juu ya utajiri wake. Alikua anahusiana sana na mali zake kiasi kwamba haikuwahi kutokea kuwa Mwenyezi Mungu ndiye alikuwa amemruzuku mali zote hizi. Alikuwa anafikiri tu kuhusu mali zake. Akiwa na majivuno ya vitu vyake, alisema kuwaambia marafiki zake:

— Nina mali nyingi kuliko mlizonazo nyinyi na pia nina heshima kubwa kuzidi nyinyi katika jambo la kuwa na watoto.

Kisha wakaingia katika bustani nyingine. Zabibu zilizoiva zilikuwa zimenawiri. Bwana yule tajiri akaanza kujivunia kuhusu bustani hii pia, akisema:

— Sifikiri kabisa kuwa bustani hii itaharibika. Sifikirii pia kuwa dunia hii itakwisha. Hata kama dunia hii itakuja kufikia mwisho, Mwenyezi Mungu atanipa mimi bustani nzuri zaidi kwa kuwa mimi ni mtu ninayeheshimika na mwenye mali. Mwenyezi Mungu atanipa mimi kwa sababu ya ukwasi/utajiri wangu.

Rafiki yake ambaye alikuwa muumini na anayeamini juu ya Mwenyezi Mungu na siku ya Hukumu akafadhaishwa sana na maneno yake na akamtahadharisha akisema:

— Unamkataa Yule aliyekuumba wewe kutokana na mavumbi, kisha akakutengeneza na kua mtu katika tumbo la mama yako? Unatakiwa kujua kwamba mimi ninampenda kwa moyo wangu wote Mwenyezi Mungu na simshirikishi na kitu chochote na Yeye. Hata kama unatakiwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu ndiye Mtoaji wa neema zote pindi utakapotizama bustani na uzuri wa bustani, unafanya tofauti na kumkataa Yeye. Ikiwa tu, ulipokua unaingia katika bustani yako, ungesema: Mwenyezi Mungu akipenda (ikawa)! Ni namna gani Mwenyezi Mungu ameumba vizuri. Uzuri huu unaweza kuumbwa kwa nguvu za Mwenyezi Mungu pekee." Ndio, kwa sasa nina mali kidogo pamoja na watoto, lakini ninamatumaini yasiyoisha kua Mwenyezi Mungu atanipa bustani nzuri zaidi kuliko yako. Tizama ikiwa utaendelea kufanya hivi na kusisitiza kutokua na shukrani kwa Mwenyezi Mungu, Atazichukua neema alizokupa. Bustani zitaharibiwa na maafa ambayo Atayatuma. Au mto utafurika kwenye bustani zako na zitapotelea ardhini na hautaweza kuzipata; kwahiyo hizi bustani na mashamba yatapotea.

Muda mfupi baada ya majadiliano haya kila kitu ambacho yule bwana muumini alikisema kikawa kweli. Maji katika bustani yakakauka na bustani zikatoweka, ardhi ikapata mipasuko kutokana na kukosa maji. Matokeo ya balaa hili, miti ikapoteza matunda na mazao yakatoweka. Miti ikawa mithili ya mafuvu. Bwana yule tajiri aliyemsahau kutokana na kiburi chake alikuja kutizama bustani na mashamba yake. Alipata mshituko baada ya kukuta bustani zake zimeharibika. Alianza kuomboleza kwa huzuni. Nguvu zake zote zilikua zimepotea bure na mali zake zote zilikuwa zimeharibika. Bwana yule tajiri alijutia kwa kile alichokuwa amekifanya kabla alikuwa anasema wakati huu:

- Ole wangu mimi! Ninatamani nisingemfanyia Mwenyezi Mungu mshirika! Ninatamani nisingekuwa mchoyo wa fadhila kwa neema alizonineemesha Mwenyezi Mungu! (tizama Surat Kahf 32-44)

Tutapokea rekodi za matendo ya dunia hii:

Baada ya kukusanyika katika sehemu ya Mahshar, tutapokea rekodi za matendo yetu ya kidunia.katika vitabu hivi vilivyokuwa vinarekodiwa na malaika waitwao Kiraman Katibin matendo yetu mazuri na mabaya yaliandikwa na maelezo kwa ufupi. Madhambi yetu yote na mazuri yetu, makubwa kwa madogo, yanaandikwa ndani yake. Mola wetu Mtukufu anaelezea mshangao na hofu zitakazoonyeshwa na waja wenye makosa wakipokea vitabu vyao kama ifuatavyo:

"Na kitawekwa kitabu. Basi utawaona wakosefu wanavyoogopa kwa yale yaliyomo humo. Na watasema Ole wetu! Kitabu hiki kina nini! Hakiachi dogo wala kubwa ila huliandika? Na watayakuta yale waliyoyatenda yamehudhurishwa. Na Mola wako Mlezi hamdhulumu yoyote." (Kahf 18; 49)

Kukabidhiwa vitabu vya matendo

Kupokea kitabu kwa mkono wa kulia ni habari njema, hali ya kuwa kukipokea kwa upande wa kushoto au nyuma ni ishara ya adhabu. Kwa maneno mengine watu wa peponi watapokea vitabu vyao kwa upande wa kulia, na watu wa motoni watapokea aidha kushoto au nyuma.

Siku hiyo hakuna atakayeweza kukataa yale yaliyoandikwa katika vitabu vyao. Kila mmoja atayaona matendo yake na atakiri vitu alivyovifanya na kushuhudia dhidi yake mwenyewe:

"Kila mtu tumemfungia amali yake shingoni mwake. Na siku ya Qiyama tutamtolea kitabu atachokikuta kiwazi kimekunjuliwa. Ataambiwa: Soma kitabu chako! Nafsi yako inakutosha leo kukuhisabu." (Isra 13-14)

Tutakuwa wawajibikaji kwa yale tunayoyafanya katika dunia hii:

Katika uwanja wa Mahshar tutakuwa, hatuna uvumilivu, tuna hofu na wenye msisimko tukisubiri kuulizwa chini ya jua linalounguza la siku ya Hukumu. Hata hivyo kuulizwa maswali kutaanza na tutahudhurishwa mbele ya Mwenyezi Mungu na vitabu vyetu vya matendo mikononi mwetu. Kisha kila mmoja wetu ataanza kuulizwa kwa wakati mmoja na Mwenyezi Mungu Mtukufu. Tutaulizwa kuhusu kila kitu juu ya matendo na tabia zetu kutoka katika umri wa balehe (umri wa kuwajibika kidini) hadi umri uliofariki.

Mtume wetu kipenzi (Rehma na Amani ziwe juu yake) alisisitiza kuwa hakuna atakayeweza kwenda mbele pasina kutoa majibu ya maswali yahusuyo mambo haya matano:

1. **Namna gani na wapi alipoyaendesha maisha yake;**
2. **Namna gani ameutumia ujana wake;**
3. **Ni mahali gani amejipatia mali zake,**
4. **Na kwa njia gani amezitumia mali zake;**

"Jiulizeni wenyewe kabla hamjaulizwa. Jiwekeni tayari kwa jaribio kubwa kabisa. Jaribio la akhera litakuwa jepesi na rahisi kwa wale waliojiuliza wenyewe hapa duniani."

(Umar ibn al-Khattab)

Hesabu na kuulizwa maswali.

5. **Na vipi ameishi kwa mujibu wa elimu yake.** (Tirmidhi, Qiyamah, 1)

"Jiulizeni wenyewe kabla hamjaulizwa. Jiwekeni tayari kwa jaribio kubwa kabisa. Jaribio la akhera litakuwa jepesi na rahisi kwa wale waliojiuliza wenyewe hapa duniani."

Mtume wetu kipenzi anasema:

"Jambo la kwanza ambalo watu wataulizwa kutokana na matendo yao siku ya Hukumu ni kuhusu Swala."

(Abu Dawud, salat, 145)

Matendo yetu mazuri na mabaya yatapimwa na mizani ya haki na usawa ya Mwenyezi Mungu:

Mizan ni aina ya kipimo ambacho uhalisia wake anaujuwa Mwenyezi Mungu pekee. Ni kipimo ambacho kitapima matendo yetu mabaya na mazuri baada ya muhula wa kuulizwa na kuhesabiwa. Endapo matendo mazuri yatakuwa mazito katika mizani, basi tutakuwa miongoni mwa watu watakaokuwa wamepata ukombozi. Wale ambao matendo yao mabaya yatakuwa mazito katika mizani basi watakuwa na hali mbaya sana. Mola wetu Mtukufu anaielezea hali hii kama ifuatavyo:

"Nasi tutaweka mizani ya uadilifu kwa siku ya kiyama. Basi nafsi haitadhulumiwa kitu chochote. Hata ikiwa ni uzito wa chembe ya khardali tutaileta. Nasi tunatosha kuwa washika hisabu." (Anbiya 21; 47)

Hakuna kipimo kinachopima sawa na mizani. Matendo yetu mazuri na mabaya tuliyoyafanya katika dunia hii yatahudhurishwa katika mizani na yatapimwa. Tutaona kwa yakini kuwa matendo mema ambayo kwa dhati tulitarajia kuyafanya lakini hatukuweza kuyafanya yakiwekwa katika mizani pia.

Mizani (kipimo cha Akhera)

Sentensi ambazo tulikuwa tukizisema kwa ndimi zetu kama vile "al-hamdulillah" au "subhanallah" nayo pia yatapimwa katika mizani. Jitihada zetu katika njia ya mwenyezi Mungu, mateso yetu na kuchoka kwetu katika kueneza ujumbe wa dini yetu ya Uislam, hata vumbi katika miguu yetu ambayo tuliipata njiani kuelekea kufanya jambo jema zitakwenda kupimwa katika mizani. Uso unaotabasamu, kwa kipande cha chokoleti tulichompatia rafiki, kikombe cha maji tulichowapa wakubwa zetu, kipande cha mkate tulichokiweka mbele cha kitoto cha paka kitakuwa ni miongoni mwa matendo yetu mema.

Nani anayejua! Kitu tulichokifanya na tukakiona ni kidogo kitasababisha mizani zetu ya matendo mema kuwa nzito katika mizani. Hii ni sababu tunatakiwa kufanya vitu vizuri kwa wingi kadri tunavyoweza katika maisha yetu. Tunatakiwa tuseme mara zote maneno ya tawhid, toba, dua na majina ya Mwenyezi Mungu kadri tunavyoweza. Hatutakiwa kudogosha jambo jema. Pindi tunapopata nafasi, tunatakiwa kufanya jambo ambalo litamridhisha Mwenyezi Mungu.

"Fanya jambo jema kisha litupe baharini. Ikiwa samaki hawatalikubali, Muumba kwa yakini analijuwa." (mithali ya kituruki)

Tutapita juu ya daraja la Sirat lililojengwa juu ya Moto:

Sirat ni daraja ambalo limejengwa juu ya Moto na watu wote watakatisha juu yake. inasemekana kwamba daraja hili litakuwa jembamba kuliko unywele na kali kuliko upanga. Njia yetu ya kupita katika daraja la sirat litategemeana na Imani zetu na matendo yetu hapa duniani. Baadhi ya waumini watapita kwa mwendo wa mwanga wa radi, baadhi yao watapita haraka Zaidi, baadhi watapita wakiwa wanakimbia na wengine watapita wakiwa wanatembea. Watakuwepo hata waumini watakaopita wanatambaa juu ya daraja la Sirat. Makafiri ambao matendo yao maovu yatakuwa mazito kuliko matendo yao mema hawataweza kukatisha. Watakuwa wanajikwaa na kudondoka katika Moto.

Daraja kuelekea peponi

Tutapewa malipo mema sana kwa matendo yetu mazuri:

Pepo ni tuzo ambayo Mwenyezi Mungu ameiandaa kwa waja wake walioamini. Ni makazi ya milele ya Amani na furaha kwa waumini. Hakuna mauti peponi. Maisha hayana mwisho kule. Wale watakao ingi peponi watakuta kila kitu walichokitaka. Wataonja kila wanachokita na watapewa kila wanachokihitaji.

Ndani ya pepo patakuwa sawa lakini sio sawasawa kabisa na neema za duniani. Patakuwepo na matunda mbalimbali, mboga za majani, mavazi, majumba na makasri yenye mito inayokatisha katikati ya mabustani. Patakuwepo pia na neema nyingi sana ambazo hatuwezi kuzifikiria na uzuri wa aina yake. Mwenyezi Mungu anaielezea pepo na neema zake katika Quran Tukufu. Tafsiri ya baadhi ya aya hizi ni kama zifuatazo:

"Enyi waja wangu! Leo hamtakuwa na hofu wala hamtahuzunika. Ambao waliziamini ishara zetu na walikuwa waislamu. Ingieni peponi nyinyi na wake zenu; kufurahishwa humo. Watakuwa wanapitishiwa sahani za dhahabu na vikombe; na vitakuwepo ambavyo nafsi inavipenda na macho yanavifurahia, na nyinyi mtakaa humo katika hali ya milele. Na hiyo ni pepo mliyorithishwa kwa hayo miloyokuwa mkiyafanya. Mnayo humo matunda mengi mtakayoyala." (Zuhruf 43; 68-73)

Pepo

Hapatakuwepo na huzuni, chuki, kuchukizwa na uadui katika pepo. Kila mmoja atampenda na kumuheshimu mwenzake. Kila mtu atamtembelea mwenzake, wataketi katika viti vizuri vyenye kustarehesha, na watakuwa na mazungumzo bora kabisa. Kama inavyoelezewa na Mtume wetu kipenzi:

"Hapatakuwa na mfarakano miongoni mwao na hapatakuwa na uadui katika nyoyo zao. Nyoyo zao zitakuwa mithili ya moyo mmoja, wakimtukuza Mwenyezi Mungu asubuhi na jioni." (Muslim, Jannah, 17)

Pindi Mtume wa Mwenyezi Mungu alipokuwa anaziongelea neema za peponi, alifupisha maisha ya peponi kama ifuatavyo:

"Patakuwepo na mtoa matangazo Peponi ambaye atakuwa anasema matangazo yake kama ifuatavyo kwa wakazi wa Peponi:

Kwa yakini humu mtaishi milele na hamtakufa. Mtakuwa na afya ya kudumu na hamtapatwa na maradhi na mtakuwa vijana siku zote na kamwe hamtapatwa na uzee. Na mtakuwa mara zote mkiishi katika hali ya utajiri na hamtakuwa na ufukara hata mara moja."

(Muslim, Jannah, 22)

Marejeo ya makafiri na waliodhulumu:

Moto ni sehemu ya maumivu na adhabu chungu. Makafiri, washirikina, wanafiq, wadhulumaji na watenda madhambi watapata adhabu yao hapo.

Katika moto patakuwa na adhabu za Mwenyezi Mungu. Wale ambao hawakumwamini Mwenyezi Mungu na akhera wataishi ndani ya moto milele yote na watakuwa wamekosa huruma ya Mwenyezi Mungu na ridhaa yake kwa sababu ya kukataa kwao. Waliotenda madhambi miongoni mwa waumini watatumikia adhabu zao motoni, lakini hawatakaa kule milele. Baada ya adhabu yao wataingizwa peponi.

Moto (Jahanam)

Waja waliokuwa na hatia watafika motoni, utatokea mlipuko mkubwa sana ambao

mlio wake utasikika toka umbali mrefu sana. Kama kinywaji wenye kiu watapewa damu, usaha na maji ya moto ambayo yatachana chana matumbo yao.

Hapatakuwa na ubaridi hata kidogo motoni. Kivuli pekee ambacho watu watakuwa wanakipata kitakuwa ni kile cha moto unaolipuka. Patakuwa aidha na baridi yenye kugandisha au kuunguza na moto wenye kuchosha. Ngozi za wale ambao watakuwa wakichomwa katika moto zitakua zinarudishwa mpya tena na tena. Kwa hiyo watakuwa wakijirudia kuadhibiwa na Moto wa Jahanam.

Wakazi wa motoni watawaona wakazi wa peponi na kuwaomba msaada, lakini ombi hilo halitakubaliwa:

"Na watu wa motoni watawaita watu wa Peponi. Tumiminieni maji, au chochote alichokuruzukuni Mwenyezi Mungu. Nao watasema: Hakika Mwenyezi Mungu ameviharamisha hivyo kwa makafiri." (A'raf 7; 50)

Wakazi wa Motoni watajutia sana kwa yale waliokuwa wakiyafanya hapa duniani. Tamanio lao kubwa itakuwa ni kurejea tena duniani. Watatamani warejee tena duniani ili wakatangaze Imani yao, kuabudu ana kuwa watu wema. Kwa hiyo watatamani kuipata Pepo, lakini muda kwao utakuwa umekwenda. Hawatakuwa na uwezo tena wa kurudi duniani.

Kama mja kuwa na uelewa juu ya Pepo na Moto, inatakiwa kuwa ni dhamira kuu katika maisha yetu ili kupata mapenzi ya Mwenyezi Mungu na kujitosheleza. Dhamira hii inaweza kufikiwa tu kwa kuishi kama muumini na kufanya matendo mema. Kwa hiyo tunatakiwa maisha yetu yote kuishi kama waumini. Tunatakiwa kufuata maisha kwa mujibu wa maamrisho na makatazo ya Mwenyezi Mungu. Tunatakiwa kufanya matendo ya ibada na kuishi kwa tabia njema. Tunatakiwa kuchunga haki za Mwenyezi Mungu na waja wake. Tunatakiwa kutubu kwa madhambi yetu mara tu tukigundua tumekosea na kuomba msamaha wa Mwenyezi Mungu. Kwa namna hii tunaweza tukajikinga na Moto wa Jahanam. Hatutakiwi kuwa mbali na njia na Huruma ya Mwenyezi Mungu na msamaha wa akhera.

REHMA NA HURUMA YA ALLAH HAINA UKOMO

Tunaposema "Bismillahirrahmanirrahim kwa jina la Mwenyezi Mungu, Mwingi wa Rehma na mwenye kurehemu)" Tunataja jina la Mwenyezi Mungu na sifa zake za Huruma na mwenye kurehemu.

Mwenyezi Mungu ni mwingi wa huruma. Ndio maana huwatizama viumbe wake wote na Huruma yake. Huteremsha neema zake pasina kuwabagua waumini na makafiri miongoni mwa viumbe wake. Huruma ya Mwenyezi Mungu huzunguka kila kitu. Japokuwa waja wake wanatenda kila aina ya madhambi, lakini bado anawapa Baraka zake; na hii ni kutokana na huruma yake.

Mwenyezi Mungu ni mwenye kurehemu. Katika siku ya hukumu huruma ya Mwenyezi Mungu juu ya waumini haitakuwa na mwisho. Mola wetu Mtukufu atawatizama waja wake waumini kwa huruma akhera kama alivyokuwa anawatizama duniani. Huruma yake ya akhera itakuwa mara dufu kuzidi huruma yake ya hapa duniani. Wale ambao wanayo japo Imani ndogo sana katika nyoyo zao wananufaika na huruma ya Mwenyezi Mungu na wataingia peponi.

Mtume wetu kipenzi (Rehma na Amani ziwe juu yake) anaelezea ukubwa wa huruma ya Mwenyezi Mungu kama ifuatavyo:

"Huruma ya Mwenyezi Mungu imegawanyika katika sehemu mia moja na amebaki nazo tisini na tisa na kuteremsha moja tu ulimwenguni, na kwa sababu ya sehemu hiyo moja, viumbe wake wanaoneana huruma baina yao, hata wanyama huwatizama

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Sema: Enyi waja wangu walio jidhulumu nafsi zao! Msikate tamaa na rehma ya Mwenyezi Mungu. Hakika Mwenyezi Mungu husamehe dhambi zote. Hakika Yeye ni Mwenye mwingi wa maghufira, Mwenye kurehemu."

(Zumar 39; 53)

watoto wao kwa mapenzi. Na Mwenyezi Mungu ameiacha sehemu ya huruma tisini na tisa ambayo atakuja kuwatizama waja wake siku ya ufufuo."(Bukhari, Adab, 19; Muslim, Tawba, 17)

Ikiwa sehemu moja tu ya Huruma ya Mwenyezi Mungu inakuwa na nguvu kiasi hiki, fikiria juu ya sehemu ya tisini na tisa itakuwa vipi. Ikiwa chanzo cha huruma yote katika duni ahii ni sehemu moja tu, Huruma ya Mwenyezi Mungu akhera itakuwa na ukubwa usio mithilika. Habari hizi njema hata na hivyo hazitakiwi kutudanganya sisi. Haitakiwi kusahaulika kuwa kufa kama muislam hutegemeana na kuishi kama muislam. Bila ya hivyo, shetani na nafsi zetu wenyewe zitatudanganya na kutuweka mbali na kufanya matendo ya ibada kwa kusema: "Wewe ni mtu mwenye Imani, Mwenyezi Mungu bila shaka atakusamehe. Utaadhibiwa kidogo katika Moto wa Jahanam kisha utatolewa." Kwa njia hii vitakupelekea hata kutenda baadhi ya madhambi. Vitatupeleka hata kutoka nje ya mipaka ya Imani.

Kwa upande mwingine hatutakiwi pia kusahau kuwa sisi ni binadamu na tunaweza kutenda madhambi. Kwa hivyo hatutakiwi kukata tamaa na Rehma ya Mwenyezi Mungu. Chochote kitakachotokea, tunatakiwa kumgeukia Mwenyezi Mungu na kumuomba msamaha wake.

Kwahiyo, kama waislamu, tunatakiwa kuishi baina ya mipaka ya hofu na matumaini. Inatakiwa kushughulishwa juu ya kupoteza Upendo wa Mwenyezi Mungu na kuhusu adhabu zake; lakini tunatakiwa pia kukumbuka kuwa Mwenyezi Mungu ni Mwingi wa Rehma na Mwingi wa kusamehe. Hatutakiwi kudondokea katika kukata tamaa kwa sababu ya madhambi na makosa yetu.

HOFU YA IBRAHIM

Wakati wakitoka darasani Ibrahim aliona Salim amedondosha pesa yake kutoka katika mfuko wake; lakini hakumwambia hilo Salim. Alisubiri kila mmoja kutoka ndani ya darasa. Baada ya kila mmoja kutoka darasani aliichukuwa ile pesa

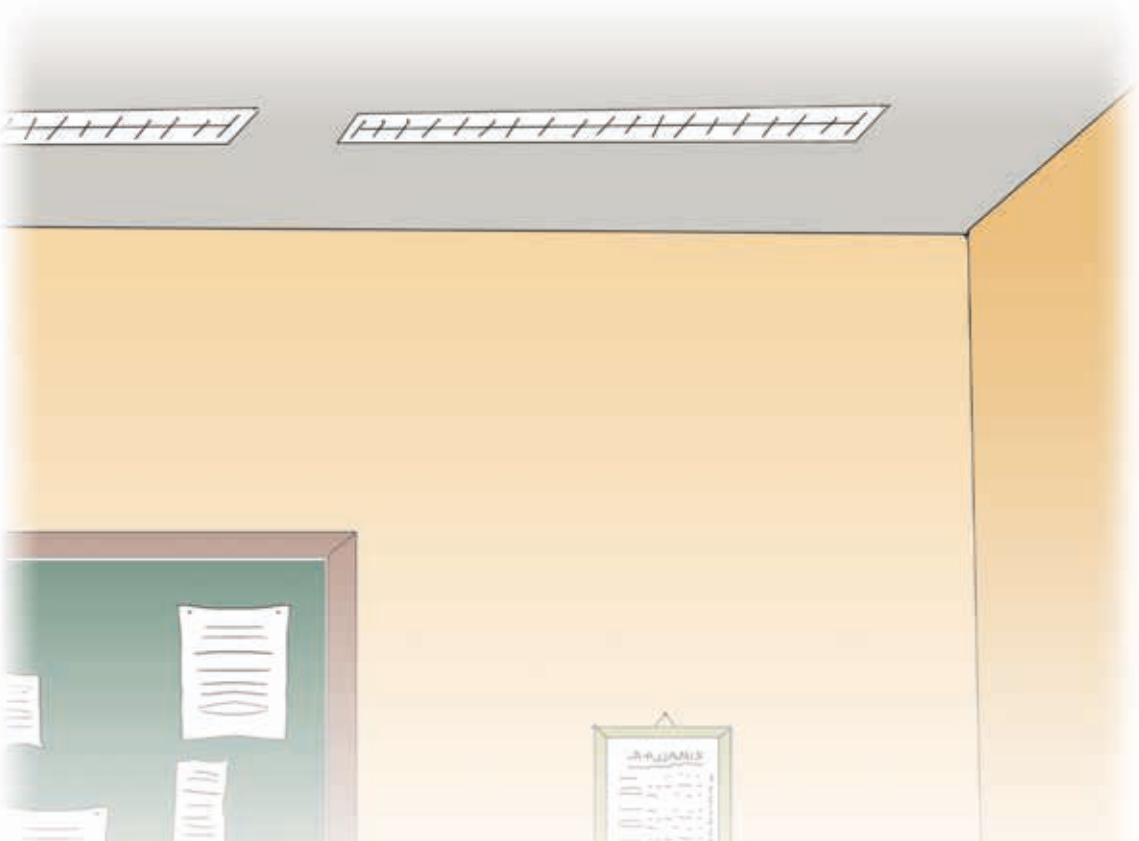

na upesi sana aliiweka katika mfuko wake kwa tahadhari kubwa ya kuwa hakuna aliyemuona. Kuanzia wakati huo na kuendelea, hata hivyo, alianza kuona uzito katika moyo wake. Kisha akagonga kengele na kila mmoja akarudi darasani. Mwalimu akaanza kufundisha. Lakini kwa sababu akili ya Ibrahim ilishughulishwa sana na pesa ya Salim, hakuwa makini sana na kile ambacho mwalimu anakizungumza. Alikuwa na mashaka itakuwaje endapo watagundua kuwa yeye ndiye aliyechukua pesa.

Pia somo la mwalimu juu ya Imani kuhusu akhera lilivuta sana umakini wa Ibrahim. Alikuwa anasema kuwa kila mmoja atakwenda kuulizwa kuhusiana matendo yake na kuona matokeo yake watakapofika akhera. Maneno haya yalimuongezea Ibrahim uzito.

Ibrahim akaanza kusubiria somo limalizike ili aifanyie wepesi nafsi yake kwa kumrudishia Salim pesa zake. Baada ya dakika kadhaa za mawazo hatimaye kengele iligongwa. Ibrahim akapata msisimuko. Uzito aliokuwa anausikia kwa kipindi chote cha somo uliosababishwa na makosa yake ulimtia ukiwa sana.

Pindi watu wote walipotoka nje ya darasa, alisema kumwambia Salim kwa upole:

— Salim,ulidondosha pesa yake hii katika kipindi kilichopita cha mapumziko na mimi nikaiokota. Samahani kwa kutoweza kupata nafasi ya kukurudishia wakati ule.

Salimu alimshukuru sana rafiki yake kwa kumpa pesa yake. Ibrahim kwa upande wake, alimshukuru Mwenyezi Mungu kwa kumuondolea mzigo huo. Sasa ameelewa kuamini akhera ni kwamba, mtu ataulizwa kuhusiana na matendo yake yalivyokuwa yanaathiri matendo ya mtu hapa duniani. Kisha akajiahidi kutorudia kufanya makosa kama yale tena.

M. Yaşar Kandemir

VITU TUNAVYOVIPATA KWA KUWA NA IMANI JUU YA AKHERA

IMANI JUU YA AKHERA

- Inaongeza ufahamu wa wajibu wetu.
- Inasaidia mawazo ya usawa na haki kushamiri katika jamii.
- Inatukinga na uchoyo.
- Inatuweka mbali na haramu na kutuweka karibu na mapato halali.

Kuamini akhera inamaanisha kuwa na Imani kwamba tutakwenda kuulizwa huko akhera kwa kila jambo ambalo tulilifanya hapa duniani. Kwa maneno mengine ni kwamba tunaamini kwamba tupo katika mtihani mkubwa mno. Imani hiyo inatufanya tugundue kuwa tuna majukumu mbele ya Mwenyezi Mungu, mbele ya jamii, na kwa viumbe wengine. Tunaaamini kwamba wale ambao wanafanya matendo mema watapata thawabu na wale ambao wanafanya matendo yasiyokuwa mema watapata adhabu kwa sababu ya matendo yao. Kwa maana nyingine Imani juu ya akhera **Inaongeza ufahamu wa wajibu wetu.** Inatusaidia kuchunguza mawazo yetu, hisia na mienendo yetu.

Ikiwa tutatenda kwa ufahamu wa majukumu yetu tunajitahidi kuwa tayari kwa ajili ya jaribio kubwa la siku ya Hukumu. Tunatekeleza majukumu yetu kwa njia iliyokuwa bora kabisa kadri tunavyoweza. Na tunakuwa makini sana kutokana na maneno yetu na tabia zetu. Tunajaribu kuipata pepo na kujiepusha na Moto wa Jahanam. Tunawashughulikia na kuwatizama wanafamilia na marafiki zetu vizuri; hatumshughulikii mtu yoyote kwa dhulma na tunakuwa watu waaminifu.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Vilivyomo mbinguni na vilivyomo ardhini ni vya Mwenyezi Mungu. Na mkidhihirisha yaliyomo katika nafsi zenu na mkiyaficha, Mwenyezi Mungu atakuhisabuni kwayo. Kisha amsamehe amtakaye na amuadhibu amtakaye. Na Mwenyezi Mungu ni Mwenye uweza juu ya kila kitu."

(al-Baqara 2; 284)

Ni muhimu sana watu katika jamii waaminiane miongoni mwao. Uami nifu unaweza ukapatikana kwa haki na usawa. Hii itakuwa rahisi kwa jamii ya watu ambayo imetokana na wenye Imani kali juu ya akhera; tangu kuamini kwamba tutakwenda kuulizwa kwa yale tuliyokuwa tunayafanya hapa duniani inaathiri mtizamo wetu wa dunia hii. Imani hii inapelekea uhusianao wetu na watu wengine na pia **sinasaidia mawazo ya usawa na haki kushamiri katika jamii.**

Endapo tukiwa na Imani madhubuti juu ya akhera, hatuwezi tukaharibu haki za watu wengine. Tunakuwa makini sana kwa maneno na miendo yetu. Tunajizuia na mazungumzo mabaya na yenye kuvunja moyo. Hatuwashughulikii watu kwa dhulma. Tunawashughulikia masikini na mayatima vizuri. Kama tunavyokuwa makini kwa haki zetu wenyewe, tunachunga sana haki za wengine. Hatudhuru mali za watu, maisha, usafi wa moyo, haki na uhuru. Hatuvunji uaminifu wa watu wengine. Kwa kifupi tunakuwa watu ambao ni waaminifu kwa wengine kiasi mwamba hakuna mtu yoyote anayepata madhara kutokana na maneno na matendo yetu.

Mtume wetu kipenzi anasema:

"Je, mnamjua mtu aliyefilisika?" Wao (maswahaba wa Mtukufu Mtume) walisema:

"Kwa tunavyofahamu kuwa, mtu aliyefilisika ni yule asiyekuwa na fedha (Dirham) wala mali; au yule aliyepoteza mali zake zote na kaharibu fedha zake."

Yeye (Mtume Mtukufu) akasema:

"Mtu aliyefilisika katika umma wangu atakuwa yule ambaye atakuja katika siku ya Hukumu akiwa na swala zake na funga na zaka lakini(atajikuta amefilisika katika siku hiyo kama aliyechoka hazina yake ya fadhila) kutokana na kwamba alikuwa akiwadhalilisha wenzake, aliyeleta uzushi dhidi ya wenzake, na matumizi haramu ya mali za wenzake, aliyemwaga damu za wenzake na kuwapiga wenzake, na fadhila zake zitachukuliwa kutoka katika akaunti yake na kuwekwa katika akaunti ya yule (aliyesononeka kwa ajili yake). na endapo matendo yake mema yatakuwa yamekwisha katika akaunti yake, madhambi yake yataingizwa katika (akaunti yake) na atatupwa katika Moto wa Jahaname."

(Muslim, Birr, 59)

Kusaidiana ni miongoni mwa sababu za msingi mno katika jamii inayotoa Amani na utulivu. Kuwasaidia wengine na kujali mahitaji yao inajenga daraja la mapenzi miongoni mwetu.

Tunapokuwa na Imani juu ya akhera, hatujifikirii sisi wenyewe tu, bali na wengine pia. Imani juu ya akhera **inatukinga na uchoyo**. Tunapenda na kusaidia watu walioumbwa na Mwenyezi Mungu katika namna iliyokuwa bora kabisa. Tunajaribu kufanya matendo mema ambayo si kwamba yanaleta athari katika maisha haya tu lakini yaendelee pia baada ya kifo. Tunakimbilia kusaidia na kujali mahitaji ya masikini na wenye uhitaji kwa kutoa na sadaka zetu.

Waislamu wameanzisha ustaarabu wa tunu na kuacha mnafa usiokufa. Wameitoa haki ya minara hii kutumika na wengine kwa ajili ya Mwenyezi Mungu. Wameanzisha majiko ya supu, hospitali, visima kwa ajili ya watu masikini na wenye uhitaji, wajane, na mayatima. Wameanzisha pia minara maalum kwa ajili ya kutibu wanyama walioje-ruhiwa na kwaajili wanyama wenye kiu ya maji. Wamefikiria maisha baada ya kifo wakati wakiwa bado hai. Na wameacha kazi ambayo itakuwa inawaingizia thawabu hata baada ya wao kufariki. Fikra hizo na mawazo hayo ni matokeo ya Imani juu ya Akhera.

Mtume wetu kipenzi anasema:

"Pindi mtu atakapofariki, matendo yake yanafikia mwisho, ila kwa matatu, sadaka yenye kuendelea, au elimu (ambayo kwamba watu) wanapata manufaa kwayo, pamoja na mtoto mchamungu, ambaye atakuwa akimuombea dua (yule aliyefariki)."

(Sadaka yenye kuendelea [sadaqat jariyah] ina maanisha kitu ambacho wananufaika nacho muda wote. Kujenga shule, msikiti, barabara, au kisima na kupanda mti ni mifano ya sadaka inayoendelea.)

(Muslim, Wasiyyah, 14)

Wale ambao wamesahau kifo na ambao hawaamini katika kuulizwa maswali baada ya mauti huwa hawaogopi kutenda madhambi. Kwa sababu watu hao wanafikiria kwamba maisha ni kula, kunywa, na kufanya starehe. Wanakuwa na tabia ya ulafi. Huwa hawaridhiki na vile walivyonavyo. Wanaweza wakafanya kitu chochote kwa ajili ya kupata pesa tu, kupata cheo na umaarufu. Wanajipatia pesa bila kujali kama vyanzo vyake ni halali au haramu. Wanaweza hata wakaiba, wakamwaga damu au hata kuuwa kwa ajili ya fedha kiasi kidogo tu.

Imani juu ya akhera inatufundisha kuwa ni wenye kuridhika na vile tulivyoruzukiwa. Inaleta Baraka ya vipato vilivyo safi na halali. Inatupa nguvu ya kustahimili mzigo wa kupata kipato katika vyanzo viliyokuwa halali. Inatuwekea katika nyoyo zetu Imani ya kuwa tutapata malipo kwa hali ya maisha huko akhera. **Inatuweka mbali na haramu na kuwa karibu na kupata vipato vya halali.** Ilnatakasa nafsi zetu kutokana na tabia mbaya kama uchoyo kutokuridhika. Inasaidia kukuza hisia zetu za kusaidia na kuwashughulikia watu wengine.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"…Na anaye mcha Mwenyezi humtengenezea njia ya kutokea. Na humruzuku kwa njia asiyoitegemea. Na anayemtegemea Mwenyezi Yeye humtosha…"

(al-Talaq 65; 2-3)

UWIANO WA MAISHA YA DUNIA NA AKHERA KUTOKANA NA MAISHA YA MTUME WETU

Mtume wetu kipenzi amekuwa mfano kwetu sisi ili kuielewa dunia hii na kujiweka tayari kwa ajili ya akhera. Mtazamo wake kuhusu dunia na akhera ni kama ifuatavyo:

Mtume wa Mwenyezi (Rehma na Amani iwe juu yake) alikua akinufaika na neema za halali na safi za dunia hii; lakini hakuwa ameuweka moyo wake katika dunia hii na kila kilichokuwepo ndani yake. alikua akiishi kwa kufahamu kuwa *"Ewe Mwenyezi ! Hakuna maisha yaliyokuwa bora kama maisha ya Akhera ..."* (Bukhari, Riqaq, 1) alikuwa **akiyaweka maisha yake kwa mujibu wa mahitaji ya akhera.** Alikuwa hasahau kuwa atakwenda kuulizwa kwa matendo yake na hatakuwa katika namna yoyote ambayo anaweza akaielezea. Alikuwa anafahamu majukumu yake mbele ya Mwenyezi na alikuwa akitekeleza matendo yake ya ibada. Alikuwa mar azote mfano bora kwa wafuasi wake.

Hakuwa anawaumiza watu, akiwafanyia dhulma, wala hakuwa akiwatetea wale wenye kuwadhulumu wengine. **Alikuwa makini sana kuhusu haki za watu.** Mara zote alikuwa anaogopa mawazo ya kwenda kukutana na Mwenyezi siku ya Hukumu akiwa na mzigo wa haki za watu. Ndio maana mara zote alikuwa akiwashauri wafuasi wake kulipa watu haki zao wakiwa hapa hapa dunia ni na kuomba msamaha kama wamewafanyia udhalimu wowote. Mtume wa Mwenyezi amesema, "Yoyote aliyemdhulumu mtu mwingine kuhusiana na sifa au kitu kingine chochote, anatakiwa amuombe msamaha kabla ya siku ya Ufufuo ambapo hapatakuwa na fedha kwa ajili ya kufidia matendo maovu,lakini kama anayo matendo mazuri, matendo yake mazuri yatachukuliwa kutoka kwake kiasi ya dhulma aliyoifanya na ikiwa hana matendo mazuri, madhambi ya yule aliyedhulumiwa yatawekwa kwenye akaunti yake." (Bukhari, Mazalim, 10; Riqaq, 48)

Mtume wetu kipenzi (Rehma na Amani iwe juu yake) **aliishi maisha yake kwa mujibu wa aya za Quran.** Amri za Mola wetu Mtukufu *"Na muabudu Mola wako mpaka ikufikie yakini."* (Hijr 15; 99) ilikua ni moja ya kanuni zake kuu katika maisha yake. Alikua akimuabudu Mwenyezi na kuzingatia mahitaji yote ya utumwa wake hadi mwisho wa uhai wake. Maisha yake ya kidunia yalikua yameundwa kwa mujibu na maana ya aya ifuatayo: "Sema. Hakika sala yangu, na ibada yangu, na uhai wangu na kufa kwangu, ni kwa ajili ya Mwenyezi , Mola Mlezi wa viumbe vyote." (Anbiya 5; 162) hata akiwa katika kitanda chake cha umauti, alikuwa anaendelea kutekeleza matendo yake ya ibada, akifikisha ujumbe wake, na akiwafundiisha maswahaba wake.

Mtume wa Mwenyezi alikuwa anajua kwamba **maisha baada ya kifo yapo katika mikono ya Mwenyezi pekee.** Hakuwa anapoteza matumaini na ujasiri wake. Alikua na Imani thabiti ya kwamba hakuna yoyote ambaye ataweza kumnufaisha au kumdhuru yeye hadi Mwenyezi apende. Kwa sababu ya Imani hii, hakua akiogopa vita na alikuwa mara zote mstari wa mbele katika nyakati ngumu kabisa za vita.

Mtume wetu kipenzi alikuwa mara zote alizingatia uwiano sawa kati ya dunia hii na akhera. Hakuwa akiupa mgongo kabisa ulimwengu huu na kuachana na akhera wala hakuwa akiitazama tu akhera na kuisahau dunia. Hakuwa akijitenga kabisa na neema za ulimwengu huu. Alikuwa mara kwa mara akiwashauri maswahaba zake kuweka uwiano sawa kati ya dunia hii na akhera. Maswahaba watatu kati ya maswahaba zake walikubaliana kufanya matendo ya ibada mfululizo. Kwa mujibu wa makubaliano yao, wa kwanza kati yao atakuwa akifunga kila siku; wa pili kati yao atakuwa akiswali usiku kucha; na wa tatu kati yao hataoa abadani. Pindi Mtume wa Mwenyezi aliposikia makubaliano yao, aliwaonya kwa kusema:

"Je, nyinyi ni watu wale wale waliosema hiki na kile? Naapa kwa Mwenyezi , mimi nimejitoa kikamilifu kwa Mwenyezi na ninamuogopa Yeye kuliko nyinyi; lakini ninafunga na kuacha kufunga baadhi ya nyakati, ninalala na pia nimeoa wanawake. Kwa hivyo yule ambaye hatafuata utamaduni wangu katika dini si katika mimi(sio mmoja wa wafuasi wangu)." (Bukhari, Nikah, 1)

Mtume wetu kipenzi **hakuchukulia jambo lolote la kheri kama dogo.** Alisema kwamba jambo jema linamkinga mtu na Moto wa Jahanam. Hata jambo dogo kabisa lililofanyika katika dunia hii halitaweza kuachwa kulipwa huko akhera. Alisema "Na kwa hiyo kila mmoja miongoni mwenu anatakiwa kujiokoa yeye mwenyewe na Moto hata kwa kutoa kipande nusu cha tende (kama sadaka). (Bukhari, Zakat, 9) Alitoa taarifa kwamba matendo yote mema, makubwa kwa madogo, yatakuja kuwa ni katika sababu za mtu kuingia Peponi na akatoa mfano ufuatao:

"Wakati mtu akiwa anapita katika njia, akaona tawi la miba. Akasema kwa ajili ya Mwenyezi atalitoa tawi lile kutoka njiani ili lisimdhuru muislam yoyote. Akalitoa tawi lile na Mwenyezi akawa radhi naye na kitendo alichokifanya na mtu aliingizwa peponi." (Bukhari, Adhan, 32; Mazalim, 28)

Mtume wa Mwenyezi Mungu **hakuwa akikaa mbali na kufanya kazi, kufanya jitihada, na kufanya matendo mema.** Mara zote alikua akishauriwa kuwa katika matumaini mema na jitihada endelevu. Na alikuwa akishauriwa kufanya matemdo mema. Maneno yafuatayo ni mfano mzuri katika jambo hili: "Jaribu kupanda mti hata kama ni mwisho wa dunia." (Ahmad bin Hanbal, Musnad, III, 191)

Mtume wetu kipenzi mara zote alikuwa akiomba afya na hali nzuri kutoka kwa Mwenyezi Mtukufu. Na alikuwa akiishi maisha safi na nadhifu. Hakuwa **akionyesha kutokua na subra kutokana na ugumu au maradhi.** Ugumu na maradhi ukifuatana na kuwa na subra vitakuwa sababu ya mtu kusamehewa madhambi yake. aliwaambia maswahaba zake kuwa kuwatembelea wagonjwa na kuhudhuria mazishi ya muislam mwingine zilikua ni miongoni mwa majukumu ya waislamu baina yao. Alikuwa akifuata kanuni hii kwa makini sana katika maisha yake, kuwatembelea wagonjwa na kuwaombea dua. Alikua akiwashauri kuwa wavumilivu na kuwapa bishara njema juu ya thawabu zinazowasubiria huko akhera. Hivyo alikuwa akiwafariji.

Mtume wa Mwenyezi (Rehma na Amani ziwe juu yake) alitushauri sisi *"kumbuka mauti ambayo yanakata starehe za kidunia kama kisu kifanyavyo"* (Tirmidhi, Zuhd, 4) na kuishi maisha yetu bila kusahau kifo na akhera. Alikua amekiweka kifo katika akili yake na likua anaishi maisha yake kwa kujiandaa nacho. **Alikuwa akikumbusha juu ya Kumpwekesha Mwenyezi na ukubwa wa Huruma zake na msamaha wake kwa watu ambao wapo katika vitanda vyao vya umauti. Alikua akiwahimiza kwa upole kabisa kusema kuwa hakuna mwingine isipokua Allah.** Kwa namna hii alikua akiwasaidia watu kuiacha dunia hali ya kuwa ni waislam. Aliwashauri maswahaba zake kuwahimiza kusema "hakuna mwingine isipokua Allah" kwa wale ambao wanakata roho ((Muslim, Janaiz, 1)

Mtume wa Mwenyezi (Rehma na Amani ziwe juu yake) **alikua na uvumilivu kutokana na vifo vya ndugu zake na wapendwa wake. Alifahamu na kujua kwamba ule ulikua ni mtihani kutoka kwa Mwenyezi . Na alikua akisubiria thawabu za uvumilivu wake kutoka kwa Mwenyezi Mtukufu.** Alishuhudia na aliyavumilia maumivu wapendwa wake wengi ikiwa mkewe bi Khadija ni miongoni mwao. Watoto wake wa kiume na watoto wake wa kike walikfariki katika kipindi cha uhai wake. Hivyo hivyo kwa baadhi ya marafiki zake na ndugu zake kama Jaffar al-Tayyar na mjomba wake Hamza walikufa mashahidi wakati wa vita. Alikua na huzuni na alitokwa na machozi kwa kuwakosa; lakini hakuwahi kupoteza tumaini na nguvu za kuvumilia kutokuwa nao. Amejidhihirisha kama kigezo hai kwa waislam kuwa ni namna gani muislam anatakiwa kuishi katika wakati kama huo wa majonzi. Alijikabidhisha yeye mwenyewe kwa mapenzi ya Mwenyezi . Hakuwahi kusahau kuwa Mwenyezi ndiye anayetoa uhai na kuuchukuwa tena. Hakuwahi kugoma dhidi ya matakwa ya Mwenyezi kwa kuomboleza na kupiga kelele.

Wakati bwana Mtume na marafiki zake walipoingia katika chumba ambacho Ibrahim mtoto wa bwana Mtume alikuwa anapumua pumzi yake ya mwisho, macho ya Mtume wa Mwenyezi (rehma na Amani ziwe juu yake) yalianza kutoka machozi. Abdur Rahman ibn Awf aliuliza,

"Mtume wa Mwenyezi , hata wewe unalia? Akasema,

"Ewe Ibn awf, machozi haya ni ishara ya huruma." Kisha alilia tena na kusema,

"Macho yanatokwa na machozi na moyo unahuzunika, na hatusemi isipokuwa yale yanayomridhisha Mwenyezi , ewe Ibrahim hakika tunahuzunika kwa kutengana nawe." (Bukhari, Janaiz, 43)

Mtume wa Mwenyezi alitutaarifu kuwa baadhi ya makosa kama kusengenya kuhusu watu au kutokuwa makinikuhusiana na adabu ya kwenda chooni zitakwenda kuwa sababu za kuadhibiwa katika makuburi. Alijikinga kwa Mwenyezi kutokana na kuja kuadhibiwa kaburini. Kuwakumbusha watu kwamba watakwenda kuachwa katika makaburi yao na matendo yao Mtume wa Mwenyezi alisema, "Unapokuwa unabebwa kuelekea kaburini, mtu aliyekufa anafuatwa na mambo matatu, mambo mawili kati ya hayo hurudi (baada ya mazishi) na moja kati ya hayo hubaki naye; ndugu zake, na mali zake na amali zake humfuata, ndugu zake na mali zake vinarudi lakini amali(matendo) yake hubaki naye." (Bukhari, Riqaq, 42)

Kipenzi chetu Mtume amesema, "wale ambao wanatakata kutembelea makaburi wanaweza kufanya hivyo; kwa kutembelea makaburi kunatukumbusha kuhusu akhera" (Tirmidhi, Janaiz, 60) nayeye alikuwa akitembelea mara kwa mara makaburini. **Alikua anachukulia kutembelea makaburi kama ukumbusho wa kifo na akhera.** Alikuwa anatemelea eneo la makaburi ya Janat al-Baqi na kuwaombea dua waislam waliokufa. Alipokua akiingia katika eneo la makaburi, alikuwa akisema "Amani iwe juu yenu(salam alaykum) enyi wakazi wa eneo hili la makaburi! Kisha alikuwa akiwaombea dua kwa kusema: *"Mwenyezi atusamehe sisi pamoja na nyinyi. Mmekwenda kabla yetu na sisi tutakuja baada yenu."* (Tirmidhi, Janaiz, 59) Kwa maneno haya alikuwa akifikiria kuhusu kifo na maisha ya akhera.

Kipenzi chetu Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) alikuwa akimuomba Mwenyezi Mtukufu kheri katika dunia hii na akhera pia. Alikuwa hajiombei dua yeye pekee isipokuwa alikuwa akiomba kwa ajili ya umma wake wote. Alimuomba Mwenyezi Mtukufu kuwa maswali yake siku ya Hukumu yawe mepesi, ili amuepushe na Moto na amuingize Peponi. Aliomba huruma ya Mwenyezi na msamaha wake na alikuwa anatumaini msamaha. Lakini hakuwahi kudharau kujiweka tayari kwa ajili ya siku ya Hukumu na akhera kwa kuamini huruma ya Mwenyezi Mtukufu isiyokuwa na mwisho. Alisema kuwa watu werevu ni wale ambao wanajiuliza wenyewe kabla ya kufa na kujiweka tayari kwa ajili ya maisha baada ya mauti.

Siku moja mtu mmoja kutoka kwa Ansari alikuja kwa Mtume wa Mwenyezi . Baada ya kutoa salamu mtu yule aliuliza:

"Ewe Mtume wa Mwenyezi ! Muumini gani ni mwema Zaidi kuliko mwingine?" Mtume wa Mwenyezi akajibu:

"Ni yule ambaye yuko vizuri Zaidi katika matendo" bwana yule akauliza tena:

"Mtume wa Mwenyezi! Muumini gani ni mwerevu zaidi kuliko wengine?" juu ya swali hili Mtume alijibu:

"Ni yule anayekikumbuka kifo sana na kufanya maandalizi ya kutosha kwa ajili ya maisha baada ya kifo." (Ibn Majah, Zuhd, 31)

Mtume wetu kipenzi **aliikuwa anajua kuwa kila jambo jema katika dunia hii humridhisha Mwenyezi Mtukufu; kwa hiyo alikuwa analifanya kwa dhati.** Alikuwa anachukulia matendo mema kama njia ya kupata Huruma ya Mwenyezi na msamaha wake. Alikuwa akiongea na maswahaba zake kuhusu uzuri wa Pepo na mateso ya Motoni. Alitoa mifano akionyesha jinsi gani ilivyokuwa muhimu kwa matendo mema kupata radhi za Mwenyezi na kuvuta hisia juu ya umuhimu wa kufanya uwiano sawa kati ya dunia na akhera. Moja wa mifano ni huu ufuatao:

Mtume wetu kipenzi anasema:

"Ewe Mwenyezi , ninyooshee mimi mambo yangu dini yangu ambayo inalinda mambo yangu. Na uninyooshee mambo yangu ya duniani ambayo ninaishi humo. Na uninyoshee kwa ajili ya akhera yangu ambayo inategemea maisha yangu yajayo. Na yafanye maisha yangu(chanzo) cha wingi wa kila jema na yafanye mauti yangu kuwa chanzo cha faraja kwa kunilinda mimi dhidi ya kila ovu."

(Muslim, Dhikr, 71)

"Hakika Mwenyezi , Mkuu na Mtukufu, atasema katika siku ya Ufufuo:

"Enyi wana wa Adam, nilikuwa mgonjwa lakini hukuja kunitembelea." Mwanadamu atasema:

"Ewe Mola wangu! Ni jinsi gani nitakutembelea hali yakuwa wewe ni Mola wa Ulimwengu wote?"

Juu ya hili Allah atasema:

"Hukuwahi kujua kuwa mja wangu yule na yule alikuwa mgonjwa lakini haukuwatembelea na hukuwa na habari kuwa ikiwa ungemtembelea yeye, ungenikuta Mimi nikiwa naye? Ewe mwanadamu, nilikuomba chakula lakini haukunilisha." Mwanadamu atasema:

"Ewe mola wangu ,Ni jinsi gani nitakulisha hali yakuwa wewe ni Mola wa Ulimwengu wote?" atasema:

"Hukujua kuwa mja wangu yule na yule waliomba chakula kutoka kwako lakini haukuwalisha, na hukuwa na habari kuwa ikiwa ungemlisha yeye, ungenikuta Mimi nikiwa naye? Mola wetu Mtukufu akasema tena:

"Ewe Mwanadamu! Niliomba kinywaji kutoka kwako lakini hukunipatia." Mwanadamu atasema:

"Ewe Mola wangu! Ni jinsi gani nitakupa kinywaji hali yakuwa wewe ni Mola wa Ulimwengu wote?" Juu ya hili Allah atasema:

"Hukujua kuwa mja wangu yule na yule waliomba kinywaji kutoka kwako lakini haukuwanywesha, na hukuwa na habari kuwa ikiwa ungemnywesha yeye, ungenikuta Mimi nikiwa naye." (Muslim, Birr, 43)

Kwa kuhitimisha Mtume wetu kipenzi alianzisha uwiano mzuri kabisa kati ya dunia hii na akhera. Uwiano huu ulijenga mfumo wake wa maisha na uliakisi matendo yake ya kiibada na tabia zake. Alikua akifanya majukumu yake kwa ajili ya Mola wake katika njia iliyokuwa bora kabisa. Alikuwa akiwatazama watu wengine na viumbe wengine kwa macho ya huruma na wema. Alikuwa akiwajali kwa huruma mayatima na akiwakabili watoto kwa wema kabisa. Alikuwa akiwasaidia masikini. Alikuwa na uso wa tabasamu mara zote. Alikuwa akiamiliana na marafiki zake, wanafamilia pamoja na ndugu zake kwa huruma. Hakuwahi kusahau kuwa chanzo cha kweli cha huruma katika dunia hii ni Mwenyezi , Mwingi wa kusamehe na mkarimu

Mtume wetu Kipenzi Anasema:

"Yule ambaye atakayepunguza mateso ya ndugu yake katika dunia hii, Mwenyezi atayapunguza kutoka kwake mateso yake kutokana na mateso ya siku ya Kiyama, na yule atakaye mrahisishia mwingine aliyekuwepo katika kipindi kigumu, Mwenyezi atamfanyia wepesi mambo yake akhera, na yule atakayemsitiria (aibu) muislam mwenzake, Mwenyezi atazisitiri aibu zake katika dunia hii na kesho akhera. Mwenyezi yupo nyuma ya mja huyu ikiwa tu mja huyu yupo nyuma ya ndugu yake."

(Muslim, Dhikr, 38)

Zainabu, binti wa Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake), alituma mjumbe kwenda kwa Mtume kumuomba kuja kwa kuwa mtoto wake alikuwa anakata roho; lakini Mtume alimrudisha mjumbe yule na kumwambia kumfikishia salamu zake kwa binti yake kwa kusema:

"Mwenyezi ndiye Mmoja anayetoa na kuchukua uhai. Na kila kitu kwake Yeye kina ukomo wake katika dunia hii kwa hiyo anatakiwa kuwa mvumilivu na kutarajia malipo toka kwa Mwenyezi."

(Zainabu) alimtuma tena mjumbe kwa Mtume, akiapa kuwa ni lazima aende. Mtume alinyanyuka, akiwa na baadhi ya maswahaba zake. Pindi wanaingia katika vyumba mtoto alikuwa anafariki. Alikua anapumua kwa shida sana. Juu ya hilo Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) alianza kutokwa na machozi. Sad Ibn Ubadah alisema,

"Ewe Mtume wa Mwenyezi ! Ni nini hiki? Alimjibu,

"Hii ni huruma ambayo Mwenyezi ameiweka katika nyoyo za waja wake, na Mwenyezi ni Mwenyehuruma kwa waja wake wenye huruma kwa wengine." (Bukhari, Janaiz, 33)

MASWALI

Fumbo

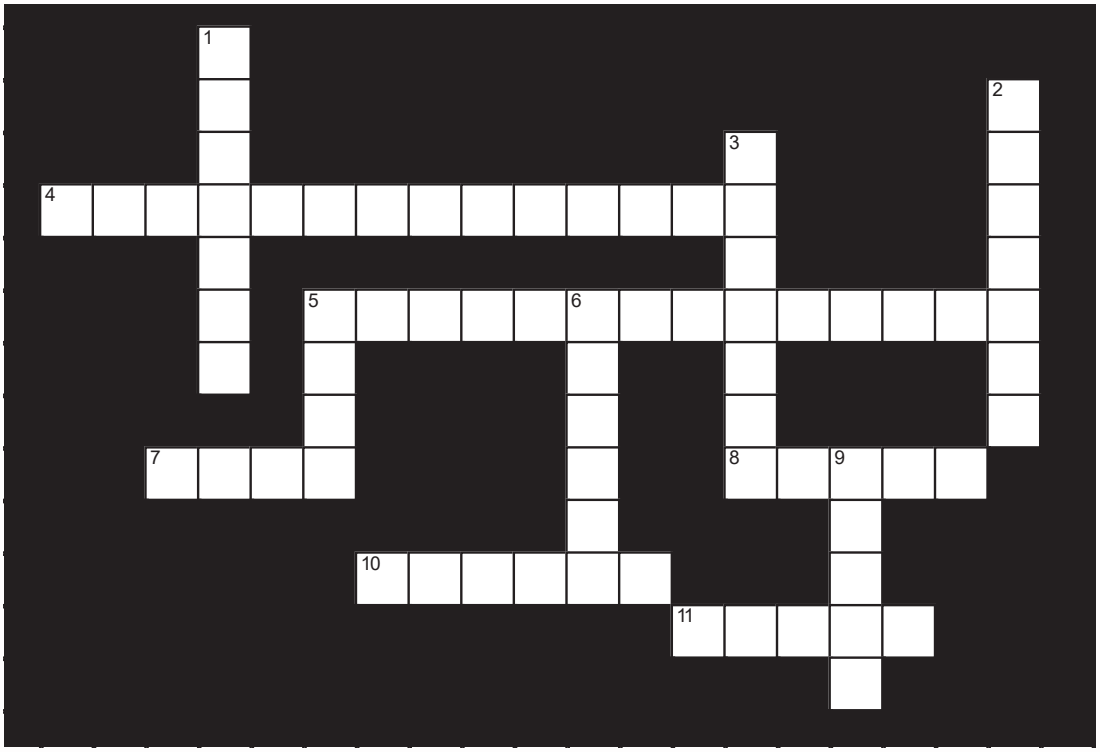

Kwenda kulia.

4. Neno linalotumika kwa kipindi kilichopo baina ya kifo na hukumu

5. Majina ya malaika wanaorekodi matendo yetu mazuri na mabaya katika dunia hii

7. Neno linalotumika kwa sehemu iliyoandaliwa na Mwenyezi kwa ajili ya waja wake walioamini kama malipo huko akhera

8. Neno la kiarabu linalotumika kwa ajili ya ufufuo baada ya kifo

10. Mmoja wa malaika watakaouliza maswali kaburini

11. Neno linalotumika kwa kipimo ambacho kitapima matendo mazuri na mabaya baada ya hukumu

Kushuka chini.

1. Neno la kiarabu linalotumika kwa sehemu ambayo watu wote waliowahi kuishi watahudhurishwa kwanza kwa ajili ya hukumu akhera

2. Neno linalotumika kwa sehemu ambayo wale wenye dhambi, makafiri, na wanafiqi watapata adhabu yao huko akhera

3. Neno la kiarabu linalotumika kwa mwisho wa dunia na vilivyomo mbinguni.

5. Mwisho wa maisha katika dunia hii

6. Neno linalotumika kwa maisha baada ya kifo

9. Neno la kiarabu linalotumika kwa ajili ya daraja lililopo juu ya moto

Tafuta Maneno Yanayowiana

1	Uzuri wa dunia hii		Ikiwa samaki hawathamini,Mwenyezi haki-ka anajua
2	Watu ambao hawajali thamani ya muda wao mfupi hapa duniani		Hawaogopi kufanya madhambi
3	Mauti haimaanishi mwisho wa maisha		Na inatupelekea sisi kupata vipato kutoka katika vyanzo vilivyoruhusiwa
4	Kupokea kitabu chako kwa mkono wa kulia ni habari njema		Imeaminiwa kwetu kwa kipindi cha muda fulani
5	Fanya jambo jema na ulitupe baharini		Na haki inapatikana katika jamii zetu
6	Kuamini kuhusu akhera kunatuweka mbali na kufanya mambo yaliyokatazwa		Hakika watajutia baada ya kifo
7	Kuamini kuhusu akhera kunasaidia hisia za wema		Isipokuwa ni mwanzo wa maisha mengine
8	Wale ambao wanasahau kifo na kukataa kuwa wataulizwa maswali baada ya kifo		Hali ya kuwa kupokea kutoka kushoto au nyuma ni kitangulizi cha adhabu

Tujipime Wenyewe

1. Ni ipi kati ya zifuatazo si katika faida za kuamini akhera?

A) Kutuweka mbali kutokana na kufanya madhambi

B) Kutuhimiza kufanya matendo mazuri

C) Kuondosha uchoyo katika nyoyo za watu

D) Kutuhimiza kusema uongo

2. Ni ipi kati ya zifuatazo si katika majina ya siku ya Hukumu?

A) Siku ya kuulizwa maswali

B) Siku ya Ashura

C) Siku ya Mahshar au Hashr

D) Siku ya ufufuo

3. Ni ipi kati ya sentensi zifuatazo si sahihi?

A) Tukio ambalo litasitisha maisha na ku-haribu mpangilio katika ulimwengu lin-aitwa Qiyama

B) Mizani ni neno kwa ajili ya kupima ma-tendo

C) Kipindi cha muda baina maisha ya kifo na ufufuo kinaitwa "maisha ya ka-buri"

D) Nafsi ya mtu inaendelea kuishi baa-da ya kifo chake katika mwili wa mtu mwingine

4. Nini maana ya wa'l ba'thu al-mawt?

A) Hakuna mungu mwingine isipokuwa Allah

B) Kwa jina la Mwenyezi , Mkarimu na mwenye Huruma

C) Kuna ufufuo baada ya kufa

D) Mtu hatakiwi kuabudu mwingine isipokuwa Mwenyezi Mungu.

5. Ni ipi kati ya habari ifuatayo kuhusiana na Imani juu ya akhera si sahihi?

A) Wenye madhabi watakaa Motoni milele

B) Sirat ni daraja lililojengwa juu ya Moto

C) Watu wote watafufuliwa baada ya kupuliziwa baragumu kwa mara ya pili

D) Maisha ya hapa duniani yatakwisha baada ya kupulizwa baragumu kwa mara ya kwanza

6. Kwa mujibu wa Imani ya kiislamu, ni kipi kati ya mawazo yafuatayo si sahihi kuhusiana na maisha ya duniani na akhera?

A) Dunia hii pamoja na akhera yanafanya kitu kimoja na hakuna hata kimojawapo kinachotakiwa kudharauliwa

B) Dunia hii ni mwisho na kifo kinamaanisha ni mwisho wa maisha

C) Kuipata akhera inategemeana na matendo yetu katika dunia hii

D) Kifo ni mwanzo wa safari ya maisha ya milele ya akhera

Jaza nafasi zilizoachwa wazi kwa kutumia maneno yafuatayo.

(ni nani aliyewaumba, ni nani tunayemuomba dua, yawezekana kujaribu, kwetu sisi, uhai, mifupa iliyokauka, aibu, nafsi, elimu,huruma)

1. "Yule Aliyeumba kifo na ....., ambaye.....ambaye kati yenu ni mzuri kuliko katika matendo" (Mulk, 67:2)

2. "Kila.....ataonja umauti, kisha.....mtafufuliwa tena." (Ankabut, 29:57)

3. "Na akatupigia mfano, na akasahau kuumbwa kwake, akasema: Ni nani huyo atakaye ihuisha .....nayo imekwisha mung'unyika. Sema: Ataihuisha huyo huyo..... hapo mara ya mwanzo." (Yasin, 36: 78-79)

4. Sema "Enyi waja wangu walio jidhulumu nafsi zao! Msikate tamaa na .....ya Mwenyezi Mungu ; Hakika Mwenyezi Mungu husamehe.....zote. Hakika Yeye ni Mwenye kusamehe, Mwenye kurehemu." (Zumar, 39:53)

5. "Pindi mtu atakapokufa, matendo yake yanafikia mwisho, isipokuwa mambo matatu, sadaka yenye kuendelea, au .....(ambayo watu) watanufaika kwayo, mtoto mcha,..... kwake (mtu aliyekufa)." (Muslim, Wasiyyah, 14)

Mwenyezi Mtukufu anasema:

"MBINGU ITAPO CHANIKA, na nyota zitapo tawanyika, na bahari zitakapo pasuliwa, na makaburi yatapo fukuliwa, hapo kila nafsi itajuwa ilicho kitanguliza, na ilicho kibakisha nyuma (Katika hii Dunia."

(al-Infitar 82; 1-5)

MIPANGO YA MUNGU:

KUAMINI KATIKA QADAR

- *Hatma na Qadar*
- *Utashi huru*
- *Kazi, riziki, na kumuamini Mwenyezi*
- *Ugonjwa na kifo*
- *Vitu ambavyo tunavipata kutokana na Imani juu ya Qadar*
- *Mtume wetu(rehma na Amani ziwe juu yake) alikua akichukulia kila kitu kutoka kwa Mwenyezi kama kizuri*

WEKA ALAMA MANENO YANGU

Elif alikuwa ni msichana mdadisi sana aliyekuwa anapenda kujifunza vitu vipya. Alikua akimuuliza babu yake kila kitu alichokuwa anakishangaa, na kwa makini sana alikuwa akisikiliza kile alichokuwa akielezwa. Babu yake alikuwa anapenda maswali yake ya kidadisi na umakini aliokuwa nao. Alipokuwa anajibu maswali, babu Ahmad alikuwa anapata msaada kutokana na kile alichokuwa amekisoma, amejifunza, na kukipitia katika maisha yake. Wakati mwingine kumbukumbu zake za zamani zilikuwa zinamsaidia.

Siku moja Elif na babu yake walikuwa na mazungumzo mazuri sana. Wakati huu Elif aliuliza maswali kuhusu mauti na hatma. Maswali yake yalirudisha kumbukumbu za utotoni za babu Ahmad. Alianza kuongea kwa sauti laini:

"Msichana wangu mdadisi! Nilipokuwa mdogo nilikuwa mvulana mdadisi kama ulivyo wewe. Kati yangu mimi na wewe, nilikuwa mtukutu kidogo. Nilikuwa nikizunguka huko na huko. Siku nyingine nilikuwa ninaenda kuwinda ndege na wakati mwingine nilikuwa ninakwenda kuvua samaki katika mkondo wa maji. Nilikuwa ninatembea na kukimbia huku na huko, nilikuwa ninapanda milima, na kutembea katikati ya misitu. Ilikuwa ni furaha ya aina yake kutizama uzuri wa asili nikiwa juu ya milima; japokuwa wazazi wangu hawakuniruhusu kwenda peke yangu kwa kuwa nilikuwa bado mdogo. Nilikuwa ninaruhusiwa kwenda nikiwa na kundi la watu wazima.

Binamu yangu Hussein alikuwa ni mwindaji hodari. Akiwa na niya ya kuwinda, alikuwa anapenda kwenda katika misitu na milima. Siku moja nilimtaka Hussein kwenda naye. Hussein akasema:

— "Sawa Ahmad! Jiweke tayari kesho asubuhi na mapema." Nilimwambia mama yangu aniombee ruhusa kwa baba yangu. Mama yangu alisema:

— "Jambo hili litakuwa gumu lakini tujaribu."

Ilikuwa ni mara yangu ya kwanza kuwepo misituni na milimani ambako sijawahi kuyaona kabla. Nilipata msisimko sana."

Mama yangu alikwenda kwa baba yangu. Nilikuwa ninasuburi kwa papara. Kisha nikasikia sauti yenye hasira ya baba yangu:

— "Hapana! hawezi hata kucheza vizuri akiwa mbele ya nyumba, unafikiri atafanya vipi akiwa huko milimani? Ninahakika ikiwa atamuona nyoka atataka kucheza nao."

Masikini mama yangu – Mwenyezi aihurumie nafsi yake – alikuwa akitoa kila aina ya udhuru na kumuomba niende.

Fikiria wasiwasi niliokuwa nao pale nje ya mlango. Nilikuwa na jaribu kusikiliza kila neno walilokuwa wanalizungumza. Nilikuwa nina mashaka kuwa baba yangu hataniruhusu kwenda. Mwishowe baba yangu akasema:

— "Sawa japo, wewe pia unataka aende huko; lakini nitakwambia kitu gani kitatokea kesho. Mwanao atapanda miti yote na kuchokoa pua yake katika kila mahali. Na mwisho wa siku atakuja nyumbani akiwa amejeruhiwa na akiwa katika hali isiyokuwa nzuri."

Mama yangu alikuwa anajaribu kumtuliza baba yangu:

— "Usijali! Nina hakika hatafanya yale unayoyafikiria. Yeye si mtukutu sana?" baba yangu alisisitiza:

"Atafanya! Chukua maneno yangu." Hiki ni kitu ambacho baba yangu alikipenda, Mwenyezi aihurumie nafsi yake. alikua akisema: "Chukua maneno yangu" na alikuwa akisogeza kidole chake cha kati kama aliyekuwa akiandika maneno katika ukuta.

Lakini, mwishowe nilipata ruhusa. Nilifurahi sana. Sikulala kwa kufikiria vitu vya ajabu vinavyokwenda kutokea siku inayofuata.

Hussein, mimi na marafiki zake wawindaji tuliianza safari. Tulikwenda kilomita kadhaa ndani ya msitu. Tulipanda katika miinuko na milima. Nilikuwa ninafuraha sana kiasi kwamba sikufikiria ni jinsi gani nilikuwa nimechoka. Nguo zangu zilichanika na zilikuwa katika hali isiyoridhisha lakini pia sikujali. Sikuweza hata kukumbuka maneno ya baba yangu.

Unajua Elif, ni wakati gani nilikumbuka maneno ya baba yangu? Niliyakumbuka nilipokuwa ninarudi nyumbani nikiwa katika hali mbaya kuliko ile aliyoikadiria usiku mmoja uliopita. Nitakwenda kumwambia nini? Ni aina gani ya msamaha nitakwenda kumuomba? Ni uongo gani nitakwenda kuutumia? Nilikuwa katika hali ya kusikitisha nilipokuwa ninafika mbele ya macho ya wazazi wangu. Mama yangu, masikini mama yangu, alikuwa katika hali mbaya Zaidi kuliko niliyokua nayo mimi. Baba yangu akamgeukia mama:

— Tazama! Umeona ni kitu mtoto wako amekifanya? Je, sikukwambia?"

Kisha baada ya hapo nilipata wazo la kishetani, lakini sikumwambia baba yangu kwa kuwa nilikuwa ninaona aibu kumwambia.

Elif kwa pupa akauliza:

— "Ulikuwa unataka kumwambia nini, babu?"

— "Nilikua ninaenda kumwambia kuwa "Baba!mimi sina kosa lolote. Ulikua unajuwa ni kitu gani nitakwenda kufanya. Ulimwambia mama siku moja kabla. Ulikuwa unaigiza kama unaandika maneno yako katika ukuta; kwa hiyo nimefanya kile ambacho ulikuwa unakifikiria kuhusu mimi. Kama nimefanya kitu chochote kibaya, ingekuwa nilikisikiliza na kufuata maneno yako." Elif akaanza kuchekacheka:

— "Nimefurahi hukumwambia. Ni mawazo gani ya kitoto hayo yalikua? Yalikua yote ya kipuuzi. Baba yako hakukwambia maneno yale ili ukayafanye. Na wala hakukulazimisha pia kuyafanya."

Babu Ahmad alifurahi sana kusikia maneno yale ya Elif.

— "Kheri yako ewe msichana wangu makini! Hii ni kile ambacho nilikuwa ninajaribu kukuelezea kuhusu hatma. Umeona ni jinsi gani kumbukumbu zangu za zamani zilivyotatua tatizo jingine."

"Msichana wangu! Elimu ya Mweyezi Mungu haina ukomo. Maarifa yake kuhusu vipi tutakwenda kuvifanya haimaanishi kuwa Ametulazimisha kuvifanya. Kwa kuwa Mweyezi ametupa akili, uwezo wa kufikiri na kutuonyesha kipi kizuri na kipi kibaya. Ameturuzuku utashi wa kuchagua miongoni mwake tunavyovitaka. Ametufanyia neema nyingine zaidi kwa kutuambia "hivi ni vibaya. Sivipendi. Ikiwa mtavifanya itakuwa ni vibaya sana kwenu."

Kwa hiyo, itakuwa sawa kufanya madhambi na kumlaumu Mweyezi Mungu kwa matendo yetu wenyewe? Ni nani atatuamini sisi, ikiwa tutasema, "tutafanya nini? Nimefanya kwa sababu Mweyezi alijuwa kuwa nitakifanya. Hii ni Qadar yangu."

Kabla ya mwingine yoyote, tunatakiwa tuamini kwanza, au hatutakiwi?"

— "Ndio" alisema Elif kwa Imani kabisa. Lakini kisha akifikiria kitu kingine tena.

— "Babu! Ikiwa Mwenyezi Mungu atapenda, Anaweza akatuzuiya kutokana na kufanya matendo maovu. Anatupenda sana lakini kwanini hatuzuiyi kufanya madhambi?"

Babu Ahmad alilipenda swali la Elif. Alifurahi sana kusikia swali kama hilo kutoka kwa mjukuu wake makini. Kisha akajibu swali lake kama ifuatavyo:

— "Neema kubwa ya Mwenyezi Mungu ni kutupa utashi huru na kutuacha tufanye chochote tutakachokichagua. Ikiwa Mwenyezi asingetupa uwezo wa kufanya mambo mabaya au ikiwa atatuzuia kutokana na kufanya mambo maovu, nini ingekuwa maana ya Moto na Pepo au thawabu tunazozisubiri huko akhera? Nini ingekuwa maana ya kutuma mitume na maandiko matakatifu? Hivi vyote vinategemeana.

Ikiwa Mwenyezi Mungu angetuzuia kutokana na kufanya madhambi, mara hii tungelalamika kwa kusema, "kwani sisi ni watumwa? Kwanini hatufanyi kitu chochote? Kwanini tusichague chochote tunachokitaka?"

Mwenyezi Mungu ametuumba sisi katika hali ambayo tuko nayo, katika tathmini Yake juu ya matendo yetu na ametupa sisi kile tunachostahili kwa mujibu wa matendo yetu yote ni sehemu ya Qadar yetu.

Elif?

— "Babu! Ninajuwa nimekupa wakati mgumu sana leo, lakini nina swali moja la ziada. Endapo utalijibu swali hili sitakuwa na swali jingine Zaidi. Wakati mwingine mama yangu husema: "mambo yote mazuri na mabaya yanatoka kwa Mwenyezi Mungu ." Hilo ni la kweli? Ikiwa ni ukweli, basi haitakuwa haki kuadhibiwa kwa kitu ambacho kimekuja kutoka kwa Mwenyezi Mungu?"

"Ni kweli msichana wangu mzuri, lakini watu wanatafsiri maneno hayo tofauti? Ngoja nikwambie ni wapi wanakosea. Kama unavyojua, katika ulimwengu huu yupo Muumba Mmoja tu ambaye ni Mwenyezi Mungu Mtukufu."

"Ni kweli"

"Kwakuwa Mweyezi Mungu ni Muumba pekee, na Yeye ni mmoja aliyeumba kila kitu ikiwa ni pamoja na mazuri na mabaya. Japokuwa hatuwezi kusema kuwa maasi yetu ni kwa sababu Mweyezi ameumba mazuri na mabaya kwa mujibu wa uchaguzi wetu. Kwa hiyo tunafikia nukta ya sawasawa. Mwenyezi ametupa akili na utashi huru wa kuchagua. Pia Ametuonyesha bayana njia ya Motoni na Peponi na akasema:

"Ikiwa mtataka kufanya matendo mazuri, nitaumba matendo mazuri na nitakuwa radhi nanyi. Ikiwa mtataka kufanya matendo maovu, nitayaumba pia kwa ajili yenu; kwa sababu Mimi ni Muumba, lakini sitakuwa na furaha ikiwa mtafanya maovu."

"Umeona msichana wangu mdogo, hii ndio maana ya kuwa kila kitu kizuri na kibaya kinatoka kwa Mwenyezi . Kwa maneno mengine, Mwenyezi ameumba mazuri na mabaya lakini ameyaumba kwa mujibu wa uchaguzi wetu. Hii ni sababu atatuuliza kwa yale tuliyoyafanya."

Elif alifurahi na kusaidiwa kupata mwitikio wa maswali yake yote. Imani yake juu ya Mweyezi iliimarika zaidi.

M. Yaşar Kandemir

(Imedondolewa kutoka katika vyanzo vingine)

HATMA NA QADAR

Katika bahari maji ya-nachemka kwa nyuzi joto 100	Miti yote inaishi kwa kiwango cha kadiri ya maisha yaliyodiriwa kwao	Hapatakuwa na amani na utulivu katika jamii mahali ambapo mmomonyoko wa maadili na dhulma imetawala
Vitu ambavyo vimerush-wa juu hewani hudondo-ka chini kwa ushawishi wa nguvu ya mvutano.	Kila mnyama anatenda kwa mujibu wa asili yake	Patakuwepo na macha-fuko katika jamii ambapo mali imegawanywa kwa dhulma
Maji yana nguvu ya kunyanyua vitu(uwezo wa kufanya vitu vielee juu)	Kila kiumbe hai hufariki	Jamii ambayo haifatilii na kuyaona muhimu mambo ya sayansi na teknolijia hubaki nyuma

Tunaweza kuongeza mamia Zaidi katika mifano iliyowekwa hapo juu. mifano yote hapo juu inaonyesha kuwa kila kiumbe hai katika ulimwengu kimeumbwa kwa mujibu wa mpango, ratiba na kipimo. Vitatekeleza majukumu yao na kuendelea kuishi kwa mujibu wa mpango huu na ratiba hii.

Mwenyezi Mungu aliyeumba kila kitu kwa mujibu wa kipimo, amevipamba vitu kwa sifa za msingi na uwezo wake. Hakuumba kila chochote bila makusudi katika ulimwengu huu. Kila kitu amekiumba kwa elimu yake, mapenzi na uwezo. Utukufu huu wote uko pamoja na maarifa na mipango na ratiba Zake iliyotengenezwa kwa viumbe inaitwa **Qadar** Na uumbaji wa kitu ikiwa muda wake umefikia kwa mujibu wa Elimu Tukufu inaitwa Hatma au **Qadar**.

Kwa mfano hebu tufikirie kuhusu mvua. Mwenyezi Mtukufu ameamua ratiba Fulani kwa mvua na kuihusisha na baadhi ya sababu.

- Maji katika ardhi yanafuka kwa msaada wa jua na kwenda juu katika anga.
- Mawingu yakiungana na hewa ya baridi katika anga, mvuke wa maji mara moja unaganda, unaundwa vitone vidogo vidogo katika mawingu.
- Matone haya ya maji yanaunda mawingu.
- Yanapofikia ukubwa Fulani,huyeyuka (mvua au theluji) yanasababishwa, kisha maji yanarudishwa katika ardhi (au bahari) kwa nguvu ya mvutano.

Mzunguko huu wa maji umetengenezwa na Mwenyezi Mungu Mtukufu ni hatima yake. Toka uumbaji wa ulimwengu huu, hii ni ratiba ambayo mvua hutokea. Mwenyezi , aliyeamua kipimo hiki cha mvua, anajua vizuri ni wapi, lini na kwa kiwango gani mvua itanyesha.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Kwa hakika Sisi tumekiumba kila kitu kwa kipimo."

(Qamar 54; 49)

HATIMA YA EMRE

Siku moja Emre alikuwa anajisomea nyumbani wakati wazazi wake wakiwa na mazungumzo. Emre hakuwa na habari ni nini walikua wanazungumzia. Kisha akasikia baba yake akisema:

"Ni Qadar ya Mwenyezi Mungu . Ni hatima. Tutafanya nini? Maneno hayo yalivuta umakini wa Emre. Alimgeukia baba yake na kumuuliza:

— "Baba! Mnazungumzia nini?"

— "Kipi kati ya hivyo? Ni Qadar ya Mwenyezi Mungu au hatima?

— "Ndio, vyote kwa pamoja"

— "Sawa, nitakwambia kuhusiana navyo, lakini inaweza kuwa ngumu kidogo kwako kuelewa."

— "Baba, nilikuwa ni nasoma na kujaribu kuelewa kitu hicho hicho kutoka katika kitabu changu; lakini sikuweza kuelewa kuhusu jambo la Qadar."

— "Leta kitabu chako. Hebu tukiangalie pamoja."

Emre alimpa kitabu chake baba yake. Baba yake alisoma kwa makini maana ya qadar na hatima. Akatafakari kwa muda kisha akamgeukia Emre:

— "Sawa kijana wangu! Ninadhani hapawezi kuwa na maana rahisi Zaidi ya Qadar na hatima kuliko hii iliyoko katika kitabu chako; ingawa, sababu ya kwanini hauvielewi sio kwa sababu maana zake zinachanganya isipokuwa ni kwa sababu ni mambo ambayo ni magumu sana.

— "Sawa baba! Nitawezaje sasa kuvielewa? Maandalizi ya kipengele katika kitabu changu yanahitaji kujifunza kutoka kwa wazazi wetu nini "Qadar na "Hatima" vinamaanisha na kuviandika katika madaftari yetu. Mwalimu wetu pia ametutaka kujifunza na kwenda darasani tukivifahamu tayari. Nimevisoma katika kitabu changu, lakini sijavielewa vizuri.

Baba yake na Emre alifikiria kwa muda kisha:

— Emre, unaweza kuniletea kalenda? Hebu tuifanyie utafiti. Niambia leo ni siku gani?"

— "Jumapili"

— "Kwanini hujakwenda shule leo?"

— "Kwasababu ni jumapili. Kwani jumapili sio siku za mapumziko?

— "Ni siku gani itakuwa kesho?"

— "Itakuwa jumatatu na nitakwenda shule na wewe utakwenda kazini."

— "Niambie kwanini wewe haujakwenda shuleni na mimi sijakwenda kazini leo. Na niambie kwanini tutakwenda kesho." Emre alikuwa katika fumbo. Alimtizama baba yake usoni kana kwamba anamwambia ni swali la aina gani hilo. Kisha akasema:

— "Lakini baba…." Juu ya hilo baba yake akasema:

— "Emre! Ngoja nikuulize swali moja la ziada. Haukwenda shuleni leo, kwa sababu imeandikwa katika kalenda kuwa leo ni jumapili?

— "Ndio"

— "Kwa namna gani watu walioandika kalenda hii walijua kuwa leo itakuwa jumapili?

— "Huenda walifanya mahesabu na kubaini kuwa itakuwa ni jumapili."

— "Ni kwa namna gani walilifanya hilo? Je, ni kutokana na maarifa yao? Ndivyo?"

— "Ndiyo baba, haiwezi kufanyika bila kuwa na maarifa."

— "Ngoja nikuulize tena swali ningine. Ingetokea nini,ikiwa wameandika katika kalenda "Jumapili" Jumapili…." Kwa kila kurasa? Je, tungekuwa na mapumziko kila siku?"

— "Hapana."

— "kwanini?"

— "Kwasababu kila siku haiwezi kuwa jumapili. Na je, watu walioandaa kalenda hawakulijua hilo?"

— "Kazi nzuri Emre. Uko sahihi. Walilijuwa hilo vizuri sana kwamba jumapili haziwezi kufuatana. Sasa nisikilize kwa makini sana. Hatuwi mapumzikoni kwa sababu imeandikwa jumapili katika kalenda. Walihesabu na kuiandika chini mwaka mmoja uliopita kwamba leo itakuwa jumapili. Sasa jumapili imekuja na hujakwenda shuleni. Walihesabu pia kuwa kesho itakuwa jumatatu na kesho utakwenda shuleni. Kwa kifupi, elimu ya Mwenyezi Mungu kuhusu kipi kitatokea kwetu katika ulimwengu huu na kuyarekodi- kama ilivyo kuandaa kalenda- inaitwa hatima. Matukio yaliyoandikwa kama hatima yetu hutokea siku na saa yake itakapofika. Na hiyo inaitwa Qadar.

— "Utapenda nikupe mfano mwingine?"

— "Itakuwa vizuri Zaidi baba."

— "Unaona katika kalenda ni muda gani jua litachomoza? Na likachomoka muda huo huo ulioandikwa. Jua halichomozi katika muda huo kwa sababu imeandikwa katika kalenda ila ni kwa sababu inatakiwa lichomoze. Maisha ya binadamu ni kama hivi. Kwa kuishi, watu wanatakiwa kuishi kwa kuzingatia qadar zao. Inachanganya kidogo lakini nina Imani umenielewa.

— " Ni kweli baba, nimechanganyikiwa kidogo lakini ninadhani nimefahamu. Nitafikiria kuhusu mifano ambayo umenipatia. Ikiwa kitu chochote kitatokea, nitakuuliza tena. Asante.

— "Mwenyezi Mungu akujaaliwe akili iliyo sawa."

Emre aliendelea na kazi yake ya nyumbani. Wazazi wake waliendelea na mazungumzo yao.

Mustafa Öcal

Maarifa ya Mwenyezi Mungu na Qadar

Mwenyezi Mungu Mtukufu ni Alim kwa maneno mengine anajuwa matukio yote yaliyopita na matukio ambayo yatatokea wakati ujao. Elimu yake inajumuisha kila kitu. Hakuna kitu chochote kitakachotokea nje ya elimu yake na hakuna kitu kitakachotokea bila mapenzi yake.

Hata hivyo, sisi hatutakiwi kusahau kuwa elimu ya Mwenyezi Mungu si sawa na elimu yetu. Tunajua tu sehemu ndogo katika yaliyopita na kidogo yaliyopo ambayo yametufikia sisi. Hatuwezi kujua isipokuwa tunakisia kitu gani kitatokea wakati ujao; ambapo elimu ya Mwenyezi Mungu Mtukufu haina ukomo; haina kizuizi cha muda. Kwa hiyo Mwenyezi Mungu anaona na anajua jana,leo, kesho, siku inayofuata, siku ya mwisho na akhera kwa wakati mmoja. Kwa kifupi Yeye ndiye anayeagiza na kuumba yote hayo.

Binadamu ni sehemu ya ulimwengu ulioumbwa na Mwenyezi Mungu Mtukufu. Kama ilivyokuwa kwa viumbe wengine pia, huzaliwa na kuendelea kuishi kwa sababu ya mapenzi ya Mola Wetu Mtukufu. Mola Wetu Mjuzi wa kila kitu, amemuumba binadamu na kumpamba kwa mapenzi. Amewapa uhuru wa kuchagua tabia zao. Mwenyezi Mungu ameyaumba haya kwa kuwajaribu binadamu.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na ziko kwake funguo za ghaibu; hakuna azijuaye ila Yeye tu. Na Yeye anajua kilioko nchi kavu na baharini. Na halidondoki jani ila analijuwa. Wala punje katika giza la ardhi, wala kinyevu, wala kikavu ila kimo katika Kitabu kinacho bainisha."

(An'am 6; 59)

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Kwa jina la Mwenyezi Mungu aliyeiongoza (nafsi) kuelewa kipi ni kibaya na kipi ni kizuri kwake, Hakika amefanikiwa aliyeitakasa, na hakika amekhasirika aliyeidhulumu."

(al-Shams 91; 8-10)

Uhuru wa watu wa kuchaguwa: Utashi Huru

Tunaweza kubagua matendo yetu katika makundi mawili:

1. Matukio na tabia ambazo hutokea nje ya matakwa yetu
2. Matukio na tabia ambazo hutokea kwa matakwa yetu

Mola Wetu mtukufu ameviumba viungo vyetu na kutengeneza mfumo kwa ajili ya kufanya kazi.

- Kazi kama:-
- kazi za Nyoyo zetu
- kazi za matumbo yetu

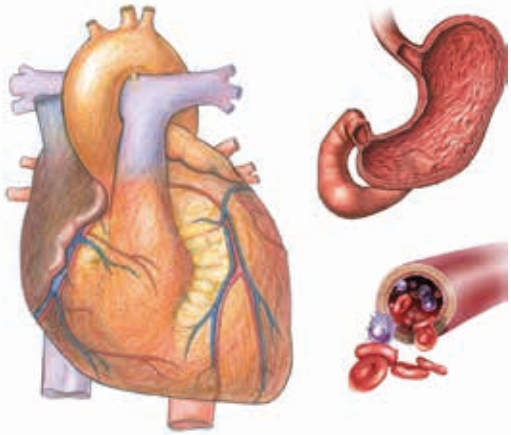

- mzunguko wa damu katika mishipa yetu inachukuwa nafasi nje ya uwezo wetu. Kila kiungo kimoja wapo kinatekeleza majukumu yake kilichopewa na Mwenyezi Mungu
- Hali kama:-
- kuchagua wazazi
- kuamua muda wa kuzaliwa kwetu au kuchagua rangi za ngozi zetu hivyo pia huwa nje ya mipaka ya maamuzi yetu. Katika hali kama hizo hatuna uwezo wa kuchagua. Na hatuna jukumu kwa vitu ambavyo hatuna uchaguzi navyo.

Kuna matendo na tabia ambazo zinatokea kama matokeo ya matakwa yetu. Tunavichagua kwa utashi huru wetu. Matendo kama kula,kunywa, kukaa,kusoma na kutekeleza matendo ya ibada yanategemea matakwa yetu. Tunakula na kunywa tukitaka. Kuongea au kukaa kimya pia vinategemea uchaguzi wetu. Tunaweza kuchagua kuongea ukweli au uongo tukiwa tunaongea. Kwa kifupi kama binadamu tunaweza kutumia utashi huru wetu kwa njia nzuri au mbaya; au kuchagua aidha sahihi au si sahihi. Tuna majukumu na matendo ambayo tuna uhuru wa kufanya uchaguzi.

Hebu tueleze uhusiano uliopo kati ya utashi na majukumu kwa msaada wa mfano:

Fikiria tumepata pochi ya mmoja wetu. Katika hali hii tunaweza kuchagua kufanya kati ya haya yafuatayo:

1. Turudishe pochi ya mwenyewe kwa kufukiria Pesa hii si mali yangu. Sio sahihi kutumia pesa ya mtu mwingine bila ridhaa yake."
2. Kuiweka pesa katika mifuko yetu na kuitumia.

Kuchagua kati ya chaguzi hizo mbili ipo katika mikono yetu na jukumu la uchaguzi huo lipo kwetu sisi. Ikiwa tutafanya uchaguzi wa kwanza itakuwa ni jambo sahihi na zuri. Mola wetu Mtukufu atatulipa thawabu kwa kufanya jambo hilo jema. Ikiwa tutachagua chaguo la pili, tunapinga mija kati ya makatazo ya Mwenyezi Mungu na tunatenda dhambi. Kwasababu ya dhambi hii tutakuja kuulizwa kesho akhera.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Mwenyezi Mungu haikalifishi nafsi yoyote ila kwa kadiri ya iwezavyo. Faida ya iliyo yachuma ni yake, na khasara ya iliyo yachuma ni juu yake ...."

(al-Baqara 2; 286)

Mwenyezi Mungu Mtukufu atatuuliza kutokana na Imani zetu, na tabia zetu ambazo tunazifanya kutokana na utashi huru wetu..

NINAKIMBIA MBALI NA HATIMA YA MWENYEZI MUNGU KUELEKEA KATIKA HATIMA YAKE.

Katika kipindi cha ukhalifa wa Umar Ibn Al-Khattab aliondoka kuelekea Damascus. Walipofika Sargh, makamanda wa jeshi la waislam, Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah na maswahaba wake wakakutana naye na kumwambia kuwa kuna ugonjwa wa mlipuko umeibuka Damascus.

Umar akasema,

"Niitie upesi muhajirun (waliohamia) wa mwanzo na ansar(wasaidizi). Hivyo Umar akawaita na kuwajulisha na kuwataka ushauri kuhusiana na hali halisi. Maswahaba wakahitilafiana kwa maoni yao. Baadhi yao walisema,

"Tumetoka nje kwa sababu na hatufikirii kuwa itakuwa sahihi kukata tamaa," wakati wengine walisema,

"Kuna watu wengine na maswahaba wengine wa Mtume wa Mwenyezi Mungu wako pamoja nawe kwa hiyo hatukushauri kuwachukuwa na kwendanao penye mlipuko wa ugonjwa."

Umar akawaambia,

"Nitarudi Madina asubuhi, kwa hiyo mtafanya kama mimi na mtarudi pamoja nami" Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah akasema kumwambia Umar,

"Ewe Khalifa! Je, unaikimbia hatma ya Mwenyezi Mungu ? Ikiwa Mwenyezi Mungu ameagiza tufe kutokana na ugonjwa huo wa mlipuko, basi tutakufa. Na ikiwa hakutaka, hakuna chochote kitakachotokea kwetu sisi." Umar akajibu,

"Ninatamani mtu mwingine angesema kitu hicho ewe Abu 'Ubaida!"

Abu Ubaida alikuwa rafiki mzuri wa Umar. Ndio maana Umar hakutaka kuyapinga maoni yake. kisha Umar akaendelea na maneno yake kwa kusema:

"Ndiyo, tunakimbia kutoka katika hatima ya Mwenyezi Mungu kuelekea katika hatma yake. Haukubali kuwa ikiwa utakwenda na ngamia wako katika bonde lenye pande mbili, moja likiwa la kijani na jingine likiwa kavu bila malisho, utawalisha katika malisho ya kijani ikiwa tu Mwenyezi Mungu ameagiza hivyo, na utawalisha katika upande ule mkavu ikiwa tu Mwenyezi Mungu ameagiza hivyo?"

Maneno ya Umar yalimshawishi Abu Ubaida. Kisha punde Abdur-Rahman bin Awf, ambaye hakuwepo hapo kutokana na kazi Fulani, alikuja na kusema,

"Nina maarifa kuhusiana na hili. Niliwahi kumsikia Mtume wa Mwenyezi Mungu akisema,

Ikiwa mtasikia mlipuko wa ugonjwa wa tauni(ugonjwa unaosababishwa na panya) katika mji , msiende, lakini ikiwa mlipuko huo wa tauni umetokea katika nchi ambayo mnaishi ndani yake, msikimbie kutoka katika nchi hiyo.

Pindi Umar alipisikia ripoti ya Abdur-Rahman bin Awf, alimshukuru Mwenyezi Mungu kwa kumuonyesha njia iliyokuwa sahihi, kubadili akili yake kuhusu kuingia Damascus na kurejea Madina. (Bukhari, Tibb, 30)

KAZI, RIZIKI, NA KUMUAMINI MWENYEZI MUNGU

Kazi na Riziki

Viumbe vyote katika dunia vinatenda kwa mujibu wa mpango ambao umeamuliwa na Mwenyezi Mungu Mtukufu. Vinatekeleza majukumu yao kwa mujibu wa dhamira ambazo vimeumbiwa. Wanafanya kazi na kujipatia riziki iliyoamuliwa na Mwenyezi Mungu kwa ajili yao. Ndege ambao huacha viota vyao asubuhi sana wakiwa na njaa hurejea jioni wakiwa wameshiba matumbo yao. Viumbe vyote, kuanzia wanyama misituni hadi samaki baharini, wanaendeleza maisha yao kwa mujibu wa vipimo walivyokadiriwa. Nyuki wanakusanya poleni na kutengeneza asali; wadudu chungu wanafanya kazi kwa bidii na kukusanya chakula; simba wanawinda na kujaribu kukamata mawindo yao; kobe taratibu lakini anaendelea kutafuta chakula; samaki wanaogelea kuzunguka bahari ili kufikia vyakula vyao; kwa kifupi wanyama wote wanaendelea kufanya kazi na jitihada ili kujilisha.

Ingekubalika kwa binadamu kukaa kizembe hali ya kuwa viumbe vyote wanajaribu kufanya kazi kwa bidii ili kutekeleza majukumu yao? Hakika Hapana!

Mtume wetu Kipenzi Anasema:

"Hakuna anayekula kitu kilicho bora Zaidi isipokuwa kile alichokipata kwa kufanya kazi. Mtume wa Mwenyezi Mungu Daudi (Amani iwe juu yake) hakuwahi kula isipokuwa kile alichokipata kwa kazi zake za mikono."

(Bukhari, Anbiya, 37)

Hii ni kwasababu Mwenyezi Mungu Mtukufu ametujulisha kuwa atatoa riziki kwa viumbe vyake vyote. Ameamua kipimo kimoja kupata katika riziki hii. Kwa mujibu wa kipimo hiki kitukufu kiliichoanzishwa kwa binadamu Mwenyezi Mungu atawapa riziki wale ambao wanafanya kazi na kujibidiisha kwa ajili yake. Mola Wetu Mtukufu ametuambia kuhusiana na kipimo hiki na kusema katika Quran kwamba: **"Na ya kwamba hatapata mtu ila aliyoyafanya mwenyewe"** (al-Najm 53; 49) kwa hiyo ni jukumu la binadamu wote kufanya kazi kwa bidi, kutafuta riziki zao, na kushikilia kwa nguvu sababu ya kuipata.

MTI AMBAO UNATOA MATUNDA MARA MBILI KWA MWAKA

— Siku moja wakati Abbasid khalifa Harun Al-Rashid alipomuona mwanaume mzee akijaribu kupanda mti, akamuuliza mzee yule:

— Baba! Wewe ni mzee sana. Hautaona matunda ya mti huu. Kwanini unajihangaisha kiasi hicho?

Mzee yule akamjibu:

— Kijana wangu mpendwa! Wale waliokuwepo kabla yetu sisi walipanda miti ambayo tumekula matunda yake. Na sasa tunatakiwa kupanda miti, ili kwamba watakaokuja baada yetu wapate kula matunda yake.

Harun Al-Rashid alifarijika sana kwa mrejesho aliopewa na mzee yule kiasi cha kumpa mfuko wa dhahabu. Mzee yule alisema:

— Umeona kijana wangu! Mti wangu tayari umeanza kuzaa matunda.

Sultan Harun Al-Rashid alifurahi tena kuusikia jibu lile kiasi kwamba akampa mzee yule mfuko mwingine wa dhahabu. Mzee yule akaanza kucheka. Wakati sultan anamuuliza kwanini alikuwa anacheka, alisema:

— Hauoni, kijana wangu? Miti huwa inatoa matunda mara moja tu kwa mwaka, mti wangu tayari umetoa matunda mara mbili.

Mola wetu ameunganisha kila kitu katika dunia hii kwa baadhi ya sababu na akatengeneza misingi ya sababu na athari. Kwa mujibu wa misingi hii mtu anatakiwa kupanda mbegu ili kupata mazao; na mtu anatakiwa kupanda mti ili kupata matunda. Ili kufaulu mtu anatakiwa kufanya kazi kwa bidii. Ili kuingia peponi, watu wanatakiwa kuwa na Imani na kufanya ibada na kufuata amri na kuacha makatazo ya Mwenyezi Mungu.

Mola wetu, Ambaye ameagiza kushikilia sababu na kufanya kazi kama sharti la mafanikio, kinachohitajika kwetu sisi kuelekeza utashi wetu katika kufanya kazi kwa bidii. Watu ambao wanatumia utashi wao kufanya kazi kwa hakika watakwenda kupata thawabu kwa jitihada zao. Kwa hiyo kama waumini tuliokuwa na Imani madhubuti kwamba kila kitu kinatokea kwa mujibu wa maamuzi Matukufu, tunafanya kazi ndani ya mipaka ya kanuni zilizoumbwa kuhusiana na ulimwengu na kufanya majukumu tuliyopewa. Baada ya hapo tutarajiye kupata majibu ya matendo yetu kutoka kwa Mola wetu. Baada ya kuchukua vipimo vyote muhimu, tunaweka Imani zetu kwa Mwenyezi Mungu na kuacha kila kitu kwa Mola wetu Mtukufu. Tunaomba dua na kuomba msaada toka kwa Mwenyezi Mungu ili kuyafanya yale tuliyoyaomba kutokea. Kisha tunahudhurisha kwa nyoyo zetu zote tunaweka Imani si kwa mtu yoyote isipokuwa Mwenyezi Mungu tu.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Sema: Kwa hakika Mola wangu Mlezi humkunjulia riziki na humdhikisha amtakaye katika waja wake. Na chochote mtakacho kitoa Yeye atakilipa. Naye ni Mbora wa wanao ruzuku."

(Surat Sabaa' 34; 39)

Kazi na Uaminifu kwa Mwenyezi Mungu

Tawakkul Tawakkul au uaminifu kwa Mwenyezi Mungu inamaana kuweka uaminifu kwa Mwenyezi Mungu baada ya kuchukuwa hatua zote stahiki na kutekeleza majukumu yetu. Inamaanisha pia kuwa kukumbuka ya kwamba Mwenyezi Mungu yuko pamoja nasi tunapokuwa tunajibidiisha kufanya majukumu yetu na kuacha matokeo yake Kwake.

Tawakkul haimaanishi kuonyesha uvivu na kuacha majukumu yote kwa Mwenyezi Mungu . Kipenzi chetu Mtume (Rehma na Amani ziwe juu

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Basi ni kwa sababu ya rehema itokayo kwa Mwenyezi Mungu ndio umekuwa laini kwao. Na lau ungeli kuwa mkali, mwenye moyo mgumu, bila ya shaka wangeli kukimbia. Basi wasamehe, na waombee maghfira, na shauriana nao katika mambo. Na ukisha kata shauri basi mtegemee Mwenyezi Mungu. Hakika Mwenyezi Mungu huwapenda wanao mtegemea."

(Al-i Imran 3; 159)

yake) alimwambia bwana mmoja aliyeacha ngamia wake bila kumfunga na kudai kuwa ameweka Imani yake kwa Mwenyezi Mungu Allah: **"Kwanza mfunge ngamia wako kisha weka uaminifu wako juu ya Mwenyezi Mungu."** (Tirmidhi, Qiyamah, 60) kwa kusema hivyo Mtume wa Mwenyezi Mungu alimsahihisha uelewa usiokuwa sahihi wa bwana yule juu ya dhana ya tawakkul.

Kwa mujibu wa hili, ikiwa ni wakulima, tunahitajika kutifua kwanza ardhi yetu kwa muda muafaka na kuandaa kupanda mbegu. Kisha tunapanda mbegu pia kwa muda muafaka. Tunaipatia kile ambacho mimea yetu inahitaji, kama maji,mbolea, na madawa ya kuulia wadudu. Kisha tunamuomba Mwenyezi Mungu kutupa mavuno mazuri na mengi. Tunaamini kwa Mwenyezi Mungu na tunategemea kupata matokea bora kutoka kwake.

Ilikuwa ni katika kipindi cha ukhalifa wa Umar. Kundi la watu lilikua limekaa msikitini na kufanya mazungumzo, pindi Umar aliposimama usawa wa msikiti. Akawauliza kwanini walikuwa wamekaa msikitini. Wakajibu:

"Ewe khalifa! Sisi ni wale ambao tumeweka matarajio na Imani zetu kwa Mwenyezi Mungu . Tunamuamini Mwenyezi Mungu atatutumia chakula chetu." Umar(radhi za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake) alipata mfadhaiko kwa majibu hayo. Aliwaona watu hawa ambao wamekaa msikitini kama ni wavivu badala ya kufanya kazi ili kujipatia vipato nje ya msikiti akisema:

"Nyinyi si katika wale walioweka matumaini na Imani zao kwa Mwenyezi Mungu isipokuwa ni watu wavivu tuu ambao mnakula bila kustahiki mnachokula"

Siku moja Salim ambaye ni mwanafunzi wa shule ya bweni alimwambia rafiki yake:

"Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema katika Quran kwamba: "Hakuna kiumbe chochote kinachotembea juu ya ardhi isipokua riziki yake inaea kutoka kwa Mwenyezi Mungu ." Sasa kwanini niwe na mashaka kuhusu chakula? Chochote kilicho aktika gawio langu kwa hakika kitakuja kwangu ikiwa tu nimeweka uaminifu wangu kw Mwenyezi Mungu ."

Rafiki yake alijaribu kumuonya kuwa alikuwa na mawazo mabaya, lakini hakuwa akiwasikiliza.

Ifikapo wakati wa kifungua kinywa, marafiki zake Salim walikuwa na sahani zao na kuanza kusubiria katika mstari. Ingawa, Salim hakuungana nao katika mstari. Alidhani kuwa mpishi atakuja na kumpa kifungua kinywa. Baada ya mpishi kugawa chakula kwa wale waliokuwepo katika mstari, aliuliza kama yupo aliyebaki bila ya kupata kifungua kinywa. Kwa kua hakumwona hata mmoja aliyemjibu, aliondoa vyakula kwa ajili ya kifungua kinywa na Salim alibaki na njaa. Kitu kama hicho hicho kilitokea wakati wa chakula cha mchana. Salim alifikiri kuwa riziki yake itakuja wakati wa chakula cha usiku. Mpishi akagawa chakula kwa wale waliokuwa wamesubiri katika mstari kisha akauliza mwishoni kuwa kama yupo ambaye amebaki.

Salim hakuitikia mwito wa mpishi kwa mara nyingine. Alipoona sasa mpishi anaondoa chakula cha jioni, Salim akakohoa kwa kugundua kuwa ataendela kubaki na njaa. Mpishi aliposikia mtu anakohoa, akamwambia Salim:

"Kwanini unakohoa? Ikiwa unataka chakula, nipe sahani yako." Kwa hiyo salim akapata chakula chake cha jioni na kushiba njaa aliyokuwa nayo. Kisha akawageukia marafiki zake na kuwaambia: Mwenyezi Mungu ametuambia kuwa atakuwa akitupatia riziki zetu lakini angalau, tunatakiwa kukohoa ili kuipata."

SIMBA NA MBWA MWITU

Hapo zamani za kale bwana mmoja alikiacha kijiji chake na kwenda kujitafutia riziki. Ilikua tayari imeshaingia usiku wakati anafika mwituni; kwa hiyo bwana yule akaamua kuutumia usiku wake msituni. Kwasababu alikuwa anaogopa kutokana na wanyama, alikwea juu ya mti mkubwa. Akajiandalia mwenyewe sehemu ya kulala katika matawi. Punde tu akasikia maombolezo laini. Akawa anazungusha macho huku na huku na kumuona mbwa mwitu aliyejeruhiwa chini ya mti. Akashangaa ni kwa jinsi gani mbwa mwitu huyu ataweza kujitafutia chakula chake.

Kisha akamuona simba akiwa akasogea akitokea mbali. Simba alikuwa amebeba paa (kulungu) katika mdomo wake. Akivuta windo lake karibu kabisa na mti ambao bwana yule alikuwepo. Kisha akamrarua yule paa vipande vipande chini ya mti na akashiba njaa yake. baada ya simba kuondoka, mbwa mwitu aliyejeruhiwa alikuja akiwa anatambaa. Alijishibisha tumbo lake kwa mabaki yale yaliyiachwa na simba. Bwana yule alishangaa kuona tukio lile na alikuwa anafikiria:

— "Mwenyezi Mungu ni mwenye Huruma kiasi gani! Amemuagizia chakula mnyama aliyejeruhiwa hadi katika miguu yake na wala hakumuacha na njaa. Kwahiyo, kwanini nipate hofu juu ya kufanya kazi na kujipatia riziki yangu? Ingekuwa na thamani kiasi gani nikitumia mchana na usiku wangu kufanya kazi kwa bidii? Kama ilivyo kwa mbwa mwitu huyu aliyelemaa, riziki yangu ingekuja katika miguu yangu. Nimejifunza maana halisi ya kumuamini Mwenyezi Mungu kutoka kwa huyu mbwa mwitu. Kuanzia sasa na kuendelea nitakaa na kuusubiri kwa ajili ya chakula changu.

Bwana yule aliutumia usiku ule akiwa na mawazo hayo. Siku iliyofuata alisimama katika pango alipokuwa njiani. Alianza kusubiria chakula chake. Alisubiri kwa siku tatu katika pango lile lililojitenga, lakini hakuna hata mtu mmoja aliyekuja. Hakuna aliyemletea chakula wala kinywaji. Hatimaye bwana yule alizimia kutokana na njaa. Aliamshwa na sauti nzito:

— "Amka we mwanaume mvivu! Kwanini unalala na kusubiri? Una afya njema; kwa hiyo huu ni uvivu kiasi gani? Kwanini unataka kuwa kama mbwa mwitu aliyelemaa? Nenda kafanye kazi kama simba. Jilishe mwenyewe na walishe wengine kwa kile kitakachobakia.

Pindi yule bwana aliposikia maneno yale, aligundua makosa yake. akaliacha pango na kuendelea na safari yake kutafuta sehemu kwa ajili ya kujipatia kipato chake.

Sa'di Shirazi

UGONJWA NA KIFO

Mola wetu Mtukufu ametujaalia tabia tofauti tofauti kwa viumbe hai. Kama kiumbe hai, binadamu anazaliwa, anakuwa, na anafariki ikiwa muda wake umefika kama ilivyo kwa viumbe wengine wote. Wanateseka kwa magonjwa mbalimbali katika kipindi chao cha uhai. Baadhi ya maradhi hutokea kwa sababu zisizozuilika; lakini baadhi yake hutokea kwa makosa yao wenyewe na kupuuzia.

Maradhi ni kitu ambacho kinaweza kutokea kwa yoyote katika sisi. Mtume wetu kipenzi ametufundisha kanuni tukufu katika hali hii kwa kusema *"Mwenyezi Mungu Mtukufu ameumba tiba kwa kila ugonjwa aliouumba."* (Muslim, Salam, 26) Kwa mujibu wa kanuni hii yote maradhi na tiba zake hutoka kwa Mwenyezi Mungu ni Mmoja ambaye huponya maradhi. Sentensi ambayo ilifundishwa na Ibrahim ilisomeka **"Na pindi ninapokuwa na maradhi, ni Yeye ambaye Huniponya"** (Shu'ara 26; 80) hutukumbusha ukweli huu.

Ni sheria ya dini yetu kwenda kwa daktari, kutumia dawa na kupata matibabu tunapougua. Ni muhimu kumuomba Mwenyezi Mungu , kumuomba uponyaji kutoka kwake, na kuweka Imani zetu kwake tu baada ya kupata matibabu ya muhimu

Mtume wetu kipenzi(S.a.w) amesema:

"Swahaba alimuuliza Mtume wetu kipenzi:

- Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Tunachukuwa tahadhari kujikinga wenyewe kutokana na maradhi. Tunaomba na kupata tiba ya madawa. Je, haya hubadilisha hatima yetu?"

Jibu la Mtume wetu lilikuwa na maana sana:

- "Kuchukua tahadhari, kuomba dua na kupata matibabu yote ni Qadar ya Mwenyezi Mungu ."

(Tirmidhi, Tib, 21)

Hizi ni sababu za kidunia na kiroho ambazo huwasaidia wagonjwa kupona. Hata hivyo, ni makosa kumsahau Mwenyezi Mungu na kufikiria kuwa daktari ndiye anayeponya. Kazi yetu sio "kutougua kabisa" lakini "kuchukua tahadhari muhimu" ili kujikinga wenyewe kutokana na kupata maradhi. Baada ya hatua hizi tunahitajika kuomba dua na kuweka Imani zetu kwa Mwenyezi Mungu .

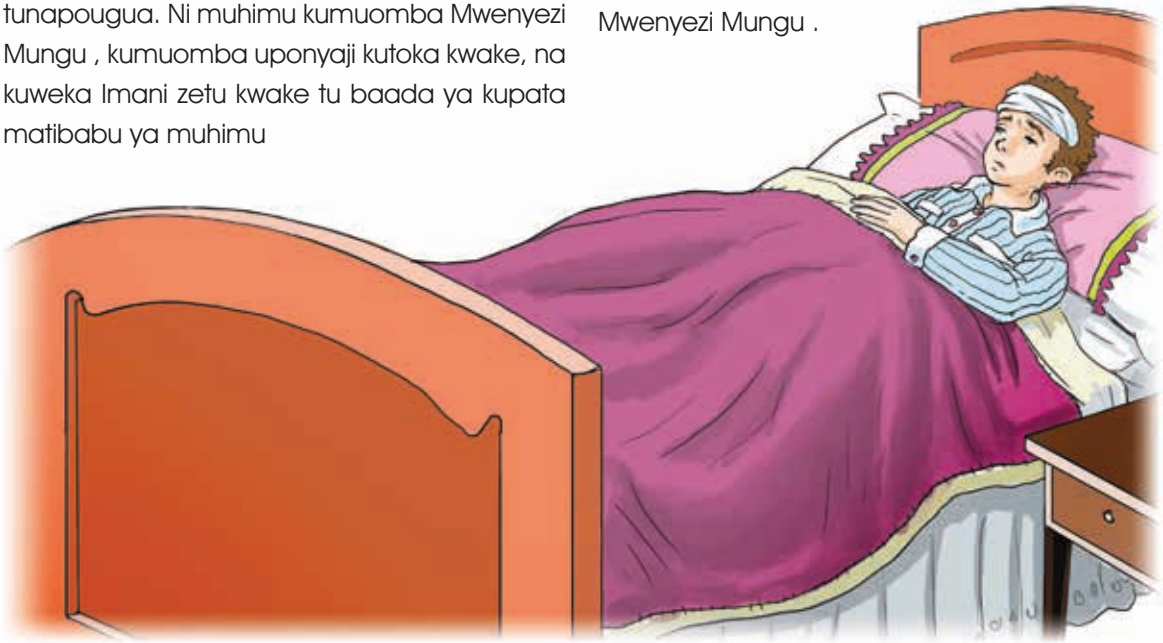

Jambo jingine ambalo ni muhimu kama kupata matibabu kwa magonjwa yetu sio kuasi dhidi ya Mwenyezi Mungu kwa sababu ya magonjwa yetu. Kuamini katika Qadar ni jambo lenye msaada nguvu sana kuzuiya uasi huo dhidi ya Mwenyezi Mungu . Kujuwa kuwa kila kitu kinatoka kwa Mwenyezi Mungu katika kipindi cha maradhi na kutaraji ponyo kutoka Kwake kutatusaidia kiroho na kuongeza matumaini yetu na nguvu ya kuvumilia. Na subira yetu katika kipindi kigumu kutatusababishia kupata radhi za Mwenyezi Mungu na thawabu.

Mwenyezi Mungu Mtukufu: anasema:

"... Na wabashirie wanao subiri

Wale ambao ukiwasibu msiba husema: Hakika sisi ni wa Mwenyezi Mungu, na kwake Yeye hakika tutarejea."

(al-Baqara 2; 155-156)

Moja ya sheria za Mola Wetu Mlezi inayohusisha viumbe hai ni kwamba ipo siku wataonja mauti. Aya isemayo **"Kila nafsi itaonja mauti..."** (Al-i Imran 3; 185) inatuambia sisi juu ya sheria hii tukufu.

Kuna makadirio ya urefu wa maisha kwa kila binadamu. Kila mmoja hufariki iwapo muda wake wa kuishi umekwisha. Vyote maisha na mauti vipo katika mikono ya Mwenyezi Mungu . Yeye ni Mmoja ambaye anatupa uhai na kuuchukua tena. Kwa hiyo jinsi tunavyofanya pindi tunapokua tunashuhudia kifo cha mtu wetu wa karibu huakisi Imani zetu katika nyoyo zetu. Kuonyesha subira na kumtii Mwenyezi Mungu katika hali hiyo ni katika tabia bora kabisa ambazo zinapendwa na Mwenyezi Mungu .

UKWELI UNASHINDA UZURI AMBAO NI MUOVU

Ukweli unaoshinda uzuri ambao ni muovu
Kutofikiria kuwa kingine zaidi ya hicho kimepewa
Mtazamo wa kupokea maisha kamili kutoka Kwake
Ewe Mola tuache tuone kile kilichopo ghalani
Chochote kitakachokuwa acha kizuri kije kutoka kwako.

Usiseme kwa nini kitu hiki na hiki
Ni hivi kisha vile acha kiwe kilivyo
Tutakiona mwishoni, tupe subira
Ewe Mola tuache tuone kile kilichopo ghalani
Chochote kitakachokuwa acha kizuri kije kutoka kwako.

Usimdharau yoyote
Hisia za huzuni zisiharibu moyo wako
Usijibague mwenyewe
Ewe Mola tuache tuone kile kilichopo ghalani
Chochote kitakachokuwa acha kizuri kije kutoka kwako.

Ninaapa kwa Mwenyezi Mungu amefanya vizuri
Hicho kilicho ninaapa kwa Mwenyezi Mungu amefanya vizuri
Kwa hiyo ninaapa kwa Mwenyezi Mungu amefanya vizuri

Fungua katika mpango wa Mwenyezi Mungu kwa hicho kiko wazi
Hicho kiko wazi kwamba Amefanya vizuri.

Erzurumlu İbrahim Hakkı

VITU TUNAVYOVIPATA KUTOKANA NA KUAMINI KATIKA QADAR.

IMANI JUU YA QADAR

- Inasaidia kugundua kwamba kuna hekima Tukufu nyuma ya kila tukio linalotokea katika ulimwengu huu.
- Inatukumbusha kuwa kila kitu katika ulimwengu huu hutokea kwa mapenzi na nguvu za Mwenyezi Mungu
- Inatusaidia kupata ridhaa ya Mwenyezi Mungu na kuwa radhi na kila kitu ambacho kinatoka Kwake.
- Inatusaidia kutokana na uoga usiokuwa na ulazima na hofu juu wa wakati ujao

Tunajitahidi kutafsiri matukio yanayotokea kutuzunguka kwa elimu na nguvu zetu zenye ukomo; hali ya kuwa matukio yanayotokea kwetu hayamuhusishi mtu yoyote ambaye tunaweza kumuona. Kuna sehemu katika matukio hayo ambayo hatuwezi kuyagundua na kuyaelewa. Ni Mwenyezi Mungu pekee ndiye anayeelewa undani wake. Kuamini katika Qadar maana yake ni kuamini kwamba Mwenyezi Mungu Mtukufu ndiye ambaye anajua kila kitu na ananguvu juu ya kila kitu katika ulimwengu huu. Imani hiyo **Inasaidia kugundua kwamba kuna hekima Tukufu nyuma ya kila tukio linalotokea katika ulimwengu huu.** Aina hii ya Imani inabadilisha mtazamo wetu wa maisha. Tunaanza kuchambua kwa utofauti yanayotokea kutuzunguka. Cheo na umaarufu, ambavyo tunavipenda sana, vinaweza kubadilika na kupata thawabu za kiroho; au vinaweza kutusababishia majivuno. Ndio maana tunamuomba Mwenyezi Mungu kutupatia kile kilicho bora zaidi kwetu. Wakati mwingine vitu vinavyotokea kwetu kama vibaya mfano homa na maumivu ya kichwa vinaweza kutusababishia tusipatwe na maradhi mabaya zaidi ya hayo. Ajali ambayo umeipata yaweza kuwa imekuzuilia usipatwe na ajali nyingine mbaya kuliko hiyo. Tunamshukuru Mwenyezi Mungu kwa kila hali ikiwa tutatenda kwa ufahamu huo. Na tunamuomba Mwenyezi Mungu kutunusuru na ajali mabaya na maafa.

Mwenyezi Mungu Mtukufu Anasema:

"...Lakini huenda mkachukia kitu nacho ni kheri kwenu. Na huenda mkapenda kitu nacho ni shari kwenu. Na Mwenyezi Mungu anajuwa na nyinyi hamjui."

(al-Baqara 2; 216)

Mola wetu Mtukufu na elimu yake isiyokuwa na ukomo na muweza ameanzisha uwiano na vipimo katika ulimwengu huu. Kila tukio linalotokea katika ulimwengu huu lipo katika elimu yake. kila kitu kinatokea kwa ridhaa yake, nguvu zake, na uwezo wa ubunifu wake. Toka uumbwaji wa dunia hii jua linachomoza kutoka mashariki na linazama magharibi. Nguvu ya mvutano na uwezo wa kuelea wa vitu unaendelea hadi leo. Viumbe hai wanapata na kudumisha maisha yao katika maji. Sheria hizi zimeanzishwa na Mola Wetu katika ulimwengu huu na neema kubwa kwetu sisi. Kwa namna ya uhalisia, kibaiolojia, na sheria za kijamii, dunia hii imekuwa sayari inayoweza kuwa na maisha kwa ajili yetu. Kwa kujua hili na kuwa na Imani hii ya hatima inatusaidia kugundua mpangilio sahihi katika ulimengu huu. **Inatukumbusha kuwa kila kitu katika ulimwengu huu hutokea kwa mapenzi na nguvu za Mwenyezi Mungu.**

Mwenyezi Mungu Mtukufu Anasema:

Sema: Mwaonaje, Mwenyezi Mungu angeli ufanya usiku umekukalieni moja kwa moja mpaka Siku ya Kiyama, mungu gani asiye kuwa Mwenyezi Mungu atakaye kuleteeni mwangaza? Basi je, hamsikii?

Sema: Mwaonaje, Mwenyezi Mungu angeli ufanya mchana umekukalieni moja kwa moja mpaka Siku ya Kiyama, mungu gani asiye kuwa Mwenyezi Mungu ataye kuleteeni usiku mkapumzika humo? Basi je, hamwoni?

Na ni katika rehema zake amekufanyieni usiku na mchana mpate kupumzika humo na mtafute fadhila zake, na ili mpate kushukuru.

(al-Qasas 28; 71-73)

Tunapokutana na mtu Fulani tunayempenda, huwa tunafurahi. Na tunapompoteza mtu tunayempenda huwa tunakuwa na huzuni. Mwenyezi Mungu hutujaribu katika dunia hii kwa furaha na wakati mwingine kwa majonzi; kwa sababu katika dunia hii ni sehemu ya majaribio. Ikiwa tutatenda pasina kusahau ukweli huu, furaha yetu na majonzi yetu hubadilika na kuwa fursa ya kupata radhi za Mwenyezi Mungu . Tunashukuru neema za Mola Wetu na kuwa na subira tunapopatwa na madhila. Tunakuwa tunaridhika na kile ambacho Mwenyezi Mungu ameturuzuku nacho. Kuridhika na kile ambacho tumejaaliwa nacho hutufanya kuwa na kinaa. Inasafisha nyoyo zetu kutokana na hisia mbaya za wivu, chuki na husuda. Kwa hiyo Imani juu ya Qadar **inatusaidia kupata ridhaa ya Mwenyezi Mungu na kuwa radhi na kila kitu ambacho kinatoka Kwake.**

Mwenyezi Mungu Mtukufu Anasema:

"Haukutokeeni msiba katika ardhi wala katika nafsi zenu ila umekwisha andikwa katika kitabu kabla hata hatujaumbwa. Hakika hayo kwa Mwenyezi Mungu ni mepesi.

Ili msihuzunike kwa kilicho kupoteeni, wala msijitape kwa alicho kupeni. Na Mwenyezi Mungu hampendi kila anaye jivuna aka-jifakharisha."

(al-Hadid 57; 22-23)

Wale ambao hawamuamini Mola wao huwa wana hofu kutokana na ke-sho yao. Ndio maana wanaogopa ku-poteza vile tulivyonavyo. Wanasahau neema walizonazo na wanaishi katika hofu ya umasikini. Wanasahau juu ya afya yao na wanakuwa na hofu ya kupata maradhi. Wanafikiria kuyafikia mahitaji yao na matamanio yao na wanakuwa wanazishughulisha sana akili zao. Wakati mwingine hawawezi hata kula na wanapoteza afya zao kwa sa-babu wanakuwa na hofu kuhusiana na wakati ujao.

Mwenyezi Mungu Mtukufu Anasema:

"Sema: Halitusibu ila alilo tuandikia Mwenyezi Mungu. Yeye ndiye Mola wetu Mlinzi. Na Wau-mini wamtegemee Mwenyezi Mungu tu."

(Tawbah 9; 51)

Kumuamini Mwenyezi Mungu na kuamini katika Qadar yake **inatusaidia kutokana na uoga usiokuwa na ulazima na hofu juu wa wakati ujao**. Kwa sababu tunaamini katika Qadar tunajua kuwa hakuna kitu kitakachotokea kwetu isipokuwa kile ambacho Mwenyezi Mungu ametukadiria nacho. Na ikiwa kitu Fulani kimekadiriwa kwetu sisi, haku-na yoyote atakayezuia kisitokee. Tunaweza kuzuia ugumu na vikwazo kwa msaada wa Mola wetu. Kama waja wake, tunachohitaji kufanya ni kumuamini Yeye na kuomba msaada Wake.

MTUME ALIKUWA ANACHUKULIA KILA KITU KINACHOTOKA KWA MWENYEZI MUNGU KUWA NI KIZURI

Mtume wetu kipenzi (Rehma na Amani ziwe juu yake) alikuwa ni mtu ambaye alikuwa anatizama vitu kwa mtazamo chanya na kuona uzuri wa maisha. Alikuwa na tabia yenye matumaini mema. Alikua akiona upande chanya wa kila jambo na kumshukuru Mwenyezi Mungu. **Aliamini kila kitu kinachotokea katika ulimwengu huu hutokea kwa mapenzi ya Mwenyezi Mungu na ruhusa yake.** alitafsiri Imani kama "kuthibitisha Imani yako kwa Mwenyezi Mungu , malaika wake, vitabu vyake, mitume wake, siku ya Hukumu na kuthibitisha Imani yako katika Qadar kuhusu kheri na shari." (Muslim, Iman, 1)

Mtume wa Mwenyezi Mungu alijuwa kwamba **Mwenyezi Mungu yuko pamoja naye wakati wote na alikuwa anamuamini.** Mfano bora wa hili ulitokea katika kipindi anahama kutoka Makkah kwenda Madina. Mtume wetu kipenzi na Abu Bakr walijificha katika pango la Sawr. Washirikina wa Makkah walikuja hadi mbele ya pango. Abu Bakr(radhi za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake) alikua anaogopa haswa haswa kuwa washirikina watamdhuru Mtume. Hata katika wakati mgumu kama huu, Mtume wetu kipenzi alimwambia Abu Bakr akiwa anajiamini kweli kweli: *"Ewe Abu Bakr! Usiogope Mwenyezi Mungu yuko pamoja nasi."*

Mtume wa Mwenyezi Mungu alijuwa kuwa kila kitu hutokea ndani ya elimu na uangalizi wa Mwenyezi Mungu . Alikuwa anatizama radhi za Mwenyezi Mungu katika kila kitu alichokua anakifanya. **Alikuwa anaamini ukweli kwamba hakuna kiumbe anayeweza kumnufaisha au kumdhuru bila matakwa ya Mwenyezi Mungu .** Aliwashauri maswahaba zake na wafuasi wake wengine kufanya hivyo hivyo. Mara moja alisema kumwambia kijana mdodo Abdullah bin Abbas "Kijana wangu mpendwa!

Ngoja nikufundishe baadhi ya kanuni…" kisha akafupisha kanuni za msingi za Imani yake juu ya Mwenyezi Mungu na Qadar kwa kusema:

"Fuateni amri za Mwenyezi Mungu ili kwamba Mwenyezi Mungu atawalinda.

Shikamaneni na kauli kwa ajili ya Mwenyezi Mungu kabla ya kitu chochote ili mupate kwanza Mwenyezi Mungu kabla yenu.

Ikiwa mtataka kitu chochote muombeni Mwenyezi Mungu . Ikiwa mnataka msaada muombeni Mwenyezi Mungu.

Fahamuni ya kwamba hata watu wote wakikusanyika ili kukusaidia wewe, wanaweza kukupa msaada ule tuu atakaokuruzuku Mwenyezi Mungu .

Pia ikiwa watu wote wakikusanyika ili kukudhuru wewe, hawataweza kukudhuru isipokuwa kwa kile ambacho Mwenyezi Mungu ameamua kwako." (Tirmidhi, Qiyamah, 59)

Uaminifu wa Mtume wetu kipenzi **Pdhidi ya Mwenyezi Mungu ulimfanya afanye kazi kwa bidii na kufanya matendo mengine ya ibada.** Imani hii haikuwahi kumpelekea kuwa mvivu na asiye wajibika. Alikua akiomba sana dua na kusema "Ewe Mwenyezi Mungu! Ninajilinda kwako kutokana na udhaifu, uvivu na uwoga." Kwa Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) uvivu na uzembe haviwezi kuwa njia ya muislam ya maisha na fikra zake.

Mtume wetu kipenzi mara zote alikuwa akifanya kwa kujua kwamba kila kitu hutokea kwa uwezo wa Mwenyezi Mungu . Alipokuwa anataka kufanya jambo Fulani, alikuwa anafanya kwa sehemu yake kisha alikuwa anaomba msaada kwa Mwenyezi Mungu. **Mara zote alikuwa anasisitiza kukosa sifa kutokana na uzembe wa mtu Fulani na uvivu na Qadar ya Mwenyezi Mungu.** Ndio maana alikua hapendi majibu yafuatayo ya swahaba aliyemshauri kunyanyuka katikati uya usiku kwa ajili ya swala ya Tahajjud:

"Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Nafsi zetu zipo katika mikono ya Mwenyezi Mungu ikiwa atataka kutuamsha atatufanya tuamke." (Bukhari, Tahajjud, 5) kwasababu, hata kama zipo katika mikono ya Mwenyezi Mungu kumfanya mja wake aamke, ni jukumu la mja kuchukua tahadhari za muhimu kuamka.

Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuwa anafanya kila jambo angeweza kulifanya kabla kitu Fulani hakijatokea. Baada ya hapo **alikuwa anaonyesha ridhaa kwa matakwa ya Mwenyezi Mungu na bila kinyongo alikua anakubali kila kitu kutoka kwa Mwenyezi Mungu.** Alikua mara kwa mara akielezea Imani yake kwa Mwenyezi Mungu ya kwamba alikua ameridhika na maamuzi ya Mwenyezi Mungu . Alikua akisoma mara kwa mara hasbunallahu wa ni'ma al-wakil "Mwenyezi Mungu anatutosheleza. Ni Mlezi bora kiasi gani alivyo." Hakuwahi kuonyesha kutokutii dhidi ya Mwenyezi Mungu na hakuwahi kukata tamaa alipokabiliwa na ugumu wa jambo. Alikua akielezea kwamba "Chochote kilichoamuliwa na Mwenyezi Mungu kwa ajili yetu ni kizuri kwetu na kazi yetu ni kuushukuru kwa neema na kuwa na subira kwa kila ugumu. Alikua akichukulia kila aina ya uzoefu wa uzuri na ubaya kama fursa ya kupata radhi za Mwenyezi Mungu na kusema:

"Ajabu ni njia ya muumini kwa kuwa kuna uzuri kwa kila kitu kwake na hii siyo sababu ya mtu yoyote isipokuwa ni muumini ikiwa ana tukio la kuhisi furaha, humshukuru Mwenyezi Mungu , kwa hivyo kuna kheri juu yake kwa tukio hilo, na ikiwa atapata matatizo na kuonyesha kuacha(na kuvumilia kwa subra ya hali ya juu,) kuna kheri kwake katika jambo hilo." (Muslim, Zuhd, 64)

Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuwa anajitenga na maongezi yasiyokuwa na maana na yenye hatima isiyo nzuri. **Alikuwa anajitenga na mazungumzo na matendo ambayo hayakuwa na matokeo yenye athari.** Aliwapa ushauri ufuatao maswahaba zake:

"Muumini jasiri ni bora na anapendwa zaidi na Mwenyezi Mungu kuliko muumini aliyekuwa

dhaifu, na kuna kheri kwa kila mmoja (lakini) pendelea Zaidi kile kinachokupa manufaa (akhera) na taka msaada kwa Mwenyezi Mungu na usikate tamaa, na ikiwa kitu chochote (kwa namna ya shida) kinakuja kwako, usiseme: "ikiwa ningefanya kile, hiki kisingetokea na hivi na vile," lakini sema: Mwenyezi Mungu amefanya kile alichoamua na maneno yako "ikiwa hufungua milango ya shetani." (Muslim, Qadr, 34)

Mtume wetu kipenzi alisema kwamba maradhi, mateso, na ugumu itakuwa ni upatanisho wa kusafisha madhambi. Alielezea kwamba wale ambao wameonyesha uvumilivu kutokana na ugumu na mateso watapata thawabu kubwa na daraja zao zitanyanyuliwa huko akhera. Alikua anasisitiza kwamba mwisho utakua bora Zaidi ikiwa waja wataonyesha uvumilivu.

"Hakuna uchovu, hakuna maradhi, hakuna majonzi, hakuna huzuni, hakuna maumivu, hakuna wasiwasi utakaompata muislam, hata kama kulikuwa na kuchomwa na mwiba, bali Mwenyezi Mungu humuondolea madhambi mtu huyo." (Bukhari, Marda', 1, 3)

Uelewa wa Mtume wetu juu ya hatima, kumwamini Mwenyezi Mungu , na subira haikua ni kujitoa kiupofu na ridhaa isiyokuwa na nguvu. Alikua anapambana dhidi ya ugumu. Alikua anachukua tahadhari zote muhimu na kuacha vinavyobaki kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu. **Alikuwa anajitoa mwenyewe kwa matakwa ya Mwenyezi Mungu baada tu ya kutekeleza kile alichotakiwa kukitekeleza.** Moja kati ya mifano bora kabisa kuonyesha uelewa wake juu ya hatma ilikuwa ni mtazamo aliyouonyesha katika vita ya Handaq:

Pindi Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) aliposikia ya kwamba washirikina wa Makkah wanatarajia kuivamia Madina, haraka kabisa aliwakusanya maswahaba zake. Aliwashirikisha maswahaba zake juu ya kile alichotaka kufanya na aina gani ya tahadhari wangezichukua. Kwa mujibu wa pendekezo la Salman Al-Farisi, aliamua kuchimba mahandaki kuzunguka mji. Hii ilikuwa ni njia ambayo haikufahamika sana miongoni mwa waarabu kwa zama zile. Wakati huo huo ilikuwa ni jukumu ambalo lilikuwa linachosha sana. Mtume wa Mwenyezi Mungu yeye binafsi alifanya kazi ya kuchimba mahandaki. Katika ya hali ya hewa ya baridi kali alifanya kazi kwa siku kadhaa. Alifunga hata tumbo lake kwa jiwe ili kupunguza maumivu ya njaa aliyokuwa nayo. Japokua alijuwa kuwa mji wa Madina utakuja kuzingirwa na majeshi yenye nguvu, hakuwahi kukataa tamaa kwa Mwenyezi Mungu . Alifanya kila kitu alichoweza kama mja kisha akaomba dua kutaka msaada wa Mwenyezi Mungu na ushindi. Washirikina walikuja Madina na jeshi kubwa lakini hawakuweza kukatisha mahandaki na kuitwaa Madina. baada ya muda mrefu wa kuzingira, msaada wa Mwenyezi Mungu ulikuja. Matokeo yake ulikuja upepo mkali sana na kuharibu mahema ya washirikina

Mwenyezi Mungu Mtukufu hakumtupa Mtume Wake pamoja na jitihada za waumini Wake. Mtazamo wa Mtume Wetu katika vita ya Handaq na katika matukio kama hayo yamekuwa mfano bora kabisa Imani, uvumilivu, kupambana, na kumuamini Mwenyezi Mungu kwa waislam hadi siku ya mwisho.

Bara' bin Azib, mmoja kati ya maswahaba vijana, alimpenda sana Mtume. Moyo wake ulikuwa na mapenzi ya dhati na heshima kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu . Mtume wetu kipenzi alimfundisha Bara' dua ifuatayo kuhusiana na kuweka Imani kwa Mwenyezi Mungu na kumshauri kuisoma kila usiku:

"Ewe Mwenyezi Mungu ! Ninakukabidhi kila kitu na kukuachia majukumu ya ulinzi mambo yangu yote Kwako na kutegemea Kwako kwa Neema pamoja na matumaini na hofu juu Yako. Hakuna kukukimbia Wewe, na hakuna sehemu ya ulinzi na usalama isipokua Kwako. Ewe Mwenyezi Mungu ! Ninaamini katika kitabu chako(Quran) ambacho umekishusha na kwa Mtume wako(Muhammad) ambaye umemtuma." (Bukhari, Daawat, 6)

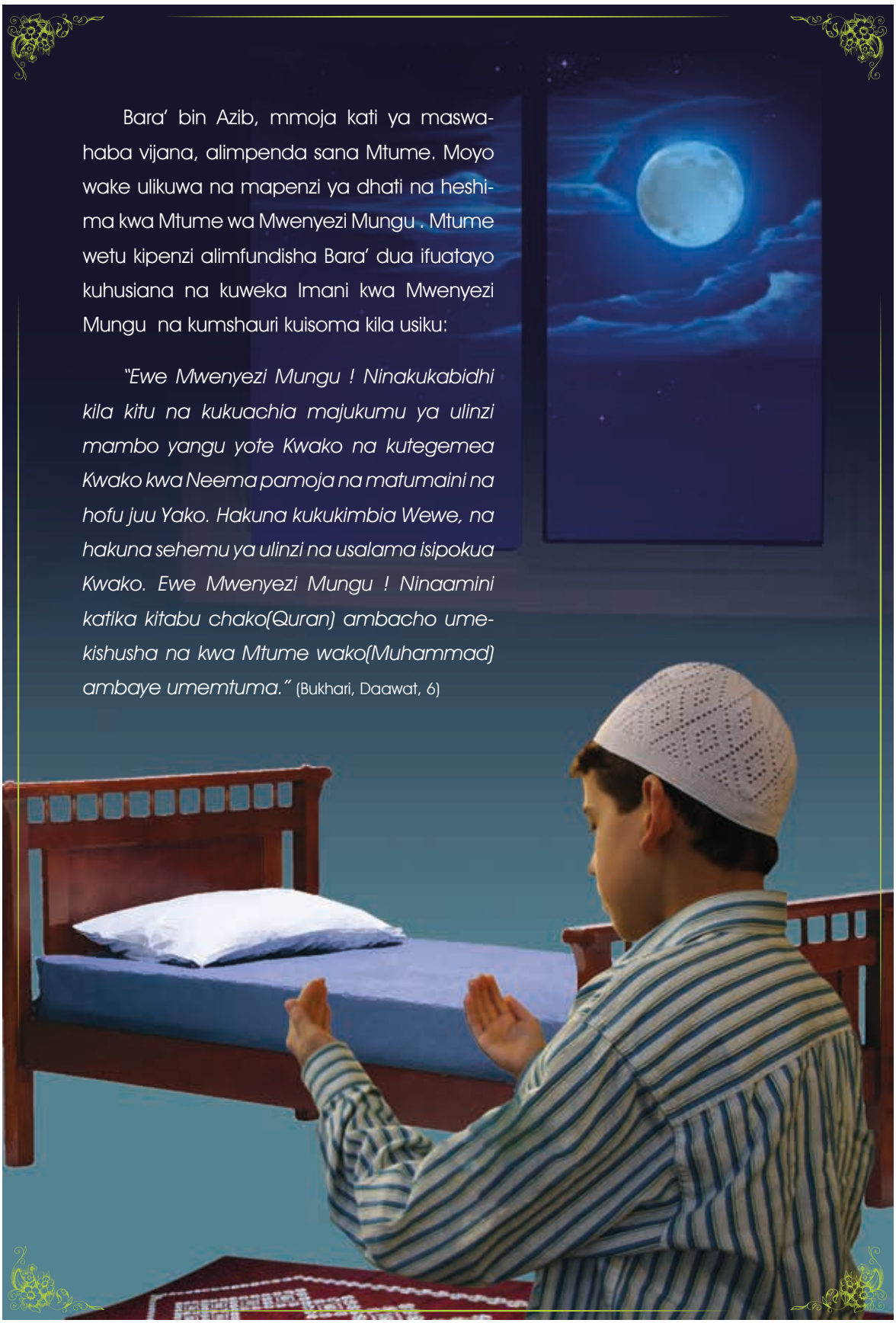

MASWALI

Fumbo

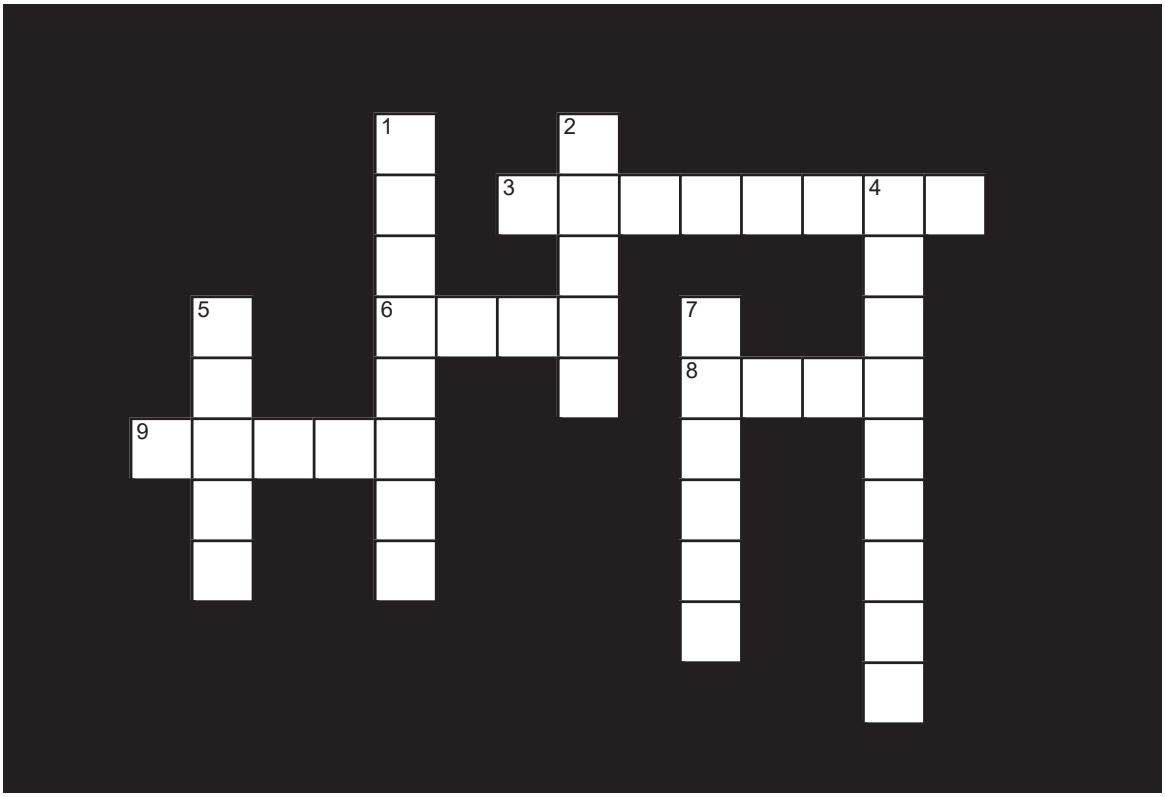

Kwenda Kulia

3. Neno la kiarabu linalotumika kufanya kila kitu ambacho mtu anaweza kufanya kisha kuweka Imani yake kwa Mwenyezi Mungu kwa matokeo yake

6. Neno jingine linalotumika kwa dua

8. Neno la kiarabu linalotumika kwenye sifa ya Mwenyezi Mungu kujua kila kitu kilichopita, kilichopo na kijacho

9. Neno la kiarabu linalotumika kwa kutokea matukio ya kihalisia yaliyokadiriwa na Mwenyezi Mungu

Kushuka Chini

1. Neno linalotumika kwa kipindi cha muda aliyopewa kila kiumbe hai kuishi katika dunia hii

2. Neno la kiarabu linalotumika kwa Qadar ya Mwenyezi Mungu

4. Neno linalotulika kuvumilia ugumu wa hali

5. Neno linalotumika kwa vitu ambavyo hakuna anayejua isipokuwa Mwenyezi Mungu

7. Neno linalotumika kwa kila tulichopewa na Mwenyezi Mungu katika dunia hii

Tafuta maneno yanayowiana

1	Imani juu ya Qadar inatusaidia		kwamba tuna nguvu ya kuchagua
2	Mwenyezi Mungu hutujaribu wakati mwingine kwa furaha na wakati mwingine kwa huzuni		Kwa mujibu wa vipimo vilivyoamuliwa kwa ajili yao
3	Waislam wanaamini kwamba kila kitu kinachotokea katika ulimwengu		kutoka katika hofu isiyokuwa na ulazima na hofu juu ya wakati ujao
4	Hakuna aliyewahi kula kitu chochote		kwamba kuna hekima tukufu nyuma ya kila tukio linalotokea katika ulimwengu huu
5	Kipato kilichokuwa bora Zaidi ni kile		hutokea kwa mapenzi ya Mwenyezi Mungu na ruhusa yake
6	Imani juu ya Qadar inatusaidia kugundua		kwa sababu dunia hii ni sehemu ya ma-jaribio
7	Tuna jukumu katika matendo ambayo		bora zaidi kuliko yule anayepata kipato chake kwa kufanya kazi zake za mikono
8	Viumbe hai vyote vinaendelea na maisha yao		yule ambaye anapata kipato chake kwa mikono yake

Tujipime wenyewe

1.

I- "Kwa hakika Tumeumba kila kitu kwa mujibu kwa kipimo." (Qamar 54; 49)

II- "Jua na mwezi huenda kwa hisabu." (Rahman 55; 5)

Kwa mujibu wa aya hizi, ni hitimisho gani ambalo mtu hawezi kulifikia?

A) kila kitu kimeumbwa na Mwenyezi Mungu Mtukufu

B) Jua na mwezi huenda kwa mujibu wa hisabu

C) kuna utaratibu wa kuumbwa kwa kila kitu.

D) Ulimwengu huu umetokea kwa bahati mbaya tuu.

2.

I- (Mja) hufanya kila kitu anachoweza kufanya kisha akaridhika kwa kile ambacho ameruzukiwa na Mwenyezi Mungu.

II- (Mja) huamini kwamba Mwenyezi Mungu huamuwa kila kitu na hawezi kufanya kitu chochote.

III- Hajawahi kukata tamaa (Mja huyu) na mara zote amekuwa akijibidiisha na kufanya kazi.

Machaguo yapi ni ya kweli kuhusu mtu anayeamini juu ya Qadar?

A) I-II B) I-III

C) II-III D) I-II-III

3. **Ni lipi mojawapo kati ya haya yafuatayo yanaweza kuchaguliwa kwa utashi huru wetu?**
   A) Muda wetu wa kuzaliwa
   B) Wazazi wetu
   C) Marafiki zetu
   D) Muda wetu wa kupatwa na mauti

4. **Ni yapi mojawapo ya maneno ya kitume ambayo yanaelezea ya kwamba mtu anatakiwa kujibididisha kwa ajili ya kupata riziki yake?**
   A) Swala ni nguzo ya uislam
   B) Usafi ni nusu ya dini
   C) Mtu anayetumia usiku wake akiwa ameshiba hali ya kuwa jirani yake ana njaa si katika sisi
   D) Hakuna aliyewahi kula kitu bora Zaidi kuliko kile alichokipata kwa kufanya kazi za mikono.

5. **Kipi kimojawapo kati ya hivi vifuatavyo mtu hawezi kuulizwa kwacho?**
   A) Uzushi
   B) Uongo
   C) Kuwa na chuki
   D) Kupoteza fahamu

6. Tariq hakuwa akijali majukumu yake na kuacha vitu kupita. Na alikua akiwaambia wale waliokuwa wakimpinga kutokana na tabia hiyo "Ikiwa ni hatma yangu, kitatokea."

   Tabia ya Tariq inakinzana na kanuni ipi mojawapo katika kanuni za Imani?
   A) Imani juu ya mitume
   B) Imani juu ya malaika
   C) Imani juu ya hatima na Qadar
   D) Imani juu ya vitabu vitukufu

Jaza nafasi zilizoachwa wazi kwa maneno uliyopewa.

(janga,nge, kipimo, kheri kwenu, uwezo wake, umba, marejeo yetu, jukumu, shari kwenu, muislam)

1. "Hakika tume……..kila kitu kwa mujibu wa……" (Qamar 54; 49)
2. "Mwenyezi Mungu haikalifishi nafsi ya mja wake yoyote…….isipokuwa kwa kiwango cha……" (al-Baqara 2; 286)
3. "Wale ambao likiwasibu…… husema: "Kwa Mwenyezi Mungu tumetoka, na kwake ni……" (al-Baqara 2; 156)
4. "Lakini huenda mkachukia kitu nacho ni…… na mkakipenda kitu nacho ni…….. Na Mwenyezi Mungu anajua nyinyi hamjui." (al-Baqara 2; 216)
5. "Hakuna uchovu, hakuna maradhi, hakuna majonzi, hakuna huzuni, hakuna maumivu, hakuna wasiwasi utakaompata……, hata kama kulikuwa na kuchomwa na mwiba, bali Mwenyezi Mungu humuondolea madhambi mtu huyo." (Bukhari, Marda', 1, 3)

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Yeyote atakayekuja kunitembelea mimi akiwa hana mawazo mengine yoyote katika moyo wake isipokuja kunitembelea atastahili utetezi wangu katika siku ya Hukumu."

(Tabarani, Awsad, V/275, 452)

SAFARI TUKUFU:

HIJA
(KUHIJI)

- *Maana ya hija*
- *Faida za hija*
- *Maeneo yanayohusika katika ibada ya hija*
- *Maeneo ya kutembelea Makkah na Madina*
- *Sheria kuhusu hija*
- *Jinsi gani tunatekeleza hija*
- *Umra(hija ndogo)*
- *Hija ya bwana wetu Mtume*

ZAMZAM

Mwenyezi Mungu Mtukufu alimuamuru Ibrahim kumchukuwa mke wake Hagar na mtoto wake wa kiume Ismail na kumpeleka Makkah. Makkah ilikuwa katika njia ya msafara kutoka Yemen kuelekea Syria. Hakuna aliyeishi Makkah. Hapakuwa na maji kwa ajili ya kunywa. Ilikuwa ni jangwa na bonde kame. Ibrahim mara moja akatekeleza amri aliyopewa na Mwenyezi Mungu. Akamchukuwa mkewe Hagar na mtoto wake mchanga Ismail pamoja nao kisha wakaanza safari yao. Baada ya safari ndefu, alifika Makkah. Ibrahim akamuacha Hagar na Ismail pale. Walikuwa na kibuyu cha maji na chakula kidogo. Kisha akarudi zake Damascus. Hagar akaanza kumfuata Ibrahim akiwa anapiga kelele:

— Ewe Ibrahim! Unakwenda wapi na kutuacha sisi katika bonde hili lenye jangwa? Unatuacha kwa nani? Ingawa aliuliza maswali haya mara kadhaa lakini hakupata majibu yoyote toka kwa Ibrahim. Hagar, ambaye aligundua kwamba kuna sababu tofauti juu ya jambo hili, kisha akauliza:

— Oh! Ni Mwenyezi Mungu ndiye aliyekuamrisha kutuacha mahali hapa?

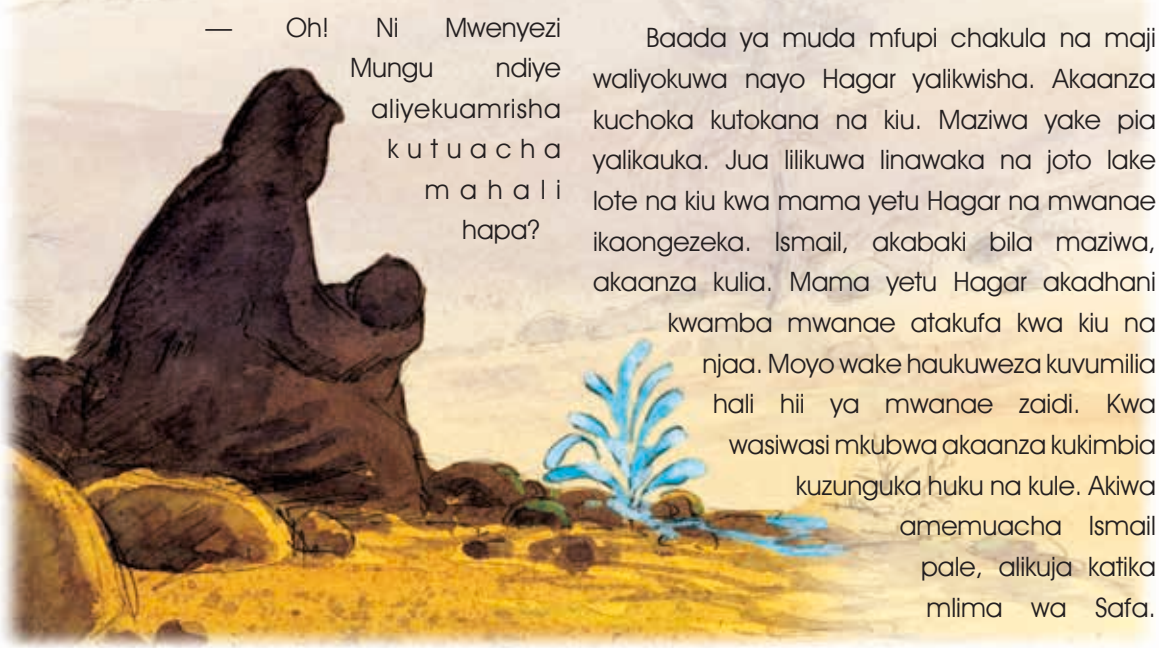

Ibrahim akageuka kwa mke wake Hagar na kumwambia:

— Ndiyo! Mwenyezi Mungu ameniamrisha kufanya hivi. Kwa jibu hilo Hagar akasema:

— Waweza kwenda. Mwenyezi Mungu anatutosha. Atatulinda. Ni rafiki bora kati ya marafiki na wasaidizi. Kisha akarudi kwa mtoto wake. Imani na ujasiri wa Hagar juu ya Mwenyezi Mungu ulionyesha kwamba alikuwa na Imani thabiti.

Baada ya kwenda mbali nao, Nabii Ibrahim alipanda katika kilima ambacho aliweza kuliona bonde la Makkah. Aligeuzia uso wake kuielekea Kaaba. Kwa kunyanyua mkikono yake, aliomba dua hii:

"Ewe Mola wetu Mlezi! Hakika mimi nimewaweka baadhi ya dhuriya zangu kuwa wakazi wa bonde lisilokuwa na mimea, kwenye Nyumba yako Takatifu; ewe Mola wetu Mlezi, ili washike sala. Basi zijaalie nyoyo za watu zielekee kwao, waruzuku matunda, ili wapate kushukuru. (Abraham, 14: 37)

Baada ya muda mfupi chakula na maji waliyokuwa nayo Hagar yalikwisha. Akaanza kuchoka kutokana na kiu. Maziwa yake pia yalikauka. Jua lilikuwa linawaka na joto lake lote na kiu kwa mama yetu Hagar na mwanae ikaongezeka. Ismail, akababaki bila maziwa, akaanza kulia. Mama yetu Hagar akadhani kwamba mwanae atakufa kwa kiu na njaa. Moyo wake haukuweza kuvumilia hali hii ya mwanae zaidi. Kwa wasiwasi mkubwa akaanza kukimbia kuzunguka huku na kule. Akiwa amemuacha Ismail pale, alikuja katika mlima wa Safa.

Alitizama huku na huku akitumaini kumuona mtu yoyote atakayeweza kuwasaidia. Lakini hapakuwa na mtu yoyote kuzunguka maeneo hayo, hata tone tu la maji. Alipokuwa hajamuona mtu yoyote katika mlima wa Safa, alikwenda katika mlima wa Marwa. Alikimbia kati ya milima hii miwili mara kadhaa. Alikuwa amechoka na hakupata msaada wowote. Alirudi kwa mwanae.

Pindi Hagar aliporudi kwa mwanae Ismail, hakuweza kuamini macho yake. Maji yalikuwa yanatoka karibu na miguu ya mwanae. Hagar akamtukuza Mwenyezi Mungu aliyeteremsha maji kwa furaha ya hali ya juu. Akisema "Zam! Zam! Simama! Simama! Katika lugha yake kwenye maji yanayotiririka, akaanza kujenga bwawa kuzunguka maji kwa mawe na udongo. Alikunywa katika maji yale. Hagar alipata maji na Ismail alipata maziwa ya mama yake. Dua ya Nabii Ibrahim ilikubaliwa na jitihada zilizofanywa na Hagar kutafuta maji na kumsaidia mtoto wake zilimridhisha Mwenyezi Mungu Mtukufu.

Siku moja msafara uliomilikiwa na kabila la Jurhum ulikuwa unarudi kutoka Damascus kwenda Yemen. Walikuwa wanakatisha karibu na eneo ambalo Hagar na Ismail walikuwa wanaishi. Waliona ndege wakiwa wanaruka karibu na kilipo kisima cha Zamzam. Walikuwa wanafahamu kwamba hakuna maji katika bonde la Makka, walishangazwa. Hii ni kwa sababu ndege huishi katika eneo lenye jangwa sehemu tu ambayo ina maji. Wakamtuma mmoja wao kwenda kufanya utafiti. Walipopata habari juu ya maji ya Zamzam, wote walikwenda mahali alipokuepo Hagar na Ismail. Hagar akawaambia wao ni kina nani na yale yote waliyopitia. Wale waliokuwepo katika msafara walitambua kuwa Ismail ni mtoto mzuri tena aliyebarikiwa. Waliomba ruhusa ya kuweka makazi katika mji ule. Hagar aliwaruhusu kukaa pale, kwa masharti kuwa haki ya maji ya Zamzam itabaki kuwa ya kwao.

Kabila la Jurhum wakaanzisha kijiji kidogo kuzunguka kisima cha Zamzam. Sio muda mrefu kutoka pale, jagwa na bonde kame la Makkah likabadilika na kuwa sehemu ya mapumziko kwa watu wenye misafara, kisha ikakuwa na kuwa mji wa Makkah.

Dua ya Nabii Ibrahim ilikubaliwa na jitihada zilizofanywa na Hagar kutafuta maji na kumsaidia mtoto wake zilimridhisha Mwenyezi Mungu Mtukufu. Kwa hiyo, wote pamoja na wale waliowafuata wakazawadiwa maji ya Baraka ya Zamzam.

Mtume Wetu Kipenzi anasema:

"Maji ya zamzam yananufaisha kwa mujibu wa nia ambayo watu huwa nayo wakiwa wanakunywa: ikiwa utakunywa ukitaraji kuponywa, Mwenyezi Mungu atakuponya; ikiwa utakunywa kwa dhamira ya kushiba njaa yako; Mwenyezi Mungu atakushibisha; ikiwa utakunywa kwa dhamira ya kupoza kiu yako, Mwenyezi Mungu atakupooza. Zamzam ni kisima kilichofunguliwa na malaika Jibril, na ambapo Ismail alikunywa kutoka katika maji hayo."

(Daraqutni, III, 354)

Dua ya kuomba unapokuwa unakunywa maji ya zamzam:

اَللّٰهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ.

"Ewe Mwenyezi Mungu ! Ninaomba kutoka kwako elimu yenye manufaa, wigo mpana wa neema zako, na tiba kwa kila maradhi."

(Daraqutni, III, 354)

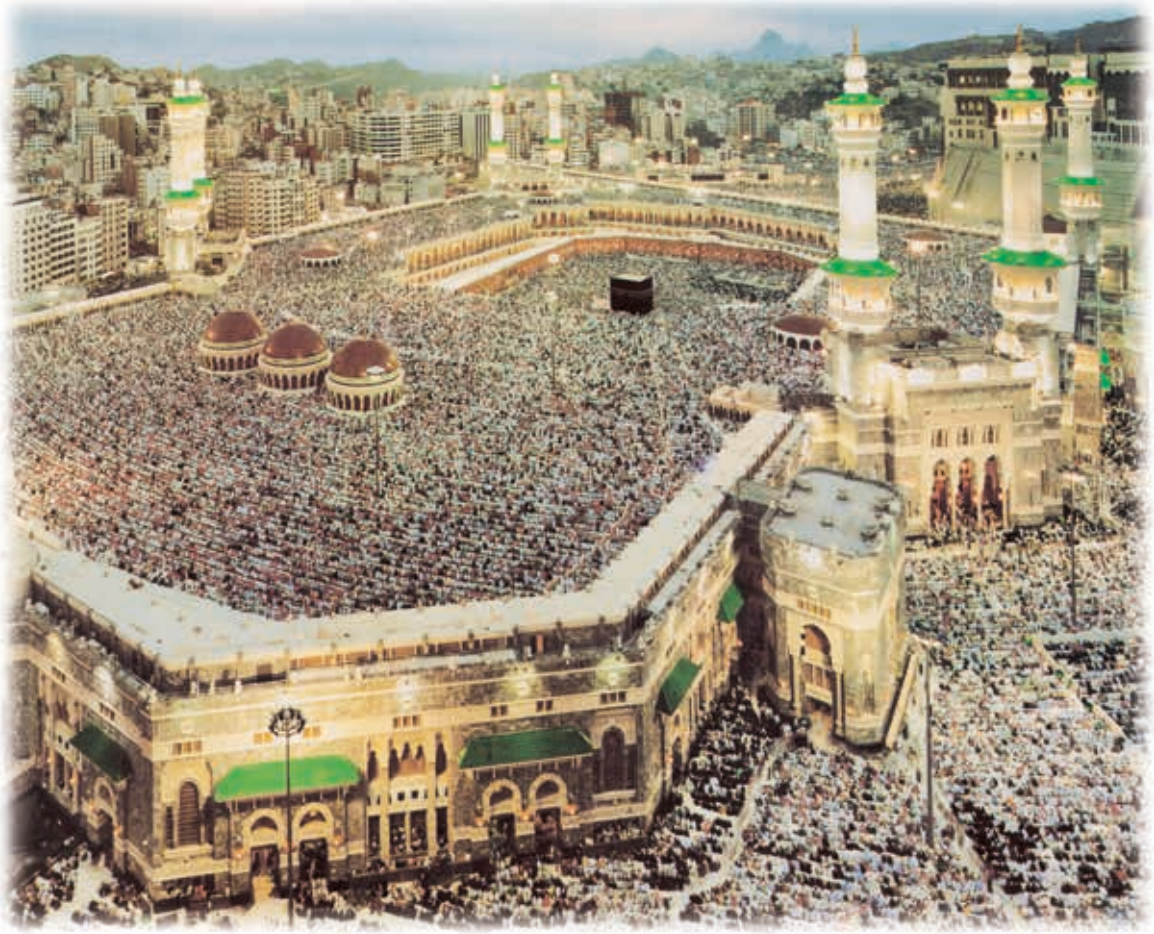

HIJA NI NINI?

- **Hija** ina maanisha kutembelea Kaaba na maeneo matakatifu kuzunguka hapo katika masiku maalumu katika mwaka.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na timizeni Hija na Umra kwa ajili ya Mwenyezi Mungu ."

(al-Baqara, 2:196)

Mtume Wetu Kipenzi anasema:

"Aliulizwa na bwana wetu Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake)

— "Ni ipi amali bora Zaidi kuliko zote?" akasema:

— Kumuamini Mwenyezi Mungu na Mtume Wake.

Ikaulizwa "Kipi kinafuata?" Akasema:

— "Kupigana jihadi katika njia ya Mwenyezi Mungu ."

Ikaulizwa "Kipi kinafuata?" Akasema:

— "Hija humridhisha Mwenyezi Mungu ."

(Bukhari, Hajj, 4)

FAIDA ZA HIJA

HIJA

- Inapelekea kudhibiti maneno yetu na tabia zetu.
- Huimarisha hisia zetu za udugu, inadumisha ufahamu wa kuwa taifa (ummah).
- Inatutakasa kutokana na madhambi.
- Inatubadilisha maisha yetu.

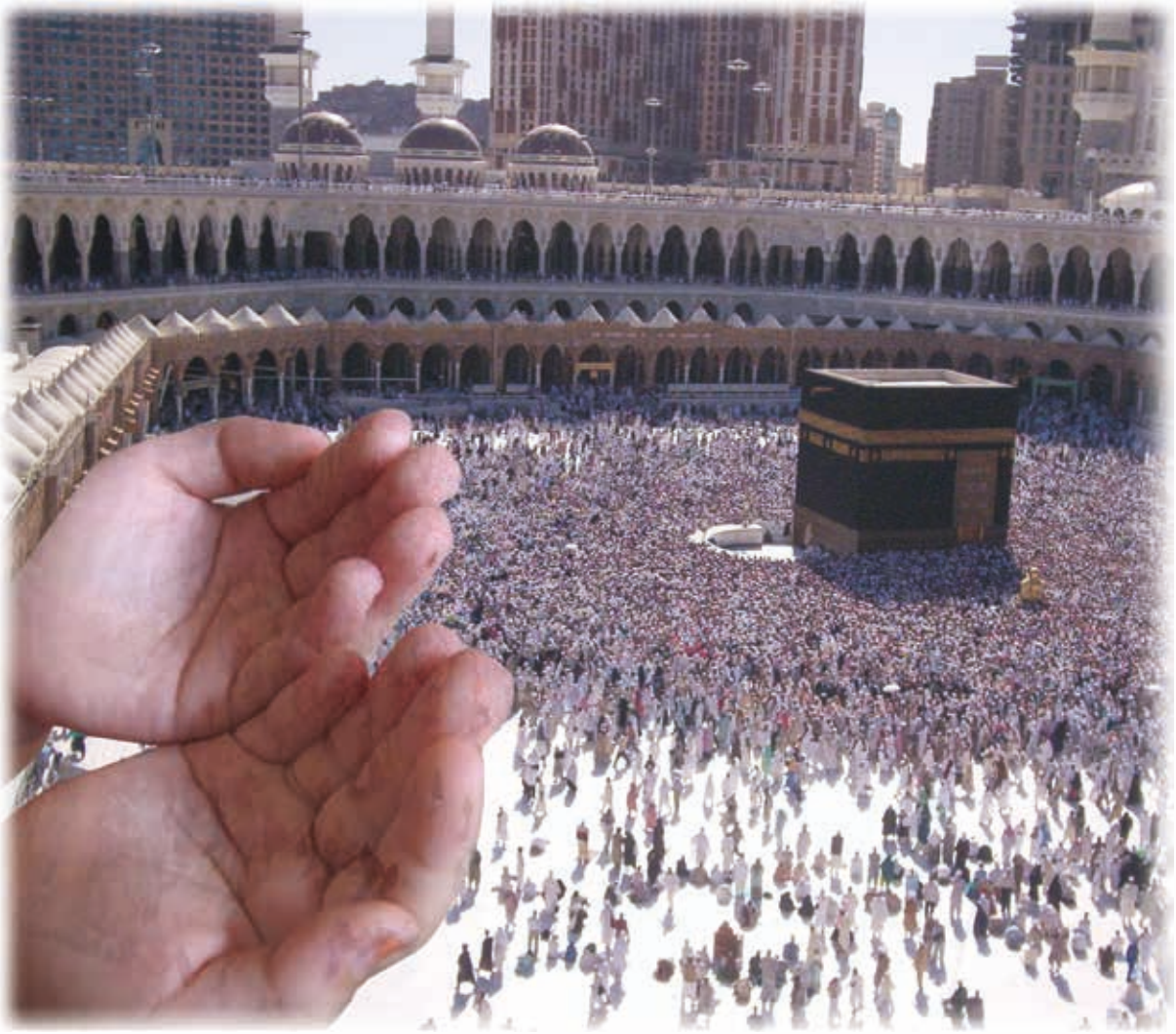

Hija ni fursa kubwa ya kuacha tabia zetu mbaya na kutimiza maadili yetu. Hii ni kwa sababu kuna penati hata ya kukata mti, kuvaa nguo iliyoshonwa au kujipulizia manukato, au kugombana. Kwa hiyo tunapokuwa tunafanya hija tunatakiwa kuwa makini kuliko kawaida. Hii huleta na **Inapelekea kudhibiti maneno yetu na tabia zetu.**

Mtume wetu Mtukufu amesema:

"Yoyote atakayetekeleza ibada ya Hija kwa ajili ya kutaka radhi za Mwenyezi Mungu , na asifanye baya lolote au kutenda katika madhambi makubwa basi atarudi(baada ya hija akiwa hana dhambi hata moja) kama kwamba amezaliwa upya."

(Bukhari, Hajj, 4)

Katika siku za hija, tunakutana pamoja na mamilioni ya waislam kutoka pande mbalimbali za dunia ambao rangi zao, lugha, nchi, mavazi na tamaduni ziko tofauti. Tunaelewa vizuri kwamba hatuko peke yetu katika dunia hii. Tunaonakuwa kuna ndugu zetu katika dini ambao wanaamini juu ya Mwenyezi Mungu na kujaribu kuishi kwa misingi ya uislam. Tunakutana na baadhi yao tukabadilishana mawazo. Tunachangia tende zetu na maji ya zamzam, furaha na majonzi pamoja nao. Tunaswali, tunazunguka Kaaba, na kukaa katika milima ya Arafat pamoja. Tunampiga mawe adui yetu namba moja shetani pamoja. Umoja huu, **Huimarisha hisia zetu za udugu, inadumisha ufahamu wa kuwa taifa (ummah).**

Mwenyezi Mungu Mtukufu amesema:

"Hakika waumini ni ndugu."

(Al-Hujurat, 49: 10)

Kuna matendo mengi ndani ya ibada ya hija kama vile kuizunguka Kaaba, Sa'y (matembezi matukufu kati ya vilima viwili vya Safa na Marwa, waqfa (mapumziko matukufu katika viwanja vya Arafat), na kumpiga mawe shetani. Aina zote hizi za ibada zinatufanya tupate thawabu na **kututakasa kutokana na madhambi.**

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Je, hamfahamu ya kuwa uislam huondoa makosa yaliyopita? Hakika kuhama kunafuta makosa yote yaliyopita, na hakika hija huondoa makosa yote yaliyopita."

(Muslim, Iman, 192)

Hija ni kitendo cha ibada ambacho hudumu ndani ya mwezi mmoja, na inatusaidia kukuwa kiroho. Katika hija kila kitu tunachokifanya kimepangiliwa kulingana na matendo ya ibada. Kuzunguka kwetu,swala, kusoma kwetu Quran, kumkumbuka kwetu Mwenyezi Mungu, kuomba kwetu dua inatupelekea kuingia katika anga ya ibada. Anga hiyo kali ya ibada **hubadilisha maisha yetu** kwa kuimarisha mawazo, hisia, na mtazamo. Hija inatuzunguka katika kila upande na inatupa mafunzo maalumu. Katika kipengele hiki, hija ni kama kambi kwa ajili ya mafunzo na ibada. Ni kutokana na hili tunayaona mabadiliko kwa watu wanaorudi wakitokea kuhiji.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"(kutekeleza) umra ni kafara ya madhambi tuliyoyafanya(kati yam waka huo na mwaka uliopita). Na thawabu za hija Mabrur(yenye kukubalika na Mwenyezi Mungu) si kitu kingine isipokuwa Pepo."

(Bukhari, Umrah, 1)

PIPI ZA CHOROKO ZILIZOKAANGWA

Baba yangu alivuta maji toka kisimani na kuosha uso wake na mikono. Akajikausha kwa leso kubwa aliyoitowa kutoka katika mfuko wake. Aliweka koti lake katika mabega yake na kuzinyoosha nywele zake kwa vidole vyake. Alipokuwa anaingia ndani akasema:

— "Vizuri, nimesikia umepata daraja "bora" kutoka katika masomo yako ya dini?

Nikasema

— "Ndio, tena sio ndogo ila ni bora yenye hoja."

Akasema

— Chukua hii kisha unastahili pipi.

Akatoa koni iliyojaa pipi za choroko zilizokaangwa kutoka katika mfuko wa begi lake kisha akanipatia. Pipi katika koni ya karatasi ilikuwa na rangi mbalimbali. Nyekundu,njano, nyeupe, kijani…japokuwa zote zilikuwa na ladha sawa- pipi za choroko zilizokaangwa. Kama ambavyo mwalimu Muzaffer alivyotuambia. Kwa kuacha boksi la penseli katika mkono wake katikakti ya meza mwalimu akasema:

— Fikiria kwamba hii ni Kaaba…..pipi hizi tano za choroko zilizokaangwa ambao waislam wanazunguka. Kama unavyoona zote zina rangi tofauti. Nyeupe ni kutoka Uturuki na za kahawia/hudhurungi ni waafrika weusi, na za pinki ni wamarekani wahindi. Hebu tuchukulie njano ni wachina na waaustralia wekundu. Ingawa wote ni waislamu. Wanachangia Imani sawa. Kiuhalisia, hii ni sababu ya kwamba wanakutana kuzunguka Kaaba. Wanataka kuitangazia dunia nzima kuwa waislam wote ni ndugu. Hii ni sababu kitabu cha Mwenyezi Mungu kinatueleza udugu katika uislam ni huo.

— Hapana umuhimu wa rangi, mwalimu wangu?

Ibrahim ndiye aliyeuliza swali hilo. Mwalimu Muzzafer akakusanya pipi zote juu ya meza na kumpatia. Alikuwa anatabasamu, kisha akasema:

— Kwanini hauli hizi?

Ibrahim kwa hofu akazichukuwa pipi zote na kuzila moja baada ya nyingine.

— kuna uchachu au uchungu miongoni mwa pipi hizo?

— Hapana.

— Kwahiyo, rangi hazina umuhimu. Kwa kuwa zina ladha kama pipi. Zinaweza kuwa za rangi yoyote. Watu ni kama hivyo pia. Kwa kuwa ni muislam, utaifa au rangi haina maana. Wote ni ndugu.

(M. Yaşar Kandemir)

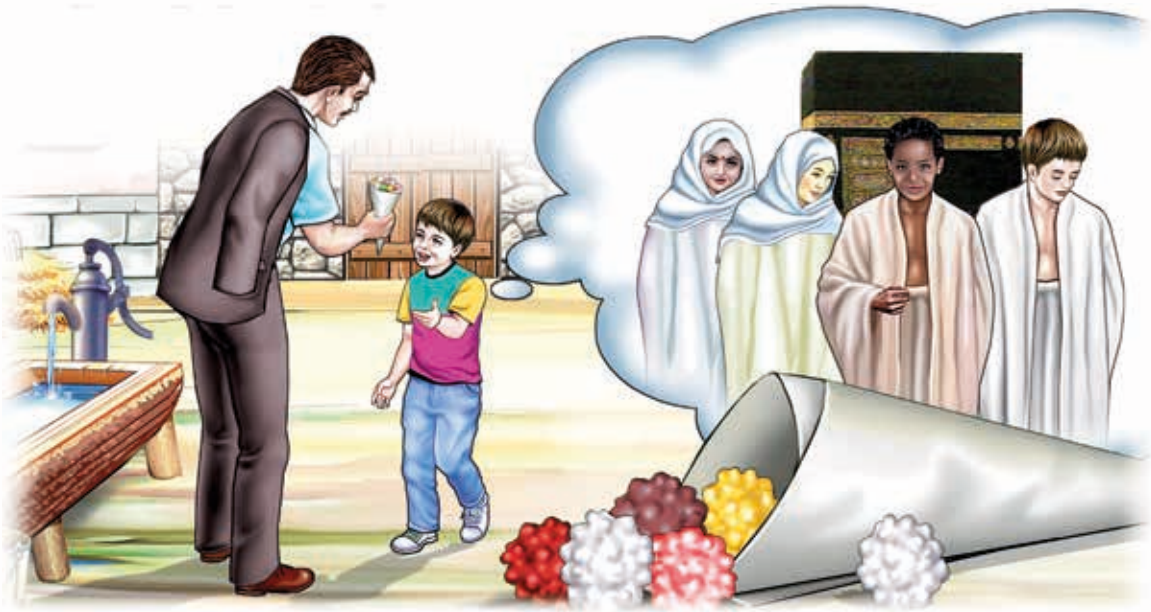

Kwa Nani Hija ni Wajibu? ☺☺☺☺

Ni wajibu kufanya Hajj na 'Umrah ☺☺☺☺

Mara moja katika maisha

Kwa waislam ambao

- Wana akili timamu.
- Waliofikia umri wa balehe.
- Walio huru kusafiri.
- Hawana maradhi ambayo yanawazuiya wao kwenda hija.
- Wana uwezo wa kifedha wa kutosheleza mahitaji yote ya hija na kubakisha kwa ajili ya riziki ya familia zao.
- Hawana matatizo kuhusiana na usalama wa barabarani.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Kwa ajili ya Mwenyezi Mungu imewajibikia watu kuhiji kwenye nyumba hiyo, kwa yule awezaye njia ya kwendea..."

(Al-I Imran, 3: 97)

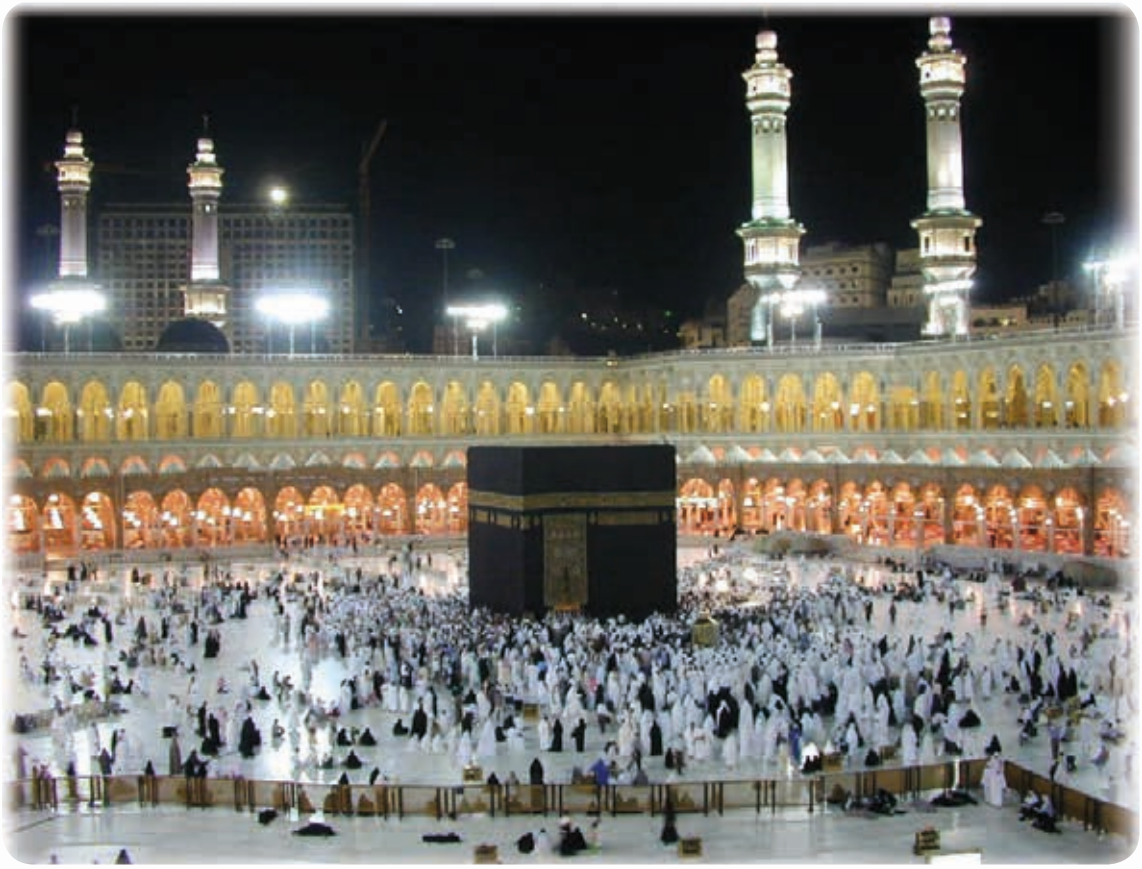

BARABARA YA KUELEKEA KA'ABA

Barabara kuelekea Kaaba zipo katika sehemu zilizogawanyika,
Moyo wangu una matundu kote,
Wanachokiita ulimwengu ni sehemu ya kivuli.

Kaaba yangu pendwa ikiwa tu nitaweza kukufikia
Ikiwa tu nitashika uso wangu kwako

Waruhusu marafiki na familia yangu wapakie juu gawio langu,
Waruhusu majirani zangu kunisamehe haki zao kwangu,
Siwezi kutofautisha kati ya mbali na karibu.

Kaaba yangu pendwa ikiwa tu nitaweza kukufikia
Ikiwa tu nitashika uso wangu kwako

KA'ABA

Kama ambavyo tunazingatia usafi wa Kaaba, tunatakiwa pia tuzingatie kuzitakasa nyoyo zetu. Tunatakiwa kuzitakasa kutokana na hisia za kishetani na mawazo mabaya. Kama ilivyokuwa kwa Ibrahim na Ismail walivyoisafisha Kaaba kutokana na kila aina ya uchafu.

Kaaba ilikuwa ni hekalu la kwanza kabisa kujengwa katika dunia kwa ajili ya kumwabudu Mwenyezi Mungu. Hekalu hili, ambalo lilijengwa na Nabii Adam, lilibaki chini ya maji baada ya mafuriko makubwa wakati wa Nuhu. Kuta zake zilidondoka na msingi wake ulipotea.

Jengo ambalo lilipotea katika kipindi cha mafuriko makubwa lilipatwa na kujengwa upya na Nabii Ibrahim na Ismail. Hii ni jinsi ilivyokuwa:

Ibrahim, ambaye alimuacha mke wake pamoja na mtoto wake Ismail Makka, alikuwa akija Makka kuwasalimia mara kwa mara. Siku moja alipokuja kutembea Makka, Mwenyezi Mungu Mtukufu alimuamuru kuijenga upya Kaaba. Baada ya amri hii, Ibrahim na mwanae Ismail mara moja wakaanza kuijenga Kaaba. Wakagundua msingi wa Kaaba ulioanzishwa kipindi cha Nabii Adam na kujenga kuta zake juu ya msingi huo. Ismail alileta mawe kutoka milimani, na Ibrahim alijenga Kaaba. Wakati huo huo walimshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuwapa fursa ya kutekeleza huduma hiyo, kisha wakaomba wakisema:

"Ewe Mola wetu Mlezi! Tutakabalie! Hakika Wewe ndiye Msikizi Mjuzi. Ewe Mola wetu Mlezi! Tujaalie tuwe ni wenye kusilimu Kwako, na pia miongoni mwa vizazi vyetu wawe ummah uliosilimu Kwako. Na utuonyeshe njia za ibada

yetu na utusamehe. Bila shaka Wewe ndiye Mwenye kusamehe Mwenye Kurehemu. Ewe Mola Wetu! Waletee Mtume anayetokana na wao, awasomee aya zako, na awafundishe Kitabu na hekima na awatakase. Hakika Wewe ndiye Mwenye nguvu, Mwenye Hekima."

(al-Baqara, 2; 127-129)

Kuta zilinyanyuka juu kidogo na jengo la Kaaba lilikuwa limekamilika. Jibril (Amani iwe juu yake) alikuja na kumfundisha Ibrahim na Ismail jinsi ya kuzunguka na majukumu mengine ya Hija. Aliwajulisha pia utaratibu.

"Na pale tulipomweka Ibrahim pahala penye ile Nyumba tukamwambia: Usinishirikishe na chochote; na isafishe Nyumba yangu kwa ajili ya wanao izunguka kwa kut'ufu, na wanao kaa hapo kwa ibada, na wanao rukuu, na wanao sujudu." (Hajj, 22; 26)" Kutokuwepo kabisa kwa uchafu wa vifaa na kiroho, Kaaba ilikuwa tayari kwa ajili ya watu kufanya ibada. Mwenyezi Mungu Mtukufu alimwamuru Ibrahim kama ifuatavyo kuwaita watu kwenye Hija:

Baada ya amri hii,Ibrahim alitangaza kwa watu kwamba ibada ya Hija imekuwa wajibu kwa watu. Kutoka siku hiyo na kuendelea, waislam ambao wanafuata amri hii wamekua wakija kwa wingi Makka kwa ajili ya kutekeleza ibada ya Hija. Na hadi siku ya Hukumu, watatahadharishwa wote na wito huu na kuendelea kuja Makka.

Kama tunavyochukia kuiharibu Kaaba, tunatakiwa hivyo hivyo kuchukia kuvunja nyoyo za watu na kuumiza nafsi zao.

Ewe Sayrani!
Weka moyo wako na hakika, usiuruhusu kuwa na hofu,
Ewe Sayrani!
Usijiweke mbali na radhi za Mwenyezi Mungu Mtukufu,
Ewe Sayrani!
Moyo ni Nyumba ya Mwenyezi Mungu , usiivunje,
Endapo utafanya hivyo, ikarabati.

MAENEO YANAYOHUSIANA NA IBADA YA HIJA.

- Hija ni aina ya ibada ambayo maeneo ya kidini na alama zinazidi. Ili kwamba hija ieleweke vizuri na kwa ibada kufanyika kikamilifu, mtu anatakiwa kufahamu haya.

- **Masjid al-Haram:** Msikiti mkubwa ulioanzishwa kuizunguka Kaaba kwa eneo pana. Msikiti huu pia unaitwa "Al-Haram Al-Sharif."

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Sala itakayosaliwa katika Masjid Al-Haram ni bora mara 100,000 zaidi kuliko sala inayosaliwa katika misikiti mingine."

(Ibn Majah, Sunan, I, 450)

Imani yetu ni moja, Kitabu chetu ni kimoja, Mtume wetu ni mmoja na Qibla(uelekeo wa sala) ni Kaaba. Sisi ni ummah mmoja.

- **Kabaa:** Ni nyumba ya kwanza kujengwa katika dunia hii kwa lengo la kumwabudu Mwenyezi Mungu. Kaaba pia inaitwa "Baytullah" ikiwa ina maana Nyumba Ya Mwenyezi Mungu.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Hakika nyumba ya kwanza waliyowekewa watu kwa ajili ya ibada ni ile iliyopo Bakka1: iliyobarikiwa na yenye uongofu kwa walimwengu wote.

1 Tafsiri: Bakka ni Makkah.

(Al-I Imran, 3: 96)

- **Hajar al-Aswad:** Neno hili linamaanisha "jiwe jeusi", ambalo liliwekwa katika kona ya kusini mashariki mwa Kaaba na Ibrahim. Mahujaji huanza kuzunguka Kaaba kutoka katika kona hiyo ya Al-Hajar Al-Aswad, na kulisalimia kila mzunguko wanaoufanya.

Kusalimia Al-Hajar Al-Aswad inamaanisha kukumbuka ahadi ya utumwa wetu tuliotoa kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu katika ulimwengu wa kiroho.

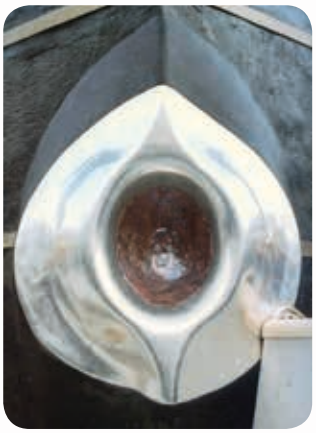

- **Maqam Ibrahim (Kituo cha Ibrahim):** huu ni uelekeo wa jiwe ambao Ibrahim aliutumia kama ngazi alipokuwa anajenga Kaaba au ajiwe alilolikanyaga alipokuwa anaita watu kwa ajili ya Hija. Kutekeleza sala ya faradhi kwenye Maqam Ibrahim ni jambo jema sana.

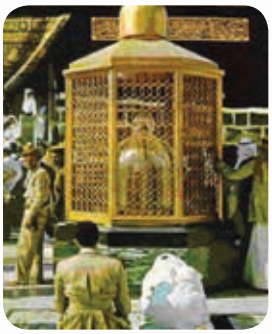

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na kumbukeni tulipofanya ile Nyumba (ya Al kaaba) iwe pahala pa kukusanyikia watu na pahala pa amani. Na alipo kuwa akisimama Ibrahim pafanyeni pawe pa kusalia…."

(al-Baqara, 2:125)

Nabii Ibrahim ni mfano mzuri kwetu sisi kwa kujitoa kwake, unyenyekevu, aliyepambana kwa ajili ya kumpwekesha Mwenyezi Mungu , na tabia njema..

- **Arafat:** Ni uwanja mpana ambao mahujaji wote hukutana, wakisimama kwa muda (waqfah) na kuswali pamoja kwa Mwenyezi Mungu. Kilima kilichopo katikati ya kiwanja cha Arafat kinaitwa Jabal Rahmah (Mlima wa Huruma). Huu ni mlima ambao Nabii Adam na mama yetu Hawa walikutana na kisha kuomba msamaha kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"(Kiini) cha Hija ni Arafat"

(Tirmidhi, Hajj 57)

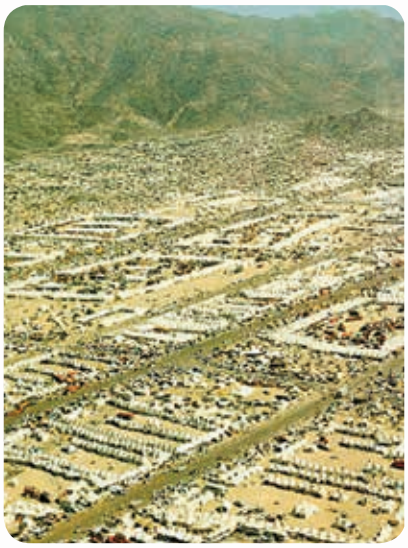

- **Muzdalifa:** Ni sehemu iliyopo kati ya Arafat na Mina na ambapo mawe yatakayorushwa kwa shetani katika siku ya Eid yamekusanywa.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na mtakapo miminika kutoka A'rafat mtajeni Mwenyezi Mungu penye Masha'ril Haram…"

(al-Baqara, 2:198)

- **Safa and Marwah:** Hivi ni vijilima vidogo viwili mita 200 kusini mashariki mwa Kaaba. Milima hii ipo kati ya Masjid Al-Haram na umbali kati yake ni kama mita 350.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Hakika vilima vya Safa na Marwa ni katika alama za Mwenyezi Mungu . Basi anayehiji kwenye nyumba hiyo au akafanya umra, si kosa kwake kuvizunguka…"

(al-Baqara, 2:158)

- **Mina:** Ni sehemu ambayo mahujaji wanachinja wanyama na kutupa mawe kwa shetani. Nabii Ibrahim alimchukuwa mwanae Ismail na kwenda naye Mina ili amtoe sadaka kwa kumchinja.

Kila jiwe tunalolirusha ni alama ya mapambano tuliyo nayo dhidi ya shetani katika maisha yetu.

KWA NJIA ZOTE UNAZOPITA

Chukua salamu zetu,
Kwa njia zote unazopita.
Chukua salamu zetu,
Kwa ndimi zote zinazomtaja Mwenyezi Mungu na marafiki.

Kwa jangwa tukufu la Hijaz,
Kwa mawaridi ya Mwenyezi Mungu yanayokuwa kijani mwaka mzima,
Kwa mafuriko ya wale waumini,
Chukua salamu zetu.

Wale wanaoingia katika mabustani ya marafiki,
Wasiangukie katika mtego wa ukafiri,
Kwa mlima mtukufu wa nuru,
Chukua salamu zetu.

Kwa nuru kubwa ya Mwenyezi Mungu,
Kwa Marwa na Safa,
Kwa Muhammad Mustafa,
Chukua salamu zetu.

Kumuomba Mola wetu,
Tuombee sisi,
Kwa Kaaba Yetu adhimu,
Chukua salamu zetu.

Yoyote atakayemgeukia Mwenyezi Mungu ,
Walioifikia asubuhi iliyotiwa nuru,
Kwa familia ya Mtume wa Mwenyezi Mungu, Chukua salamu zetu.

Wewe uliyevaa katika ihram,
Pasipo kushika vilivyokatazwa,
Kwa maswahaba watukufu,
Chukua salamu zetu.

Makka na Madina ni,
Hazina mbili zisizoendana,
Kwa makhalifa wanne waadilifu,
Chukua salamu zetu.

Kwa vichwa ambavyo havijafunikwa vinavyoungua,
Kwa jiwe jeusi lililopigwa busu,
Kwa matone ya machozi yaliyodondoka kutoka katika macho,
Chukuwa salamu zetu.

Kwa waislam wanaosema takbira,
Kwa sadaka zote zilizochinjwa,
Kwa waumini wote,
Chukua salamu zetu.

Kutosha ni wa kutosha Cemal,
Hakuna uzuri katika kuongea sana,
Kwa kila hujaji,
Chukua salamu zetu.

Cemal Oğuz ÖCAL

SEHEMU ZA KUTEMBELEA MAKKA NA MADINA

A. MAENEO YA KUTEMBELEA MAKKA

- **Pango la Hira** Hili ni pango katika mlima wa Nuru (Jabal al-Nur) karibu na Makka. Wahyi wa kwanza, ulioanza na amri ya "Soma!", ulimshukia Mtume Wetu katika pango hilo.
- **Pango la Thawr** Hili ni pango ambalo Bwana wetu Mtume alijificha kwa siku tatu alipokuwa anahama kutoka Makka kwenda Madina.

- Wapagani wa Makka walikuja hadi katika mlango wa kuingilia katika pango la Thawr lakini hawakuweza kumwona Mtume Wetu na swahaba wake aliyekua akisafiri naye Abu Bakar. Hii ni kwa sababu buibui alitanda nyuzi zake na njiwa manga alitaga yai lake katika mlango wa pango. Wapagani walioona hivi hawakuingia pangoni na walirudi.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Yoyote atakayekuja kunitembelea akiwa hana mawazo yoyote katika moyo wake isipokuwa kunitembelea mimi anastahili utetezi wangu katika siku ya Hukumu."

(Tabarani, Awsad, V/275, 452)

B. MAENEO YA KUTEMBELEA MADINA

Madina ni mji mtukufu ambao Mtume wetu alihamia na kuishi ndani yake hadi pale alipofariki. Kwa kuwa mji ulitunukiwa kwa ujio wa Bwana Wetu Mtume, uliitwa Madina-l Munawwara ikimaanisha mji wenye kunawiri au mji wenye Nuru.

- Wakati wapagani wa Makka wakipanga kumuua Bwana wetu Mtume, watu wa Madina walifungua nyoyo zao na milango kwa Mtume Wetu na marafiki zetu wakiimba kwa furaha "Mwezi wa mawaridi juu yetu" walijisikia fahari kubwa kuwasaidia waislamu wa Makka na Bwana Wetu Mtume. Kwa sababu hii, Madina inaitwa "Ardhi ya uhamishoni" na watu waliofurahika waliomsaidia mtume Wetu wanaitwa "Ansar" wasaidizi.

Wakati wa safari ya Madina, tunatuma salamu na kusema Amani na rehma ziwe juu ya Mtume Wetu kwa wingi kadri tunavyoweza. Tunapoiona Kuba ya Kijani tunaongeza usomaji huu. Tunajaribu kuhisi uhitaji wa Mtume wetu kwa majonzi na machozi katika macho. Tunatembea katika mitaa ya Madina tukikumbuka utu wa Ansar. Tunatembelea maeneo ambayo Mtume wetu na marafiki zake waliishi.

- **Masjid al-Nabawi** msikiti huu ni wa kwanza ambao Bwana Wetu Mtume aliujenga baada ya kuja Madina al- Munawwara. Yeye binafsi alifanya kazi katika ujenzi wa msikiti huu; alibeba matofali ya tope katika mabega yake yaliyobarikiwa.

Mtume wetu aliongoza sala katika msikiti huu akiwa na maswahaba zake watukufu kwa muda wa miaka kumi. Maswahaba walikuwa wanafundishwa katika msikiti huu wakiwa majadiliano ya kielimu na Mtume na walikuwa nyota ambazo zingekuja kuonyesha njia kwa watu hadi siku ya Hukumu.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Sala katika msikiti wangu ni mara elfu bora Zaidi kuliko sala katika msikiti mwingine wowote, isipokuwa Masjid al-Haram."

(Muslim, Hajj, 94)

- **Rawda al-Mutahhara** hili ni eneo ambalo kaburi la Bwana Wetu Mtume lipo. Linapatikana chini ya Kuba ya Kijani ndani ya Masjid al-Nabawi.

Yapo makaburi ya Abu Bakar na Umar (Mwenyezi Mungu awe radhi nawo) pembeni ya kaburi Bwana Wetu Mtume.

Tunapotembelea kaburi la Bwana Wetu Mtume, tunaishi kama kwamba tunamtembelea Yeye mwenyewe alipokuwa mzima. Tunaingia katika mlango wa Masjid al-Nabawi kimya na kwa unyenyekevu. Tunaikaribia Rawda al-Mutahhara kwa kusoma Amani na rehma ziwe juu ya Mtume wetu tukimsalimia. Tunakamilisha safari yetu kwa kuwasalimia Abu Bakar na Umar.

Mtume wetu kipenzi amesema:

"Yoyote atakayenitembelea mimi baada ya kifo changu ni kama kwamba alinitembelea mimi katika uhai wangu."

(Bayhaqi, Shu'abul Iman, VI, 48)

- **Jannat al–Baqi** Hili ni eneo la makaburi lililopo upande wa mashariki mwa Masjid Al-Nabawi. Makaburi ya maelfu ya maswahaba wa Mtume, waliopata wasaa wa kumuona Mtume wetu, waliokuwepo katika mazungumzo yake, waliokuwepo katika aina zote za matukio ya pamoja ya uislam, yanapatikana katika eneo hili la makaburi. Pia, makaburi ya baadhi ya majina ya waislam maarufu kutoka katika ukoo wa Mtume pamoja na makaburi ya wake zake Mtume na mabinti zake yanapatikana katika makaburi hayo. Mtume wetu alikuwa anakwenda mara kwa mara kutembelea eneo la makaburi la Baqi na kuwaombea dua waislam waliolala pale.

Maeneo mengine ambayo yanaweza kutembelewa ndani ya Madina ni kama yafuatayo:

Masjid al-Kuba ambao ulijengwa katika kipindi ambacho Mtume alikuwa anahama kutoka Makka kwenda Madina.

Eneo la makaburi la Uhud ambapo maswahaba waliokufa mashahidi katika vita ya Uhud walizikwa.

Misikiti saba ambapo ilijengwa yalipokuwepo makao makuu ya jeshi la waislam iliyoanzishwa katika kipindi cha vita ya Handaq na askari wa kiislam walisali sala zao kwa makundi.

Masjid al-Kiblatain (Msikiti wenye kibla mbili au uelekeo wa kusalia) ni msikiti ambao uelekeo wa kusalia ulibadilishwa kutoka Masjid Al-Aqsa kuelekea Kaaba.

MAMBO MUHIMU KATIKA IBADA YA HIJA

Wakati wa Hija

- kuingia hali ya Ihram kwa nia
- kukaa Arafat kwa mudae
- kulizunguka Ka'bah
- kufanya Sa'y kati ya Safa na Marwah
- Kunjowa nywele au kupunguza japo nywele tatu
- Kufata taratibu na misingi ya Ibada ya hija

ni wajibu. ☺☺☺☺

MATENDO YA FARADHI YA HIJA

Wakati wa Hija

- kuingia hali ya Ihram katika sehemu inayoitwa miqat
- kukaa kwa muda Muzdalifa
- kutupa kokoto katika Jamras
- kutumia usiku wa siku eid katika Mina
- kufanya mzunguko wa kuaga

ni matendo ya hija. ☺☺☺☺

Hija ya wale ambao wanaruka mambo muhimu ya ibada ya haja hija yao inakuwa ni batili. na watahitajika kufanya tena hija miaka inayofuata. Hata hivyo, Hija ya wale wanaovunja wajib na taratibu za ibada ya hija yao ni wajibu waitolee sadaka ya kafara ili kufanya hija yao kuwa halali.

WAJIBU KATIKA IBADA YA HIJA

Baadhi ya matendo ya ibada ambayo tunatakiwa kuyatekeleza katika kipindi cha kuhiji. Matendo hayo ni pamoja na kuingia katika hali ya ihram,tawaf, sa'y, waqfah, kumpiga mawe shetani, kuchinja mnyama, kunyoa nywele zote au kukata baadhi ya nywele, ambayo yameelezewa hapo chini:

1. Ihram (Kuingia katika hali ya Ihram)

✍ **Ihram**, Kwa waumini waliokusudia kufanya Hija, Ihram maana yake ni kukaa mbali na matendo na tabia Fulani ambazo wanaweza kuzifanya katika muda wa kawaida, kama vile kuvaa nguo zilizoshonwa.

Unapoingia katika hali ya Ihram, wanaume huvua nguo zao za kawaida na kisha wanavaa nguo nyeupe ambazo hazijashonwa zilizotengenezwa kwa vitambaa viwili. Vitambaa hivi viwili vinaitwa "Nguo za Ihram."

Kwa wanawake, hakuna nguo maalumu za kuvaa katika kipindi cha Ihram. Katika hali ya Ihram, wanaweza kuvaa nguo yoyote ambayo kwamba ipo katika misingi ya uvaaji katika uislam.

(Kama ilivyokuwa Mwenyezi Mungu Mtukufu amebainisha mipaka ya Miqat(ambapo Ihram na makatazo mengine huanzia) Amebainisha mipaka ya halali(iliyoruhusika) na haramu(iliyokatazwa).

Kama ambavyo tunakuwa makini katika mipaka ya Miqat, tunatakiwa kuzingatia mipaka hii pia. Kuridhika na halali, tunatakiwa kukaa mbali na vile vilivyokatazwa.

Baada ya kuelezea nia zetu na kuingia katika hali ya Ihram, tunalazimika kukaa mbali na vitu vilivyopigwa marufuku katika hali ya Ihram.

Tunatakiwa kuhisi kama vile tumevaa sanda. Tunatakiwa kujiweka tayari na kifo muda wowote.

Tunavaa Ihram sawa kwa sababu tuko sawasawa mbele ya Mwenyezi Mungu

✍ Kuna mipaka Fulani kuzunguka Makka inaitwa "Mikat". Wale wanaokuja katika Hija huelezea niya zao kwa kuhiji na wanaingia katika hali ya Ihram katika maeneo haya kabla ya kuvuka mipaka hii.

✎ Maeneo ya Miqat ambayo mipaka yake ilibainishwa na Mtume Wetu ni matano yanayoitwa, Dhukhulaifa, Juhfa, Dhatu Irq, Qarnul Munazil na Yalamalam. Waislam ambao wanakuja kwa niya kufanya Hija au Umra hawaruhusiwi kukatisha mipaka hii bila kwanza kuingia katika hali ya Ihram.

Baadhi ya tabia ambazo zimekatazwa kwa mtu aliyeko katika hali ya Ihram:

Kukata kucha, ☹

Kunyoa nywele, ☹

Kujipaka manukato, ☹

Kukata au kuchuma miti ndani au kuzunguka Makka, au kuwinda. ☹

Kuvaa nguo zilizoshonwa [kwa wanaume] ☹

✎ Matendo ya Kujamiiana pia yanahesabiwa kama yaliyokatazwa kwa mtu aliyeko katika hali ya Ihram. Ikiwa mmoja wenu atafanya lolote katika matendo na tabia ambazo zimekatazwa katika hali ya Ihram, kama adhabu, kutegemeana na kilichopigwa marufuku mtu huyo alichokikiuka, anatakiwa kutoa sadaka kwa watu sita au kuchinja mnyama. Au anatakiwa kufunga kwa siku tatu.

2. Tawaf

✍ Kuizunguka Kaaba mara saba inaitwa **"Tawaf"**.

✍ Kila mzunguko unaitwa **"Shawt"**.

Sayari huliizunguka jua, electroni huzunguka nyutroni, na malaika hukizunguka Kiti Cha Enzi vyote kutekeleza amri ya Mwenyezi Mungu ya kumwabudu Yeye. Pia tunamkumbuka Mwenyezi Mungu tunapokuwa tunaizunguka Kaaba.

3. Sa'y

- **Sa'y** ni kwenda kati ya vilima viwili vya Safa na Marwa mara saba katika kipindi cha Hija au Umra (Hija ndogo) **"sa'y"**. Sa'y huanza katika Safa na kuishia Marwa, na inajumuisha kwenda mara nne na kurudi mara tatu.

Hagar alitumia jitihada kubwa kati ya Safa na Marwa na kupata maji Zamzam karibu na miguu ya Ismail. Tunatakiwa pia tutumie jitihada kwa ajili ya Mwwenyezi , na kutaraji malipo yetu kutoka Kwake pekee..

4. Waqfah

- Waqfah ni moja kati ya matendo ya faradhi ya Hija. Inamaanisha kuwa kati ya mipaka ya viwanja vya Arafat katika hali ya Ihram baina ya mchana na kuzama kwa jua katika siku ya Arafa. Hii pia inaitwa **"Waqfat al-Arafa"**.

Katika siku ya Hukumu, tutafufuliwa kutoka katika makaburi yetu na kukusanyika katika eneo la Mahshar1. Katika Arafat, tunajihiisi kama tumekusanyika katika Mahshar katika siku ya Hukumu.

Tunalia mbele za Mwenyezi Mungu na kuomba msamaha na unyenyekevu wa hali ya juu.

1. tafsiri: Sehemu ya kukusanyika siku ya Hukumu.ya juu.

- Baada ya Waqfah katika viwanja vya Arafat, mahujaji wanakwenda Muzdalifa na kutumia usiku wao pale. Wanakusanya kokoto kwa ajili ya ibada ya kumpiga mawe shetani. Mahujaji wanasali kwa muda kidogo baada ya swala ya alfajr. Hii inaitwa **"waqfat al-Muzdalifa"**.

Nyoyo zetu zinasafishika kwa kufanya kwetu toba na machozi yetu humwagika kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu . Kwa hisia hizi, tunakusanya kokoto pale Muzdalifa ili kupiga mawe shetani ambaye hujaribu kutupindisha kutoka katika njia ya Mwenyezi Mungu . Tunamkumbuka Mwenyezi Mungu na kuimarisha ufahamu wetu katika kutekeleza amri Zake..

5. Kumpiga mawe shetani.

Katika sherehe za Eid Al-Adha(sherehe za kuchinja kwa siku nne), kokoto hutupwa katika vituo vitatu vikiashiria shetani.

Tunatangaza vita kwa adui yetu mkubwa shetani kwa kumpiga mawe. Kwa hiyo, tunaahidi kwamba tutakaa naye mbalina hatutayafuata matamanio yake.

6. Kuchinja katika Hija.

Ni muhimu kwa mahujaji kutoa sadaka ya kuchinja mnyama ambaye anaelezea shukrani yetu kwanza kwa kutoka katika hali ya Ihram.

Pale Mina, Nabii Ibrahim alikua anakaribia kabisa kumchinja mwanae wa kiume Ismail. Hii ilikua ni kwa sababu ilikua ni amri toka kwa Mwenyezi Mungu kwao. Na walitii amri ya Mwenyezi Mungu bila ya uoga, kwa matokeo yake,tulifurahishwa na tabia zao na tulituma kondoo badala ya Ismail.

Tunamtii Mwenyezi Mungu na tunaifanya Hija yetu. Katika wakati huo, tunachinja kuonyesha shukurani zetu kwa Mwenyezi Mungu aliyeturuzu sisi kwa uhai na mali.

7. Kunyoa kutoka Ihram.

Ni muhimu kunyoa nywele za kichwani au kukata nywele ili kutoka katika hali ya Ihram. Wanaume wananyoa nywele zao zote au wanunguza. Wanawake kwa upande mwingine, huzikata kidogo katika ncha za nywele zao. Baada ya kukata nywele, makatazo yote yaliyokuwepo katika hali ya Ihram yanaisha, isipokuwa kujamiiana.

Mafunzo yetu ya kidini ambayo tuliyaanza tulipoingia Ihram huishia kwa kunyoa nywele. Kutoka hatua hiyo na kuendelea, jukumu letu ni kubaki na tabia njema na kujidhibiti wenyewe kwa kile tulichokipata katika kipindi cha Hija kwa kipindi chote cha maisha yetu.

NI NAMNA GANI TUNAFANYA HIJA?

Hija inaweza kufanyika kwa aina tatu. Tutaelezea aina inayoitwa Hija Al-Tamattu. Katika Hija Al-Tamattu, Hija inafanyika kama ifuatavyo:-

1

- Tunaingia katika hali ya Ihram kwenye Miqat(eneo la mpaka) na kuelezea niya zetu.
- Kabla ya kuingia katika Ihram tunasafisha nywele zetu, kucha, na miili na kufanya ghusl(ibada ya kuoga,udhu mkubwa) au udhu mdogo kama tunavyofanya katika sala.
- Baada ya kuelezea niya zetu tunasoma Talbiya(dua maalumu) kisha tunasali.

2

- Tunapofika Makka, tunazunguka Kaaba(tawaf)
- Baada ya kuzunguka tunaswali rakaa mbili za tawaf.

TALBIYA

لَبَّيْكَ اَللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ

"Labbaik Allahumma Labbaik. Labbaik, La Sharika Laka, Labbaik. Innal Hamdah, Wan'Ni'matah, Laka wal'Mulk, La Sharika Laka"

"Hapa nilipo katika huduma yako Ewe Mola wangu, hapa nipo katika huduma yako na huna mshirika. Sifa zote ni zako na fadhili zote ni zako. Na uhuru ni wako pekee yako. Huna mshirika."

3

- Tunafanya Sa'y ya Umra(Hija ndogo) kati ya Safa na Marwa.

4

- Tunatoka katika Ihram kwa kupunguza nywele zetu au kwa kuzinyoa kabisa. Kisha tunavaa nguo zetu za kawaida.
- Hadi siku ya Arafa, tunazunguka Kaaba, tunasali, na kujishughulisha na ibada.

5

- Kabla ya kwenda katika Arafa, tunaweka niya ya kufanya Hija popote tutakapokuwa na kuingia katika Ihram tena.

6

- Katika siku ya Arafat, tunakwenda katika viwanja vya Arafat na kufanya waqfah.

8

- Tunampiga mawe shetani Mina.

10

- Tunanyoa na kutoka Ihram.
- Kwa kuwa tayari hatuko katika hali ya Ihram, tunaweza kuvaa nguo zetu za kawaida.

12

- Tunapotekeleza Sa'y ya Hija(Hija kubwa) kati ya Safa na Marwa.

13

- Tunampiga mawe shetani kwa mara ya pili, ya tatu, na siku ya nne ya Eid.

7

- Siku hiyohiyo (Arafa), baada ya kuzama jua tunakwenda Muzdalifah na kuutumia usiku huko.
- Tukiwa Muzdalifa, nasipia Tunakusanya majani kwa ajili ya ibada ya kupiga mawe shetani.
- Siku ya kwanza ya eid al-Adha kabla ya kuzama kwa jua tunafanya waqfa al-Muzdalifa kisha tunaelekea Mina.

9

- Tunachinja mnyama wa sadaka tukiwa Mina.

11

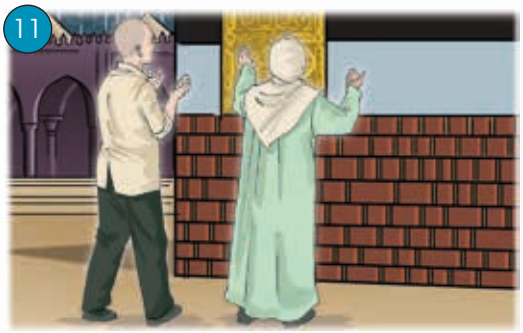

- Tunakwenda Kaaba na kutekeleza moja ya nguzo za Hija, hii ina maana Tawaf al-ziyarah (kuzunguka Kaaba kwa kuitembelea).
- **Tunapoiacha Makka, tunafanya mzunguko wa maagano kuizunguka Kaaba (tawaf al-wada')**

UMRAH

- Umrah ina maanisha Hija ndogo ambayo inahusisha kufanya tawaf na Sa'y katika hali ya Ihram na kisha kukata nywele na kutoka Ihram.
- Kwa kuwa baadhi ya matendo ya Hija yanafanyika pia katika Umrah, inaitwa pia "(Hija ndogo)"

  Ni Sunnah (utamaduni wa Mtume wetu) kwenda Umrah mara moja katika maisha kwa wale ambao wana uwezo wa kumudu gharama.
- Hakuna muda maalumu kwa ajili ya Umrah.tunaweza kutekeleza Umrah katika siku yoyote ndani ya mwaka. Hata hivyo inapendekezwa kufanyika katika kipindi cha Hija, ambayo ni kati ya siku ya 9 na 13 katika mwezi wa kiislam wa Dhulhija, ambayo ni siku za Arafa na Eid al-Adha.

Jinsi gani tunafanya Umrah?

- Tunaelezea niya zetu kwa ajili ya Umrah kwenye sehemu ya Miqat kisha kuingia katika hali ya Ihram.
- Tunazunguka Kaaba (tawaf).
- Baada ya tawaf, tunaswali rakaa mbili za sala ya tawaf.
- Tunafanywa Sa'y kati ya safa na Marwa.
- Baada ya Sa'y tunakata nywele zetu kidogo au kunyoa kabisa vichwa vyetu kisha tunatoka katika hali ya Ihram.

Kwa hiyo tunakuwa tumekamilisha Umrah.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na timizeni Hija na Umra kwa ajili ya Mwenyezi Mungu…."

(al-Baqara, 2:196)

Mtume Wetu kipenzi anasema:

"Ibada ya Umrah ni kafara kwa madhambi hadi Umra inayofuata."

(Bukhari, Umrah, 1)

Mtume Wetu kipenzi anasema:

"Umrah inayofanywa katika mwezi wa Ramadhani ni sawasawa katika thawabu kwa ile ya Hija."

(Ibn Majah, Manasik, 45)

Umeleta Kitu Gani Kama Zawadi Ulipotoka Hija?

Muhammad Iqbal, muasisi wa kiroho wa Pakistani aliuliza swali kwa wale waliotoka Madina, ambayo ilionyesha nyoyo za waislam.

"Mmetembelea mji mtukufu wa Makka na Mji wa Madina uliopata nuru! Ni zawadi ya aina gani ya Kiroho kutoka Madina mmeijaza katika nyoyo zenu? Zawadi zenye kuonekana mlizozileta kama kofia, tasbih na mazulia ya kusalia yatachakaa, yatatoweka na kutotumika. Je, mmeleta zawadi gani ya Kiroho kutoka Madina ambayo haitatoweka na kuzipa nyoyo uhai? Je, uchamungu na kujitoa kwa Abu Bakar na utekelezaji wa haki wa Umar, tabia njema na wema wa Uthman, na hamasa na jihad za Ali ni miongoni mwa zawadi ambazo mmezileta? Mnaweza kutoa hali ya kuwa wamoja kama kipindi cha Mtume kutoka katika nyoyo zenu kwenda katika ulimengu wa Kiislam ambao kwa sasa hivi unakumbwa na matatizo na maumivu?"

HIJA YA BWANA MTUME

Hija ya maagano (Dhulhija 10 baada ya Hijra/Mwezı wa Tatu Mwaka 632)

Bwana wetu Mtume alitekeleza Hija mara moja tu katika maisha yake na kuwaonyesha wafuasi wake jinsi ya kuifanya. Katika Hija hii, iliyofanyika katika mwaka wa kumi (Hijra) baada ya kuhama kutoka Makka kwenda Madina. alitoa hutuba kwa wafuasi wake katika maeneo tofauti kama vile Arafat, Muzdalifa na Mina. Alitoa ujumbe wa jumla kuhusu uislam kwa dunia nzima kwa mahubiri haya ambayo yalikuwa juu ya haki za binadamu na vitu muhimu kabisa katika historia. Katika hotuba zake alikua akiwaaga maswahaba zake watukufu kwa kusema: "Enyi watu! Sikilizeni kwa makini nitakacho kizungumza. Sifahamu kama tutakutana tena baada ya mwaka huu." Kwa sababu hii, Hija yake hii ilikuja kujulikana kama "Hija ya Maagano" na hotuba zake alizozitoa wakati ule zinaitwa "Hotuba za Maagano."

Mtume wetu kipenzi aliitekeleza Hija yake ya Maagano kama ifuatavyo:

Bwana wetu Mtume alianza maandalizi ya Hija akiwa Madina katika mwezi wa Dhiqadah katika mwaka wa kumi wa Hijra. Aliwaambia waislam wajiandae pia kwa ajili ya Hija. Juu ya hili, waislam waliotaka kwenda kuhiji pamoja na Bwana wetu Mtume walikuja kutoka sehemu zote za ghuba ya Uarabuni na kuja Madina kisha wakajiunga na msafara wa kwenda kuhiji.

Bwana wetu Mtume na marafiki zake walisali rakaa mbili walipofika katika mpaka wa Miqat na baada ya kuingia katika hali ya Ihram wakaanza kusoma tarbiya. Mtume wetu kipenzi alikua akielezea ya kwamba amekuja Hija kwa ajili ya Mwenyezi Mungu kwa kusema "Labbayk," nipo katika huduma yako, ewe Mola wangu! Na alivyokua anasema "Labbayk" palisikika maneno ya sawa sawa kutoka kila mahali.

Umati mkubwa wa watu uliongezeka hadi kufikia Zaidi ya watu laki moja pamoja na wale walioungana nao wakiwa njiani wakitokea Madina kwenda Makka na kufika Makka ndani ya siku kumi. Ilikuwa ni tarehe 14 ya mwezi wa Dhulhija. Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuwa anasonga mbele ya watu waliofurika, na uradi wa "Allah-u Akbar" ulikuwa unasikika angani.

Kitu cha kwanza kabisa alichokifanya alipokuwa Makka ilikua ni kuizunguka Kaaba (tawaf). Baada ya tawaf, alisali rakaa mbili katika kituo cha Ibrahim (Maqam Ibrahim). Kisha akafanya Sa'y kati ya vilima viwili cha Safa na Marwa.

Alikaa Makka kwa siku kadhaa. Alikwenda Mina katika siku ya nane ya Dhulhijja.

Siku iliyofuata, au katika siku ya Arafat, alikwenda katika viwanja vya Arafat akitokea Mina baada ya jua kuzama. Mchana, alitoka

Mtume Wetu kipenzi anasema:

"Enyi watu!

Kama ilivyo kwenu siku hizi ni tukufu, miezi hii yenu ni miezi mitukufu, ardhi hii yenu ni ardhi tukufu, hadi pale mtakapofika katika maeneo yenu mnayokaa na vitu ni vitukufu na vilivyokatazwa kwa kila mmoja wenu.

Kutoka katika Hotuba yake ya maagano

Mtume Wetu kipenzi anasema:

"Enyi watu!

Kuwezi makini sana na haki za wanawake. Muogopeni sana Mwenyezi Mungu juu ya jambo hili. Wanawake wanapewa dhamana kwenu nyinyi na Mwenyezi Mungu . Kwa kuwa mna haki juu yao, wanayo haki pia juu yenu.

Kutoka katika Hotuba yake ya maagano

katika hema lake na kisha alipanda juu ya ngamia wake aliyeitwa Qaswa. Alikuja katikati ya bonde la Arafat. Aliwahutubia watu wote waliokuwepo pale. Katika siku hiyo, idadi ya watu waliosikiliza hotuba ya maagano ilikuwa ni laki moja na elfu ishirini na nne. Katika hotuba hiyo, Mtume wetu hakuwahutubia waislam pekee isipokuwa walimwengu wote. Aligusia juu ya mambo muhimu sana ambayo yanahusu binadamu.

Aliswali swala ya adhuhuri na asr katika mkusanyiko katika muda wa swala ya adhuhuri katika viwanja vya Arafat. Muda mfupi baada ya jua kuzama, alikwenda Muzdalifa akitokea Arafat. Alipokuwa Muzdalifa aliswali swala ya maghrib na ishaa pamoja katika muda wa swala ya Ishaa.

Katika siku ya kwanza ya Eid Al-Adha, aliongoza kwenda Mina kabla ya kuchomoza kwa jua baada ya kuswali swala ya alfajr. Alimpiga mawe shetani alipokuwa Mina. Alichinja mnyama wa sadaka na kwa kunyoa nywele zake alikuwa ametoka katika hali ya Ihram.

Alikamilisha hatua ya kumpiga mawe shetani kwa siku tatu baada ya Eid Al-Adha kwa kwenda Mina.

Alitoka Makka kwenda Madina siku ya nne ya Eid baad aya kumaliza kuizunguka Ka'bah. Hivi ndivyo alivyotufundisha mtume wetu jinsi ya kutekeleza ibada ya hija kwa waislam kama alivyoitekeleza yeye.

Mtume Wetu kipenzi anasema:

"Enyi watu!

Mola wenu ni mmoja na baba yenu ni mmoja. Wote nyinyi mmetoka kwa Adam. Na Adam ametoka katika dunia (udongo). Kitu cha faida na chenye thamani mbele ya Macho ya Mwenyezi Mungu ni yule anayemuogopa Yeye na kuchukia kutotii amri Zake. Fahamuni hili kwa uzuri: hakuna ubora kwa waarabu dhidi ya wasiokuwa waarabu, ya weupe dhidi ya weusi, na ya weusi dhidi ya weupe. Ubora ni katika Taqwa(ucha). Je, nimefikisha ujumbe na nimetekeleza wajibu wangu? Ewe Mwenyezi Mungu kuwa shahidi yangu!

Alirudi kiutoka Makka kwenda Madina katika siku ya nne ya Eid Al-Adha baada ya kumaliza maagano ya kuizunguka Kaaba. Hivyo ndivyo alivyotufundisha Bwana Wetu Mtume jinsi ya kufanya Hija kwa waislamu wote kwa kuifanya yeye mwenyewe.

Kutoka katika Hotuba yake ya maagano

Nyayo zilizobarikiwa za Mtume wetu Muhammad na viatu vyake.

IKIWA TU NINGEFUATA NJIA YAKO KWA KUTAFUTA NA KUTAFUTA

Ikiwa tu ningefuata njia yako kwa kutafuta na kutafuta
Ikiwa tu ningepangusa uso wangu kwa vumbi la njia yako
Ikiwa tu Mwenyezi Mungu angefanya iwezekane na mimi kuiona sura yako
O Muhammad nafsi yangu inakutamani.

Ikiwa tu pangekuwa na msafara mtukufu ningekwenda
Ikiwa tu ningetembea juu ya mchanga katika njia kuelekea Kaaba
Ikiwa tu ningeona uso wako mzuri ndotoni
O Muhammad nafsi yangu inakutamani.

Ali na Hassan, Hussein wako hapo
Mapenzi yao yapo nyoyoni, mapenzi yao yapo nafsini,
Kesho katika siku ya Hukumu mbele ya mahakama ya Mwenyezi Mungu ,
O Muhammad nafsi yangu inakutamani.

Yunus hukutukuza wewe kwa lugha,
Kwa lugha, kwa lugha mara zote katika nyoyo,
Kutafuta na kutafuta katika ardhi za ugenini,
O Muhammad nafsi yangu inakutamani.

Yunus Emre

MASWALI

Tutizame uelewa wetu.

Sentensi zifuatazo hapo chini, tizama SAHIHI au SI SAHIHI katika majedwali hayo.

1. Hija inamaanisha kutembelea Kaaba na maeneo mengine matukufu yaliyoizunguka kwa masiku maalum katika mwaka kwa kuingia katika hali ya Ihram kwa niya ya kufanya ibada. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
2. Msikiti ulioanzishwa katika eneo pana kuzunguka Kaaba unaitwa "Masjid Al-Haram" au "Haram al-sharif" ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
3. Kuizunguka Kaaba mara saba inaitwa sa'y. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
4. Kuizunguka Kaaba mara saba inaitwa tawaf. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
5. Vazi la Ihram katika Hija linatukumbusha kuwa hakuna umuhimu wa daraja na nafasi katika dunia na kwamba kila mtu ni sawa mbele ya Mwenyezi Mungu. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
6. Waqrah katika viwanja vya Arafat inatukumbusha juu ya kukusanywa kwa watu katika sehemu ya Mahshar baada ya kufufuliwa kutoka katika makaburi yao. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
7. Mpaka ambao hauwezi kukatisha bila kwanza kuingia katika hali ya Ihram kipindi cha Hiija unaitwa mpaka wa Miqat. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI
8. Masjid al-Nabawi upo katika mji wenye nuru Madina. ☐ SAHIHI ☐ SI SAHIHI

Tujipime wenyewe

1. Ni ipi ni hekalu la kwanza kujengwa katika dunia?

A) Masjid al-Nabawi
B) Masjid al-Aqsa
C) Ka'bah
D) Masjid al-Quba

2. Ipi kati ya matendo yafuatayo hapo chini ni moja kati ya matenSdo ya lazima ya Hija?

A) Kuizunguka Ka'bah
B) Kutekeleza waqfah kule Muzdalifa
C) Kumpiga mawe shetani
D) Kutembelea kaburi la Mtume

3. Ni moja kati ya matendo yafuatayo halijakatazwa katika hali ya Ihram?

A) Kupaka manukato
B) Kunyoa
C) Kulala
D) Kukata kucha

4. Ni lini thawabu za Umrah zinakuwa sawa na zile za Hija?

A) Katika kipindi cha Eid al-Adha eid al-Fitr
B) Katika mwezi wa Ramadhan
C) Katika mwezi wa Muharram
D) Katika majira ya joto

5. Kuzunguka Kaaba mara saba kunaitwaje?

A) Waqfa
B) Ihram
C) Sa'y
D) Tawaf

6. Lipi kati ya yafuatayo hapa chini si moja kati ya matendo ya faradhi ya Hija?

A) Ihram
B) Kuzunguka Kaaba
C) Waqfah katika Muzdalifa
D) Waqfah katika viwanja vya Arafat

7. Hija iliyofanywa na Mtume wetu iliitwa?

A) Hija ya wajibu
B) Hija ya maagano
C) Hija kubwa
D) Hotuba ya maagano

8. Ibada gani ambayo inafanywa nje ya Hija ambayo inajumuisha kuzunguka Kaaba ndani ya Ihram na kufanya Sa'y kati ya vilima viwili vya Safa na Marwa?

A) Umrah B) Hahh
C) Tawaf D) Ihram

9. Ipi kati ya hali zilizoorozeshwa hapo chini sio muhimu kwa Hija kwa kuwa lazima juu ya mtu?

A) Kuwa muislam
B) Kuwa na akili timamu na kufikia katika umri wa kubalehe
C) Kuwa huru kusafiri
D) Kuwa mzee Zaidi ya miaka arobaini.

10. Ni sehemu gani katika Madina ambapo kaburi tukufu la Mtume wetu lipo?

A) Rawda al-Mautahhara
B) Ka'bah al-Muazzama
C) Masjid Al-Aqsa
D) Hajar al-Muallaqa

Jaza sehemu zilizoachwa wazi

Jaza sehemu zilizoachwa wazi kwa kutumia maneno yaliyopo katika mabano.

(zamzam/kuwa huru kutokana na madhambi yote/katika uhai wangu/ihram/kituo cha Ibrahim/Kaaba al-Muazzama/Mina)

1. Eneo la jiwe ambapo nabii Ibrahim alilitumia kama ngazi alipokuwa anajenga Kaaba au jiwe ambalo alikuwa analikanyaga alipokuwa anaitwa watu kwa ajiliya Hija linaitwa……
2. Eneo ambalo Ibrahim alimchukua Ismail kwa ajili ya kumtoa sadaka linaitwa…….ambapo sadaka ya kuchinja inafanyika katika kipindi cha Hija.
3. Maji yenye Baraka ambayo humiminika katika Masjid al-Haram na kuzunguka Kaaba huitwa……
4. ……ambayo tunavaa kipindi cha Hija linatukumbusha kuwa hakuna umuhimu wa daraja na nafasi katika dunia na kwamba kila mtu ni sawa mbele ya Mwenyezi Mungu .
5. Waislam ambao wanazunguka nyumba tukufu ya ……wakimuabudu Mwenyezi Mungu kama ilivyokuwa sayari kuzunguka jua au elektroni kuzunguka nyutroni.
6. Mtume wetu anasema: "Mtu yoyote ambaye atanitembelea mimi baada ya kifo changu ni kama amenitembelea ……"
7. *Kwa yoyote atakayetekeleza Hija kwa ajili ya kutaka radhi za Mwenyezi Mungu , na asifanye makosa au kutenda madhambi makubwa kisha akarudi kutoka katika Hija……kama aliyezaliwa upya."*

ALAMA YA USIKIVU WETU KWA MWENYEZI MUNGU:

KUTOA SADAKA YA KUCHINJA

- *Maana ya sadaka ya kuchinja*
- *Faida ya sadaka ya kuchinja*
- *Sheria kuhusu sadaka ya kuchinja*
- *Sadaka ya nadhiri*
- *Mtume wetu na sadaka ya kuchinja*

MTIHANI WA URAFIKI

Usiku mmoja Ibrahim aliona katika ndoto yake ya kwamba alikuwa anamchinja mwanae wa kiume Ismail. Alipoona ndoto ile ile usiku mmoja baada ya mwingine, aligundua kwamba huu ulikuwa wahyi uliotumwa kwake kwa njia ya ndoto. Mwenyezi Mungu alimtaka amtoe sadaka mtoto wake.

Mwenyezi Mungu Mtukufu alimjaalia Ibrahim mtoto katika umri wake wa uzee. Sasa, alikua anamtaka amtoe mtoto wake mpendwa kabisa ambaye alikuwa hadi kufikia umri wa balehe. Kwa hakika, huu ulikuwa mtihani mzito wa urafiki kwa Ibrahim ambaye alikuwa na cheo cha "Rafiki wa Mwenyezi Mungu ." Siku iliyofuata Nabii Ibrahim alimchukuwa mtoto wake wa kiume Ismail na wakaanza kutoka Makka kuielekea Mina. Walipofika Mina akaanza kumwambia kwa upole kuhusu ndoto yake Ismail. Alimwambia kwamba wamejaribiwa vikali mno na Mwenyezi Mungu na akamwambia:

"Ewe mwanangu! Hakika mimi nimeona usingizini kuwa ninakuchinja. Basi angalia wewe, waonaje!" (Saffat, 37; 102)

Ismail, alikua anamsikiliza baba yake, hakuonyesha alama yoyote ya hofu na wasiwasi. Sio Mwenyezi Mungu aliyekupa na kuchukua uhai? Mmiliki wa maisha, Mwenyezi Mungu , sasa alikuwa anakuulizia uhai aliokuwa amekupa. Kwa kufikiria haya yote, Ismail alionyesha kujitoa kwake kikamilifu na kuamini kwamba atatekeleza amri ya Mwenyezi Mungu kisha akajibu:

"Ewe baba yangu! Tenda unavyoamrishwa, utanikuta mimi, InshaAllah, katika wanao subiri!" (Saffat, 37; 102)

Majibu haya kutoka kwa mwanae yalimridhisha na kumgusa Ibrahim. Macho yake yalikuwa yamegubikwa na machozi. Kwa mapenzi makubwa, alikuwa anamtizama mwanae ambaye alikua katika daraja la juu kabisa la Imani, na alikuwa anamshukuru Mwenyezi Mungu kwa kumpa mtoto kama yule.

Ibrahim akamlaza mwanae kwa mgongo wake na kujiandaa kutekeleza amri ya Mwenyezi Mungu . Kwa kuanza kusema "kwa jina la Mwenyezi Mungu (bismillah)" kuweka kisu, alisikia sauti. Mwenyezi Mungu Mtukufu ikimuamrisha kama ifuatavyo:

"Ewe Ibrahim! "Umekwisha itimiza ndoto. Hakika hivi ndivyo tunavyowalipa watenda mema. Hakika haya ni majaribio yaliyo Dhahiri. Basi tukamtolea fidia kwa dhabihu(kondoo) mtukufu…" (Saffat, 37; 104-107)

Muda mfupi baadaye, Malaika Jibril (Amani iwe juu yake) alimletea kondoo kwa amri ya Mwenyezi Mungu . Ibrahim alimnyanyua mwanae kutoka katika ardhi akiwa na machozi. Alimkumbatia kisha, akamchinja kondoo aliyeletwa na malaika Jibril.

Kwa tukio hili, Mwenyezi Mungu Mtukufu alionyesha kwa Malaika na wanadamu wote uaminifu na uvumilivu wa Nabii Ibrahimna familia yake Kwake. Ibrahim na Ismail walitii amri ya Mwenyezi Mungu bila ya hofu na walipata daraja ya juu kutokana na mtihani huu mzito.

SADAKA YA KUCHINJA NI NINI?

Sadaka ya kuchinja ni nini?

Ibada ambayo inafanyika kwa kuchinja aina Fulani ya wanyama katika kipindi cha Eid al-Adha inaitwa "Sadaka ya kuchinja".

Kutoa sadaka hii ni utamaduni unaosisitizwa (Sunnah al-muakkadah) ya Mtume wetu.

Ni kitendo cha ibada, sadaka ya kuchinja ilikuwepo kabla ya uislam. Ibrahim(Amani iwe juu yake) alichinja sadaka ya kondoo iliyoletwa na Mwenyezi Mungu badala ya mwanae Ismail. Baada ya Ibrahim, mitume wote waliifanya ibada hii na kuwafundisha wafuasi wao.

Mtume wetu yeye binafsi alitufundisha lini na kwa namna gani ya kufanya ibada hii. Kufanya matendo mengine ya ibada kama vile kutoa sadaka, kusali na mengineyo. Badala ya kutoa sadaka kwa mtu ambaye anatakiwa naye kutoa sadaka haikubaliki.

Upi ni muda muafaka wa kutoa sadaka ya kuchinja?

Mtu anaweza akatoa sadaka ya kuchinja kwa siku ya kwanza, ya pili na ya tatu za Eid al-Adha. Sadaka ya kuchinja haiwezi kutolewa baada ya kuzama kwa jua kwa siku ya nne.

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Basi Sali na uchinje kwa ajili ya Mola wako Mlezi."

(al- Kawthar, 108: 2)

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"Na kila umma tumewafanyia mahala pa kuchinjia mihanga ya ibada ili walitaje jina la Mwenyezi Mungu juu ya vile walivyoruzukiwa katika wanyama wa mifugo."

(al- Hajj, 22: 34)

Mtume wetu anasema:

"Ikiwa mtu ana rasilimali kwa ajili ya kuchinja na hajafanya hivyo, basi msimruhusu kukaribia misikiti yetu."

(Ibn Majah, Adahi, 2)

FAIDA YA SADAKA YA KUCHINJA

SADAKA YA KUCHINJA

- **Inatuweka karibu na Mwenyezi Mungu.**
- **Inaongeza uaminifu na usikivu kwa amri za Mwenyezi Mungu.**
- **Inatusaidia kupata tabia ya kugawana na wengine neema tulizopewa na Mwenyezi Mungu.**
- **Inaimarisha mapenzi, mshikamano na ushirikiano miongoni mwetu.**

Mwenyezi Mungu Mtukufu huwapenda wale ambao hutii amri Zake kwa Amani ya moyo. Hutosheka na watu ambao humuabudu Yeye. Tunatekeleza pia amri za Mwenyezi Mungu kwa kutoa sadaka ya kuchinja. Matendo yetu humridhisha Mwenyezi Mungu. **Yanatuweka karibu na Mwenyezi Mungu** na kuongeza thamani yetu mbele yake Mola Mtukufu.

Mtume wetu kipenzi anasema:

"Ibada njema zaidi kwa wana wa Adam katika siku ya Karamu ya kuchinja kuwa karibu na Mwenyezi Mungu ni kuchinja. Hata kabla ya damu ya mnyama anayechinjwa haijafika katika ardhi, mtu anayechinja hufikia daraja la juu mbele ya Mwenyezi Mungu . Kwa sababu hii, chinjeni wanyama wenu kwa Amani ya moyo."

(Tirmidhi, Adahi, 1)

Sadaka ya kuchinja pia **Inatusaidia kupata tabia ya kugawana na wengine Neema tulizopewa na Mwenyezi Mungu .** Tunagawana na masikini nyama kutoka kwa mnyama wa sadaka aliyechinjwa katika siku ya karamu ya kuchinja, na tunawafurahisha. Kisha sisi, matokeo yake, wote tunaishi katika furaha ya kuwafanya wao wawe na furaha katika dunia hii na kupata thawabu kwa maisha mazuri huko akhera.

Mara moja familia ya Mtume wetu ilichinja kondoo. Nyama yote isipokuwa ubapa wa bega iligawiwa kwa masikini. Kwa pointi moja, Mtume wetu aliuliza:

Kipi kimebaki katika nyama ya kondoo?

Aisha akajibu: "ni ubapa wa bega pekee." Kisha, akakumbushia thawabu za akhera , Mtume wetu akasema: " kwa hiyo unasema kwamba sasa nyama yote ni yetu isipokuwa ubapa wa bega."

(Tirmidhi, Sifat al-Qiyamah, 33)

Mwenyezi Mungu ndiye Mmoja anayetupa sisi uhai na mali. Neema zote ni mali yake. pindi tunapotoa sadaka ya kuchinja, kama ilivyokuwa kwa Ibrahim, tunaelewa kwamba neema zote ni za Mwenyezi Mungu . Tunaelezea kwamba tunajikabdhi kwa Mwenyezi Mungu kwa moyo wote katika amri za Mwenyezi Mungu . Kwa hiyo sadaka **Inaongeza uaminifu na usikivu kwa amri za Mwenyezi Mungu .**

Mwenyezi Mungu mtukufu anasema:

"Umekwisha itimiza ndoto. Hakika hivi ndivyo tunavyowalipa watenda mema. Hakika haya ni majaribio yaliyo Dhahiri. Basi tukamtolea fidia kwa dhabihu(kondoo) mtukufu…"

(Saffat, 37; 105-107)

Sadaka ya kuchinja inawasaidia masikini, ambao hawana uwezo wa kununua nyama, kukidhi haja zao. Inapunguza kiburi na wivu ambao unaweza kutokea kutokana na tofauti ya hali ya kuwa tajiri na masikini. Inachangia katika kutambua usawa katika jamii. Kutembeleana katika sikukuu za Eid al-Adha(karamu ya kuchinja) inatusaidia kuwa karibu. **Inaimarisha mapenzi, mshikamano na ushirikiano miongoni mwetu.**

Mwenyezi Mungu mtukufu anasema:

"… walitaje jina la Mwenyezi Mungu katika siku maalumu juu ya wanyama hawa alio waruzuku. Basi kuleni katika hao na mlisheni mwenye shida aliye fakiri."

(Hajj, 22; 28)

Ni nani anaweza kutoa sadaka ya kuchinja mnyama?

Kutoa sadaka ya kuchinja ni Sunnah iliyotiiwa mkazo(Sunnah Muakkadah)

Kila Muislam

- Ambaye ana akili timamu.
- Aliyefikia umri wa balehe,
- Ambaye anaishi katika eneo la mji(yaani asiwe msafiri)
- Ambaye anakadiriwa kumiliki kiwango cha chini cha mali cha kuweza kulipa zaka
- Ambaye hajafanya Hija.

Wanyama wanaoweza kuchinjwa kama sadaka

✓ Mifugo kama kondoo, mbuzi, ng'ombe, ndama, na ngamia pia anaweza kuchinjwa kama sadaka.

Kondoo

anaweza kutolewa na mtu mmoja.

Mbuzi

anaweza kutolewa na mtu mmoja.

Ng'ombe

wanaweza kushirikiana watu saba kutoa Ng'ombe mmoja.

Ngamia

wanaweza kushirikiana watu saba kutoa ngamia mmoja.

Mnyama kwaajili ya sadaka

✓ Awe ni mwenye afya njema,

✓ Na hapaswi kuwa na madhara au kasoro itakayomfanya asiweze kutolewa kama sadaka, kama vile upofu au kutokwa na meno.

NI NAMNA GANI MTU ANATOA SADAKA YA KUCHINJA?

- Mnyama anayetakiwa kutolewa kama sadaka analetwa katika eneo la kuchinjia bila kumuumiza mnyama.
- Mnyama analazwa chini kuelekea upande wa Kaaba(Qiblah) na miguu yake inafungwa.
- Kisha tashrik takbir inasomwa.
- Mnyama anachinjwa kwa kusema "Bismillahi Allahu Akbar."

Alipokuwa anachinja mnyama ni utamaduni wa Mtume (Sunnah) kusoma

إِنَّ صَلاَتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Innah salaati wa nusuki wa mahyaya wa mamati lillahi rabbi'l-alamin"

"Hakika, Sala yangu, na ibada zangu, na uhai wangu, na kufa kwangu, ni kwa ajili ya Mwenyezi Mungu , Mola Mlezi wa viumbe vyote..."

(Al- An'am, 6: 162)

Tashrik takbir

اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَاَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ

"Allahu Akbar Allahu Akbar, Lailaha illallahu wallahu Akbar, Allahu Akbar walillahul hamd."

"Mwenyezi Mungu ni mkubwa, Mwenyezi Mungu ni mkubwa. Hakuna isipokuwa Mwenyezi Mungu . Mwenyezi Mungu ni mkubwa, Mwenyezi Mungu ni mkubwa, sifa zote ni za Mwenyezi Mungu ."

Ni vizuri Zaidi kwa muhusika kuchinja mnyama wake wa sadaka. Wale ambao hawawezi kufanya hivyo wao wenyewe wanaweza kumteua msaidizi muislamu mwingine anayekidhi vigezo vya kuchinja,Katika hali hii, ni thawabu Zaidi kwamba muhusika awepo na kisha asome dua kipindi cha kuchinja.

Ni vitu gani mtu azingatie anapokuwa anachinja kwa ajili ya sadaka?

- Kuchinja kunatakiwa kufanywe na watu wazoefu,
- Mtu anatakiwa kuwa na huruma kwa mnyama anayemchinja,
- Kama itawezekana, macho ya mnyama yanatakiwa yafunikwe na mitatu au minne katika miguu yake ifungwe,
- Mchinjaji anatakiwa kutumia kisu kikali,
- Mazingira yanatakiwa yawekwe safi kabla na baada ya kuchinja.

Ni jinsi gani mtu anachangia na kugawa nyama ya sadaka?

- Kwa kawaida, nyama kutoka kwa mnyama aliyechinjwa kwa ajili ya sadaka inagawanywa katika makundi matatu.
  - Sehemu moja inagawiwa kwa masikini.
  - Sehemu moja inagawiwa kwa ndugu, majirani na wageni.
  - Sehemu moja inaachwa kwa watu wa nyumbani.
  - Hairuhusiwi kuuzwa.
- Mtu anayechinja, ikiwa watataka, anaweza akaigawa nyama yote kwa masikini.

Ni kipi mtu anafanya kwa ngozi ya mnyama wa sadaka?

- Ngozi ya mnyama aliyechinjwa inaweza kutolewa kama sadaka kwa wale ambao zaka inaweza kutolewa kwao.
- Inaweza kupelekwa katika taasisi kama misikiti, shule na sehemu za kusaidia.
- Kupelekwa katika sehemu ambazo dini yetu haikubaliani napo hairuhusiwi.

SADAKA YA NADHIRI ☺☺☺

✍ Sadaka ya nadhiri ni aina ya sadaka tunayoitoa pindi tunapoahidi kufanya hivyo kwa ajili ya Mwenyezi Mungu.

Ni wajibu kuitekeleza sadaka hii.

Kuna aina mbili za sadaka ya nadhiri:

1. Sadaka ya nadhiri ambayo inatolewa juu ya hali fulani,

➲ Ikiwa tumesema, "Endapo maradhi ya baba yangu yatapona, nitatoa sadaka" kisha pindi baba yetu atapona, inakuwa wajibu kwetu kutoa sadaka hii.

2. Sadaka ya nadhiri ambayo haitolewi kwa kutegemeana na hali Fulani

➲ Ikiwa tutasema, "kwa ajili ya Mwenyezi Mungu , nitatoa sadaka ya kuchinja," kisha kuanzia wakati huu ambao tumesema maneno hayo, inakua wajibu (faradhi) juu yetu kutoa sadaka ya kuchinja.

Wanyama gani wanaweza kutolewa kama sadaka kwa ajili ya sadaka ya nadhiri?

✓ Wanyama kama kondoo, mbuzi, ng'ombe na ngamia wanaweza kutolewa kama sadaka ya nadhiri.

⊗ Wanyama kama kuku, majogoo hawawezi kukubalika kama sadaka wala kuchinjwa kama sadaka ya nadhiri.

Ni namna gani nyama ya sadaka ya nadhiri inagawanywa?

✓ Yote katika mnyama aliyechinjwa kwa ajili ya sadaka ya nadhiri inatakiwa iga-wanywe kwa masikini.

⊗ Mtu aliyeweka nadhiri hatakiwi kula kutoka katika nyama ya sadaka ya nadhiri.

⊗ Mwenza, baba, mama, babu, bibi, watoto na wajukuu wa mtu aliyeweka nadhiri hawawezi kula katika nyama ya sadaka. Hawawezi kunufaika na sehemu yoyote kama vile ngozi au utumbo, aidha. Ikiwa watakula au watatumia sehemu yoyote ya mnyama, wanatakiwa watoe kwa masikini thamani sawa na sehemu waliyoila au kuitumia.

SADAKA YA AQIQAH (SADAKA INAYOTOLEWA KWA KUZALIWA) ☺☺

✍ Aqiqah ni sadaka inayotolewa kumshukuru Mwenyezi Mungu Mtu-kufu kwa mtoto aliyezaliwa.

☺☺ Kutoa aqiqah ni Sunnah.

📖 Sadaka ya Aqiqah inaweza kutolewa muda wowote baina ya kuzaliwa na kubalehe. Ingawa, inakuwa bora zaidi kutolewa ndani ya siku saba toka kuza-liwa kwa mtoto.

✓ Wanyama kama kondoo, mbuzi, ng'ombe na ngamia wanaweza kuchinjwa kama sadaka ya aqiqah.

✓ Wahusika pamoja na ndugu zake wanaweza kula katika nyama ya sadaka ya aqiqah.

BWANA WETU MTUME NA SADAKA YA KUCHINJA

Bwana wetu Mtume alikuwa anajiambatanisha na umuhimu wa hali ya juu kuchinja kwa ajili ya sadaka. Baada ya kuhamia Madina, alitoa sadaka kila mwaka. Alikuwa anashauri pia kwa maswahaba zake. "Katika sikukuu ya Eid al-Adha, hakuna mja wa Mwenyezi Mungu anaweza kufanya zaidi ili kujiweka karibu na Mola wake kama kuchinja." Alikua akichinja sadaka yake akiwa na amani ya akili.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na Amani ziwe juu yake) alichinja kwa mara ya kwanza katika mwaka wa pili wa Hijra. Mwaka huo, katika siku ya Eid al-Adha (karamu ya kuchinja) alikwenda na waislam katika eneo la kuswalia, ambapo ilikuwa ni uwanja wa wazi na pana. Baada ya swala alitoa hotuba. Katika hotuba hii, aliwataka waislam kuchinja wanyama. Yeye, kwa nafasi yake, alichinja mara mbili, mara moja kwa niaba yake mwenyewe na nyingine kwa niaba ya ummah wake kwa kusema "Ewe Mwenyezi Mungu! Kondoo huyu ni kwa niaba ya ummah wangu ambao hawawezi kutoa sadaka ya kuchinja." Mara tu, mnyama amnapokua amelazwa ardhini alikuwa akiwachinja kwa kusema:

"Ninageuza uso wangu kukuelekea Muumba wa Mbingu na Ardhi. Mimi si mmoja wa wale wanaokushirikisha nawe Mwenyezi Mungu . Sala zangu, utumishi wangu, ibada zangu, uhai wangu na kifo change vyote ni kwa ajili ya Mwenyezi Mungu , Mola wa Ulimwengu, ambaye hayuko sawa na hafanishwi na yoyote." (Tirmidhi, Adahi, 22)

Mtume wetu kipenzi alikua akiwaamuru kuwa na adabu njema juu ya kila kiumbe cha Mwenyezi Mungu . Alikua hafurahishwi na watu wagumu na wasiokuwa na tabia ya huruma au kuwaumiza wanyama wanaowachinja.

Mtume wetu kipenzi anasema:

"Mwenyezi Mungu Mtukufu ameamrisha kuwa na huruma kwa kila kiumbe. Kwa hiyo, kama unachinja kiumbe hai, kichinje bila kukiumiza. Kama unachinja wanyama, wachinje vizuri, bila kuwaumiza. Mtu atakayefanya hivyo anatakiwa akinowe vilivyo kisu chake na asisababishe adhabu kwa mnyama."

(Muslim, Sayd, 57)

Mtume wetu kipenzi anasema:

Siku moja Mtume wetu alimuona bwana mmoja akiwa anachinja kondoo. Bwana yule alikua anajitahidi kukinoa kisu chake baada ya kumlaza chini kondoo. Bwana wetu Mtume wa Mwenyezi Mungu aliyekua hakupendezwa na kutokua na moyo na tabia yabisi alimuonya kama ifuatavyo: "unataka kumuua mnyama mara nyingi? Ingekuwa bora zaidi ikiwa unekinoa kisu chako kabla hujamlaza mnyama wako chini."

(Hakim, Mustadrak IV, 231, 233)

MASWALI

Tutizame uelewa wetu.

Sentensi zifuatazo hapo chini, tizama SAHIHI au SI SAHIHI katika majedwali hayo.

1.	Sadaka ya kuchinja inafanyika ili kujiweka karibu na Mwenyezi Mungu Mtukufu na kwa ridhaa yake.	☐ SAHIHI	☐ SI SAHIHI
2.	Kila muislamu ni lazima kwake kutoa sadaka ya kuchinja angalau mara moja katika maisha yake.	☐ SAHIHI	☐ SI SAHIHI
3.	Kondoo na mbuzi wanaweza kuchinjwa kwa mtu mmoja na ng'ombe na ngamia wanaweza kuwa mmoja kwa watu saba.	☐ SAHIHI	☐ SI SAHIHI
4.	Mtu ambaye anachinja kwa ajili ya sadaka ya nadhiri, wazazi wake, watoto wake na wajukuu zake hawawezi kula kutoka katika mnyama wa sadaka ya nadhiri.	☐ SAHIHI	☐ SI SAHIHI
5.	Nyama yote ya sadaka ni lazima itolewe kwa masikini.	☐ SAHIHI	☐ SI SAHIHI

Tujipime wenyewe

1. Ni sheria gani katika kipindi cha karamu ya kuchinja (Eid al-Adha)?

A) Faradhi B) Wajibu
C) Sunnah D) Mubah

2. Ni mitume gani walijaribiwa kuhusiana na masuala ya sadaka ya kuchinja?

A) Ibrahim – Is'haqa
B) Dawud – Suleimani
C) Yaqub – Yusuf
D) Ibrahim – Ismail

3. Ni ipi kati ya hali zilizoorozeshwa hapo chini sio lazima kuweza kuchinja?

A) Kuwa Muislam.
B) Kuwa na afya njema ya akili na kufikia umri wa kubalehe.
C) Kuwa na afya.
D) Kuwa na mali angalau kiasi cha kuweza kulipa kiwango cha chini cha zakat (Nisab).

4. Ni ipi kati ya aina zilizoorozeshwa hapa chini inatolewa pindi mtoto anapozaliwa?

A) Sadaka ya aqiqah
B) Sadaka ya nadhiri
C) Sadaka ya wajibu
D) Sadaka ya hady

5. Ipi kati ya faida zilizoorozeshwa hapa chini siyo miongoni mwa faida za ibada ya kuchinja?

A) Inatuweka karibu na Mwenyezi Mungu.
B) Kuyafanya majukumu ya maisha yetu kuwa katika mpangilio.
C) Inaongeza uaminifu na usikivu kwa amri za Mwenyezi Mungu.
D) Inatufundisha tabia ya kugawana na wengine neema ambazo Mwenyezi Mungu ameturuzuku.

Jaza nafasi zilizoachwa wazi

(Mwenyezi Mungu , yote, ucha wako, adhabu, ibada ya kuchinja).

(Allah / all / your piety / pain / service of sacrifice)

1. Ibada ya kuchinja inatukumbusha kuwa kuyatoa maisha yetu na mali zetu kwa ajili ya ……..
2. "Hakika, sala zangu na ……yangu, uhai wangu na kufa kwangu, vyote ni kwa ajili ya Mwenyezi Mungu , Mola Mlezi wa Viumbe vyote,"
3. ……..katika nyama ya sadaka ya kuchunja iliyotolewa kwa ajili ya nadhiri inatakiwa kuga-wanywa kwa masikini.
4. "Kama unachinja mnyama, mchinje vizuri, bila kumuumiza. Mtu atakayefanya hivyo anatakiwa akinowe vilivyo kisu chake na asisababishe……..kwa mnyama."
5. "Sio nyama zao wala damu zao, ambazo humfikia Mwenyezi Mungu . Ni……..ndio humfikia Yeye."

NINAJIFUNZA MAISHA YA MTUME WANGU:

SIRA

- *Ushindi Wa Makka(Mwaka 630)*
- *Vita Ya Hunayn(Mwaka 630)*
- *Mwaka Wa Wajumbe(Mwaka 630-631)*
- *Msafara Wa Tabuk(Mwaka 630)*
- *Hija Ya Waislam(Mwaka 631)*
- *Hija Ya Kuagana(Mwaka 632)*
- *Ugonjwa Wa Mtume Na Kifo Chake*

1. USHINDI WA MAKKA (MWAKA 630)

a) Washirikina wakiuka mkataba wa Hudaibiyyah

Kwa mujibu wa mkataba wa Hudaybiyyah, wote waislamu wa Madina na washirikina wa Makka walikuwa huru kufanya makubaliano na kabila lolote walilokuwa wanataka. Matokeo yake, kabila la Khuza'a lilikuja kuwa chini ya ulinzi wa waislam, na kabila la Banu Bakr walichagua kuingia katika ulezi wa washirikina.

Usiku mmoja, kwa msaada na ushawishi wa washirikina, kabila la Banu Bakr walilivamia kabila la Khuza'a. kulikuwa na uadui unaoendelea baina ya makabila haya mawili toka enzi za zamani, lakini wakati huu ilikua tofauti. Baadhi ya vijana washirikina wa Makka, kama vile Iqrimah, Safwan, Suhayl, na wengineo, wao binafsi walijiunga katika uvamizi huu. Watu ishirini na tatu wa kabila la Khuza'a waliuawa katika shambulio hili kisaliti na kikatili, na waliobakia kwashida sana walijikinga kwa kwenda Ka'abah.

Baada ya tukio hili, baraza la watu arobaini kutoka katika kabila la Khuza'a walikwenda Madina. Walimuarifu Mtume(Rehma na Amani ziwe juu yake) kuhusu hali halisi na kumuomba msaada.

Katika maoni yako, ni jinsi gani Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) alifanya katika hali kama hii?

.....

.....

Mara zote palikuwepo na uhusiano wa kirafiki kati ya watu wa kabila la Khuza'a na waislam. Waliwasaidia sana waislam.

Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) alijisikia huzuni sana kwa kile kilichotokea katika kabila la Khuza'a hivyo aliwaahidi kuwasaidia. Mara moja alituma mjumbe aende kwa washirikina wa Makka. Ujumbe wake ulianza hivi:

— Aidha mlipe fidia ya damu kwa kuuwa mtu wa Khuza'a au muachane na ulinzi wa Banu Bakr. Kisha akawataarifu kuhusu makubaliano ya Hudaybbiyah yatakua yamekiukwa ikiwa hawatakubaliana na moja kati ya masharti hayo.

Washirikina wa Makka hawakukubaliana na sharti lolote kati ya yale na wakatangaza kuvunja makubaliano ya Hudaybiyyah. Kwa hiyo, wakatangaza rasmi mwisho wa mkataba ambao tayari walikua wamekwisha uvunja kwa kumuua mtu toka katika kabila la Khuza'a.

Punde baada ya washirikina wa Makka kugunduwa kuwa wamefanya kosa sana kwa kuvunja mkataba, kwa sababu hii ilimaanisha kutangaza vita dhidi ya waislamu. Kiongozi wa washirikina wa Makka, Abu Sufyan, alikuja Madina kwa mara nyingine tena ili kuutengeneza upya mkataba, lakini hakuna hata mmoja aliyemjali. Amani ambayo aliyoitowa haikuweza kufikia haki.

Alirejea Makka akiwa amekata tamaa. Aliwaambia kitu gani kilichotokea, na wale waliokuwa wakimsikiliza wakamjibu:

— Alas! Haujafanikiwa chochote. Haujatuletea aidha amani ili tuwe salama, wala hujatuletea habari juu ya vita ili tujiandae.

b) Maandalizi ya jeshi la waislamu kwa ushindi na maandamano ya Makka

Ilikuwa ni wakati wa kumaliza uwadui na matata kwa watu wa Makka. Kaaba ilikuwa ni nyumba ya Mwenyezi Mungu . Inamilikiwa na Mwenyezi Mungu na ilikuwa sehemu ya waislam kufanyia ibada. Ingawa washirikina walikuwa wamaejaza sehemu hii kwa masanamu na kuibadilisha kuwa kituo cha Imani zao za uongo. Kulikuwa na umuhimu wa kuisafisha Kaaba kutokana na masanamu na kuirejeshea thamani yake ya kweli. Makka pia ilikuwa ni nyumbani wa waislamu ambao walilazimishwa kuhama na kuiacha chini ya ukandamizaji wa washirikina.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) kwa siri kabisa akaanza kujiandaa kwa ajili ya kuiteka, na hakumwambia mtu yoyote kuhusiana na jambo hilo. Mara ya kwanza hakuna hata mtu mmoja isipokuwa yeye mwenyewe aliyefahamu juu ya uamuzi wa Mtume. Aliwaweka walinzi katika sehemu fulani katika barabara kati ya Madina na Makka. Alichukuwa tahadhari kuwa pasipelekwe taarifa yoyote Makka. Jeshi la waislam lilikuwa linajiweka tayari kwa ajili ya msafara mkubwa wa kijeshi.

Unadhani ni kwa sababu gani walifanya usiri mkubwa kabla ya msafara wa kijeshi?

.....

.....

Siku ya jumatatu tarehe 10 ya mwezi wa Ramadhani pamoja na jeshi kubwa lililokuwa na takribani watu elfu kumi, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alitoka Madina kuelekea Makka. Pamoja na watu wengine waliojumuika na jeshi la waislamu njiani, idadi ya askari ilifikia watu elfu kumi na mbili.

Kwa sababu barabara yote ilikuwa na ulinzi na tahadhari zote zilikuwa zimechukuliwa kuzuia taarifa yoyote isivuje kwenda Makka, washirikina wa Makka walikua hawajui kitu gani kinakwenda kutokea hadi pale jeshi la waislamu lilipofika karibu kabisa na Makka. Hii ni sababu, waliposikia jeshi la waislam limefika karibu, walikuwa wanashangaa.

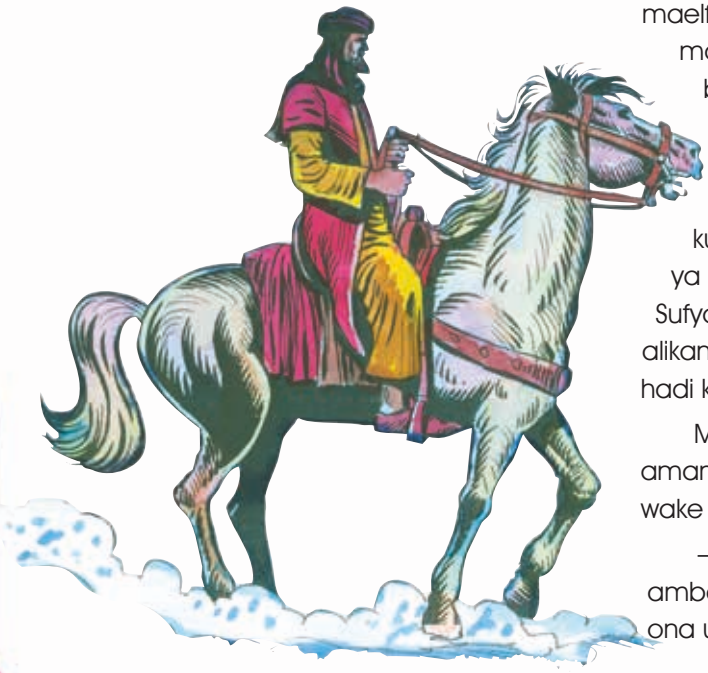

Kiongozi wao Abu Sufyan aliwachukuwa baadhi ya watu wa Makka pamoja naye nje ya mji kuangalia ni kitu gani kilikuwa kinakwenda kutokea. Walipofika karibu kabisa na ilipokuwa makao makuu ya jeshi la Waislam, waliona maelfu ya moto. Hawakuwahi kuona katika maisha yao jeshi kubwa kiasi hicho. Kwa sababu Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake) alitaka kuwachanganya maadui zao na kuwafanya wafikirie ya kuwa jeshi la waislamu ni kubwa sana, aliwaamuru kuwasha moto kwa kila muislamu badala ya moto mmoja kwa askari kumi. Wakati Abu Sufyan alipokuwa anakaribia maelfu ya moto, alikamatwa na walinzi wa Mtume. Walimpeleka hadi kwa Mtume.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alimwambia mjomba wake Abbas (r.a.):

— Mpeleke Abu Sufyan katika sehemu ambayo jeshi la waislam litapita ili aweze kuona ukubwa wa jeshi la waislamu.

Jinsi ambavyo askari wa jeshi la waislamu lilipokua linapita mbele ya Abu Sufyan, ndio mshangao wa Abu Sufyan ulivyokua una-ongezeka kwa sababu ya umati na mpangilio wa jeshi la waislam:

— Ewe Abbas! Ni jinsi gani ukubwa wa usultani wa mwana wa kaka yako umekua. Abbas(r.a) akajibu kwa kusema:

— Hapana, huu sio usultani wake bali huu ni Utume wake.

Kisha wakaacha maandamano na kuja kwa Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake). Mtume wa Mwenyezi Mungu akauliza:

— Ewe Abu Sufyan! Haujafika muda wako wa kusema **"La ilaha illallah (Hahuna mola isipokua Mwenyezi Mungu)"** bado?

Abu Sufyan akafikiri kwa muda kisha akasema "La ilaha illallah" japo haikuwa kwa hiyari yake kamilifu. Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake) akamuuliza tena:

— Haujafika muda wako wa kusema ya kwamba **"Mimi ni Mtume wa Mwenyezi Mungu (Muhammadun Rasulullah)"** Bado?

Ilikuwa vigumu sana kwa Abu Sufyan kusema hivyo. Ilikuwa ni vigumu sana kukiri ya kwamba mtu kama Mtume wa Mwenyezi Mungu ambaye alikua akipigana naye kwa miaka mingi. Kwa ushawishi wa Abbas(r.a) alitamka shahada yote kikamilifu kwa kusema **"La ilaha illallah Muhammadun Rasulullah."** Kwa namna hii Abu Sufyan akawa muislam.

Kisha Abu Sufyan haraka sana akaenda Makka. Alikuja Kaaba kwa msisimmko aliongea na watu wa Makka akiwataka wamsubiri:

— Muhammad (rehma na amani ziwe juu yake) anakuja Makka na jeshi kubwa ambalo hatuwezi kupambana dhidi yake. basi kila mmoja afahamu hilo kwamba.

— Wale wote ambao wataacha jeshi lao na kuingia katika nyumba ya Abu Sufyan, au watabaki katika nyumba zao wenyewe, au watakao ingia katika viunga vya Ka'aba watakuwa salama kutokana na madhara yote.

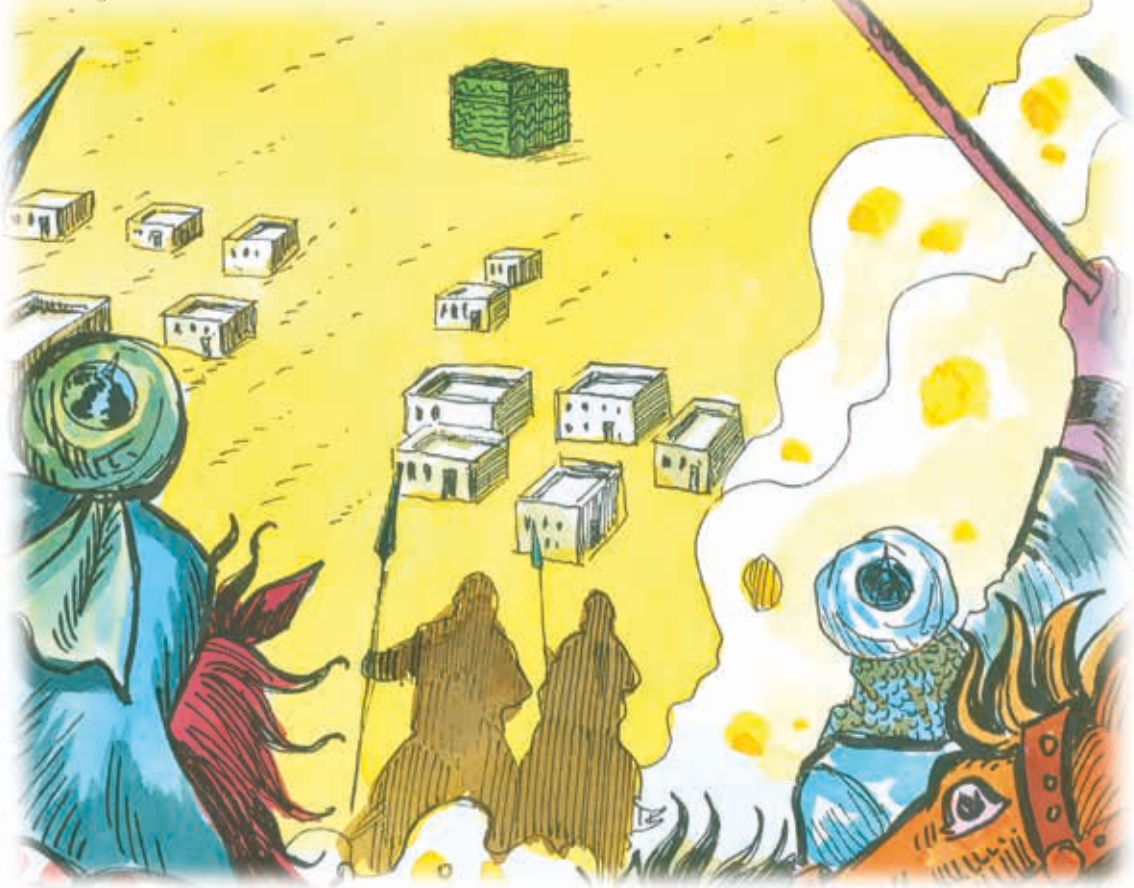

c) Ka'baa inasafishwa kutokana na masanamu

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) aliwaonya maswahaba zake:

— Msianzishe vita dhidi yao. Msinyanyuwe mapanga yenu isipokuwa wakiinyanyuwa ya kwao. Isipokuwa mmeshambuliwa nanyi mnatakiwa kurudisha mashambulizi, msimwage damu.

Kwanini Mtume wetu alitoa tahadhari hiyo?

.....

.....

Akiwa na jeshi lake kubwa, Mtume wa Mwenyezi Mungu aliingia katika mji kutoka katika kila pande. Waislamu ambao walikuwa wameacha majumba yao, ardhi yao, mabustani na mali zao Makka kwa sababu ya mateso na manyanyaso ya washirikina miaka nane kabla walikuwa wamekuja katika utukufu kiasi cha kuwatetemesha washirikina wa Makka.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake), kwa upande mwingine alikuwa akiingia katika mji kwa unyenyekevu juu ya ngamia wake. Kichwa chake kilikuwa kimeinamia chini kama vile anamsujudia Mwenyezi Mungu na alikua anakumbuka na kumshukuru Mwenyezi Mungu mara elfu moja kwa ushindi huu.

Jeshi la waislamu liliingia Makka bila kupata upingamizi mkubwa na bila kuingia katika mapigano makubwa. Baada ya kuingia katika mji, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alifanya ghuslu na kisha alifanya ibada ya sala ili aitembelee Ka'aba. Baada ya hapo alikuja Ka'aba na kusoma sura kutoka katika Quran.

Kaaba ilikuwa imejazwa masanamu na washirikina. Palikuwepo masanamu 360 ndani yake. Mmoja baada ya mwingine, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alikuwa akiyavunja kwa kutumia zana yake huku akisema:

— **"Kweli imefika, na uwongo umetoweka. Hakika uwongo lazima utoweke!"** (al-Isra 17: 81)

Washirikina walikua wakitizama kwa mshangao na uharibifu wa masanamu yao. Vile vipande vya mawe walivyokuwa wanavitumia

kwa ajili ya sala na ibada viligeuka na kuwa rundo la vumbi.

d) Siku ya udugu na kusameheana

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alisimama katika mlango wa Ka'aba na kugeukia uelekeo uliokuwepo mkusanyiko watu wa Makka. Watu wale waliokuwa wamemtesa na kumfanyia kila aina ya ubaya kwa miaka ishirini iliyopita walikua wanasubiri uamuzi kuhusu wao. Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) aliwaambia:

"Hakuna ila Allah. Yeye hana mshirika. Amefanya kweli ahadi yake aliyoiweka kwa mtume wake na kumsaidia na kushindwa kwa makundi yote. Tieni akilini kwamba kila dai la upendeleo, ikiwa lile la damu au mali linavunjwa isipokua lile la chini ya ulinzi wa Ka'aba na kuwagawa maji kwa mahujaji. Tieni akilini kwamba kila mtu aliyeua fidia ya damu ni ngamia mia moja. Watu wa kabila la Quraish, hakika Mwenyezi Mungu amewaondoshea kutoka kwenu aina zote za kiburi katika kipindi cha ujinga na viburi vya mababu zenu, kwa sababu watu wote wanatoka katika kizazi cha Adam, na Adam aliumbwa kutokana na udongo."

Kisha Muhammad aliwageukia watu na kusema:

"Enyi Maquraish, mnafikiri nini juu ya nitakavyo wachukuliya nyie?"

Kisha wakasema. "Huruma, ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu . Hatutarajii chochote isipokua kizuri kutoka kwako."

Unadhani ni kwa namna gani mpendwa Mtume wetu alijibu ombi lao? Kwanini?

.....

.....

Kisha Muhammad akatangaza:

"Ninaongea kwenu katika maneno yaleyale kama Nabii Yusuf alivyoongea kwa ndugu zake:

— **"Leo hapana lawama juu yenu. Mwenyezi Mungu atakusameheni, naye ni Mwingi wa Rehma kuliko wote wanao rehemu!"** (Yusuf, 12: 92) fateni njia yenu, mko huru."

Wakati wa adhuhuri Bilal(r.a) alipanda juu ya paa la Ka'aba na kuanza kuita adhana kwa ajili ya sala ya adhuhuri. Sauti ya maneno "Allahu Akbar" yaliwafanya waislam wafurahi sana hali ya kuwa yalivunjwa matumaini ya washirikina.

Muda mfupi baadaye baadhi ya watu maarufu kutoka katika kabila la Kiquraish kama vile Abu Sufyan, Attab Ibn Asid, na Harith Ibn Hisham walikua wakizungumza kati yao:

Attab alisema:

— "Baba yangu Asid alikuwa na bahati nzuri kwa sababu amekufa na hakusikia sauti hii(adhana) leo hii." Harith alisema,

— "Ikiwa ningejua maneno ya wito huu ni ya kweli, ningeenda na kuwa muislamu." Wakati Abu Sufyan alisema:

— "Ninaogopa sitaongea chochote. Japokuwa hapakuwepo na yoyote hapa, mawe na michanga chini ya miguu yetu yatamuarifu Yeye kuhusu kile tulichokisema; na atafahamu kila kitu kuhusu hili."

Hata hivyo dakika chache baadaye, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) aliwaona na kuwaambia kila kitu kama walivyokuwa wanaongelea. Kisha, wote wakasema:

— "Hakuna yoyote aliyesikia yulichokuwa tunaongea. Huu ni muujiza dhahiri. Tunashuhudia ya kwamba wewe kweli ni Mtume wa Mwenyezi Mungu " na wakaukubali uislamu.

Baada ya sala ya adhuhuri, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alikaa chini katika sehemu ya juu ya kilima cha Safa. Wale waliotaka kuukubali uislamu walikuja kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu wakasema maneno ya shahada na kula kiapo cha utii kwa Mtume. Mtume wa Mwenyezi Mungu kwanza alichukuwa kiapo cha utii toka kwa wanaume kisha kwa wanawake. Wanaume walikuja kwa Mtume na kushikana mikono na kuonyesha utii wao.

Kwa upande wa utii kwa wanawake, aya ifuatayo iliteremka:

"Ewe Nabii! Watakapokujia wanawake waumini wanakuahidi ya kwamba hawatamshirikisha Mwenyezi Mungu na chochote, wala hawataiba, wala hawazini, wala hawatawauwa watoto wao, wala hawatoleta uzushi wanaouzua tu baina ya mikono yao na miguu yao, wala hawatakuasi katika jambo jema, basi peaneni nao ahadi, na uwatakie maghfira kwa Mwenyezi Mungu . Hakika Mwenyezi Mungu ni Mwingi wa maghfira , mwenye kurehemu." (al-Mumtahina 60: 12).

Kipindi ambacho Mtume (S.A.W) alipokula kiapo cha utii kwa wanawake, hakupeana nao mikono kama alivyofanya kwa wanaume. Alichukuwa ndoo aliyojazwa maji na kutumbukiza mikono yake. Kisha wanawake walizamisha mikono yao ndani ya maji na wakala kiapo cha utii kwa Mtume (S.a.w) kuhusiana na masuala yaliyoelezwa katika aya tajwa hapo juu. Mtume (S.a.w) mikono yake haijawahi kugusa mikono ya wanawake isipokuwa wake zake'.

RAFIKI MWAMINIFU ANAPENDA KAMA HIVI

Ilikuwa siku chache baada ya ushindi wa Makka. Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alikuwa amekaa ndani ya Masjid al-Haram. Kisha Abu Bakar akamleta baba yake aliyekuwa kikongwe Abu Quhafah na

— Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Baba yangu amekubali kuufuata uislamu na anapenda kula kiapo cha utii kwako. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) akasema:

— Ewe Abu Bakar! Kwanini umemsumbua baba yako kwa kumleta hapa? Ningeweza kwenda kwake." Abu Bakr(r.a) akasema:

— Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Inafaa zaidi kwake kuja kwako kuliko wewe kumfuata yeye."

Mtume wa Mwenyezi Mungu alikua na Abu Quhafah mbele yake, aliweka mikono yake katika kifua chake na kusema:

— Ewe Abu Quhafah! Umeupokea uislamu na kufikia ukombozi." Abu Quhafah alitamka shahada na kuwa muislamu.

Baada ya hapo, Abu Quhafah akanyoosha mikono yake kutoa utii wake kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake). Baada ya hapo, Abu Bakar aliyekuwa akimpenda sana Mtume kuliko maisha yake mwenyewe na kitu kingine chochote alianza kulia.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) akamuuliza:

— Ewe Abu Bakar! Kwanini unalia? Abu Bakr(r.a) alijibu huku akiwa anatokwa na machozi:

— Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Natamani mkono huu ulionyooshwa kutoa utii kwako usingekuwa wa baba yangu, lakini natamani ingekuwa mikono ya baba yako mdogo Abu Talib. Ninatamani ungekuwa ndiyo na furaha muda huu na sio mimi! Ninatamani Mwenyezi Mungu Mtukufu angekufanya mwenye furaha. Ninastaajabu ni furaha kiasi gani ungekuwa nayo, kwa sababu ulimpenda baba yako mdogo sana."

2. VITA YA HUNAYN (MWAKA 630)

a) Hofu ya washirika wa kabila la Hawazin

Hunayn ni bonde kati ya Makka na Taif na linapatikana takribani kilomita 16 kutoka Makka. Kabla ya kuibuka kwa uislamu, waarabu walikuwa wanaanzisha maonyesho na kupanga mashindano ya mashairi.

Kabila la Hawazin, ambalo lilianzisha vita ya Hunayn, lilikuwa ni moja ya makabila makubwa sana miongoni mwa waarabu. Walipata hofu walipojifunza ya kuwa waislamu wameivamia na kuishinda Makka kisha wakavunja masanamu yote yaliyokuwepo ndani ya Ka'aba. Wakaanza kufikiria kuwa endapo hawatachukuwa tahadhari, siku moja kitu kile kile kitakuja kuwatokea na wao. walianza kujiandaa na vita. Kabila la Saqif ambalo linaishi Taif liliungana nao. Pamoja na makabila mengine madogo ambayo yalijiunga nao, idadi ya askari wao ilifikia 20,000 na walikuisanyika katika bonde la Hunayn.

Walichukuliwa hii kama vita ya kufa na kupona. Hii ilikuwa ni sababu ya wao kuja na wake zao, watoto, ngamia, kondoo, farasi, na vitu vyao vyote vya thamani. Walikuwa na maoni mawili tu kabla yao. Walikua aidha watakwenda kushinda vita na kuuharibu uislamu au kupoteza kila kitu walichokuwa wanakitarajia.

b) Pindi jeshi la waislamu liliipovamiwa njiani

Wakati Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alipojifunza kuwa maadui wamekusanyika katika bonde la Hunayn kupambana na waislamu, aliunda jeshi lililokuwa na watu elfu kumi na mbili. Watu elfu kumi katika jeshi hili walikuwa Mujahids ambao walikuja kutoka Madina kuivamia Makka. Waliobaki walikuwa ni waislamu waliobadilisha dini na kuwa waislamu baada ya ushindi wa Makka. Miongoni mwao palikuwepo takribani washirikina themanini wa Makka ambao walikuwa bado hawajakuwa waislamu.

Jeshi la waislamu lilikuwa na umbo zuri kutokana na idadi ya askari wake, nguvu za vifaa vyake vya kivita. Hili lilikuwa ni jeshi bora kabisa la waislamu. Hii iliwanya waislamu kujisikia fakhari na kiburi. Walianza kufikiria kwamba jeshi lao haliwezi kushindwa. Makamanda wa jeshi la waislamu walikuwa na hakika kwamba watashinda vita hii.

Unafikiria hii ilikuwa mbinu na tabia sahihi kwa waumini? Kwanini?

.....

.....

Nguvu za maadui zilikuwa tayari zimeshafika, wapo, na wameshapanga uvamizi katika sehemu nzuri ya hali ya juu katika uwanja wa vita. Jeshi la waislamu lilifika katika bonde la Hunayn saa za asubuhi na waliweza kupata sehemu ya kutulia katika sehemu ya chini ya bonde. Majeshi mawili walikutana katika bonde la Hunayn.

Vinara wa jeshi la waislamu walivamiwa wakati wanapita katika bonde wakati wa giza la mida ya asubuhi siku hiyo. Maelfu ya mishale na mikuki iliwanyeshea. Maadui walikua wanawavamia kutoka katika kila pande. Ilikuwa ni vigumu sana kuona maeneo ya kuwazunguka kwa mwanga hafifu. Vinara walitawanyika na kuanza kupunguwa. Katika bonde hilo jembamba, nguvu za waislamu zilikwama na kushtushwa na mvua ya ghafla ya mishale ya maadui. Walishtuka na wakaanza kupigana wao kwa wao kwa hofu. Kwa namna hii, jeshi madhubuti la waislam ambalo lilifikiriwa kuwashinda wote lilisambaa na askari wake walianza kukimbia hata kabla ya vita kuanza.

Kwa upande mwingine, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alikua anamuendesha nyumbu wake kuelekea walipo maadui. Takribani kati ya 80-100 ya maswahaba maarufu kama vile Abu Bakar, Umar, na Ali (Mwenyezi Mungu awe radhi nao) walibaki na Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake). Baadhi yao walikua wameshikilia kamba za kuongozea mnyama wa Mtume na kujaribu kumsimamisha ili asiendelee kwenda mbele zaidi katika safu ya maadui.

c) Mtu shujaa kuliko wote

— Sasa kwa kushindwa huku hawawezi kuchukua mpaka bahari ya Shamu, alisema.

Kushindwa huku kwa ghafla kulionyesha mawazo halisi ya waislamu wapya na wale waliokua na Imani dhaifu. Abu Sufyan alitabasamu kwa kukusudia na kusema:

— Njia na pambano hili litafika mbali kama bahari ya Sham. Kalada ambaye Imani yake haikuwa imeota mizizi katika moyo wake alikua akipiga mayowe:

— Leo, uchawi umevunjika, wakati kaka yake Safwan ambaye alikuwa mshirikina hadi wakati huo alikua akimkaripia kwa kusema:

— Nyamaza! Ni heri nikawe mateka katika mikono ya Maquraish kuliko kuwa mateka katika mikono ya Hawazin.

Kwa upande mwingine, fununu kama vile "Muhammad amekufa" "Jeshi lake limesambaratika" na "waarabu watarudi katika imani zao za zamani" mara moja zilisambaa katika Makka nzima.

Katika nyakati hizo hatari, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alikua jasiri sana na kwa ushujaa hakuacha sehemu yake na kuwaita waislam waliokua wametawanyika::

— "Enyi waja wa Mwenyezi Mungu ! Njooni hapa! Mimi ni Mtume wa Mwenyezi Mungu . Hakuna uongo katika hili. Mimi ni mjukuu wa Abdul Muttalib." Kisha baada ya hapo, amri ya Mtume, Abbas(r.a) alipiga kelele kwa sauti yake yenye nguvu:

— "Enyi Ansar ambao mmeapa kutii na kuahidi kumtii Mwenyezi Mungu na Mtume wa Mwenyezi Mungu . Enyi waumini mlioahidi kutii katika Ridwan kwa Mtume msiogope kuyatoa maisha yenu kwa ajili ya Mwenyezi Mungu ! Huyu hapa ni Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Njooni karibu naye."

Kama ungekuwepo pale wakati huo, ungefanya kitu gani?

.....

.....

Ansar, Muhajir, na watu wote wa Makka walioisikia sauti ya Abbas na kumuona Mtume wa Mwenyezi Mungu na maswahaba wengine majasiri wakiwa wanapigana walirudi nyuma na kusema "Labbaik Labbaik (tuko hapa katika huduma yako)" na kukusanyika tena kumzunguka Mtume wa Mwenyezi Mungu . Kisha vita ikaanza upya kwa ukali wake wote.

Wakati huu, kwa msaada wa Mwenyezi Mungu na mpambano wa kishujaa wa waislam, maadui walishindwa. Walitawanyika na kuanza kukimbia huku wakiwaacha nyuma wake zao, watoto, mifugo, na vitu vyao vya thamani.

Waislamu ambao walikuwa karibia wapoteze vita walishinda. Waislamu walipata somo muhimu kutoka katika vita hii. Kwa sababu ya

ufakhari wao, walisahau kwamba ushindi ulikuwa ni baraka ya Mwenyezi Mungu na walikuwa angalau wameonja uchungu na kushindwa kuliko kukubwa.

Katika vita ya Hunayn takribani washirikina 70 waliuawa na waislamu 4 walikufa mashahidi. Matokeo ya ushindi huu, waislam walikua huru kwa maadui zao.

Kabila la Saqif ambalo liliungana nguvu na kabila la Hawazin walirudi kwao Taif na kumaliza tofauti zao baada ya vita ya Hunayn. Waislam walifanya woga kwa kuzingira kwa muda mrefu. Muda mfupi baadaye, Mtume wetu (Rehma na amani ziwe juu yake) aliwaombea dua akisema:

— "Ewe Mwenyezi Mungu ! Wabariki watu wa Saqif na uislam. Watume waje kwetu."

Sala hii ya Mtume wa Mwenyezi Mungu ilikua kweli mwaka mmoja baadaye. Watu wa Saqif walituma mjumbe kwa Mtume na kutangaza kubadili kwao dini na kuwa waislam.

d) Mateka wa vita na vitu vya thamani vilivyopatikana vitani

Baada ya vita ya Hunayn na baadhi ya vita, maadui waliacha mateka na vitu vingine vya thamani. Ngamia elfu ishirini na nne, maelfu ya kondoo, takribani tani tano za dhahabu na fedha, na vitu vingi vya thamani. Kwa mujibu wa sheria za vita, vitu vyote vilikuwa mali ya washindi. Ngawira zote zilikusanywa katika sehemu moja inayoitwa Jiranah.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) aligawa ngawira miongoni mwa waumini, wale wapya waliosilimu na baadhi ya watu walioungana katika vita. Muda mfupi mjumbe kutoka katika kabila la Hawazin alikuaja. Wengi wao walikua wameukubali uislam muda si mrefu. Miongoni mwao walikuwepo baadhi ya watu kutoka katika kabila la Ibn Sa'd ambao walikua familia ya mama aliyemnyonyesha Mtume Bi Halima. Wakasema:

— Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Sisi ni watu watukufu na wenye heshima, lakini tunaishi katika hali hii ya kidhalili. Watu wetu walikamatwa mateka na mali zetu zikawa ngawira kwenu. Ombi letu kutoka kwako ni kwamba waache watu mateka wetu huru na tupatie mali zetu.

— Mtume wa Mwenyezi Mungu akafikiria kwa muda. Miongoni mwa mateka, alikua na shangazi yake kutoka katika upande wa mama yake aliyemnyonyesha. Walimsaidia alipokua mtoto mdogo. Sasa hivi wanatarajia kurejeshewa fadhila. Kwa upande mwingine, walikuwepo wanaosubiri kupata gawio lao kutoka katika ngawira za vita.

Kwa mtazamo wako, ni mbinu ya aina gani Mtume aliitumia katika hali kama hii?

.....

.....

Mtume wa Mwenyezi Mungu akasema:

— Nilikuwa nikiwasubiri nyinyi mje kusilimu na kuwa waislam wakati huu, lakini mmekuja kwa kuchelewa sana. Watu walionizunguka wanasubiri mgao wa ngawira. Japo, tunaweza tukafanya kama ifuatavyo. Chagueni kipi mnakijali zaidi, aidha wanawake zenu na watoto au mali zenu. Wakasema:

— Ni kweli tunawachagua wake zetu na watoto waachiwe huru. Hatuwezi kubadili kabila letu na kitu chochote. Juu ya hili, Mtume akasema:

— "Nimejiandaa kutoa gawio langu mwenyewe pamoja na lile la watu wa Abdul Muttalib."alitoa gawio lake lote na la familia yake. kisha akawageukia waumini mwengine:

— Maswahanba wangu wapendwa! Nimewaacha wafungwa wangu wote na gawio la familia yangu waende huru. Wale miongoni mwenu ambao watataka kuwafanya ndugu zenu wafurahi na kupata thawabu toka kwa Mwenyezi Mungu wawaache wafungwa katika gawio lao waende huru. Juu ya jambo hili waumini walisema:

— Kwa ajili ya Mwenyezi Mungu na Mtume Wake, tumetowa magawio yetu pia. Kwa namna hii, maelfu ya wafungwa wa vita waliachiwa kwa mara moja. Kuona ukarimu wa hali ya juu, kabila lote la Hawazin walisilimu na kuwa waislamu na ilikuwa hali isiyoelezeka ya furaha na shangwe.

UKARIMU ULIOKITHIRI

Vita ya Hunayn na Taif iliisha na maadui waliacha nyuma kiasi kikubwa cha ngawira. Kwa upande mmoja palikuwa na rundo la dhahabu, fedha, na mapambo… katika mwingine palikua na makundi ya ngamia, kondoo na mbuzi. Vitu vingi vya thamani vilikuwa vinang'aa katika bonde la Jiranah.

Safwan ibn Umayyah alikuwa ni mmoja kati ya washirikina maarufu. Hakuwa muislam bado. Japokuwa, hakumuacha peke yake Mtume katika vita ya Hunayn na Taif. Alikuwa na Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake), wakati alipokua anazunguka katika rundo la ngawira pale Jiranah. Mtume wa Mwenyezi Mungu akatupia jicho kwa Safwan. Safwan alikua anatizama bonde lililokuwa limejazwa na ngamia, farasi, na ng'ombe. Macho yake yalikuwa yanang'aa kama ya mtoto aliyekuwa anajaribu kufikia mdoli wake anayempenda. Kisha Mtume wetu akamwambia:

— "Ewe Safwan! Umelipenda sana bonde hili? Alitikisa kichwa kwa ishara ya kukubali na akasema:

— "Ndio!"

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) akasema:

— Basi hawa wanyama wote wawe wako.

Safwan hakuamini macho yake. alikua anashangaa. Kisha haikusaidia kusema:

— Naapa kwa Mwenyezi Mungu ! Hakuna yoyote isipokuwa Mtume anaweza kuwa mwema kiasi hiki. Haraka sana akasema maneno ya shahada na kuwa muislamu.

Baada ya hapo, Safwan akaenda kwa watu wake na kuwaambia:

— Watu wangu! Kuweni waislamu, kwa sababu, naapa kwa Mwenyezi Mungu, Muhammad ametoa sadaka kubwa kama kwamba hana hofu na mahitaji. (Muslim, Fadail, 57-58)

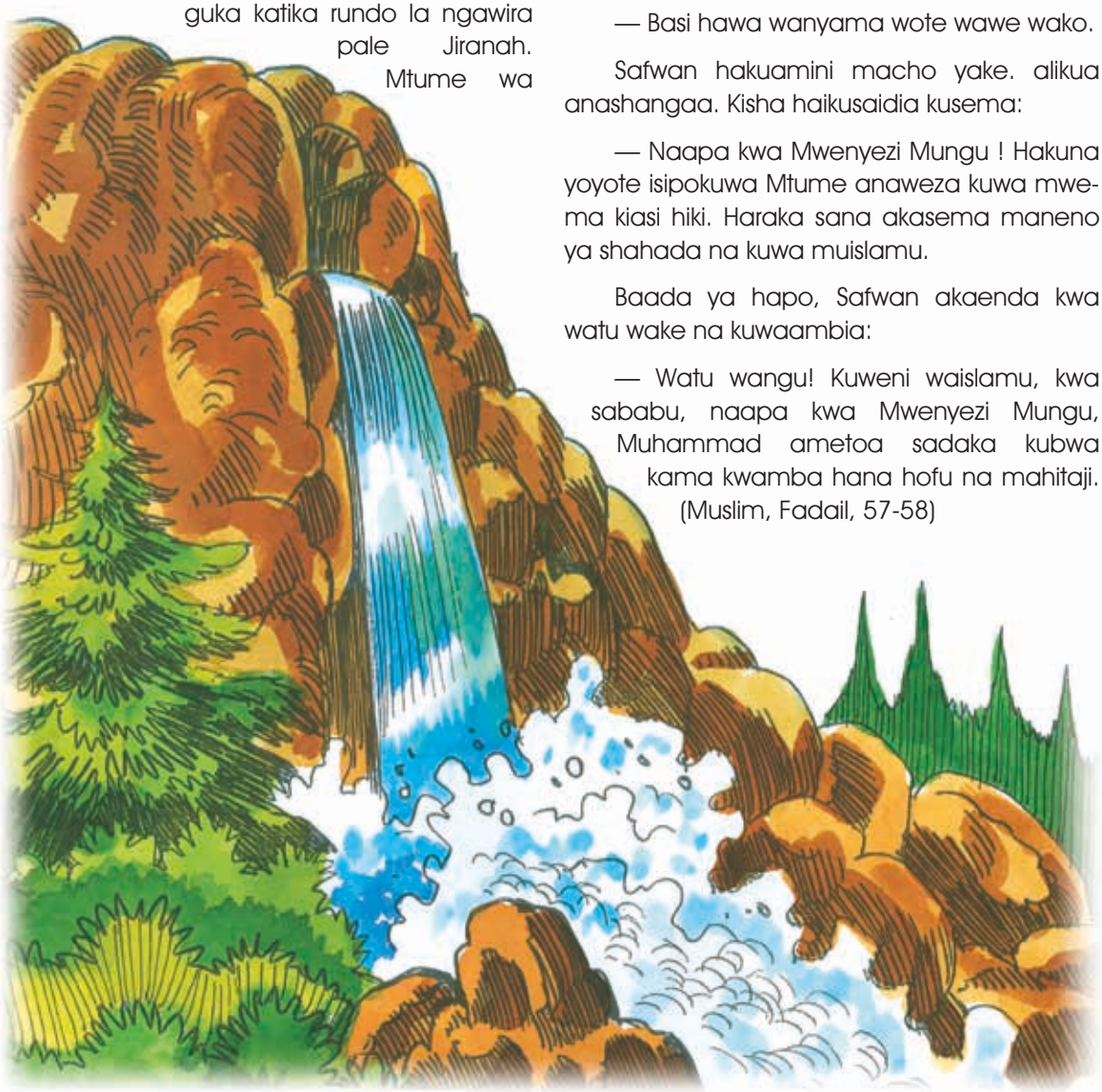

3. MWAKA WA WAJUMBE (MWAKA 630-631)

Waarabu waliokuwa wakiishi katika ghuba yote ya Uarabuni waliwaheshimu mno watu wa Makka, kwa sababu walikua ni kizazi cha Nabii Ibrahim(r.a). walikuwa wanailinda Kaaba pia na kuwahudumia watu waliokuwa wakitembelea pale.

Kuitwaa Kaaba, ambayo ilikuwa kitovu cha dini cha waarabu, na waislamu baada ya ushindi wa Makka na kuharibu masanamu waliyokuwepo Kaaba kuliwaathiri sana waarabu wa maeneo hayo. Waligunduwa kuwa hakuna kitu chochote kitakachoweza kuuzuiya uislamu usienee tena. Kwa sababu uislamu ulikuwa unaenea kwa kasi sana ghuba yote ya uarabuni.

Makabila yaliyokuwa yanaishi katika maeneo mbalimbali ya uarabuni wakaanza kutuma wajumbe kwa Mtume (S.a.w) aidha kuelezea matamanio yao ya kuwa waislamu au kuwataarifu kuwa tayari wameshakua waislamu. Walikuwa wanataka kujifunza sheria za msingi za Uislamu. Idadi ya wajumbe iliongezeka ghafla na kuzidi 70. Hata mjumbe alikuja kutoka katika kabila la Naha lililopo Yemen.

Mpendwa Mtume wetu (Rehma na amani ziwe juu yake) binafsi aliwajali na kuwaheshimu wajumbe hao. Aliwashughulikia katika namna bora kabisa kwa kadri alivyojaaliwa. Alikuwa akizungumza nao kwa mujibu wa madaraja yao na tamaduni zao za kutembelea katika makabila yao na kuwapa ushirikianao mzuri sana. Alikuwa anatuma pia walimu pamoja nao kuwafundisha sheria za msingi za uislamu kwa watu wake. Alikuwa akiwashauri kwa mkazo waelekezaji aliyokuwa akiwatuma:

"Wezesheni kwa urahisi mambo kwa watu (kuhusiana na mambo ya dini) na msiyafanye magumu kwao na wapeni bishara njema na msiwafanye waukimbie uislamu.

"(Bukhari, 'ilm, 11)

4. SAFARI NGUMU ZAIDI KULIKO ZOTE: MSAFARA WA TABUK (MWAKA 630)

Tabuk ni jina la mji unaopatikana katikati kabisa ya njia kati ya Madina na Damascus.

Uislamu ulikuwa unatanuka kuelekea nje ya mipaka ya ghuba ya uarabuni, na mtawala wa Byzantium alikuwa kwa yakini anaogopa sana juu ya jambo hilo. Hawakuweza kulishinda jeshi la waislamu katika vita ya Mutah japokuwa walikuwepo watu laki moja katika jeshi lao ukilinganisha na watu elfu tatu tu katika jeshi la waislam. Mtawala wa Byzantium alitaka kuitawala ghuba yote ya uarabuni kabla ya uislam kuwa na nguvu zaidi kuweza kushindwa. Kwa mwisho huu, aliwavutia waarabu wakristo katika upande wake. Aliwashawishi kuwachukulia waislamu kama maadui. Ghassanids wao walikua tayari katika makubaliano hayo kwa hiyo waliunganisha nguvu zao pamoja na Byzantium.

a) Kujiweka tayari kwa vita

Watu wa Byzantium walisambaza habari kuwa muda si mrefu wanakwenda kuwavamia waislamu. Muda mfupi baada ya Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) kupata habari hizo, alitoa amri kujiandaa kwa ajili ya vita. Ingawa waislam walikuwa wanafanya maandalizi yao kisirisiri katika vita zilizopita, wakati huu kila mtu alijua wanakwenda kupambana na nani.

Yalikuwa masiku ya joto kali msimu wa kiangazi. Maadui walikuwa na nguvu na palikuwepo na umbali mrefu kufika. Japokuwa, palikuwepo na njaa kali Madina katika mwaka huo na waislam walikua wanaupungufu wa chakula.

Kwa upande mwingine, wanafiqi walikua wanafanya kila hila ili kuwaumiza waislamu. Kiongozi wa wanafiqi Abdullah ibn Ubayy alikuwa anasema:

— Hivi Muhammad anafikiria nini? Ni kwamba anafikiria Wabyzantin ni midoli ya kuchezea watoto? Ninavyoona karibia yeye na maswahaba zake wote watakwenda kukamatwa mateka katika mikomo ya Wabyzantin.

Baadhi ya wanafiqi wakaanza kusema:

— Kwanini mtu yoyote aandaye msafara chini ya kipindi hiki cha joto kali? Wote mnaweza kufa hata kabla hamjafika huko muendako.

Kwa kuwajibu, aya ifuatayo iliteremka:

"Walifurahi (wanafiqi) walioachwa nyuma na kule kubakia kwao nyuma na kumuacha Mtume wa Mwenyezi Mungu . Na walichukia kupigana jihadi kwa mali zao na nafsi zao, na wakasema: msitoke nje katika joto! Sema: Moto wa Jahannam una joto zaidi, laiti wangeli fahamu!" (al-Tawbah 9: 81)

Wapiganaji wa kiislam walikuja kutoka katika makabila yote na kuanza kukusanyika Madina. jeshi kubwa lilitengenezwa kwa kipindi kifupi. Ingawaje, palikuwepo na baadhi miongoni mwa waislamu ambao hawakutaka kuchukuwa hatari kukutana na jeshi lenye nguvu na kupanga katika msafara huu mgumu. Ingawa, hasahasa uamuzi wa Mtume na maswahaba zake na jitihada zilishinda vikwazo vyote.

Idadi ya watu katika jeshi ilifikia elfu thelathini elfu kumi kati yao walikuwa askari wa farasi na watu elfu kumi na mbili walikuwa wamepanda ngamia. Wengi wao, kwa upande mwingine, hawakuwa juu ya vipando wala na silaha. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alimuuliza kila mtu kutoa mchango katika jeshi.

Kila mmoja akaanza kuleta chochote walichokuwa wamejaaliwa. Wanawake walileta mapambo yao. Abu Bakar (r.a) alikuwa ndiye aliyetoa zaidi. Alitowa mali zake zote kwa Mtume. Umar (r.a) alikua ni miongoni mwa maswahaba wakarimu kabisa. Uthman (r.a) alitoa mchango mkubwa zaidi. Alitoa ngamia 300 waliosheheni kila kitu na dinar 1000 za dhahabu. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alifarijika sana na mchango huu kiasi kwamba alikua anatabasamu tu.

Kwa michango hiyo, maswahaba masikini ambao hawakuwa na vipando wala silaha walipata. Japokuwa, palikuwepo bado na baadhi ya maswahaba ambao hawakuwa na zana muhimu kwa ajili ya msafara ingawa walitaka kujiunga na jeshi. Saba kati yao walikuja kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) na kumwambia:

— "Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu! Tunatamani kuhudhuria msafara lakini hatuna aidha vipando wala chakula wala zana muhimu kwa ajili ya msafara. Mtume wetu akawajibu akisema:

— Sina ngamia yoyote aliyebaki wa kuwapa nyinyi, kwa hiyo mmeruhusiwa kutojiunga na jeshi. Ingawa, walikua radhi kuhudhuria msafara kiasi kwamba wakaanza kulia. Wakiwa na machozi katika macho yao, waliwatazama wale waliokuwa wanajiandaa kwa ajili ya safari. Kisha Mtume (S.a.w) aliwapatia kipando wao kwa hiyo walikua na furaha kujiunga na msafara.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alimuacha Ali (r.a) kama msaidizi wake kwa waislam u wa Madina. japokuwa ilikuwa ngumu sana kwa Ali kubaki Madina ikiwa kila mtu alikuwa anakwenda katika vita. Alijifunga kwa ajili ya vita na kutoka kwa ajili ya msafara. Alilifikia jeshi na kwa huzuni kabisa alikuja kwa Mtume.

— Unataka kuniacha na watoto na wanawake? Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) akasema:

— "Ewe Ali! Hautakuwa radhi kwamba utakuwa kwangu kama Harun kwa Mussa (amani iwe juu yao)? Japo, hapatakuwa na mtume baada yangu mimi. Mussa alimuacha ndugu yake Harun katika nafasi yake kama kiongozi wa watu wake alipokua anakwenda katika Mlima Sinai kupokea wahyi."

Unafikiri ni jinsi gani Ali (r.a) alijisikia katika wakati huo?

.....

.....

Juu ya hili, Ali (r.a) aligundua uzito na mvutano wa majukumu yake kwa kubaki kwake nyuma, kwa kuelewa kwamba alikuwa na jukumu kwa kila mmoja aliyebakia Madina kisha akarudi zake mjini.

Pindi jeshi lilipoiacha Madina na kuanza kusafiri kuelekea katika kituo chao cha mwisho, wanafiqi walifanya kila kitu walichoweza kusababisha mvurugano wa utaratibu. Baadhi yao walisema kwamba hawawezi kwenda katika msafara kisha wakarudi zao Madina pamoja na kiongozi wao Abdullah ibn Ubbay. Baadhi ya wanafiqi walibaki, wakiendelelea kuongea kwa kejeli, na kujaribu kusababisha mvurugiko wa utaratibu miongoni mwa waislam. Mwenyezi Mungu Mtukufu ameelezea hali zao kama ifuatavyo:

"Na lau ingelikuwa ipo faida ya papo kwa papo, na safari yenyewe ni fupi, wangelikufuata. Lakini wameona ni mbali na kuna mashaka. Nao wataapa kwa Mwenyezi Mungu : Tungeliweza bila shaka tungelikuwa pamoja nanyi. Wanaziangamiza nafsi zao. Na Mwenyezi Mungu anajuwa hakika hao ni waongo!" (al-Tawbah, 9: 42)

HERENI ZA DAMU

Maswahaba , ambao walikuwa wanafunzi maarufu wa Mtume wa Mwenyezi Mungu , hawakuwahi kuhofia kupoteza maisha yao na kila kitu walichokuwa nacho kwa ajili ya Mwenyezi Mungu na kwa ajili ya Uislamu. Msaada wowote ambao Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) atauhitajia kutoka kwao kwa ajili ya masuala ya kidini, walikuwa wanampatia kila kitu walichokuwa nacho na kumpa Mtume. Walipokuwa wanamkabili Mtume, walikuwa wanasema "Naomba baba yangu, mama yangu na maisha yangu yawe sadaka kwako ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu."

Katika kipindi cha maandalizi kwa ajili ya vita ya Tabuk, palitokea ushindani kama huu wa ukarimu na sadaka. Wanawake walitoa mapambo yao, mabangili na mikufu na kuviacha mbele ya Mtume.

Kisha baada ya hapo, binti wa takribani miaka kumi alikuja kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu . Alitaka kutoa katika jeshi linalokwenda Tabuk hereni alizozawadiwa alipokua mtoto mdogo. Alikuwa na msisimko kujaribu kutoa hereni zake katika masikio. Hata hivyo, kwa sababu hereni zilikuwa zimevaliwa miaka mingi iliyopita, hakuweza kuzitoa katika masikio yake. kwa msisimko wa hali ya juu kuwepo mbele ya Mtume, alijaribu kuzitoa tena kwa mara nyingine kwa kuzivuta. Wakati alifanikiwa kuzitoa, lakini masikio yake yote yalikuwa yanavuja damu. Masikio yake yalichanika. Kujitoa huku kwa msichana huyu mdogo kulimfanya kuwa wa thamani mbele za Mtume wa Mwenyezi Mungu bila kujali masikio yake kuwa yanavuja damu. Wakati kila mmoja anamtizama yeye na macho yenye hisia kali, hapakua na yoyote aliyekua na furaha kuliko yeye.

b) Adui ambaye hakukabiliwa na kurudi tena Madina

Baada ya takribani urefu wa kilomita elfu moja na safari ngumu, mwishowe waislamu walifika Tabuk. Hata hivyo, hapakuwa na kikosi cha wabyzantin wala jeshi la maadui wakristo wa kiarabu. Askari elfu thelathini wa jeshi la waislamu liliwashituwa maadui. Sio wabyzantin wala waarabu wakristo waliweza kupambana na waislam. Hata hivyo, ukubwa wa jeshi la waislam u ulikuwa umewashughulisha maadui wakiwa njiani kama vile ulikua unasema "tupo hapa. Wale ambao wana matatizo na sisi wanaweza kuja na kukutana na sisi."

Kwa vita ya Tabuk, ukubwa wa Uislam na nguvu za waislam zilikua zinaonekana kwa kila mtu, marafiki na maadui. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) hakuona haja yoyote ya kuendelea mbele. Aliingia mkataba na baadhi makabila ya makabila madogo ya wakiristo na kisheria kabisa walikubali kulipa kodi kwa waislamu na kuwa chini ya ulinzi wao.

Baada ya kukaa kwa siku ishirini, jeshi la waislamu lilirejea Madina.

Pindi habari za jeshi kurejea Madina zili-posambaa,

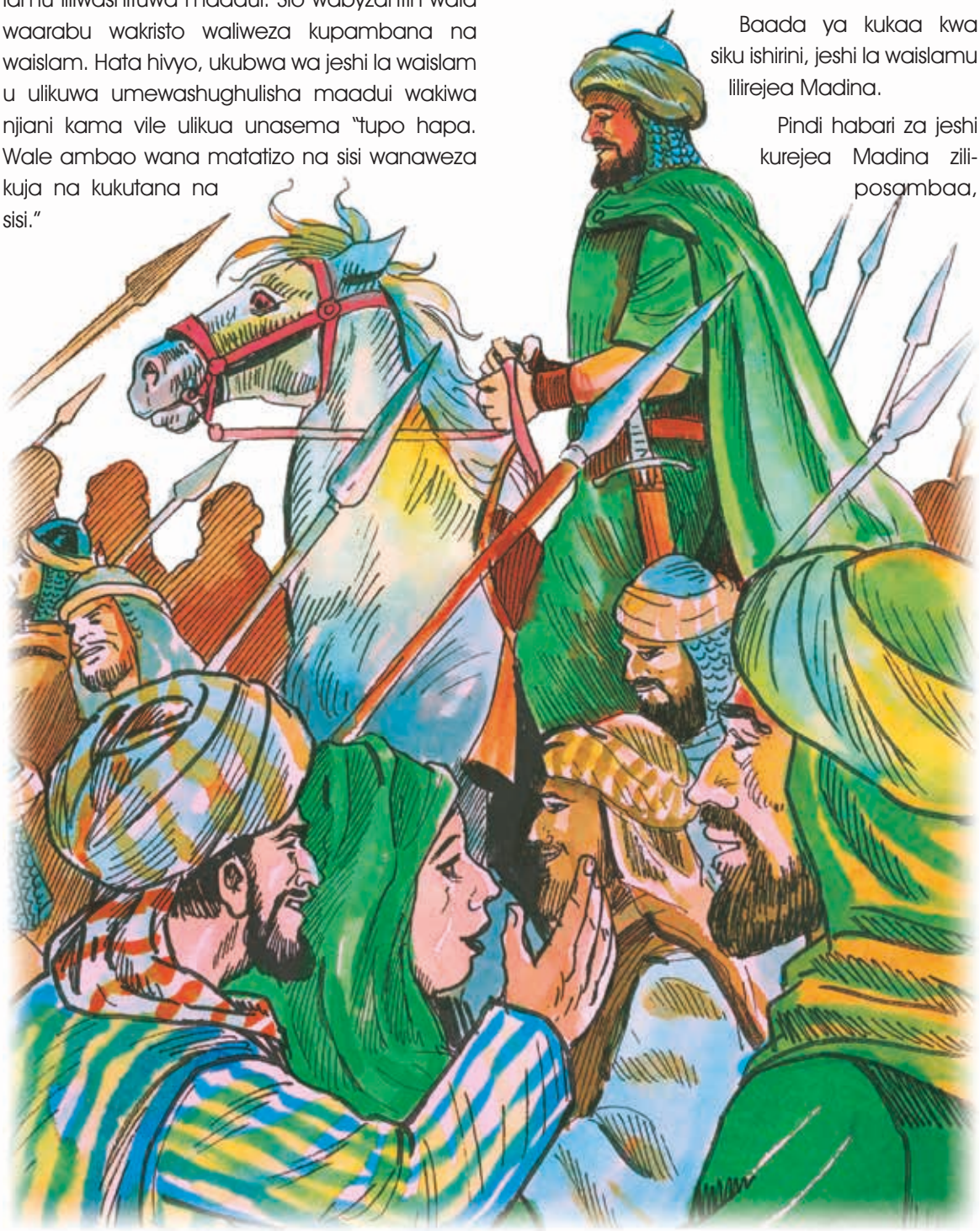

kila mtu kwa mshangao alikwenda katika mitaa kukutana nao. Kwa kusoma mashairi, walikutana na jeshi la waislamu kwa upendo na hitajiyo.

c) Wale waliobaki nyuma na hawakufuatana katika msafara wa Tabuk

Muda mfupi baada ya Mtume wa Mwenyezi Mungu kuingia mjini, moja kwa moja alikwenda msikitini na kusali rakaa mbili. Alielezea shukrani zake kwa Mwenyezi Mungu. Alizungumza na wale waliokuja kumtembelea msikitini. Alisikiliza udhuru wa wale ambao hawakuhudhuria katika msafara na kuwaombea msamaha kwa Allah.

Walikuwepo wanaume watatu ambao walibaki nyuma na hawakuhudhuria katika msafara bila sababu za msingi. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) akawaambia:

— "Mtakwenda kusubiri hadi pale hukumu yenu itakapokuja toka kwa Mwenyezi Mungu." Hakuwasalimia wala hakuitikia salamu zao. Waislam wengine waliwafanyia mgomo pia, hawakuwaongelesha wala hawakuitikia salamu zao kwa siku hamsini.

Unadhani ni jinsi gani maswahaba wale watatu walikuwa wanajisikia kwa siku zote hamsini na jinsi gani waliishi?

.....

.....

Maswahaba hawa watatu waliiona hali hii kuwa ngumu sana. Walikuwa na huzuni sana. Kila siku, walikuwa wanalia, wanatubia na kuomba msamaha kwa Mwenyezi Mungu. Mwishoni Mwenyezi Mungu Mtukufu alipokea toba yao na kuteremsha aya kuhusu msamaha wao.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) hakuwahi kutoa mwanya wa kukata tamaa na kuogopa katika maisha yake ingawa magumu yote na bahati mbaya alizopitia katika maisha yake. sio tu katika kipindi chake cha utoto lakini pia katika ujana wake alipitia ugumu, umasikini na matatizo. Hata hivyo, hakuwahi kujificha nyuma matatizo yote na kuwa katika uhitaji wa mtu yoyote. Alifanya kazi kwa bidii, alivumilia matatizo, hakukwamishwa nayo, alishikilia kiufasaha maisha, na hakuwahi kukata tamaa. Mara zote alikuwa anajikinga kwa Mwenyezi Mungu Aliyemuumba.

Mwishoni aliowa na kuwa na watoto. Kuwa baba ambaye hakuwahi kupata upendo wa baba na huruma yake, aliwapenda sana watoto wake. Alimuita mmoja wa watoto wake jina la babu yake Nabii Ibrahim. Aliwahi kuwa na mtoto mwingine wa kiume aliyeitwa Qasim kabla ya Ibrahimu, lakini hakuishi muda mrefu. Alikuza mabinti warembo kabisa wanne. Sasa, alimpenda na kumjali mtoto Ibrahim. Hata hivyo, Ibrahim alipatwa na maradhi makali sana alipokuwa na umri wa miezi nane. Siku baada ya siku, maradhi yake yalikuwa katika hali mbaya na kumpelekea karibu na kifo.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) hakumuacha mwanae na alikua anamuombea kwa Mwenyezi Mungu amponye na arudi katika hali yake ya kawaida. Hata hivyo, maisha aliyokadiriwa kwa mtoto Ibrahim yalifikia mwisho na alifariki dunia. Moyo wa Mtume wa Mwenyezi Mungu ulichanika vipande vipande kwa janga hili jipya, na uso wake uliakisi maumivu yake ya ndani. Akiwa amekabwa na majonzi, aliongea na mwili wa mwanae wa kiume katika unyenyekevu kwa Qadar ya Mwenyezi Mungu ,

"Ewe Ibrahim! Tupo katika majonzi ya hali ya juu kwa sababu ya kifo chako. Ikiwa kifo si sehemu ya Qadar ya Mwenyezi Mungu ; maisha yangeruzukiwa juu yako yasingefika mwisho; ni ukweli kwamba mwisho wetu sisi tutaungana kwanza sio yakini, tutakulilia hata zaidi ya tunavyofanya saivi! (Muslim, Fadail, 62-63)

5. HIJA YA WAISLAMU (MWAKA 631)

Kaaba ilijengwa Makka na Nabii Ibrahim na mwanae Ismail (r.a). Kisha malaika mkuu Jibril (amani iwe juu yake) alikuja na kuwaonyesha jinsi ya kuizunguka Kaaba na kufanya Hija. Nabii Ibrahim na mwanae Ismail waliwafundisha ibada ya Hija kwa watu wao.

Karne nyingi zikapita. Watu wakasahau imani, Hija, na matendo mengine ya ibada waliyofundishwa na Nabii Ibrahim na Ismail. Badala ya kuwa waja kwa Mwenyezi Mungu , wakatengeneza masanamu na kuyaabudu. Waliijaza Kaaba na masanamu hayo. Kwa njia hiyo. Imani ya kweli ya uislamu iliondoka katika sehemu yao na kuelekea katika tabia ya uongo na iliyopotoka. Kwa hali hiyo, waabudu masanamu wa kiarabu walikuwa wakizunguka Kaaba wakiwa uchi wakidai ya kwamba hawakuwa wakiruhusiwa kuingia ndani ya Kaaba na nguo ambazo madhambi yalikuwa yametendeka. Tabia zao zilikuwa zimepotoka kwelikweli.

Miaka tisa baada ya kuhama, Mwenyezi Mungu Mtukufu, aliwaamrisha waislamu kufanya ibada ya Hija kwa mujibu wa sheria zilizo sahihi. Kuanzia wakati huo na kuendelea, Kaaba ilianza kuzungukwa kama ilivyofundishwa na Nabii Ibrahim na Ismail. Katika mwaka huo, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) yeye binafsi hakwenda kuhiji, lakini kwa niaba yake alimtuma Abu Bakr pamoja na waislam wengine 300 kwenda Makka.

Pindi maandamano ya Hija yakiwa njiani kuelekea Makka, wahyi ulimshukia Mtume (S.a.w). Kanuni za kidini kuhusiana na Hija zilitereemka. Baada ya hapo, Kaaba haikua tena kitu kwa ajili ya tamaduni za uongo za washirikina na ilipata tena hadhi yake iliyokuwa inastahili. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alimtuma mara moja Ali (r.a) katika maandamano. Ali (r.a) aliyafikia maandamano na kumfikishia Abu Bakar ujumbe toka kwa Mtume kuhusiana na kanuni za Hija. Katika mwaka huo, waislamu waliifanya Hija yao kwa mujibu wa kanuni za Uislamu katika namna iliyokuwa bora kabisa, hali ya kuwa washirikina walikuwa wakifanya desturi zao za uongo.

Ali (r.a.) alitekeleza amri ya Mtume wa Mwenyezi Mungu na kutoa hotuba walipokuwa Mina katika siku ya kumi ya Dhul' Hijjah, au katika siku ya karamu ya kuchinja. Alisoma aya kumi za mwanzo za Surat Al-Tawbah (9) kwa sauti na kutangaza sheria mpya:

- Kila mtu anatakiwa kujua ya kwamba hakuna yoyote atakayeingia Peponi isipokuwa muislamu.
- Kuanzia mwaka huo na kuendelea, hakuna muabudu sanamu hata mmoja au asiyekuwa muislamu atakayeruhusiwa kuingia Kaaba.
- Hakuna yoyote atakayeruhusiwa kuzunguka Kaaba akiwa uchi na desturi nyingine zozote za washirikina zilikomeshwa.

Punde baada ya matangazo ya sheria hizi mpya, ghuba yote ya uarabuni iliukubali uislamu. Hapakuwa na mshirikina yoyote aliyebaki Makka baada ya mwaka huo.

6. HIJA YA KUAGANA (MWAKA 632)

Hii ilikuwa ni Hija ya kwanza na ya mwisho iliyofanywa na Mtume (Rehma na amani ziiwe juu yake) baada ya Hija ilitangazwa faradhi kwa waislamu. Sababu kwa nini inaitwa "Hija ya kuagana" ilikua ni Mtume (S.a.w) alisema maneno yake yaliyoashiria kuaga maswahaba zake katika Hija hiyo. Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alifariki siku 81 au 82 baada ya Hija hii ya Kuagana.

Uislamu ulikuwa umesambaa ghuba yote ya uarabuni kufikia mwaka 632. Mtume wa Mwenyezi Mungu alitangaza kwamba atakuja Makka kwa ajili ya Hija. Waislamu waliopenda kupata heshima ya kufanya Hija pamoja na Mtume wa Mwenyezi Mungu walikusanyika Madina. Mtume alikuwa na binti yake Fatma na wake zake pamoja naye.

Ungependa kufanya Hija pamoja na Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w)? ungejisikiaje endapo ungekuwepo katika hali hiyo?

.....

.....

Mtume wa Mwenyezi Mungu alifanya ghusul na kuanza niya yake kufanya hija ndogo (umrah) na Hija kubwa pamoja. Alivaa vazi lake la Ihram. Idadi ya wale waliokusanyika Madina kwa ajili ya kufanya Hija pamoja na Mtume wa Mwenyezi Mungu ilikua karibuni watu laki moja. Pamoja na wale waliounganа na maandamano njiani na wale wanaoishii Makka, idadi ilifikia watu laki moja na elfu ishirini na nne. Makumi kwa maelfu wa watu walikuwa wakiimba takbira wakisema **"Allahu akbar, Allahu akbar, La ilaha illallahu wallahu akbar, Allahu akbar walillah il-hamd." Kisha sauti za Labbaik allahumma labbaik, Labbaika la sharika laka labbaik..."** zilitikisa anga yote. Mafuriko yenye idadi ya watu laki moja na elfu ishirini na nne yalikuwa yanamfuata Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w).

Baada ya safari ndefu ya siku kumi, Mtume na wale waliokuwa pamoja naye walifika Makka.

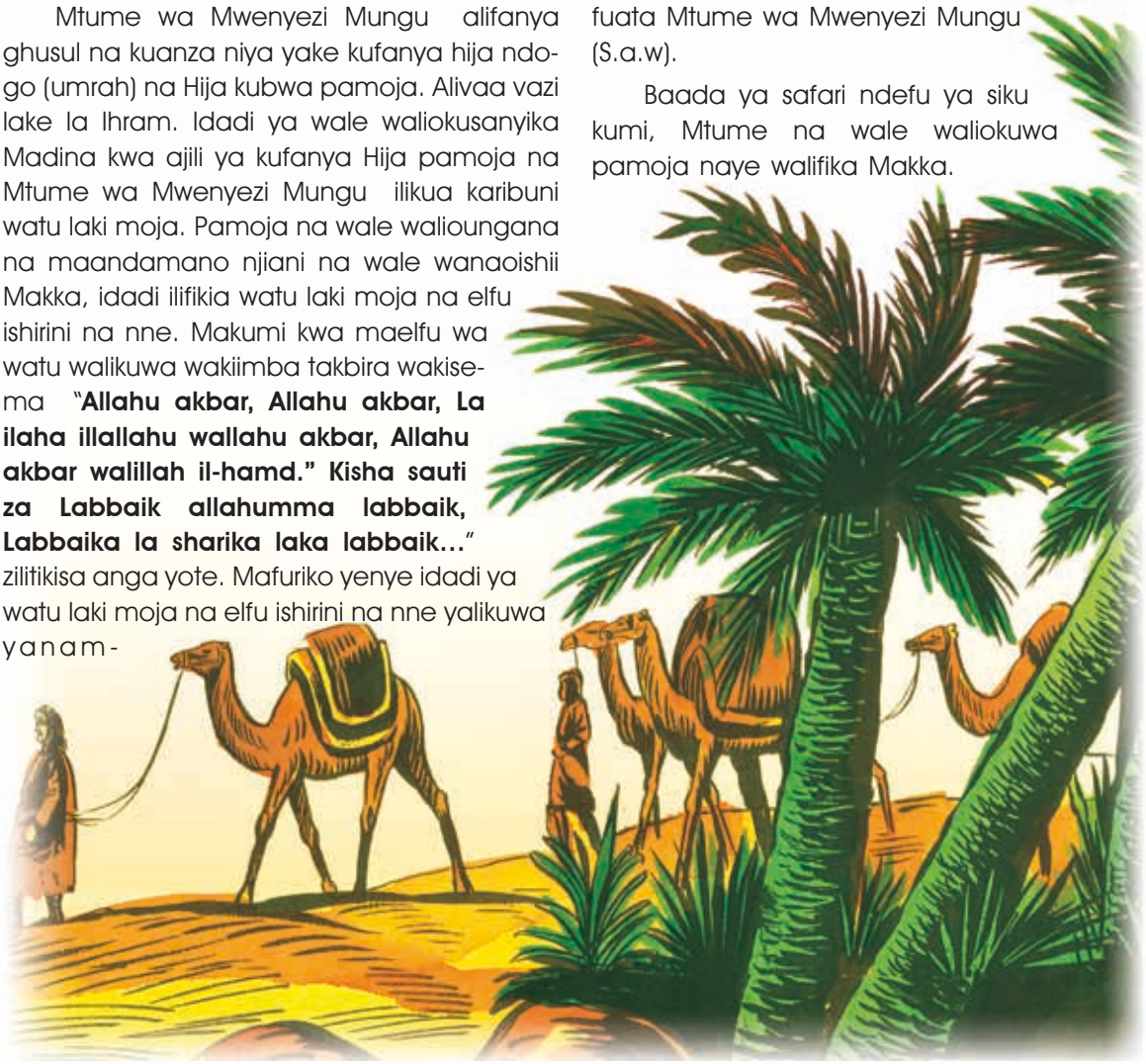

Waliizunguka Kaaba. Walifanya ibada ya kutembea (Sa'y) kati ya vilima viwili vya Safa na Marwa. Akiwa juu ya ngamia wake Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alikuja katika viwanja vya Arafat katika nyakati za mchana.

Kuelekea mwisho wa siku, waislamu laki moja na elfu ishirini na nne walimzunguka ili kusikiliza hotuba kwa makini. Walikuwa wakimsikiliza Mtume kwa makini sana kiasi kwamba ikiwa wangekuwa na ndege katika mikono yao wangejaribu kutowashitua ili wasipige kelele. Juu ya ngamia wake Qaswa, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alitowa "hotuba yake maarufu ya kuagana" katikati ya viwanja vya Arafat . Muda mfupi baadaye, aya ifuatazo iliteremka kuhusiana na kukamilika kwa dini **"...Leo nimekukamilishieni Dini yenu na nimekutimizieni neema yangu, na nimekupendeleeni UISLAMU kuwa Dini yenu..."** (Al-Maidah, 5: 3)

Mtume (S.a.w) alikuwa anatoa hotuba yake, wakati maswahaba wenye sauti imara walikuwa wakirudia maneno yake ili kumfanya kila mmoja kuyasikia maneno yake. Mtume wa Mwenyezi Mungu alisema katika hotuba yake:

"...Enyi watu, niazimeni masikio yenu kwa usikivu, kwa kuwa ninajuwa sio baada ya mwaka huu, nitakuwepo miongoni mwenu tena.

Enyi watu, kama ambavyo mnauchukulia mwezi huu, siku hii, mji huu kama mtukufu, basi chukulieni maisha na mali za kila muislam kama imani takatifu.

Kumbukeni, mtahudhurishwa mbele ya Mwenyezi Mungu na mtaulizwa juu ya matendo yenu. Hivyo kuweni na ufahamu, msije kuteleza katika njia iliyonyooka baada ya kuondoka kwangu na kuuana wenyewe kwa wenyewe. Wale wote amabo wananisikiliza mimi wayafikishe maneno yangu kwa wengine na wale wengine na wengine; na atakayekuwa wa mwisho ayaelewe maneno yangu vizuri zaidi kuliko wale wanayoyasikiliza kutoka kwangu moja kwa moja.

Wapendwa maswahaba zangu! Damu ilimwagika katika zama za ujinga zimesitishwa, na damu ya kwanza kumwagwa ambayo ni-

meisitisha ni ile ya mjomba wangu Rabi'al bin Al-Harith.

…Wapendwa waislam! Nimeacha nyuma yangu vitu viwili, Kitabu cha Mwenyezi Mungu na Mifano yangu au Sunnah zangu na ikiwa utavifuata hivyo, hamutapotea.

Enyi mlioamini! Sikilizeni maneno yangu kwa makini sana. Mola wenu ni Mmoja, na baba yenu ni Mmoja: nyote ni kutoka kwa Adam, na Adam ameumbwa kutokana na udongo. Mwarabu hana ubora wowote kwa asiyekuwa mwarabu, vile vile asiyekuwa mwarabu hana ubira wowote kwa mwarabu; pia mtu mweupe hana ubira wowote kwa mtu mweusi wala mtu mweusi hana ubira wowote kwa mtu mweupe- isipokuwa kwa ucha na tabia njema. Fahamuni ya kwamba waislamu wote ni ndugu kwa waislamu wenziye na kwamba waislamu wana udugu mmoja.

Wapendwa maswahaba zangu! Muogopeni Mwenyezi Mungu na swalini swala zenu tano za kila siku (sala), fungeni katika mwezi wa Ramadhan, na toeni katika mali zenu Zaka. Tekelezeni ibada ya Hijja ikiwa mmoja wenu amejaaliwa uwezo. Waheshimuni viongozi wenu. Kwa nia hii, mtaingia katika Pepo ya Mwenyezi Mungu.

Enyi watu! Kesho katika siku ya Hukumu, mtaulizwa kuhusu mimi. Je, mtasema nini kuhusu mimi huko akhera?

Ni kwa namna gani ungejibu swali la Mtume endapo ungekuwepo pale?

.....

.....

Kwa swali hili, maswahaba walijibu kwa pamoja:

— Umenifundisha mimi dini ya Mwenyezi Mungu umetekeleza majukumu yako katika njia iliyokuwa bora kabisa. Tunakuwa mashahidi kuwa umekuwa ukitushauri vizuri.

Baada ya Mtume wa Mwenyezi Mungu aliponyanyuwa kidole chake cha shahada kuelekea mbinguni kisha kukiteremsha kwenye mkusanyiko ule, alisema mara tatu:

"Kuweni mashahidi zangu ewe Mwenyezi Mungu, Kuweni mashahidi zangu ewe Mwenyezi Mungu, Kuweni mashahidi zangu ewe Mwenyezi Mungu ."

Kufuatia hotuba hii ya kuagana, Mtume wa Mwenyezi Mungu alitekeleza mambo mengine ya faradhi kwa ajili ya Hijja. Waislamu walifanya kila kitu ambacho Mtume alikifanya. Matendo ya ibada yaliendelea hadi siku ya nne ya sikukuu ya kuchinja. Wakimfuata Mtume Muhammad (S.a.w), makumi na maelfu ya waislamu walifanya mzunguko (Tawaf al-wada') kuizunguka Kaaba na kufanya ibada ya kutembea (Sa'y) kati ya vilima vya Safa na Marwa. Baada ya karamu ya kuchinja, Mtume alirudi kutoka Makka kwenda Madina.

7. UGONJWA WA MTUME NA KIFO CHAKE

a) Nimewakumbuka ndugu zangu

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) aliugua muda mfupi baada ya kutoka katika Hijja ya kuagana. Siku moja kabla ya uginjwa wake, alikwenda kutembelea eneo la makaburi liitwalo, "Jannat al-Baqi" ikimaanisha "Pepo isiyokua na mwisho." Aliomba kwa ajili ya roho za waumini waliozikwa hapo katika makaburi hayo. Kwa namna hiyo, ilikua ni kama kwamba anaagana na wale waliozikwa hapo, kama ambavyo alivyofanya kwa waislam waliokua hai katika Hijja ya Kuagana. Alisema kuwaambia wale waliozikwa katika makaburi haya:

— Enyi mliokuwepo chini ya ardhi! Amani na baraka za Mwenyezi Mungu ziwe juu yenu. Siku moja tutaungana nanyi. Kisha akaendelea kwa kusema:

— Ni jinsi gani nina hamu ya kuonana nanyi ndugu zangu. Maswahaba wakasema:

— Je, sisi sio ndugu zako ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Mtume(S.a.w):

— Hapana, nyinyi ni maswahaba zangu, ndugu zangu ni wale ambao hawajawahi kuniona na bado wakanifata na kuniamini. Nitawasubiri kule Al-Hawdh (kisima kilichopo peponi).

Pindi maswahaba waliposema:

— Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Huko akhera utawatambuwa watu hawa kutoka katika ummah wako hali ya kuwa bado hawajaja? Baada ya swali hilo, Mtume(rehma na amani ziwe juu yake) akauliza:

— Ikiwa mtu anaye farasi mwenye alama nyeupe katika paji la uso na miguu yake, je anaweza kumtambua miongoni mwa farasi weusi na wa kijivu? Maswahaba wakajibu:

— Ndiyo, hakika unaweza kumtambuwa. Juu ya hilo Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake) akaendelea na mazungumzo yake:

— Ndugu zangu watakuja akhera wakiwa na viungo vya udhu vinavyong'aa kwa sababu ya nuru ya kutia udhu. Kisha nitakuwa nikiwasubiri pembeni ya kisima cha Kawthar.

Kipi kilichomfanya Mtume wetu atuite sisi "ndugu zangu" unaweza ukafikiri?

.....

.....

Baada ya kurudi kutoka kutembelea makaburi, Mtume (S.a.w) aliuguwa. Alipata homa ambayo ilimfanya adhoofike. Mtume wetu (S.a.w) kuna muda alikuwa anazimia kutokana na madhara ya ugonjwa wake. Alikuwa anajirushia maji katika mwili wake wenye homa ili aweze kuupoza walau kidogo.

Ilikuwa ni miongoni mwa masiku ya ugonjwa wa Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w). alitaka kuomba radhi kwa maswahaba zake ikiwa aliwahi kudhulumu katika haki zao siku za nyuma. Maswahaba zake walikusanyika katika msikiti. Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) akasema:

"Maswahaba zangu!

Mimi ni binadamu, ninaweza kuwa pasina kujuwa nilidhulumu katika haki zenu. Ikiwa niliwahi kuwaumiza ngozi ya yoyote kati yenu, ngozi yangu hii hapa. Basi na aje kuchukuwa haki yake! ikiwa niliwahi kimakosa kuchukuwa mali ya yoyote kati yenu, mali zangu hizi hapa. Basi na aje kuchukuwa haki yake. Ewe Mwenyezi Mungu ! Mimi ni binadamu tu. Ikiwa nilisema kitu kibaya kwa muislam yoyote au kumuumiza, fanya makosa yangu sababu ya kutakasa roho yangu, msamaha, thawabu za kiroho!" (Ahmad, III, 400)

Baada ya maneno haya, Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alirudi tena chumbani kwake. Ugonjwa wake ukazidi kuwa mkali. Katika siku hiyo, Mtume wetu (S.a.w) alimuita mke wake Bi. Aisha (r.anha):

Hata katika hali hiyo Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alikua akifikiria kuhusu hali za majirani zake masikini na watu wenye uhitaji miongoni mwa wafuasi wake. Alitowa dinar sita za dhahabu za mwisho katika mkebe wake. Akampa mke wake Aisha na kumwambia azigawanye miongoni mwa watu wenye uhitaji.

Mama yetu Bi, Aisha alikuwa ameshughulishwa sana na ugonjwa wa Mtume wakati huo. Alikuwa anajaribu kumsaidia kutekeleza majukumu yake. ugonjwa wa Mtume ghafla ukawa katika hali mbaya zaidi. Alikuwa amelala tuu katika kitanda chake kwa muda akazikusanya nguvu zake na kumgeukia mke wake Bi Aisha na kumuuliza:

— "Umezifanyia kitu gani zile dinar? Je, umezigawanya kwa masikini?" hata hivyo, kutokana na kuwa amezidiwa na majukumu yake, Aisha (r.anha) alikuwa amesahau kuzigawa. Akajibu:

— Hapana! Naapa kwa Mwenyezi Mungu , kwa sababu ya maradhi yako, sikutilia maanani kazi nyingine yoyote. Mtume wa Mwenyezi Mungu akamuomba amrejeshee zile pesa. Alipomrudishia pesa zile, alizishika dinar zile katika mkono na kusema:

— Muhammad Mtume wa Mwenyezi Mungu hawezi kufariki na kukutana na Allah wakati akiwa na dinar hizi."

Kisha akazigawanya dinar zile miongoni mwa familia masikini. Mama yetu Aisha alituma pesa hizo kwa familia hizo. Pindi alipomwambia Mtume kwamba kile alichomuambia, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) akasema:

– "Sasa nimerahisisha" kisha akaenda kulala. (Ibn-i Hanbal, VI, 104)

b) Ushauri wa mwisho wa Mtume

Siku tano kabla ya kifo chake, ugonjwa wa Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) ulikuwa umefikia katika hali mbaya mno. Katika siku hizo za mwisho za uhai wake, alitoa ushauri wa mwisho wa mwisho kwa mabinti zake, wake zake wakati alipokua anapata fahamu. Alikuwa akisema kama vile, "Ewe Fatma binti wa Mtume wa Mwenyezi Mungu!" "Ewe mke wangu kipenzi Saffiya! Fanyeni mambo ambayo yatawafanya mpate radhi za Mwenyezi Mungu .Ikiwa hamtakuwa na matendo mema ambayo yanaweza kuwasaidia, msitegemee ya kwamba mimi ni ndugu yenu. Kwa sababu sitaweza kuwasaidia katika adhabu za Mwenyezi Mungu ikiwa hamtatekeleza majukumu yenu ya utumwa.

Siku moja alipojisikia ana nguvu kiasi cha kumwezesha kuongea akasema:

Fahamuni! Fahamuni kuhusu swala. Fahamuni! Wahudumiyeni vizuri wale ambayo wapo chini ya usimamizi wenu na majukumu yenu. Muogopeni Mwenyezi Mungu katika kudhulumu haki zao. Msiwe wazembe katika kuwalisha na kuwavisha mavazi! Ongeeni nao vizuri na kwa huruma.

Katika siku hiyo, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) kwa furaha alisukutuwa na kusafisha meno yake kwa mswaki. Alikuwa na furaha katika siku hiyo kwa kuwa aliweza kusafisha meno yake kama kwamba hajawahi kusukutuwa meno yake.

c) Sala yake ya mwisho

Ilikuwa ni muda wa swala ya ishaa katika siku kabla ya kifo cha Mtume (S.a.w). adhana ilikuwa tayari imeshasomwa. Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alikuwa baadhi ya nyakati akipoteza fahamu. Aliwauliza wale aliokuwa pamoja nao endapo sala ya ishaa imeshasaliwa. Akaambiwa ya kwamba umati ulikua ukimsubiria yeye. Akajikosha ili ajisikie vizuri kidogo. Alijaribu kusimama lakini hakuweza na akapoteza fahamu zake kwa mara nyingine. Aliporejewa na fahamu zake, aliuliza tena. Alijisafisha tena. Hata hivyo, hakuwa na nguvu kiasi cha kutosha hivyo alipoteza fahamu kwa mara nyingine tena. Kitu kile kile kilitokea kwa mara ya tatu. Alijaribu lakini alipoteza fahamu tena. Wakati huu aliporejewa na fahamu akasema:

— Mwambieni Abu Bakar aongoze swala. Kwa maneno mengine, swala ya ishaa ya usiku huo ndio ilikuwa swala ya mwisho ambayo alisali na maswahaba zake. Baada ya tukio hilo hadi kifo cha Mtume Muhammad, Abu Bakwr aliongoza swala.

Kwa maoni yako ni kitu gani kingetokea endapo Mtume asingemchagua Abu Bakr kuongoza swala?

.....

.....

d) Kukutana na Mola wake

Usiku ambao Mtume alifariki dunia, joto lake lilishuka na alijisikia afadhali kidogo kuelekea asubuhi. Siku ya jumatatu asubuhi, alipandisha pazia la chumba chake lililofunguka upande wa msikiti. Maswahaba zake walikuwa wamesimama kwa safu nyuma ya Abu Bakar wakuwa wanaswali swala ya alfajir. Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuwa na furaha sana kuwaona maswahaba zake wakiswali swala yao na aliwatazama kwa muda.

Kwa maoni yako ni kipi ambacho Mtume(S.a.w) alikuwa anakifikiria katika hali hiyo?

.....

.....

Pindi maswahaba walipoona ya kwamba Mtume anawatizama, walipata msisimko. Walifikiria ya kwamba alikuwa anaendelea vizuri hivyo walifurahi sana. Baada ya hapo, Mtume alifunga pazia na alirudi tena chumbani kwake. Hii ilikuwa ni mara ya mwisho maswahaba kuona sura tukufu ya Mtume. Uso wake ulikuwa mweupe, ugojwa wake ulikuwa katika hali mbaya tena kuelekea mchana. Alikuwa anapoteza fahamu mara kwa mara. Binti yake mpendwa alikuwa amesimama upande wake wa kulia. Alikuwa analia kwa kukata tamaa huku akisema:

— "Ah! Baba yangu ana maumivu." Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alipata nguvu kwa muda kumfariji akisema:

— Binti yangu mpendwa. Usiwe na huzuni! Kutoka siku hii na kuendelea, baba yako hatapata maumivu tena. Kutoka muda hadi muda, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alikuwa ananawa mikono yake na uso na kusali:

— La ilaha illa Allah. Ewe Mwenyzi ! Nisaidie niweze kuvumilia ugumu wa kifo. Nisamehe mimi. Onyesha huruma juu yangu. Alinyanyua mikono yake mara tatu:

— Ewe Mwenyezi Mungu! "**Nipeleke mimi kwa rafiki Mtukufu kabisa.**"Kichwa chake kilikuwa katika mapaja ya Aisha(r.anha). baada ya sala hii ya mwisho, mikono ya Mtume ilidondoka chini kwenye upande wake. Aisha (r.anha) alipapasa kichwa kilichobarikiwa cha Mtume na kukiweka katika mto. Roho yake iliyobarikiwa ilisafiri na kukutana na Mola Rafiki yake Mtukufu Kabisa. Ilikuwa ni jumatatu ya tarehe 8 mwezi Juni mwaka 632 (sawa na tarehe 12 ya mwezi wa Rabiulawwal)

e) Huzuni ilitanda ulimwenguni

Baada ya kusikia habari juu ya kifo cha Mtume, waislamu walianza kulia msikitini. Kila mtu alikuwa katika mshangao wa hali ya juu. kiasi kwamba Umar(r.a) alikua akisema:

"Mtu yoyote asithubutu kusema ya kwamba Mtume amefariki. Nitamuuwa yoyote atakayesema hivyo. Kisha akazimia."

Pindi Abu Bakar alipopata habari, alishuka katika kipando chake na kuja msikitini. Alipandisha kitambaa kilichokuwa kimemfunika Mtume katika uso wake akainama chini, akambusu paji lake la uso akilia na kusema:

"Naapa kwa Mwenyezi Mungu! Mtume wa Mwenyezi Mungu amefariki. Sisi sote ni wa Mwenyezi mungu na kwake tutarejea. Baba yangu na mama yangu wawe sadaka kwako! Mtume wangu mpendwa! Umekufa na umepita katika njia ya umauti". Abu Bakar kisha akainama tena na kubusu paji la uso. Baada ya kunyanyuwa kichwa chake akasema tena:

"Ah rafiki yangu kipenzi!" akainama tena na kubusu paji la uso la Mtume na kusema "Rafiki yangu wa kipekee na wa thamani! Aliinama na kubusu tena paji la uso kwa mara nyingine. Kisha akasema: "Basi baba yangu na mama yangu wawe sadaka kwako, (Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu), wewe ni mzuri katika uhai na katika mauti." Baada ya hapo alifunika kitambaa katika uso wake na kutoka nje.

"Muda mfupi baadaye Umar (r.a) alikuwa akiwakaripia watu na kusema "Mtu yoyote asithubutu kusema Mtume amefariki. Nitamuuwa yoyote atakayesema hivyo." Abu Bakar akapanda katika Mimbari. Watu wakamzunguka. Baada ya kumsifu na kumtukuza Mola Mtukufu, Abu Bakar (r.a) akasema:

"Hakuna shaka! Yoyote aliyekuwa akimuabudu Muhammad, basi Muhammad amefariki, lakini yoyote aliyekuwa akimuabudu Mwenyezi Mungu , basi Mwenyezi Mungu yuko hai na Hatakufa." Kisha akasoma maneno haya Mwenyezi Mungu: "**Na Muhammad hakuwa ila Mtume tu. Wamekwisha pita kabla yake Mitume. Akifa au kuuwawa ndio mtageuka na kurudi nyuma? Na atakayegeuka na kurudi nyuma huyo hatamdhuru kitu Mwenyezi Mungu . Na Mwenyezi Mungu atalipa wanao mshukuru.**" (Al-i Imran, 3: 144)

"**Kwa hakika wewe utakufa, na wao watakufa**." (al-Zumar, 39: 30)

Kwa maoni yako, jinsi gani mbinu ya Abu Bakr(r.a) iliwaathiri maswahaba?

.....

.....

Maswahaba walikuwepo katika mshtuko wa hali ya juu kiasi kwamba walikuwa wanajisikia kama vile hawajawahi kuzisikia hizo aya zilizoorodheshwa hapo juu. pindi waliposikia aya zilizosomwa na Abu Bakr, walitafakari kuhusu aya hizo na kurejea tena katika fahamu zao.

Baada ya kumsikiliza Abu Bakr, mshangao wa maswahaba ulishuka chini. Baada ya hapo, walimchagua Abu Bakr kuwa kiongozi wa waislam na khalifa wa Mtume (S.a.w).

Kama ilivyo kwa binadamu wengine Mtume wa Mwenyezi Mungu ilikuwa atakufa siku moja. Ni kweli, Yule aliyemtuma katika dunia hii basi atamchukua tena kurudi kwake. Mwenyezi Mungu Mtukufu amemchukuwa Kipenzi Chake. Mja wake bora kuliko wote na Mtume wa mwisho kutumwa ulimwenguni. Baada ya muda huo na kuendelea, Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alianza kuishi katika nyoyo za wale ambao wanampenda na ataendelea kuishi hadi mwisho wa wakati.

Tunamuomba Mwenyezi Mungu aturuzuku sisi fursa ya kuonana naye huko akhera. Tunamuomba Mwenyezi Mungu aturuzuku sisi nafasi ya kunywa katika hodhi yake katika kisima cha Kawthar huko akhera. Amin!

MASWALI

Ni jinsi gani umejifunza vizuri?

1. Kwanini na kwa namna gani washirikina walikiuka mkataba wa Hudaybiyah?

   .....

   .....

2. Ni aina gani ya tahadhari ambazo Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake) alizichukuwa kutomwaga damu wakati wanaingia Makka?

   .....

   .....

3. Ni aya gani ambazo Mtume alikuwa anazisoma alipokuwa anashusha na kuvunja masanamu yaliyokuwepo ndani ya Kaaba?

   .....

   .....

4. Kwa mujibu wa aya inayopatikana katika sura ya Al-Mumtahana(60), kuhusu mambo gani ambayo Mtume(rehma na amani ziwe juu yake) alichukua ahadi ya utii kutoka kwa waislam wanawake? Jinsi gani tukio hili la kuchukuwa ahadi lilifanyika?

   .....

   .....

5. Jinsi gani mateka wa vita na ngawira zilipatikana baada ya vita ya Hunayn?

   .....

   .....

6. Hususani katika mambo gani Mtume alitoa ushauri kwa maswahaba zake ambao aliwateuwa kama waelekezaji wa kufundisha uislamu kwa makabila ya jirani?

   .....

   .....

7. Ni zipi zilikuwa sababu za kuiita vita ya Tabuk kama "ghazwat al-Usra ikimaanisha vita ya ugumu"?

   .....

   .....

8. Ni jinsi gani wanafiqi walikuwa wanafanya wakati wa kwenda katika msafara wa Tabuk?

.....

.....

9. Jinsi gani Quran iliwajibu wanafiqi waliokuwa wakisema "msiende katika msafara katika msimu huu wa joto" kwa wale waliokuwa waliokua wanataka kwenda katika vita ya Tabuk?

.....

.....

10. Katika masuala gani Mtume aliyaangazia zaidi katika hotuba yake ya kuagana?

.....

.....

11. Katika masuala gani Mtume aliyatilia mkazo katika ushauri wake alioutoa katika siku zake za mwisho?

.....

.....

12. Taja siku ya kifo cha Mtume kwa mujibu wa kalenda zote ya kawaida na ile ya Hijra.

.....

.....

Tujipime wenyewe

1. **Ni kipi ambacho Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) alikitoa kwanza kwa washirikina wa Makka waliokuwa wanalisaidia kabila la Banu Bakr ambalo lilivamia kabila la Khuza'a?**

   A) Kulipa fidiya ya damu ya watu waliouliwa wa kabila la Khuza'a

   B) Kuwaomba radhi waislamu

   C) Kuahidi kutomuuwa mtu mwingine yoyote kutoka siku hiyo na kuendelea

   D) Kutowa wafungwa wengi kiasi cha idadi ya watu waliouawa kutoka katika kabila la Khuza'a.

2. **Kanuni gani ambazo Mtume alizifuata kabla ya kuitwaa Makka?**

   A) kushauriana

   B) Maandalizi madhubuti

   C) Usiri

   D) Ujasiri

3. **Ni yupi kati ya viongozi wafuatao alikuja kuwa muislamu katika ushindi wa Makka?**

   A) Abu Lahab

   B) Abu Jahil

   C) Harith ibn Hisham

   D) Abu Sufyan

4. **Hali ya Mtume kuinamisha chini kichwa chake akiwa juu ya ngamia wake hakuonyeshi maoni yafuatayo?**

   A) Hali yake ya shukrani kwa Mwenyezi Mungu

   B) Unyenyekevu wake

   C) Huzuni yake

   D) Kutambuwa kwake ushindi kuwa ni baraka toka kwa Mwenyezi Mungu

5. **Pindi Mtume alipokuwa anawasamehe watu wa Makka, ni mfano wa Mtume gani alimtolea kwa matendo yake?**

   A) Msamaha wa Yunus (r.a) kwa kabila lake

   B) Msamaha wa Yusuf (r.a) kwa ndugu zake

   C) Msamaha wa Ibrahim (r.a) kwa baba yake

   D) Msamaha wa Saleh (r.a) kwa kabila lake

6. **Ni vita kati ya hivi vilivyoorodheshwa ni mojawapo ambavyo waislamu mara ya kwanza walipata matatizo kwa sababu ya kujifaharisha lakini baadaye waligunduwa makosa na kupata ushindi?**

   A) Vita ya Mutah

   B) Msafara wa Tabuk

   C) Vita ya Hunayn

   D) Vita ya Uhud

7. Katika chaguo gani majina ya mama aliyemnyonyesha na kabila lake yalitolewa kwa usahihi?

A) Aminah / Ibn Hashim

B) Fatima / Ibn Tamim

C) Halima / Ibn Sa'd

D) Halima / Ibn Saqif

8. Ni jina gani la mwaka baada ya ushindi wa Makka ambapo makabila ya jirani walituma tume nyingi kutangaza kusilimu kwao na kuwa waislamu na kujifunza kanuni za msingi za Uislam?

A) Mwaka wa ushindi

B) Mwaka wa furahas

C) Mwaka wa wajumbe

D) Mwaka wa tume.

9. Katika sura gani ndani ya Quran msafara wa Tabuk umeelezewa?

A) Surat al-Maida

B) Surat al-An'am

C) Surat al-Waqia

D) Surat al-Tawba

10. Pindi jeshi lilipokuwa linakwenda katika msafara wa Tabuk, ni swahaba gani Mtume alimuacha kama msaidizi wake mjini Madina?

A) Zayd B) Sa'd

C) Ali D) Umar

11. Kipi kilitokea kwa maswahaba watatu ambao hawakuhudhuria katika msafara wa Tabuk bila sababu yoyote ya msingi?

A) Waislam hawakuwaongelesha wala kuitikia salamu zao hadi mwisho wa maisha yao.

B) Muda mfupi baadaye, Mwenyezi Mungu Mtukufu alikubali toba zao za kweli.

C) Walifanikiwa kumshawishi Mtume kwa dharura zao za uongo.

D) Muda mfupi baadaye kila kitu kilisahaulika na walirudia katika hali zao za kawaida.

12. Ni nani ambaye Mtume alimteuwa kama kiongozi wa maandamano ya Hija ambayo walienda kuhiji katika mwaka wa tisa wa hijra?

A) Umar B) Ali

C) Abu Bakr D) Mus'ab

13. Ni mahali gani Mtume wetu kipenzi alitowa hotuba ya kuagana?

A) Mina

B) Ndani ya Kaaba

C) Muzdalifah

D) Katika viwanja vya Arafat

14. Jinsi gani Mtume (S.a.w) atawatambuwa wafuasi wake katika Siku ya Hukumu?

A) Waumuni waislam watakuja akhera wakiwa wanang'aa viungo vyao vya udhu.

B) Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) ataambiwa ni nani alikuwa muumini na nani hakuwa.

C) Waumini waislamu watajitambulisha wenyewe kwa Mtume.

D) Waumini waslamu watavaa mavazi yanayowaonyesha kuwa wao ni ummah wa Mtume Muhammad.

15. Ni upi kati ya hizi zifuatazo ulikuwa ni ushauri wake wa mwisho wa Mtume (S.a.w) ambao aliutowa kabla hajafariki dunia?

A) "Toeni zaka kwa ukamilifu"

B) "Zingatieni ibada (sala)"

C) "Kamwe msije kudanganya"

D) "Fungeni swaumu za Sunnah mara kwa mara"

16. Katika mwezi gani Mtume alizaliwa na alifariki dunia?

A) Muharram

B) Rabiulawwal

C) Rajab

D) Ramadan

17. Ni ipi kati ya hizi zifuatazo ina muelezea Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w)?

I. Alikuwa mtu mwenye heshima zaidi katika ulimwengu.

II. Alikuwa ni mtu mwenye huruma sana.

III. Alitumwa kwa waislamu pekee yake.

IV. Alikuwa ni mwenye kupendwa zaidi na Mwenyezi Mungu Mtukufu

V. Kumuheshimu yeye inamaanisha kumuheshimu Mwenyezi Mungu.

VI. Ni Mtume pekee wa kweli.

A) I, II, IV na VI B) I, II, III na V

C) I na III, VI D) I, II, IV, V

FUMBO

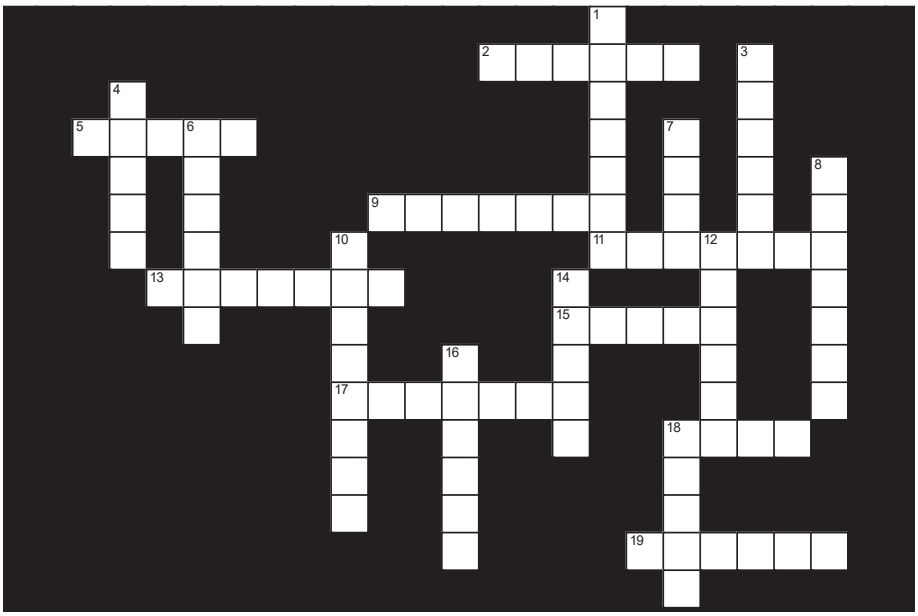

Kwenda kulia

2. Jina la vita iliyopiganwa dhidi ya kabila la Hawazin baada ya ushindi wa Makka.

5. Jina la kabila ambalo lilitunukiwa na Uislam u mwaka uliofuata kama matokeo ya sala ya Mtume kwao.

9. Jina la kipande cha mti ambacho Mtume alitumia kusukutulia na kusafishia meno yake.

11. Hotuba ya Mtume aliyoitoa katika viwanja vya Arafat wakati anafanya Hijja, hotuba ya …… .

13. Jina la kisima ambacho Mtume atatowa maji kwa waumini waislam katika Siku ya Hukumu

15. Jina la mke wa Mtume ambalo katika chumba chake Mtume alifariki.

17. Dhahabu, fedha, mapambo na vitu vingine vya thamani vilivyopatikana baada ya ushindi mwisho wa vita huitwa.

18. Jina la eneo la makaburi huko Madina ambalo linamaanisha "Pepo ya milele" Jannat ul-……

19. Vitu ambavyo watu waliviabudiya na kuviamini lakini havikuwapa faida yoyote.

Kushuka chini

1. Msemo wa kiarabu unaomaanisha "Tupo hapa katika huduma yako".

3. Kabila ambalo lilikuwa na ushirika na waislamu

4. Msafara mgumu uliofanywa dhidi ya vitisho vya wabyzantin kuwavamia waislam Madina.

6. Kabila la mama aliyemnyonyesha Mtume

7. Moja ya vilima ambapo kati yake ibada ya kutembea (Sa'y) inafanyika.

8. Wale waliojifanya ni waislam japokuwa hawakuwa katika uhalisia.

10. Neno la kimaadili linalotumika kwa kutosahau wema.

12. Neno lililotumika kwa msafara wa kijeshi ambao Mtume yeye mwenyewe alihudhuriya

14. Jina ambalo linatumika kwa kitendo cha ibada ya kuzunguka Kaaba.

16. "Ukweli sasa umekuja [kuangazia] na …… umeondoshwa mbali" (al-Isra, 17: 81)

18. Jina la swahaba aliyekuwa wa kwanza kuwa muadhini wa Mtume

TABIA ZINAZOMFANYA MTU KUWA MUISLAM MZURI

ADABU

- *Tuzime taa*
- *Adabu ya kumkaribisha mgeni na kuwatembelea wengine*
- *Adabu ya kusafiri*
- *Safari ya mfano*
- *Kuwapenda wadogo zetu*
- *Niliuzwa kwa gharama duni sana!*
- *Adabu za Ijumaa*

TUZIME TAA

Mtume wetu kipenzi (Rehma na amani ziwe juu yake) alikuwa karimu sana na alikuwa akijitoa yeye binafsi kwa watu wote. Alikuwa anatoa kila kitu alichonacho kwa watu wengine na hakua akiogopa kuwa masikini. Wakati mwingine Mtume (S.a.w), hata hivyo, hakupata kitu chochote cha kutowa. Kwa kweli usiku mmoja bwana mmoja alikuja na kumwambia Mtume:

— Nina njaa.

Juu ya hili, Mtume wa Mwenyezi Mungu alituma ujumbe kwa mke wake na kumwambia aandaye kitu kwa ajili ya kula. Hata hivyo ilikuwa ni msimu wa njaa na hawakuwa na kitu nyumbani kilichobaki kwa ajili ya kula. Mke mwenye

heshima wa Mtume wa Mwenyezi Mungu alituma tena ujumbe kwa Mtume:

— Ninaapa kwa Mwenyezi Mungu kuwa hatuna kitu kilichobakia nyumbani zaidi ya maji kidogo.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.a.w) hakuweza kumrudisha mtu yoyote mwenye shida mikono mitupu. Ilikua ni moja ya tabia zake nzuri kutoa chakula kizuri kabisa kwa wageni wake alichangia chochote alichonacho na watu wenye uhitaji. Wakati huu hata hivyo hakua na chochote cha kutoa. Mtume wetu kipenzi aliwageukia maswahaba zake pamoja naye:

— "Nani atapenda kumchukuwa bwana huyu na kwenda naye nyumbani kama mgeni wake?"

Mmoja wa waislamu wa Madina akasema:

— "Ninaweza kuwa mwenyeji wake ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Kisha akamchukuwa bwana yule na kwenda naye nyumbani kwake. Walipofika nyumbani, alimwambia mke wake waliyekutana naye mlangoni:

— "Bwana huyu atakuwa mgeni wetu usiku wa leo. Je, tuna kitu chochote cha kula hapa nyumbani?" na mke wake akamjibu:

— "Tuna chakula kidogo kwa ajili ya watoto wetu!"

Swahaba huyu akasema:

— "Sasa washughulishe watoto kidogo. Wafanye wawahi kulala ikiwa wakikuuliza kuhusu chakula cha usiku. Pindi mgeni wetu atakapoingia ndani nitatafuta udhuru, na nitazimaa taa. Kisha tutajifanya kama tunakula. Mola wetu ametutaka kutumia na kutoa sadaka kwa vitu ambavyo tunavipenda. Hii ni njia ambayo tunaweza kujionyesha sisi ni waumini wa kweli kiasi gani, kwa sababu Mwenyezi Mungu Mtukufu anafahamu hali zetu na anafahamu kila jambo zuri ambalo tunalifanya.

Kisha mke wa swahaba yule akaandaa chakula. Swahaba yule mkarimu akatafuta udhuru, kuzima taa kama walivyokubaliana na mke wake kabla, kisha akajiunga kwa ajili ya chakula cha usiku. Walijifanya wanakula pamoja na mgeni wao ili kufanya kiasi kile kidogo cha chakula kiipoze njaa yake. lakini swahaba pamoja na mke wake na watoto walikuwa na njaa kali.

Asubuhi iliyofuata swahaba aliagana na mgeni wake na alikwenda kwa Mtume (S.a.w). Mtume(rehma na amani ziwe juu yake) alipomuona swahaba wake alitabasamu na kusema:

— "Mwenyezi Mungu Mtukufu amekuwa radhi na ametosheka na ukarimu pamoja na kujitowa ulikofanya usiku huu! (Bukhari, Manaqib, al-ansar, 10). Kwa mujibu wa baadhi ya ripoti swahaba huyu na mke wake walikuwa ni Ali na mke wake Fatma (Mwenyezi Mungu awe radhi nao).

Kisha Mtume (S.a.w) akasoma aya zifuatazo:

"Na huwalisha chakula, juu ya kukipenda kwake, maskini, na yatima, na wafungwa. Hakika sisi tunakulisheni kwa ajili ya Mwenyezi Mungu . Hatutaki kutoka kwenu malipo wala shukrani. Hakika sisi tunaiogopa kwa Mola wetu Mlezi siku yenye shida na taabu. Basi Mwenyezi Mungu atawalinda na shari ya siku hiyo, na atawakutanisha na raha na furaha."
(al-Insan, 76: 8–11)

IKIWA TUNATAKA MOLA WETU PAMOJA NA MTUME WAKE KUWA RADHI NASI, TUNATAKIWA KUWAHUDUMIKIA WAGENI WETU NA KUWAPA KUTOKA KATIKA VITU VIZURI TUNAVYOVIPENDA KAMA AMBAVYO SWAHABA HUYU MKARIMU ALIVYOFANYA.

ADABU YA KUMKARIBISHA MGENI NA KUWATEMBELEA WENGINE

Mgeni anatoka kwa Mwenyezi Mungu

Kwa mujibu wa dini yetu wageni wanahudumiwa kama amana kutoka kwa Mwenyezi Mungu . Wanathamani tukufu. Na tunafanya kila kitu kuwafanya wajisikie huru. Tunawapatia chakula kilichokuwa kizuri na kuwapumzisha katika sehemu nzuri kabisa katika nyumba. Tunawashughulikia kwa kuwajali, huruma, wema, ukarimu na usikivu wa hali ya juu.

Namna gani tunawakaribisha wageni?

- Tunawakaribisha wageni wetu mlangoni tukiwa na nyuso za tabasama na kuwaambia "karibu."
- Tunawapa katika sehemu nzuri ya chakula na kinywaji.
- Hatunyanyui sauti zetu na kumkemea mtu fulani kutoka katika familia zetu mbele ya wageni wetu.
- Hatuongei kwa siri na mmoja katika wanafamilia tukiwa mbele ya wageni wetu.
- Tunafanya kila zuri linalowezekana kuhakikisha hatuwakeri na kuwafadhaisha wageni wetu.
- Kwa kuagana na wageni wetu mlangoni mwa nyumba yetu ambapo tuliwakaribisha mwanzo walipokuwa wamefika.

Mtume wetu (S.a.w) amesema kwamba:

— Ikiwa Mwenyezi Mungu atapenda kitu kizuri kwa mmoja ya waja wake, humtumia zawadi. Zawadi hii ni wageni. Mgeni anakuja na baraka zake pamoja nazo, lakini Mwenyezi Mungu husamehe dhambi za watu wa nyumba ile kwa sababu ya namna walivyomuhudumia vizuri na heshima waliyoionyesha kwa mgeni wao. kila mtu anayemuamini Mwenyezi Mungu na Siku ya mwisho anatakiwa amhudumikie mgeni kwa ukarimu. (Sahih al-Bukhari ....)

HEBU TUONE NI AINA GANI YA BARAKA ZITAKUWA TAYARI KWETU SISI KATIKA BOKSI LA ZAWADI KUTOKA KWA MWENYEZI MUNGU KATIKA SIKU YA HUKUMU!

Kipi tunazingatia tukienda kumtembelea mtu?

- Hatuendi kumtembelea mtu katika nyakati za mchana zilizowekwa kwa ajili ya kulala, wakati wa kula, na wakati kupumzika (asubuhi na mapema, mida ya kupumzika mchana, na wakati wa usiku mkubwa).
- Tunavaa nguo safi na nzuri kwa ajili ya safari yetu.
- Tunapofika katika mlango tunatakiwa kugonga kwa mara moja, mbili; endapo tutasikia suti ikisema "wewe ni nani?" tunatakiwa kujibu kwa kusema jina lako, mfano "mimi ni Ahmad" na kuingia nyumbani na kusalimia watu wa nyumba ile baada ya mwenye nyumba kutupa ruhusa ya kuingia ndani.
- Tunatakiwa kukutana na wenyeji wetu na sura ya tabasamu na kuongea nao vizuri.
- Tunatakiwa kupeleka zawadi, hata kama ni kitu kidogo tukiwa nacho tunapokwenda kumtembelea mtu na hatutakiwi kwenda mikono mitupu.
- Tunatakiwa kuheshimu na kukubali na kula na hatutakiwi kukidogosha chakula au kinywaji tunachopewa na mwenyeji wetu.
- Hatutakiwi tuwe na udadisi wa watu waliopo katika vyumba vingine vya nyumba na hatutakiwi kwenda na kuwachungulia.
- Hatutakiwi kukaa sana katika nyumba tunayokwenda kutembelea; hatutakiwi kuwatembelea sana watu hao hao kiasi cha kuwachosha wenyeji, kwa sababu Mtume

Jabir (Mwenyezi Mungu awe radhi naye) alisimulia katika kumbukumbu zake kama ifuatavyo:

Nilikuja kwa Mtume kwa ajili ya kumtaka ushauri kuhusiana na deni la baba yangu. Nilipogonga mlango, kisha akaniuliza

-Ni nani huyo?" nikajibu, "mimi":

-Akasema, "mimi, mimi?"

- Akarudia kama kwamba hakupendezwa nalo, 17: Muslim, Adab, 39)

SBASI MANENO YA JABIR(R.A) YAWE ONYO KWETU SISI SOTE!

wetu kipenzi (S.a.w) alimwambia Abu Huraira ambaye alikuwa akimtembelea sana:

— O Abu Huraira! O Abu Huraira! njoo siku nyingine ili mapenzi yako yawe imara.

- Ikiwa tutawatembelea wazee na wagonjwa, hakuna shida endapo tutaongeza safari za kuwatembelea wao.
- Tunatakiwa kuaga na kumshukuru mwenyeji kabla ya kuondoka.

Ushauri wa Luqman Hakim kwa Mwanawe:

Mwanangu Mpendwa!

- Chunga moyo wako wakati wa swala mbele ya Mola wako,
- Chunga ulimi wako unapokuwa na watu,
- Chunga mikono yako unapokuwa unakula,
- Chunga macho yako unapomtembelea mtu!

SISI WOTE NI WATOTO WA KIROHO WA LUQMAN HAKIM!

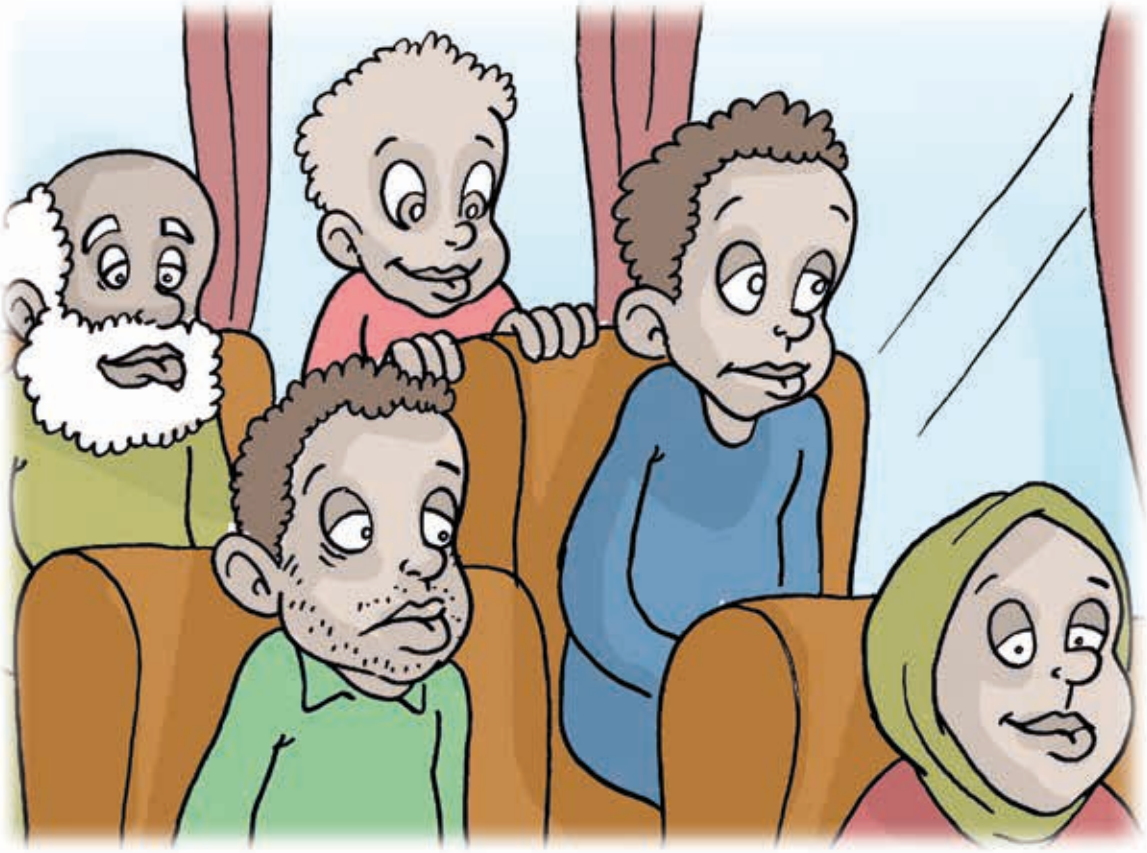

ADABU YA KUSAFIRI

Safari ya Muumini muislamu ni biashara yenye faida.

Safari ya muumini muislamu ni sawasawa na biashara ya mfanyabiashara. Kama ilivyo kwa msafirishaji bidhaa anavyofanya mambo ya kibiashara juu ya bidhaa yake na mteja wake katika sehemu anapokwenda, muislamu mara zote anatarajia kupata tuzo za kiroho kwa kufanya matendo mema na kutoa sadaka. Dhumuni lake pekee ni mara zote litakuwa ni kupata radhi za Mwenyezi Mungu Mtukufu kwa kila sehemu alizokwenda kabla na atakazokwenda wakati ujao.

Kwa mfano sisi, kama waislamu, tunaweka imani zetu kwa Mwenyezi Mungu na tunamuomba Yeye kipindi cha safari yetu na kwa hiyo tunapata tuzo za kiroho. Tunapunguza ibada zetu za sala na kupata faida kutokana na vifaa ambavyo tunaruhusiwa kuvitumia tuwapo safarini, lakini bado tunapata tuzo za kiroho. Tunatembelea makaburi ya wasomi wa kiislamu na marafiki wa Mwenyezi Mungu , tunatafakari kuhusu matendo yao mema, maisha na vifo, kwa hiyo tunapata tuzo za kiroho. Endapo kuna msomi yoyote, au ndugu, au rafiki anayeishi katika mji tuliokwenda kuutembelea, tunawatembelea kwa ajili ya Mwenyezi Mungu na hiyo tunapata tuzo za kiroho. Tunaona na kuchukuwa mafunzo kutoka katika kumbukumbu za mataifa yaliyopita katika sehemu tulizokwenda kutembelea. Tunatazama matukio kipindi cha safari na tunafikiriwa kuhusu ukubwa wa nguvu na Sanaa ya Mola wetu Mlezi na kutengeneza faida ya kiroho.

Wanafunzi wanaosafiri kujifunza Uislamu kutoka kwa wasomi wa kiislam hujikusanyiya thawabu kwa kila hatuwa wanayoichukuwa na kunawirisha ulimwengu wao wa kiroho. Hata mfanyabiashara anayesafiri kwa kuuza bidhaa na kutengeneza faida akiwa na niya ya kutumia sehemu katika kipato chake kwa ajili ya Mwenyezi Mungu atakuwa amefanya jambo la kusifika sana.

Kipi tunazingatia tukiwa katika safari zetu?

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema:

"...Sema: Tembeeni katika ardhi na tazameni jinsi alivyoanzisha uumbaji; kisha Mwenyezi Mungu ndiye anayeumba umbo la baadaye. Hakika Mwenyezi Mungu ni Muweza juu ya kila kitu." (al-Ankabut, 29: 20)

"...Sema: Tembeeni ulimwenguni, kisha mtazame ulikuwaje mwisho wa wanaokanusha." (al-An'am, 6: 11)

- Tunasafiri na niya njema ili kwamba safari yetu ibadilike na kuwa tendo la ibada.
- Kama kuna uwezekano tupange safari zetu siku za alhamisi kama ambavyo Mtume wetu (S.a.w) alikuwa akifanya. Jumatatu na jumamosi inaweza pia kuchaguliwa.
- Kabla ya kupangilia safari, tunajifunza kutoka katika vitabu vya sheria ya Kiislam jinsi ya kufanya matendo yetu ya ibada (kwa mfano ibada ya sala, kufunga, au kufuta juu ya soksi wakati wa kuchukua udhu nk) na wakati wa safari.
- Ili kupata ilichokua bora kabisa kutokana na safari zetu na muda wetu, tunapanga safari zetu asubuhi na mapema, kwa vile Mtume wetu(S.a.w) alisali akisema **"Ewe Mwenyezi Mungu , wabariki watu wangu katika asubuhi zao!"** (Abu Dawud, Jihad, 78)
- Hatuendi katika safari zetu peke yetu nyakati za usiku kadri tuwezavyo. Badala yake tunatakiwa kusafiri na baadhi ya shirika..

Mtume wetu kipenzi (Rehma na amani ziwe juu yake)

– Alikuwa anasoma aya zifuatazo kutoka katika Quran Tukufu alipokuwa anapanda juu ya kipando chake kwa ajili ya safari:

بِسْمِ اللهِ مَجْرِيهَا وَمُرْسِيهَا اِنَّ رَبِّى لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

"...Kwa jina la Mwenyezi Mungu , kwenda kwake na kusimama kwake. Hakika Mola wangu Mlezi ni Mwenye kusamehe mwenye kurehemu." (Hud, 11: 41)

Baada ya kutulia katika kipando chake, alikuwa akisema "Allahu Akbar" mara tatu kisha alikuwa anasoma aya hizi:

سُبْحَانَ الَّذِى سَخَّرَ لَنَا هذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ.
وَاِنَّا اِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

"Na ambaye ndiye aliyeumba katika kila kitu jike na dume, na akakufanyieni merikebu na wanyama mnao wapanda. Ili mukae vizuri migongoni mwao, kisha mkumbuke neema za Mola wenu Mlezi mnapokaa sawasawa juu yao mseme: ametakasika aliyemfanya huyu atutumikiye, na tusingeliweza kufanya haya wenyewe;" (al-Zuhruf, 13: 12-13.)

JE, UMESHAIHIFADHI SALA HII YA MTUME WETU KIPENZI?

- Juu ya hilo ushauri wa Mtume wetu, ikiwa tunasafiri tukiwa pamoja angalau na watu wawili, tunachagua mmoja kuwa kiongozi wetu na kumfuata muongozo wake.

- Katika safari ndefu, tunachagua sehemu salama tutakayopumzika na kupiga kambi wakati wa usiku.
- Hatutakiwi kuwa na vituo ambavyo havina ulazima na kuwepo bila sababu za msingi.
- Kwa sababu Mtume wetu (Rehma na amani ziwe juu yake) alihesabu "sala ya msafiri" miongoni mwa sala ambazo hazikataliwi na Mwenyezi Mungu Mtukufu, tunasema sala nyingi kadiri tuwezavyo kwa ajili ya familia zetu, ndugu, marafiki, na kwa ummah wote wa waislamu kipindi cha safari.
- Tunasimama na kuwasaidia wale ambao wamepata na matatizo na hawawezi kuendelea na safari yao kwa baadhi ya sababu kwamba hawawezi kuendelea na safari.
- Ikiwa tuna nafasi ya kutosha katika magari yetu, tunawasaidia usafiri kaka na dada zetu katika imani ambayo tutakutana nao njiani na ambao hawana magari.
- Ikiwa mmoja kati wale tunaosafiri nao wanauguwa au kuchoka, tunamsubiri na kumsaidiya kupata matibabu yanayowezekana.
- Tunazungumza na marafiki zetu ambao tunasafiri nao tunapopata nafasi ya kufanya hivyo. Na kisha tunawasaidia wasafiri wazee endapo itahitajika (kama vile kubeba mizigo yao , na kuwashika mikono yao) n.k
- Tunawachukulia wasafiri wenzetu kwa uvumilivu, wema, na ukarimu. Hatuwaambii vitu ambavyo vitawafadhaisha. Sana sana tunakaa mbali na matendo ambayo ya taibuwa mabishano.
- Hatutakiwi kusababisha kelele za kusumbuwa na tunajizuiya na tabia za kukera hususani tukiwa tunasafiri na kundi la watu.
- Katika usafiri wa magari ya umma, tunatoa siti zetu kwa watu wazima, wazee, wagonjwa, wanawake wajawazito na kwa wale ambao wamechoka sana ili kuwasaidia kujisikia vizuri.
- Katika usafiri wa magari ya umma, hatutakiwi kula wala kubeba vyakula na vinywaji ambavyo vitawasumbua wengine kwa harufu zao.
- Tunaporudi kutoka katika safari zetu, tunaleta zawadi kwa familia zetu, marafiki, na kwa waheshimiwa walimu wetu hata kama ni kitu kidogo na cha bei ndogo. Kwa sababu hii ilikuwa ni desturi ya Mtume wetu Kipenzi(S.a.w)
- Tunaporudi kutoka katika safari ya mbali, tunamshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuturuzuku safari ya kiafya na kuturuhusu kurudi tena katika nyumba zetu na familia zetu salama na inapendeza kwa kusali rakaa mbili kwa ajili ya shukrania.

SAFARI YA MFANO

Mwezi mpevu uliakisi katika mchanga wa jangwani na usiku ukafungua milango yake kwa msafiri wake mtukufu kwa ukiwa na utulifu wa hali ya juu.maswahaba walikuwa wamepumzika baada ya safari ndefu na ya kuchosha chini ya jua linalochoma hasa la jangwani. Kisha walinzi wa msafara walikuja na kuchukuwa amri za Mtume.

Mtume wetu Kipenzi (Rehma na amani ziwe juu yake) alitoa amri zifuatazo:

- Waruhusuni ngamia na farasi wenu kuchunga na kula majani mkiwa safarini katika maeneo ambayo yana majani ya kutosha,
- Waendesheni ngamia wenu haraka ili kutunza nguvu na kufika mwisho wa safari zenu mapema ikiwa mtakuwa mnasafiri katika sehemu ambazo ni kame na zisizo na rutuba, (Muslim, Imarat, 178)
- Ikiwa mnategemea kuweka kambi wakati wa usiku, msikae katikati ya barabara na muweke kambi yenu pembeni mwa barabara,
- Washushieni mizigo yao wanyama wenu na muwaache wapumzike,
- Mwenyezi Mungu Mtukufu anapenda msamaha na uelewa hivyo watizameni wanyama kwa usamehevu,

Usiku huo maswahaba walipumzika kwa mujibu wa amri na maagizo ya Mtume. Siku iliyofuata walipumzika katika sehemu baadhi baadhi wakiwa njiani. Walisambaratika na kila mmoja aliweka kambi katika sehemu tofauti katika mabonde. Kwa hiyo Mtume wa Mwenyezi Mungu (rehma na amani) akasema:

"Mtawanyiko katika mabonde na mitaro ni kwa ajili ya shetani peke yake." Kisha baada ya hapo walikusanyika karibu walipopiga kambi na hawakutawanyika tena. (Abu Dawud, Jihad, 97)

Katika safari ile Mtume wetu kipenzi alisubiria hadi asubuhi kisha akarejea Madina. punde baada ya kuingia mjini, kitu cha kwanza alichokifanya ni kwenda msikitini na kusali rakaa mbili. Alimshukuru Mola wake. (Bukhari, Maghazi, 79)

Alipofika nyumbani kwake, alikuwa na zawadi nzuri katika begi lake kwa ajili ya watu wa familia yake. (imesimuliwa katika maneno ya Mtume yaliyoripotiwa katika vyanzo vinavyohusiana.)

PINDI TUNAPOFUATA TABIA NJEMA ZA MTUME ZA KUSAFIRI KATIKA SIKU HIZI TULIZONAZO NA KATIKA MAISHA YETU, NI AINA GANI YA HITIMISHO TUNAWEZA KUTOA?

KUWAPENDA WADOGO ZETU

Vitu vidogo vinapendwa!

Maua yaliyostawi katika pori yanatupa furaha.tunapomuona mtoto wa paka au mbwa, tunataka kucheza naye. Kila mtu anataka kuona, kunusa, na kupapasa kitoto kichanga kilichozaliwa, kwa sababu vitu vidogo vinapendwa! Vinastahili kuchukuliwa kwa subira, uelewa na uvumilivu.

Mtume wetu kipenzi (Rehma na amani ziwe juu yake) alikuwa anawapenda watoto wadogo sana. Popote alipomuona mtoto, uso wake ulikuwa unagubikwa na furaha na bashasha. Pindi anapomuona mtoto alikuwa anamkumbatia, anampapasa na kumbusu. Pindi anapoona watoto wanacheza katika mtaa , alikuwa akienda kwao, anawasalimu na kujiunga na mchezo wao. wakati mwingine alikuwa anafanya nao utani na wakati mwingine alikuwa akiwapa zawadi. Ni namna gani tuonyeshe upendo wetu kwa watoto?

Ni namna gani tuonyeshe upendo wetu kwa watoto?

- Mara zote tunawachukulia watoto kwa huruma na wema.
- Tunachukuwa makosa yao kwa huruma, na kuwahudumikiya kwa msamaha.
- Tunawajumuisha wao katika michezo yetu na burudani kadri tuwezavyo na kujiunga katika michezo yao.
- Tunachangia mavazi yetu na midoli pamoja anao na kuwapa zawadi.
- Kwa huruma kabisa tunawafundisha adabu njema na nzuri kwa kuongea nao vizuri. Tunakuwa vigezo vyao kwa wao kutufuata kwa matendo na tabia.
- Tunawasisitiza wao kufanya matendo ya ibada na kufanya ibada ya sala pamoja nao.
- Tunawasaidia katika masomo yao na masuala mengine ya kielimu.
- Mara moja tunakimbia kuwapa msaada wanapokuwa wanahitaji.

Abdullah Ibn Abbas (Mwenyezi Mungu awe radhi nao) alisimulia:

— Nilikuwa bado mdogo. Popote nilipokuwa ninamuona Mtume wa Mwenyezi Mungu akifanya ibada ya sala, nilikuwa ninaenda pembeni yake, hali ya kuwa nilikuwa sijajuwa bado namna ya kusali wakati huo. Siku moja nilikuwa nipo katika nyumba ya shangazi yangu Maimuna bint Al-Harith (mke wa Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake). usiku ule Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuwa anabaki pale. Tulisali sala ya ishaa pamoja katika jamaa. Kisha Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake) akalala kwa muda , na kisha akaamka tena usiku. Shangazi yangu naye aliamka. Walifikiri kuwa nimelala, lakini nilisikia nilisikia kila kitu walichokuwa wameongea. Mtume wa Mwenyezi Mungu alinitizama na kusema:

— "Mtoto amelala." Nilitabasamu na kusema:

— Ninaamka. Kisha nikaamka na kutia udhu kama ambavyo walifanya. Nilisimama upande wake wa kushoto lakini alinihamisha na kunisimamisha upande wa kulia. Shangazi yangu alikua anaswali nyuma yetu. Tulisali sala yetu pamoja. Siwezi kusahau sala ile jinsi ilivyonisisimuwa na kunipa furaha niliyoihisi kutoka katika sala ile.

(Bukhari, Ilm, 41)

NILIUZWA KWA GHARAMA DUNI SANA!

Mahmud bin Rabi alikutana na Mtume wa Mwenyezi Mungu alipokuwa mtoto mdogo. Mahmud alisimulia kutoka katika kumbukumbu kama ifuatavyo:

Siku moja tulikuwa tunacheza na rafiki zangu katika mitaa ya Madina….kisha tukamuona Mtume (Rehma na amani ziwe juu yake) alikuwa anakuja uelekeo wetu...

Mara moja tulifanya duara kumzunguka. Mtume wa huruma alikuwa anatutizama kwa furaha kwa wema na huruma. Tulishawishiwa na uvumilivu wake usiokuwa na mwisho tulimuuliza:

— Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu! Tumekukamata kutoka saivi utakuwa mtumwa wetu….

Alikuwa na furaha sana na kujiunga na mchezo wetu akisema:

— Alas! Umenikamata mimi kama mtumwa wako, kwa hiyo utanifanyia nini mimi saivi? ndipo tuliposema:

— Tutakuachia huru kwa sharti moja tu. Akauliza:

— Nitafanya chochote mtakachokitaka. Niambieni nitatakiwa kufanya nini? Tulisema:

— Tutakuachia kwenda ikiwa utatupa fidiya. Akasema:

— Lakini sina pesa ya kutosha. Sote tukamwambia:

— Tupe kiasi chochote ulichonacho. Ni sawa kwetu sisi.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) akamtuma Bilal (Mwenyezi Mungu awe radhi naye) nyumbani kwake kuleta tende kiasi kutoka nyumbani kwake. tulipopewa tende tukamuacha huru Mtume wa Mwenyezi Mungu . Akatabasamu na kuondoka huku akiigiza kama na huzuni akisema:

— Kama ilivyokuwa kwa kaka yangu Yusuf ambaye aliuzwa kwa kiasi kidogo cha pesa katika soko la watumwa, niliuzwa kwa gharama duni sana.

ADABU ZA IJUMAA

Ijumaa ni ya thamani sana.

Mwenyezi Mungu Mtukufu huwapenda waja wake sana. Anawataka wao kuingia peponi. Hii ni sababu ameturuzuku sisi hazina isiyokwisha na kutupa fursa nyingi sana. Ili kuwasamehe watu kwa kujuwa au kwa kutokujuwa wametenda makosa na madhambi, ametuarifu kuhusu mchana na usiku maalumu. Ameturuzuku pia thawabu kubwa kwa matendo madogo yanayofanywa kwa nyakati hizo maalumu. Ijumaa ni moja kati ya nyakati hizo maalumu.

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehma na amani ziwe juu yake) alisema:

"*…Jua halichomozi wala halizami, katika siku ambayo ni bora kuliko hiyo. Ndani yake kuna saa ambayo hakuna muumini anayeabudu akafanya dua kwa Mwenyezi Mungu ya kheri, isipokuwa Mwenyezi Mungu humjibu, na hataki msaada wowote kwa Mwenyezi Mungu , isipokuwa anamsaidia katika jambo lake.*" *(Tirmidhi, Tafsir, Buruj, (3336)).*

Mtu anatakiwa kuanza kufanya maandalizi ya Ijumaa usiku kabla.

Mtume wetu Kipenzi (S.a.w) alikuwa anaanza kujiweka tayari kwaajili ya ijumaa usiku moja kabla. Alikuwa anakoga josho zuri. Ijumaa asubuhi alikuwa anavaa nguo nzuri kabisa. Alikuwa anajipaka manukato mazuri na kuchana nywele zake. Alikuwa anapunguza nywele zake na kukata kucha zake ilipotaka. Alikuwa mara zote akimkumbuka Mwenyezi Mungu Mtukufu kwa ulimi wake na moyo wake. Ijumaa ilikuwa ni siku maalumu na ya thamani kubwa kwake. Akiwa njiani kuelekea msikitini, kila sehemu alipokuwa akipita palikuwa pananukiya kama mawaridi. Alituonyesha jinsi ya kuitumia ijumaa kwa matendo yake binafsi:

Mtu anatakiwa kwenda kwa ajili ya sala ijumaa kwa hiyari na kufanya haraka kwenda.

Mola wetu Mtukufu ameanza katika Quran:

"Enyi mlioamini! Ikiadhiniwa kwa ajili ya sala ya siku ya ijumaa, nendeni upesi kwenye dhikri ya Mwenyezi Mungu , na achene biashara. Hayo ni bora kwenu, lau kama mnajuwa." (al-Jumu'a, 62: 9)

Mtume wa Mwenyezi Mungu (rehma na amani ziwe juu yake) alituhabarisha kwamba yoyote atakayeenda katika sala ya ijumaa mapema atapata thawabu kubwa sana za kiroho:

"Pindi itakapofika ijumaa, malaika husimama katika kila mlango wa msikiti na kurekodi watu kwa mujibu wa kufika kwao, pindi imamu anaposimama (katika mimbari kwa ajili ya kutoa hotuba) hukunja makaratasi yao (maneno ya Quran) na kusikiliza kutajwa (kwa Mwenyezi Mungu). Na yule atakayekuja mapema ni kama kwamba aliyetoa sadaka ya ngamia jike, anayefuwata ni kama aliyetoa ng'ombe, anayefuata ni kama aliyetoa kondoo, anayefuata ni kama aliyetoa kuku, anayefuata ni kama aliyetoa yai." (Muslim, Jumu'a 24, (850).

Siku ya Ijumaa mtu anatakiwa kumtakia Rehma juu ya Mtume wa Mwenyezi Mungu mara nyingi kadir uwezavyo.

Mtume wetu Kipenzi (Rehma na amani ziwe juu yake) alitufahamisha:

— Miongoni mwa siku zenu bora basi ni Ijumaa; katika siku ya ijumaa Nabii Adam aliumbwa, na katika siku hiyo alikufa, katika siku ya ijumaa baragumu litapulizwa, na katika siku hiyo ukulele utapigwa, kwa hiyo nitakieni rehma nyingi sana siku hiyo, kwa baraka zenu zitanifikia.

Watu wakauliza:

Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu ! Itawezekana vipi baraka zetu zikufikiye wewe baada ya kuwa umekufa na mwili wako umeoza?

Akajibu: Mwenyezi Mungu Mtukufu, ameiharamishia ardhi kutokana na kuitumia miili ya mitume."

— Ikiwa yoyote kati yenu atanisalimia, Mwenyezi Mungu hunirudishia roho yangu na ninawajibu salamu zenu." (Abu Dawud, Salat, 201. Abu Dawud, Ma¬na¬sik, 96)

Tunatakiwa pia kwa msisimko na heshima kumtakia rehma juu ya Mtume wetu kipenzi ili kwamba Mtume wa Mwenyezi Mungu (rehma na amani ziwe juu yake) yeye binafsi aitikie dua na sala zetu.

MAJIBU

MAISHA YETU HALISI: KUAMINI KATIKA AKHERA

Tutatue fumbo (uk. 51)

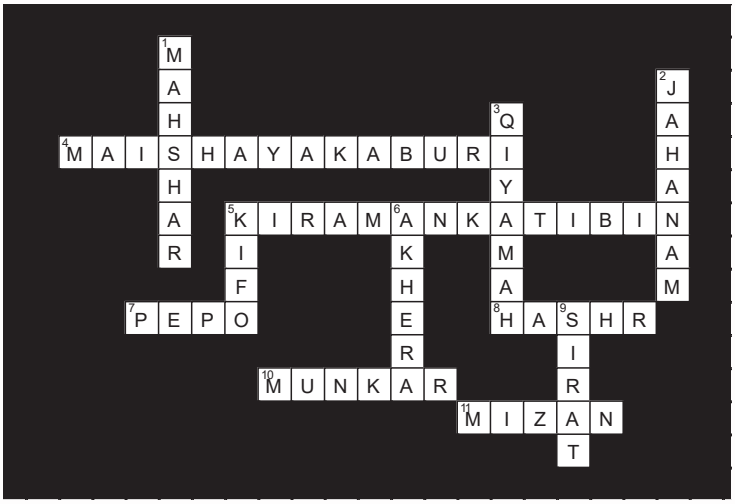

Tafuta maneno yanawiyana (Uk. 52)

1	Uzuri wa dunia hii	**5**	Ikiwa samaki hawathamini,Mwenyezi Mungu hakika anajuwa
2	Watu ambao hawajali thamani ya muda wao mfupi hapa duniani	**8**	Hawaogopi kufanya madhambi
3	Mauti haimaanishi mwisho wa maisha	**6**	Na inatupelekea sisi kupata vipato kutoka katika vyanzo vilivyoruhusiwa
4	Kupokea kitabu chako kwa mkono wa kulia ni habari njema	**1**	Imekabidhshiwa kwetu kwa kipindi fulani cha muda
5	Fanya jambo jema na ulitupe baharini	**7**	Na haki inapatikana katika jamii zetu
6	Kuamini kuhusu akhera kunatuweka mbali na kufanya mambo yaliyokatazwa	**2**	Hakika watajutia baada ya kifo
7	Kuamini kuhusu akhera kunasaidia hisia za wema	**3**	Isipokuwa ni mwanzo wa maisha mengine
8	Wale ambao wanasahau kifo na kukataa kuwa wataulizwa maswali baada ya kifo	**4**	Hali ya kupokea kutoka kushoto au nyuma ni kitangulizi cha adhabu

Tujipime wenyewe (Uk. 52)

1- D 2- B 3- D 4- C 5- A 6- B

Jaza nafasi zilizoachwa wazi kwa maneno uliyopewa (Uk. 53)

1. Uhai /yawezekana kujaribu
2. Nafsi / kwetu sisi
3. Mifupa iliyokauka / ni nani aliyewaumba
4. Huruma /makosa
5. Elimu / nani tunayemuomba dua

MIPANGO YA KI:KUAMINI KATIKA QADAR

Tutatue fumbo (uk. 85)

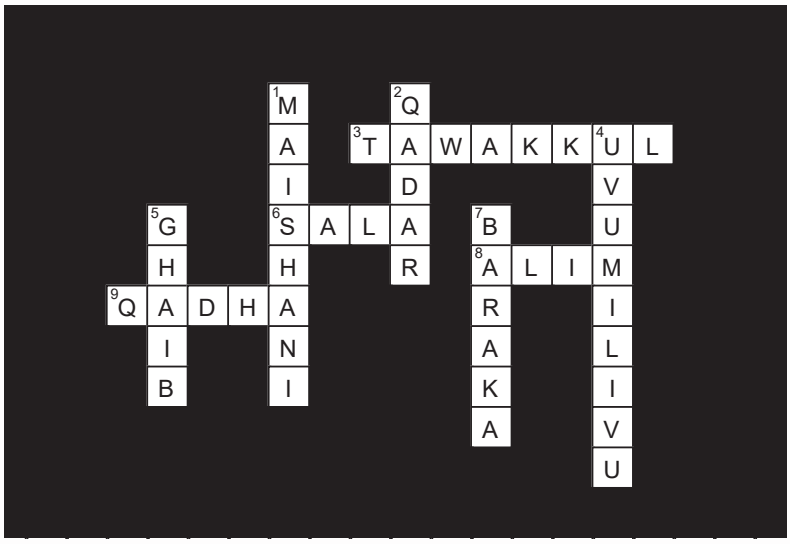

Tafuta maneno yanayowiana (Uk. 86)

1	Imani juu ya Qadar inatusaidia	**7**	kwamba tuna nguvu ya kuchaguwa
2	Mwenyezi Mungu hutujaribu wakati mwingine kwa furaha na wakati mwingine kwa huzuni	**8**	Kwa mujibu wa vipimo vilivyoamuliwa kwa ajili yao
3	Waislam wanaamini kwamba kila kitu kinachotokea katika ulimwengu	**1**	kutoka katika hofu isiyokuwa na ulazima na hofu juu ya wakati ujao
4	Hakuna aliyewahi kula kitu chochote	**6**	kwamba kuna hekima tukufu nyuma ya kila tukio linalotokea katika ulimwengu huu
5	Kipato kilichokuwa bora Zaidi ni kile	**3**	hutokea kwa mapenzi ya Mwenyezi Mungu na ruhusa yake
6	Imani juu ya Qadar inatusaidia kugunduwa	**2**	kwa sababu dunia hii ni sehemu ya majaribio
7	Tuna jukumu katika matendo ambayo	**4**	bora zaidi kuliko yule anayepata kipato chake kwa kufanya kazi zake za mikono
8	Viumbe hai vyote vinaendelea na maisha yao	**5**	yule ambaye anapata kipato chake kwa mikono yake

Tujipime wenyewe (uk. 86)

1- D 2- B 3- C 4- D 5- D 6- C

Jaza nafasi zilizoachwa wazi kwa maneno uliyopewa (uk.87)

1. Umba / kipimo
2. Jukumu / uwezo wake
3. Janga / marejeo yetu
4. Kheri kwenu / shari kwenu
5. Muislamu / Kurekebisha.

SAFARI TAKUFU: HIJA (Kuhiji)

Tutizame uelewa wetu (Uk. 119)

1- SAHIHI 2- SAHIHI 3- SI SAHIHI 4- SAHIHI 5- SAHIHI 6- SAHIHI
7- SAHIHI 8- SAHIHI

Tujipime wenyewe (uk.119)

1- C 2- A 3- C 4- B 5- D 6- C 7- B 8- A 9- D 10- A

Jaza nafasi zilizoachwa wazi (uk. 120)

1- Kituo cha Ibrahim 2- Mina 3- Zamzam 4- Ihram 5-Kaaba al-Muazzama

6- katika uhai wangu 7- huna zambi

ALAMA YA USIKIVU WETU KWA MWENYEZI MUNGU: KUTOA SADAKA YA KUCHINJA

Let's Check Our Knowledge (Pg. 133)

1- SAHIHI 2- SI SAHIHI 3- SAHIHI 4- SAHIHI 5- SI SAHIHI

Jaza nafasi zilizoachwa wazi (uk.134)

1- C 2- D 3- C 4- A 5- B

Fill in the blanks (Pg. 134)

1- Mwenyezi Mungu 2- Ibada zangu 3- yote 4- maumivu 5- ucha wako

NINAJIFUNZA MAISHA YA MTUME WANGU: SIRA

Tujipime wenyewe (Uk.168)

1-A 2-C 3-D 4-C 5-B
6-C 7-C 8-C 9-D 10-C
11-B 12-C 13-D 14-A 15-B
16-B 17-D

Tutatue fumbo(Uk. 170)

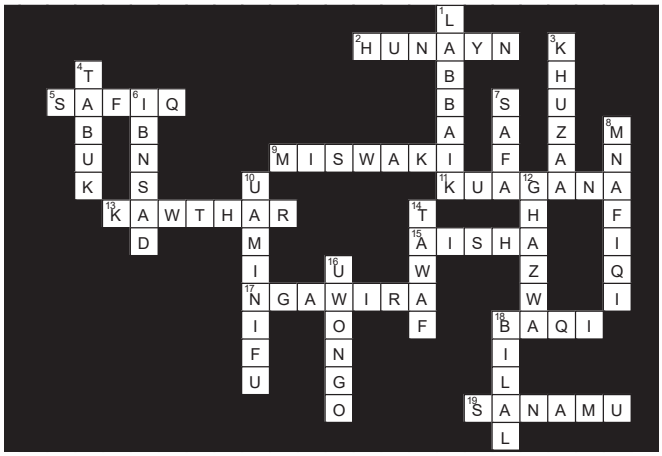

© Adem Ozdemir

FOR FREE IN PDF FORMAT

ISLAMIC WORKS

YOU CAN DOWNLOAD IN PDF FORMAT

1550 BOOKS IN **59 LANGUAGES** FOR FREE

Islamic books in different languages are waiting
for you in PDF format at the web site
www.islamicpublishing.org

ERKAM PUBLICATIONS | islamicpublishing.org |